નાથ અનાથનો, ગોપના માથનો, વાહરે આવી ચઢયો કૃષ્ણ કામી;
ઇચ્છત વસ્ત જે, દેખી સમસ્ત તે, ગોપી ઘોપી* સહુ શ્યામ સામી.
ઢાંકે મધ મક્ષિકા, રાયને રક્ષિકા, ધાન્યને તીડ આચ્છાદિ નાખે;
તેમ થઈ ઓપિકા,† કૃષ્ણ પર ગોપિકા, ત્રાડ પાડે નિજં બળ દાખે.
અંક પર વામા લે, હસ્ત ધરી આમળે, પાદ ગ્રહી કુચ સાથે અફાળે;
નરસૈં ધરી ચર્ણને, ઝીત તો મર્ણને, શર્ણ થા રાધિકા દુઃખ ટાળે.

પદ ૫૩ મું.

જેમ યજ્ઞની વેદીને, નીસરે ભેદીને, અભ્ર છેદીને આદિત્ય દરશે;
તેમ કૃષ્ણ પરમાતમા, ભેદીને આતમા, તીર ધરી વીર વરસે રે હરષે.
તાપ સંતાપમાં, ચાપ ધરી માપમાં, મૂકી અશોકને શોક કીધો;
બળ કરી મારિયું, હૃદય કમળ વિડારિયું, વારિયું તોય સંતાપ દીધો.
પડી ગઇ બાળિકા, મલ્લ જશી માલિકા,‡ રાધાએ જહીં તહીં શોક દીઠો;
સાંધી નીલોત્પલ,§ બાળી દર્શાવે બળ, શરવડે શરતણો તાપ નીઠો.‖
મૂર્ચ્છા રે ઉડી ગઈ, ગોપી સાવધ થઈ, જઈ કરી કૃષ્ણપર મારો કરતી;
મારિયે મારિયે, કંઈ ન વિચારિયે, નરસૈં નવિ હારિયે મરતી વરતી.

પદ ૫૪ મું

વ્યર્થ શર જોઈને, સાધિયું સોઇને, ધોઇને મલ્લિકા¶ માંહિ મૂકયું;
કહી ગયું કાનમાં, ભૂલવું ભાનમાં, વાનમાં વાગું હરિ નહિ રે ચૂકું.
સત્ય કરી વાણીને, પાડી તહીં રાણીને, માની પટરાણીને આણી આગે;
પૂરની તાણીમાં, પડતી કોઇ પાણીમાં, શાણી અજાણીમાં જઇ રે ભાગે.
રાધે પડી ધર્ણમાં, નહિ કોઈ શર્ણમાં, હર્ણ કરવા તહીં ગોપ ધાતા;
નરસૈં નિદ્રાળવી, જાય નિહાળવી, તો પછી અધર જઈ કોણ સાતા..
ગોપ જાએ ખરા, જોઈ થાએ પરા, ધરા તજી સિંહણી પેર ગાજી;
તીર ધરી ધીરમાં, મૂકયું આહીરમાં, વીર નરસૈં ગયો કંઇક લાજી.

પદ ૫૫ મું.

ઉરમાંહિ લાગતાં, ઉન્માદન વાગતાં, ભાગતાં આહીરાં આંહી તાંહી;
કૃશ થઇ કૃષ્ણજી, ત્યાગી દઇ તૃષ્ણજી, ભ્રાત આદિ પડ્યા મહીની માંહી.

---

* ઘોપવું=ધસવું. † ઓપવું=શોભવું. ‡ માલિક=નાયક. § કાળું કમળ. કાળી આંખ આહિંયા. ‖ નાઠો, મટયો, દૂર થયો, શાંત થયો. ¶ પુષ્પ વિશેષ.

નારીમાં માલિની,* નિપુણ ગોવાલિણી, સાંઈ દઇ કંઈકના હોશ હરતી;
નારીના કોપથી, હારિયા ગોપતિ, તહિં મંડળી જોઇ માવે રે મરતી.
ધરીને સંમોહન, ઉઠીઆ મોહન, મારિયું શર નારીને બળથી;
કંઇ પડી બારણે, કંઇ પડી ધારણે, રાધિયે વારીને રાખ્યું કળથી.
અરવિંદ† આહીરને, વીર ગોવિંદને, મારતી માનિની માન ખોવા;
નરસૈયા ભાખતી, અધિકપણું રાખતી, દાખતી બળ તે શૂરત્વ જોવા.

પદ ૫૬ મું.

અધિકતા નારીની, મેં રે સંહારીનિ, ધારી ધરણી ધણી ગોપ મેળ;
દરશાવિયે ક્ષેમરે, કરવું હવે કેમરે, આવિરે આપણે વાંકી વેળ.
આશરો તમતણો, તેહ આવું ભણો, તો હરિ પ્રાણનું દાન દીજે;
બળ કહે માવજી, સાધીએ દાવજી, અબળથી યુદ્ધ કોહ કેમ કીજે.
સીદામો બોલિયા, તોલ મન તોળિયા, નાસતાં નાથજી કેમ બચશો;
ગિરિ નહીં આડમાં, છૂપીએ ઝાડમાં, ભાખીએ આપ શો દાવ રચશો.
ઉપાય હું નવ લહું, તોય સહુને કહું, બોલતા એમ ઈક બાણ લાગું;
ધાઇ નરસંઈ, વિઘન કરે માંહી, ધરણે પડ્યા ગોપને નાખે આગું.

પદ ૫૭ મું.

સન્મુખ સિદામજી, કહી મુખ રામજી, પડી ગયો રામ હે રામ બોલી;
સહુ સહુનું રૂવે, કુણ તેને જૂવે, નાખતી ગોપને ગોપી રોળી.
દુઃખ જોઇ દયાળ, ધરી વિજયમાળ, અલિ રાધે સંભાળ કહી શ્રોણિ‡ સાહી;
સાવધ થઇ હરિ, શસ્ત્રને પરહરી, સાઈ જઈ બાથમાં રાઈ ડાહી.
ભંગ અરવિંદને, ચૂચે મકરંદને, હરિ હરિવદનીને§ તેમ તાણે;
સિંહના કર વિષે, મૃગલિ જેવી દીસે, તેવી અબળા દીસે યુદ્ધ ટાણે.
આંખની પલકમાં, વિદ્યુત ઝલકમાં, કંઈકને મારી મચડીરે નાખી;
નરસૈયે ઓટમાં, પડી જતો દોટમાં, દુઃખ થાતું તેના દેવ સાખી.

પદ ૫૮ મું.

પકડી મનોરમા, ચંદ્રભાગા રમા, લલના લલિતાદિ લુઠાવી‖ દીધી;
કરતી જે બાધિકા, આવી ગઈ રાધિકા, પકડી દ્વય પાણીમાં¶ સીધી કીધી.

* માળણ. † કમળ. ‡ જાંગ. § ચંદ્રવદની–રાધા. ‖ ઢોળી પાડવું. ¶ હાથ.

છટકીને છૂટતી, રાજ્યપર રૂઠતી, સાજ સજીને તે આવી રે સામી;
દૂર કરી ગોપીને, ધાઇ ગઇ ધોપીને, કોપીને પકડીઓ કૃષ્ણ કામી.
સાંઇ રંભન કીધલાં, ચુંબન દીધલાં, હાવ કંઈ ભાવના દાવ સાધી;
પણ દાવ જે રાધિકા, અર્થ કંઇ સાધિના, વ્યાધિ ઉપાધિ કંઇ નહિ સમાધી.
રાધિકા રાણી મચી, વિવિધ યુક્તિ રચી, બચી નહીં તોય કોઈ કૃષ્ણ કરથી;
સપડઇ ગઇ સ્વામિની, કળ કળે કામિની, તહિં નાસતો નરસૈંયો નાથ ડરથી.

પદ ૫૯ મું.

કૃષ્ણ કર રાધિ ગઇ, ગોપી ત્વરિત થઈ, પરો કરી પ્રાણને પડીય સા'વા;
મૂળ ઉપાધિનું, બંધન રાધિનું, સુણી ગોપ ઓપીને દે કેમ જાવા.
રાધા બચાવવા, માધવને હઠાવવા, સાધી શૂરત્વને યુદ્ધ કરતાં;
પકડતાં ઝકડતાં, ત્રાડતાં મારતાં, હારતાં નહીં પણ હોશ હરતાં.
હારતાં ઝીતતાં, ખીજતાં સીજતાં, સીઝતાં એકમેકે રે બળિયાં;
વળી વળીને લઢી, મૂકતાં બહુ હડી, ઘડા ઘડી ઘાટને વાટ મળિયાં.
એક જે મર્ણિયો, નહિ કોઇ શર્ણિયો, તોય તે કંઇકના પ્રાણ હરતો;
રાધિકા મનવશી, ગોપિકા સહુ તશી. નરસૈંનો નાથ નહિ કોથી ડરતો.

પદ ૬૦ મું.

સહન કરી મારને, હૃદયના હારને, મુક્ત કરવાને મહિલા રે ધ્રોડી*;
શિરોમણી વર્ણની, ભીતિ નહિ મર્ણની, થાય જય તેહની વેહલી મોડી.
એહ નિશ્ચય કરી, જઇને ધરતી† હરિ, વારતા ગોપથી નહિ રે વળતી;
ઘણીકને ઘેરીને, નાંખી વિખેરીને, તોય જઈ ત્રણ ત્રિયા રે મળતી.
રણ ઝીતી રાધિકા, શૂરતણી બાધિકા‡, હોય જો એકલી નહિ રે ડરતી;
તો તે થયાં ચાર, હે શ્યામ, સંભાળ, વળી ટાળ્ય મન ગર્વ ગઈ હોંશ હરતી.
જો અલ્યા જાય છે, કૃષ્ણ કર સાય છે, થાય છે સાવધ ગોપ મોટા;
બળ જેનું અમાપ, મારી તેને થાપ, ગઇ આપ લઈ ચાપને§ મારી સોટા.

પદ ૬૧ મું.

છૂટી ગોપેંશથી, વિપરીત વેશથી, મળી જઈ મીલમાં રાધારાણી;
આનંદ સૌ કોઇને, રાધાને જોઈને, ગર્જતી બાળ મળી સિંહ વાણી.

---

* દોડી. † ધરવું=પકડવું. ‡ અટકાવનારી, બાધ કરનારી. § ધનુષ્ય.

પણ* ધરી માનનું, કર્મ લખી કા'નનું, બોલી બાળા બીચ બોલ મોટા;
પ્રતિજ્ઞા પ્રમાણમાં, ધનુષ્ય ધરી પાણમાં, વદે નહિ રાધિકા બોલ ખોટા.
તજાવી દર્ભ તૃષ્ણજી, નિરખતાં કૃષ્ણજી, નવ કરું એમ, નહીં નામ રાધી;
વાહવા વામ કેહ, ભાર વે'નાર વેહ, હવે હરિ જાય કંઈ દાવ સાધી.
હેરકો† હરિતણા, તેહ જઇને ભણ્યા, સુણીએ શ્યામ :રાધાની વાણી;
નરસૈંયા સમક્ષમાં, ગોપીના પક્ષમાં, પણ કરે આપ લઈ ચાપ પાણી.

પદ ૬૨ મું.

ગોષ્ઠિ કરતા જ્યહાં, આવી રાધા ત્યહાં, ચાપમાં શોષણ‡ સાંધી મારયું;
સણુણાટ કરતું સખિ, આવતું શર ઓળખી, સંહારવા શ્યામળે મન ધારયું.
તેહના સાથમાં, હરિતણા હાથમાં, લાગિયું બાણ લાલિત્ય હરતું;
માવ મન મોડમાં, પડી ગયા જોડમાં, દીલ રામાદિનું તેથી ડરતું.
મળી રામ સિદામ, વિચારતા આમ, કરિયે કંઈ સામ તો સર્વ જીવે;
વિચારતાં વાગતાં, આહિરાં ભાગતાં, લાગતાં શરતણે ભારી દીવે.
શોષણે શુષ્ક થઇ, ગોપ ગયા કંઇ કંઈ, કંઇક તો જાણીને ધર્ણ પડતા;
નરસૈં કો નાસતા, ત્રા વિધિ ત્રાસતા, મળી રામ સિદામ વિચાર કરતા.

પદ ૬૩ મું.

કૃષ્ણ મુર્ચ્છિત બન્યા, ગોપ કષ્ટે ઘણા, માતી§ મહિલા વિધ વિધ માર મારે:
સમય જોઇ સાંકડો, મૂકિયે આંકડો||, તેહને રામ આ વિધ વારે.
સુણિયે સિદામજી, નહિ બને કામજી, રામ નહિ આંકડો મૂકે માને:
જો રાખવો ટેક, ઉપાય છે એક, મચાવિયે જંગ જાય, સ્વર કાને.
આડમાં ઊભિયે, હું કે તું દૂભિયે, કૃષ્ણને લઇ ઘણા ગોપ નાસે;
કંઈ કરે બાધિકા, જાણે નહિ રાધિકા, જંગ મચે ને વળે ગોપ વાસે.
ગિરિધર ગોપનો¶, રુચિયું ગોપને, કૃષ્ણની સાથ કોહ કોણ આવે;
નરસૈયા સહુ ડરે, રાધા વિઘન કરે, સાચવે ભ્રાતને ભ્રાત કહાવે.

પદ ૬૪ મું.

નિશે$ કરી ગોપ, આણી મને કોપ, આરોપ કરી પ્રાણને .સ્થિર થાતા;
કૃષ્ણ પાછળ ધરી, પ્રોઢી પંક્તિ કરી, રામ વહન કરી શ્યામ થાતા.

---

* પ્રતિજ્ઞા. † દૂત. ‡ સૂકવી નાંખનાર. અત્ર ઉચ્ચાટ-ઉદ્વેગ. § માતેલી. || ટેક; મમત. ¶ છુપાવું. $ નિશ્ચય.

અંક લઈ ચાલતા, પૂઠ નિહાળતા, ભાળતા ચો દિશે રાધા ડરથી;
પડતા અને ઊઠતા, અન્યોન્યે રૂઠતા, ભાખતા છૂટિયા કાળ કરથી.
જાતાં નથી ફાવતું, મન ભમાવતું, ધૈર્ય તજાવતું શે ન આવે;
તજી કરી વીરતા, એમ અધીરતા, આણતા ગોપ ઉન્મત્ત કહાવે.
ધરી યુદ્ધની હામ, કરે કામ સિદામ, વારે કંઈ વામને હોંશ હરતો;
નરસૈંયો તેવાર, લાવે સમાચાર, રાધા અવિધાર* જાય રામ ડરતો.

પદ ૬૫ મું.

સુણ્યું શ્યામળો જાય છે, સાવધ થાય છે, સાય છે આડમાં જેહ ઊભા;
રાધિયે રોળિયા, ચતુરને ચોળિયા, ધોળિયા ઢોળિયા બહુરે દૂભ્યા.
સિદામનું કામ, કરતી કંઈ શ્યામરે, રામ કંઇ શ્યામ પૂછંતી બાળી;
દોડતી દમકતી†, ધમકતી ઝમકતી, રાધિકા નાસતી ગોપ ટાળી.
ગોપ આલોકતા, તે જઈ રોકતા, શૃગાલી શી શોભતી સિંહણુ આગે;
ગણે નહીં કોઇને, ક્રોડતી જોઇને, શોધતી સોઇને અણુવિ‡ ભાગે.
નિરખિયા નાથને, ગોપના સાથને, હાથને સાહી અન્યોન્ય ક્રોડે;
નરસૈંયા ડોલતી, છેલને છોલતી§, બોલતી રાધિ શે યુદ્ધ છોડે.

પદ ૬૬ મું.

વાણીને સુણતાં, તીર્થમાં ધૂણતાં, તેમ ગોવાળિયા સર્વ કંપે;
પાહાડ માંહે પડે, ઝાડ માંહે અડે, તોય નહિ નાસતા ગોપ જંપે.
લાગ્યા વ્રજ વાટમાં, રાધા ઉચ્ચાટમાં, જો સખિ શ્યામળો જાય નાશી;
સ્તંભન‖ ધરી ધીર, તાકંતિ તે તીર, મારંતિ કંઈ વીર મનમાં ઉલાશી.
લાગંત તે તીર, ભાગંત આહીર, ત્યાગંત શરીર કંઈ વીર મોટા;
જે હુતા માતિયા, દશ વીશ સાથિયા, તે પડ્યા પૃથ્વીમાં જેમ સોટા.
ભૃંગ કુમુદપર, રાહુ જ્યમ ચંદ્રપર, તેમ બળદેવપર કૃષ્ણ રાજે;
નરસૈંયો નાસતો, મંન ઉલ્લાસતો, પકડતો કા'નને રાધા કાજે.

પદ ૬૭ મું.

જોઇ કૃષ્ણ આદિ સહુ, ગોપ પડ્યા બહુ, પકડવા કૃષ્ણને રાધા ધાઈ;
પડ્યા લહી સિદામ; કંઇ રામ ને શ્યામ, સા'યા હૃદય બાથ જઇ રાધા વાહી.

---

* નક્કી. † વિજળીના ચમકારા જેવો વેગ. ‡ અડવી. § ભાંડતી. ‖ જડ કરનારું. (આ સર્વ કામશાસ્ત્રના ભેદ છે.)

લઇ સૂર્ય ને ચંદ્ર, નાસે જ્યમ ઇન્દ્ર, તેમ સાહિ સીદામ બે ભ્રાત નાસે;
હાકલ* કરી રાધિયે, બહુ રે ઉપાધિયે, તોય નહિ નાસતો તેહ ત્રાસે.
વ્રજતણી વાડીમાં, આવિયો ઝાડીમાં, નયરી† નયન પડે તેને ત્યાંથી;
ચક્ષ દ્વય મીંચીને, નાસતો ખેંચીને, પ્રાણ પ્યારો ધરી ભાગે ત્યાંથી.
એ ગયો જાય છે, હુકહુકાં થાય છે, સા'વ રે સા'વ ‡સહુ દાવ જાયે;
નરસૈયો મહામતિ, ધ્રોડે રાધાવતી, તોય સીદામ નહિ શરણ થાયે.

પદ ૬૮ મું.

દોડ ઝાઝી કરી, પકડવા નરહરિ, પણ રે સીદામ નહિ હાથ આવ્યો;
પકડતાં પકડતાં, પેશી ગયો ધ્રોડતાં, જઈ વ્રજમાં ખરો શૂર કા'વ્યો.
પડતી મકરંદમાં, ભમરી અરવિંદમાં, મોહપાશ તરંગમાં રાત થાયે;
સરોજની§ મા'યે, વિચારતી ત્યાંયે, જો થાય પ્રભાત તો દુઃખ જાયે.
વારિણી|| આવતી, કમળને ચાવતી, તેમ ગયે કૃષ્ણ સહુ ગોપી હૂઈ;
તજી આશી નિરાશી, લુઠંત ઉદાશી. મળી ખાશી દાસી નવી થાય જુઈ.
વિચારતી વારતી, ચંદ્રિ¶ એવારતી, જીત થઈ આપણી શે ન હરખે;
નરસૈંયો ભાખતો, અધિકપણું દાખતો, હવે નભમાંય કુસુમ વરખે.$

પદ ૬૯ મું.

વૃષ્ટિ વારિતણી, કષ્ટ લેતી હણી, તો પછે સુમનની શું રે કરતી;
વામ હરખે ભરી, દુંદભિ કર ધરી, જીત દરશાવતી નહિ રે ડરતી.
વાદ્ય વજાડતી, ગોપને ત્રાડતી, શેષને પાડતી ચાલી સામી;
વ્રજતણી વાટમાં, કંઈ પડ્યા ડાટમાં, ઠાઠમાં ઠામુકા જેહ કામી.
ગોપી હસતી જોઇ, વસ્ત્ર વિહીન કોઇ, રોઈ રોઈ કોઇ પડ્યા વૃક્ષ આગે;
દુઃખી દીસે સહુ, બરકતા બહુ બહુ, શું કહું વળી વળી લાજ લાગે.
ગોપ દુઃખ કુણ ભણે, શેષજી દીન બને, તો કહો અન્યનું કોણ લેખું;
સાંઇ શ્યામની બાંઈ, ભણે ભક્ત નરસૈં, ભાઇ રામ રાવણ જશું યુદ્ધ દેખું.

પદ ૭૦ મું.

ફરકંત નિશાન, કરંત કંઇ તાન, બહુ મનમાં ગાન બાળી રે ગાતી;
જીતના વાદ્યથી, હરખના નાદથી. વિવિધ સિંહનાદથી વેણ વા'તી.

---

* બૂમ. † નગરી (માગધી.) ‡ સાહવું–પકડવું. § બીડેલું કમળ. || હાથણિ.
¶ ચંદ્રિકા–રાધાની સખી. $ વરશે.

ધર્ણે પડ્યા ગોપને, પકડતી કોપને, ઝકડતી ઝાલતી ફેંકી દેતી;
ગેંદ ને ગેડી લઈ, કંઇકને એડી* દઇ, છેડીને છેલડી વ્યંગ કે'તી.
આંધી ફેંટાવડે, માંહેમાંહે લઢે, કંઇકને ઉંચલી નાર ફેંકે;
અશુદ્ધના† ચક્ષને, ગીધ કરે ભક્ષને, દક્ષને જોઇ ફરે કંઇક લેં'કે.
કાક કાકા કરે, બાજ તૈં બહુ ફરે, સાવધ બહુ મરે કોણ લેખે;
નરસૈંયો મહામતિ, પકડી મારે અતિ, પણ તહિ રાધિકા તો ઉવેખે.

પદ ૭૧ મું.

રાધિકા ભાખતી, શૂરપણું દાખતી, હે સખિ કોઈને નવ દુઃખ દેશો;
થોભિયે થોભિયે, હવે નૈ શોભિયે, જો પ્રિય હુને ગણો બંધ રે'શો.
કૃષ્ણ સીદામ નહીં, સખિ વળી રામ નહીં, નાયક વિણ સર્વને કિંમ દુભો;
સિંહ પરો થયે, વ્યાઘ્ર નાશી ગયે, તેમ અજાવત્ આહીર કિંમ ઉભો.
ગોપ ઉપાધિનો, બોધ જે રાધિનો, માનીને સર્વ કોઇ સીધી ચાલી;
એમ જીતી ગોપેશને, સર કરી દેશને, ભણતી હર હર હરિવદની હાલી.
રણસ્થળે આવિયાં, શૂર જે કાવિયાં, નીર રે લજાવિયાં નર કેરાં;
જીતી રણ ધીરને, વીરના વીરને, ચાલિયાં નરસૈંયા ડેર ડેરાં.

પદ ૭૨ મું.

રાધા ઘનશ્યામનો, સુરતસંગ્રામ આ, વળી વર્ણવી આમ હું વંદુ સહુને;
છે દોષ દરિયાવ, પણ ગાયન માવ, કરિયે ભાઇ રાવ નમન બહુને.
અપભ્રષ્ટ ગિરા વિષે, કાવ્ય કેવું દિસે, ગાય હિસે ને જયમ તીર લાગે;
તેમાં કોવિદકવિ નહિ, વાત કંઇ નવિ નહિ, ભક્ત અનુભવી નહીં રે આગે.
વાસ વસવા નહી, સાધન પાસ નહીં, વળી કૃષ્ણનો દાસ થઈ ઉલટે ભણવું;
નાગરવટ નહીં, કંઈ ખટખટ નહીં, એક ધરી હઠ હરિ ગાન કરવું.
હુરકતો સહુ સુણી, કાવ્ય જોયે ભણી, મતિ સહુ સહુ તણી જોડી જોયું;
આ નરસૈં અનાથ, કીધો હરે નાથ, સા'યો મુજ હાથ ને કષ્ટ ખોયું.

---

* પગની એડી અર્થાત્ પડેલા ગોપપર પગ મૂકી. † બેભાન.

સુરત સંગ્રામ સમાપ્ત.

ચાતુરી છત્રીસી.

ચાતુરી ૧ લી–રાગ દેશાખ.

શ્રી પુરુષોત્તમને કરું પ્રણામજી; રંગ સલુણડું અદ્દભુત નામજી. ૧
સુખનું શિખર ગુણનું ધામજી; વ્રેહ નિવારણ અતિ અભિરામજી. ૨
સ્નેહશિખર રસ પૂરણ કામજી; મન વચ સાધન ચાતુરી ઠામજી. ૩

ઢાળ.

મન વચને સાધન ચાતુરી, અને અગમ અગોચર જેહ છે;
બ્રહ્મવાદ નિર્બોધ છે તેને, સમજશે તે કોણ છે. ૪
એવો રત્નકોષ છે નિધાન ગુણનો, નિગમે નિરગુણ ભાખીએ;
વેદ તિહાં વિધિભેદ બોલે, દયાનિધિ કરી દાખીએ. ૫
સ્નેહ કીરણ મહાશશિ શીતળ, શ્રીરંગ અંગે સંગમ્યો;
તેજ તનયા તારુણીશું, રૂપ રંગે શું રમ્યો. ૬
તારુણી કોટિક તેજ રસમાં, મયંક મહામતિ પરસહો;
સહેજ કર્તવ્ય કામ ભેદે, કારજ કારણ નવ લહ્યો. ૭
નવપલ્લવ જોબન શ્રીવૃંદાવન, તેની શોભા શ્રવણે ન સમાય;
સંસારમાં સનમુખ કહું તો, સ્તુતિ ટળી નિંદા થાય. ૮
સકુમાર રસ શુક સનકાદિ માણે, અને શિવ સમાધિયે લહ્યો;
તેની લેહેલુંબે ઝીલવાને, નરસહીંયો લોભી રહ્યો. ૯

ચાતુરી ૨ જી–રાગ દેશાખ.

આજ મે તમારી ચાતુરી જાણીજી; મારગે બેઠા છો થઇને દાણીજી. ૧
નથી હું એકલડી સાથે સહિયર સમાણીજી; કરી દઇશ ઘડીમાં પાણી પાણીજી. ૨

ઢાળ.

સહિયર °સમાણી મારી જાણી, કોણ કહેશે આ ધર્મની;
નયણે તેં લોભ્યો વાલમો, ને વાત કહે વિવિધ મર્મની. ૩

તમો અમારે તો અમો તમારે, ચિંતા કરો મોરા કર્મની;
કોણ ઇંદ્રાણી ને કોણ બ્રહ્માણી, કોણ સખી સમજે એ મર્મની. ૪
આઘા પધારો શીર ભાર ઉતારું, કુંજસદન સેજા પાથરી;
રુડી પેરે જાણો નહીં તો, જુવો ગોવાળાની ચાતુરી. ૫

વલણ.

વચન સુણીને ધીરજ ટળીયુંજી; તનમન મારું તે વહાલાજીશું મળીયુંજી. ૬
દધિચ્યું પાત્ર તે શિરથી ઢળીયુંજી; કટિ કિંકણી ને નીલાંબર ચળીયુંજી. ૭

ઢાળ.

ખસ્યું વસ્ત્ર શુચિ સ્નેહભર, ભાવ વિહ્વલ સુંદરી;
સખી સર્વ આશ્ચર્ય પામી, ખસી ગઇ સરવે પરી. ૮
પેરે કરી પધરાવ્યા સેજાયે, હરખે તે હસીઆ શ્રીહરી;
મુખ ચુંબન લેઇને ઉરજ સરસી, ચાંપી બાહુ દૃઢ બાથે ભરી. ૯
ચેત ચતુરા મુગટ મણિમાં, નેપૂર ધુન સુણી નરહરી;
નરસહીંયો રસ મધ્ય ઝીલે, તે કળિકાળે વિસ્તરી. ૧૦

ચાતુરી ૩ જી–રાગ દેશાખ.

આજ મારે હઈડે હરખ ન માયજી, અંગોઅંગ શોભા તે કહી નવ જાયજી;
નીરખતાં નયણાં તૃપ્ત ન થાયજી. ૧

ઢાળ.

તૃપ્ત ન થાયે નયણાં મોરાં, નીરખી મોહ પામી સખી;
વિસરી સુધબુધ સર્વ સજની, જાણે ચિત્રામણ આલખી. ૨
કમલ વદન વિશાળ લોચન, તિલક રેષા સોહામણી;
મસ્તક મુગટ ઊર હાર લહેકે, કટિતટ સોહે કિંકણી. ૩

વલણ.

રૂપે સુંદરવર એ શામળીઓજી, કંઠે બાંહેડલી ધરી ઊર મળીઓજી;
આલિંગન લેતાં અંતર ગળીઓજી. ૪

ઢાળ.

અંતર ગળીયો આલિંગન લેતાં, અધરામૃત પીધું ઘણું;
શ્રમજળ માંહે નીલાંબર ભીનું, ધીરજ નવિ રહ્યું અમતણું. ૫

મનતણા મનોરથ પોહોત્યા, અને ભવસાગરનો ભય ટળ્યો;
એવી સુખની સીમા શી કહું સજની, નરસહીંયાનો સ્વામી મળ્યો. ૬

ચાતુરી ૪ થી–રાગ દેશાખ.

આજ મને હઈડે હર્ષ અપારજી, મારગમાં મળીયા નંદકુમારજી;
કુંજભુવનમાં કીધો વિહારજી. ૧

ઢાળ.

કુંજભુવનમાં વિહાર કીધો, ત્યાં હંસ સારસ શુક ઘણા;
નવપલ્લવ ત્યાં લતા તરુવર, પુષ્પ નાનાવિધતણાં. ૨
ત્રિવિધ મંદ સમીર શીતલ, તરુણિ તનયા તીર;
ત્યાં મહામનોહર સેજા સુંદર, રચી હલધર વીર. ૩

વલણ.

હરજીનું રૂપ તે કોટિક મયણજી, મુખથી બોલે તે અમૃત વયણજી;
મન હરી લીધું તે ચંચલ નયણજી. ૪

ઢાળ.

મન હરી લીધું ચંચળ નયણે, સુખની સીમા શી કહું;
એવી વિચિત્ર લીલા મારા નાથજીની, સજની તૂને તે શી કહું. ૫
પ્રથમ સમાગમે એ વર પામી, કીધો વિવિધ વિહાર;
નરસહીંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, અબળાનો આધાર. ૬

ચાતુરી ૫ મી–રાગ દેશાખ–ઢાળ બીજો.

વિલસીને ચાલીજી; રતિરસ મહાલીજી. ૧

ઢાળ.

"રતિરસ મહાલી ને સુખ, પામી સ્વામી કેરે સંગ;
નિશાયે નિમેષ ન લાગી, કોહોને જોનારા મનરંગ. ૨
અંગ રંગ તરંગ જોઈજોઈ, નવ ચાલે શશિ સુખ પામતો;
તે શશિ કીરણ સંકોચ ઉદ્યો, તે હાંકે રથ વિશ્રામતો. ૩

વલણ.

અર્ધમિચેલે નયણેજી; ખંડિત વયણેજી. ૪

ઢાળ.

ખંડિત વચણે ઘાતકરતી, પુષ્પ ખરતી પદ્દમની;
મુખ મકરંદે ભુવન ભરતી, તે વાટ ભૂલી સદ્દમની. ૫
નરસૈંયે તિહાં આવી કરીને, સેજા કરીને પધરાવીયા;
શું કીજે ગુરુજન સંકોચે, કણુમણુ નાદે આવીયા. ૬

ચાતુરી ૬ ઠ્ઠી–રાગ દેશાખ.

આજની રજનીજી; સાંભળ સજનીજી. ૧

ઢાળ.

રંગે રમતાં રજની વીતી, સાંભળ સખી તુજને કહું;
મારા નાથ સાથે વિલસતાં, ત્યારે મેં જાણ્યું ધન્ય ધન્ય હું. ૨
વહાલો અનેક પેરે અનુભવી જાણે, શૂરાતણાં સુખશાં કહું;
તું મારે પ્રાણજીવન સજની, તુને કહ્યા વિના કયમ રહું. ૩

વલણ.

સહિયર સમાણીજી; રજની વિહાણીજી.

ઢાળ.

સહિયર સમાણી એમ વાત કરતી, ધન્ય ધન્ય એ સુંદરી;
ભાગ્ય જોજો સુંદરીનાં, જેણે કામવશ કીધો હરી. ૬
બ્રહ્મા શંભૂ સૂર મહામુનિ, તે પામે નહીં ધ્યાને ધરી;
નરસહીંયાચા નાથને, એમ (લાડ) લડાવે વ્રજસુંદરી. ૭

ચાતુરી ૭ મી–રાગ દેશાખ, બિહાગડાની દેશી.

એક વાત અનોપમ આજુની, મારો નાથ નિર્લજ હું લાજુની;
એવી અકળકળા મહારાજની, ધન્ય ધન્ય ઘડી મારી આજની. ૧
સખી હું માહારે મંદીરીએ હૂતી, વા'લે પ્રેમ કરીને મોકલી દૂતી;
હું પ્રેમ આનંદ કરતી હૂતી, અંગોઅંગે આભ્રણ સજતી હૂતી. ૨
દૂતી સામું જોઇ પાછી વળી, જઇ કપટ કરીને પીઉને મળી;
ત્યારે નિશા હૂતી અંધિયારી, મારે મંદિરીએ આવ્યા મોરારી. ૩
મેં તો આવતો હરી નવ જાણીયો, કપટ કરીને પાલ્લવ મારો તાણીયો;
ફરી જોઉં તો દીઠો કનૈયો કામી, હું તો મુખ જોઇને લજ્જા પામી. ૪

તારે દીપક પાલવે સંભળ્યો, સખી અંધકાર તહાં આત હવો;
ત્યારે મણી મોહનજીએ કર ધર્યો, તે લઇને મેં મુખમાં ધર્યો. ૫
એવો મર્મ મોહનજીએ જાણીયો, શેષનાગ જગાડીને આણિયો;
તેને સહસ્ત્ર ફણી જળહળે, તેનું તેજ જોઇ તિમિર ટળે. ૬
એવું જોઈને મનમાં થરથરી, તિહાં કૃષ્ણજીને કંઠ લાગી ઉગરી;
હું તો અતિ આનંદ પ્રેમે ભરી, બિહક સઘળી મનથી થઈ પરી. ૭
કામકળા કરી કામને જગાડીયો, અતિહર્ષથી વાહાલાને હસાડીયો;
સુખ કરીને સેજે રમાડીયો, મારા વાહાલાજીને આનંદ પમાડીયો. ૮
હું તો ભય પામીને ઊરપર લાગી, મારી કામ વાંછના એમ ભાગી;
મારા મન તણી વાહાલે પૂરી આશ, તેનો સાખી રહ્યો નરસિંહદાસ. ૯

ચાતુરી ૮ મી–રાગ બિહાગડાનો દેશી. ચોપાઈ.

સાચું બોલોને શામળીઆરે, સાધૂ સરખા થઇ કાં નીસરીયારે;
કૃત્ય કીધું તે મોંહે મનાવ્યું રે, મુજ સખીને સર્વ જણાવ્યુંરે. ૧
વાત ગોકૂળમાં ગવરાવુંરે, તું તો જાણે છે જે છૃપાવુંરે;
અડવડતો મનશું કોપેરે, તે તો ઉત્તર કાંઇએ ન આપેરે. ૨
તું તો જાણે છે કોઇ નવ જાણેરે, તું તો નિત્ય નવી પરમાણેરે;
વાહાલો ઉત્તર કોયે ન વાળેરે, નયણાંની ચાલ જોઇને ચાલેરે. ૩
તુને નૌતમ નારી ભાવેરે, તું તો અણતેડ્યો ઘેર આવેરે;
સુંદરીનાં રૂપગુણ વયણેરે, નરસઇંયાચો સ્વામી નમ્યો નયણેરે. ૪

ચાતુરી ૯ મી–રાગ બિહાગડાની–ચાલ ધોળની.

સખી તહાં લગી મન નથી માનતું, નથી મળ્યો નિરંકુશ નાથરે;
તું તો જાણે છે નંદજીનો લાડલો, નહીં છત્રપતિ ગજપતિ રાજરે. ૧
ત્યારે બોલી સામાની સાહેલડીરે, તું મા બોલીશ મોટા બોલરે;
ત્રિભુવન સુંદર મારી સુંદરી, હરી નહીં તારે સમતોલરે. ૨
ક્યહાંરે હુતો તારો કૃષ્ણજી, જોગેશ્વરને ધ્યાને નાવે કોયરે;
મારી પ્રેમદાની પ્રીતે પ્રગટ્યો, હવે સર્વકોમાં મોટો તે હોયરે. ૩
ત્યારે બોલી શ્રીકૃષ્ણની સાહેલડી, તું તો મનમાં ધરીશ અભિમાનરે;
કમલનયન મારા કૃષ્ણજી, એ તો અખિલભુવન પતિ જાણરે. ૪

એનો પ્રેમ તે અઢળક ઢળિયો, પછી પ્રીતિમાં લગાડે તાનરે;
સામો મળે સુખ ઉપજે, અંગો અંગ ટાઢકનું માનરે. ૫
વાહાલાજીને અંગોઅંગ અનંગ રમી રહ્યો, જેમ જળમાં મીનરે;
તે દેખી શોભા તારુણી, ત્યારે તે થાશે લીનરે. ૬
એમ ઝગડો લાગ્યો બેહુ સખી, હરીણાક્ષીને હસવું ન માયરે;
હસવે તે માન જ વીસર્યું, વારંવારે સનમુખ થાયરે. ૭
સખિ શુંરે કરોછો તે કરું, ટાળું તમ બેહુની વઢવાડરે;
હું તો કહું જે સજ થઇને ચાલો, વાહાલાજીશું સજની રાઢરે. ૮
તિહાં ચાલી મદ ભરી માનુની, સુંદિરવર સુખડાંને કાજરે;
નરસંઇયાને તહાં આનંદ થયો, જાણે રંક બેસાર્યો રાજરે. ૯

ચાતુરી ૧૦ મી–રાગ દેશાખ ભૂપાલ.

દૂતી તહાં આવીજી, સુંદરીને લાવીજી;
તે તો ભલી ભાવીજી, સેજે પધરાવીજી. ૧

ઢાળ.

સેજે પધરાવી સુંદરી, ને સર્વરી સુખ આપીયું;
એહ રંગરાતી સુજસ માતી, જનમ દુક્રિત કાપીયું. ૨
કોટિક કામ વિલાસ વિવિધ, બેહુ સમોવડ શોભી રહ્યાં;
એવો પુષ્ટિ* મારગ અનુભવ્યો રસ, નરસંઈયો હૂતો તિહાં. ૩

ચાતુરી ૧૧ મી–રાગ બિહાગડાની દેશી.

મારી વિનતડી અવિધાર, નારી નીહાળીરે;
મારા નાથ તણો અપરાધ, મ જોશો વાળીરે. ૧
તું તો હસીને ઘુંઘટડો છોડ, વદન રસાળીરે;
'અંગોઅંગે અમૃત સીંચે છે, વર વનમાળીરે. ૨
શરણ નહીં શામળીયો કોને, સર્વાંગે તુંજ ટાળીરે;
તું તો જઇને સેજાએ પોઢ, હરિ આપીશ સંભાળીરે. ૩

---

* 'પ્રેમ માર્ગનો અનુભવ્યો રસ.' પાઠાંતર.

વલણ.

હરિ આપિશ જમણે હાથ, જાણે તેમ કરજેરે;
તારા મનના હોયે મોદ, તેમ ઊર ધરજેરે. ૪
ન દુભાય નાથ લગાર, તેમ આચરજેરે;
તુજ પાસેથી ક્યાંહી ન જાય, એમ અનુસરજેરે. ૫
ભણે નરસૈંયો સકળ સાહેલડી, હરખે હૈડાં ભરજેરે;
પ્રભુ અંતરજામી નાથસંગ, પ્રેમે તે રંગે રમજેરે. ૬

ચાતુરી ૧૨ મી-રાગ દેશાખ ભૂપાલ.

આજ મુને વ્રેહે વ્યાપ્યો અપારજી;
હવે કેમ મળશે પ્રાણ આધારજી. ૧

ઢાળ.

પ્રાણજીવનનો પંથ નીહાળું, ઉભી મંદિર દ્વાર;
સ્નેહી મારો હજી ન આવ્યો, કોણે લોભાવ્યો નિરધાર. ૨

વલણ.

નિરધાર ન આવીયોરે નાથ;
આજ કહીં પામ્યો નવલો સાથ.

ઢાળ.

સાથ સંગમ વિલસતાં, હું વિસરી છું મંન;
પૂરણ પ્રીતે પીઉજી મારો, મોહી રહ્યો મોહંન. ૪

વલણ.

મોહી રહ્યો મોહન આજ; તેનાં સાર્યાં સઘળાં કાજ. ૫

ઢાળ.

કાજ કામની કેલ કરતાં, અતિ વાધીઓ છે રંગ;
નાના ભાવ કરીને રાખ્યો, શ્યામળડો તે સંગ. ૬

વલણ.

સંગ ઘણો શ્યામને સ્નેહજી;
તેને કેમ કરી દીજે છેહજી. ૭

ઢાળ.

છેહ કેમ કરે કૃષ્ણજી, સુખ પામીયો છે સેજ;
કાંઈક હૃદીયામાં રોષ આણ્યો, તજ્યું અમશું હેજ. ૮

વલણ.

હેજ ધરીને આવ્યા આધારજી;
આતુર જાણી કહી તે નારજી. ૯

ઢાળ.

નાર આતુર અતિ જાણી, વહાલો બોલે વચન પ્રકાશ;
નરસહીંયો પાછળ" જઇ ઉભો, સુણ્યો" પરસ્પર હાસ. ૧૦

ચાતુરી ૧૩ મી–રાગ દેશાખ.

સુણોજી અલબેલડા આધાર, નિશાએ કીહાં કીધોરે વિહાર. ૧

ઢાળ.

વિહાર નિશાએ કીહાં કીધો, અતિ સકુમાર અંગે કેમ ખમાય;
જુવતી અતિ બળવંત સાથે, કહોજી રંગે કેમ રમાય. ૨
કહેશો તો રળિયાત થાશું, નહીં કરું રીસ લગાર;
જો કહેતાં સંકોચશો તો, વઢવાડનો વિસ્તાર. ૩

વલણ.

સુણોજી સલુણડારે કંથ, શી પેરે આવીયા આણે પંથ. ૪

ઢાળ.

પંથ શી પેરે આવીયા, ઉજાગરા આણી વેળ;
ભરવિલાસમાં હશો તિહાં, સીદ પાડિયો ભેળ. ૫
તેડી ચાલો સાથ આવું, જોવું જુગત અપાર;
જેને તમને દેખું લડાવતી, તેને આપું હૈડાનો હાર. ૬

વલણ.

શ્યામાજી સાંભળો એક વાત, જાણો કહાં થયું છે પરભાત. ૭

ઢાળ.

પ્રાતઃ નહીં પણ રાત પેહેલી, નિર્મળ શશિયર શોભતો;
ઉંચું જૂવો મૃગાલોચની, કાંહાં કરો મનમાં ક્ષોભ તો. ૮
હું સર્વ છાંડીને ધાઈયો, મુખ નીરખવા નીજ નાર;
મારે તું સર્વસ્વ સુંદરી, મારા લોચનનો તું શણગાર. ૯

વલણ.

શ્યામાજીએ ન કીધો ઉચ્ચાર; પીઉ વાણી સાંભળી અતિસાર. ૧૦

ઢાળ.

સાર વાણી સાંભળી, શ્યામાશ્યામ નિધિ તુરંગ;
લેહેરી લોચન ઝીલીયાં, સુખ પામ્યાં અંગોઅંગ. ૧૧
શશિયર વદની સંચરી, તેનાં લોચન કમળ સમાન;
નરસહીંયાચો સ્વામી રુદે લીધો, તજી માન અભિમાન. ૧૨

ચાતુરી ૧૪ મી–દેશાખ.

તારાં કૃત્ય હું શાં કહું, જોઉં પ્રાણ આધાર;
નિત્ય ઊઠી અમને શું ખીજવો, મર્યાદા નહીં લગાર. ૧
અરુણ પ્રગટ્યો પ્રાચી દિશાએ, અને નિશા નહિરે લગાર;
અધર મધુરમય થયો ત્યાં, ભ્રમર કરે રે ગુંજાર. ૨
તારાં નયણાં તંબોળરસ જસાં, મસ્તક મુગટ ચોભાર;
મારા મંદિરમાં બાધા નથી, બાહારે લોક કરે રે વિચાર. ૩
વાહાલા માનો નહિ તો જઇ સાંભળો,જશ પ્રગટીયો વિસ્તાર;
ભૂતલે નરસહીંયો ઓચરે, સુણશે તે સકલ સંસાર. ૪

ચાતુરી ૧૫ મી–રાગ દેશાખ.

ભલે પધારીઆ આણી વાર; ભાવે ભોગવો જે નાર. ૧

ઢાળ.

ભોગવી જે ધન્ય નારી, સફળ જીવત તેહતણું;
પધારો પિઉજી હું પાય લાગું, જિહાં મન માન્યું તમતણું. ૨

વલણ.

સખિ મન માન્યું તારે રે સંગ; મ કરીશ ગર્વ ઘેલી રે અંગ. ૩

ઢાળ.

અંગે મ કરીશ ગર્વ ઘેલી, નિશ્ચે કરીને જાણજે;
સ્નેહ તુજસોં અતિ ઘણો છે, હું કહું તે વચન માનજે. ૪

વલણ.

મન ધરી માનીયું મહારાજ; અમારે તમારું છે કાજ. ૫

ઢાળ.

કાજ અમારે તમારું છે, તમો મોટા મન જાણો નહીં;
સેજ રચીને પંથ નીહાળું, જાગતાં જામિનિ વહી ગઈ. ૬

વલણ.

નથી ગઈ જામિની રે લગાર; હવે હઠ કસીરે શ્યામા નાર. ૭

ઢાળ.

નાર તું નિરધાર જાણે, રસરૂપ રજની છે હજી;
ઉઘાડ બાર ને વિલાસ મુજશું, શોક સઘળો મન ત્યજી. ૮

વલણ.

શોચ શોરે મારે તું માન; સાંભળોજી શ્યામળારે કા'ન. ૯

ઢાળ.

કાહાના સુણીએ વાત મોરી, તોરાં નયણ છે નિદ્રા ભર્યાં;
પ્રગટ અંગોઅંગ માંહે, ચિહ્ન તો દીસે ખરાં. ૧૦

વલણ.

કંઠે મુક્તાફળનો હાર; એથકો આવીયો તારે દ્વાર. ૧૧

ઢાળ.

દ્વારકેરો સ્પર્શ કરતાં, ખૂંચીયાં મોરે તન;
તેણે કરીને પ્રગટ દીસે, અંગમાં ઘણાં ચિહ્ન. ૧૨

વલણ.

હરિહસી ભીડીયા ઊરમાંય; વાલાજીને વારણેરે શ્યામિની જાય. ૧૩

ઢાળ.

વારણે જાયે પ્રભૂજીને, સર્વસ્વ સોંપ્યું શ્રી હરી;
ભણે નરસહીંયો આનંદ વાધ્યો, રસ મોહ પામી સુંદરી. ૧૪

ચાતુરી ૧૬ મી-રાગ દેશાખ.

વિલસતી હરિ સંગ હો વ્રજનારીજી; સુખનો સાગર કુંજવિહારીજી. ૧
નાગર નટવર ગિરિવરધારીજી; સકલ શિરોમણિ મંગલકારીજી.

ઢાળ.

મંગળકારી મહામનોહર, સદા સુખનું ધામ;
પ્રેહે આવી નીવારીઓ, પૂર્યા મનોરથ કામ.

કામ મનોરથ પૂરણ કીધા, અને સુખ પામી સુંદરી;
રતિવિલાસ વિનોદ કરતાં, વાહાલે વિનતિ ઊર ધરી. ૪

વલણ.

ઊર ધરી આનંદ કીધો, ગાઈ સુખમાં સર્વરી;
નરસૈંયો નીરખે નિત્ય લીલા, પ્રાતઃકાળ થયો ફરી. ૫

ચાતુરી ૧૭ મી–ચાલ તેજ.

સાંભળ વહાલા વીનતી મારીજી, જૂઠું બોલ્યાની ટેવ તમારીજીઃ
એ ન ઘટે તુજને વ્રજવિહારીજી. ૧

ઢાળ.

વ્રજવિહારી સાંભળો, સાચી કહું એક વાત;
મુજ સંગાથે દૃષ્ટ કરીને, આવીઆ પ્રભાત. ૨
રજની સુખ માને ગમી, જોઈ રહી છું વાટ;
મુજ વચન દીધું વીઠલા, કોઈ શું કીધો ઠાઠ. ૩
સાચું બોલો પ્રસન્ન છું, મન રીશ નહીં લગાર;
કાંહાં સુખ પામ્યા શ્યામજી, તે કહોને પ્રાણાધાર. ૪
નીચું ઢાળીને નંદસુત, તવ વદે મુખથી વાણ;
નિદ્રા આવી નવ લહું, ને એ તે તું સત્ય માન. ૫
આ ચિહ્ન નિદ્રાતણાં ન હોય, અને શીથલ દીસે ગાત્ર;
પ્રકટ જોને પારખું, પાગ ઠરે નહીં પળ માત્ર. ૬
શું કહું સત્ય માનને, મારા પ્રાણના આધાર;
એમ ન કીજે નાથ મારા, વારું વારંવાર. ૭
ચતુરને શું દાખવું, મૂરખની શી ગોઠ;
વાહાલપણાની વાતડી, તે અંતરની ન હોય હોઠ. ૮
હસ્યા હરજી પ્રીત આણી, અને ભીડી ભામિનિ અંગ;
દુઃખ સર્વે વીસર્યું ને, રમ્યાં બેહુ જણ રંગ. ૯
સકળ મનોરથ પૂરણ કીધા, પોહોંતી મનની આશ;
નિકટ ઉભો નરસૈંયો તે, જૂએ કૌતુક હાસ. ૧૦

ચાતુરી ૧૮ મી-દેશાખ-ચાલ બીજી.

શું કહું સજની રજનીનો રંગજી, અનંગ ઉધરક્યો મારે અંગજી;
ક્રીડા કીધી કા'નજીને સંગજી, રમતાં વાધ્યો લલિત ત્રિભંગજી. ૧
(ઢાળ.)-લલિત ત્રિભંગી શ્યામળે, મુજ અધર કીધું પાન;
કુચ ફળ કોમળ કર ગ્રહ્યા, ત્યારે ગઈ સુધબુધસાન. ૨
(વલણ.)- ઘેલી મુને કીધી સુધબુધ ભૂલીજી;
આલિંગન દેતાં ચુંબને ફૂલીજી. ૩
(ઢાળ.)-ફૂલી ચુંબને થઈ તત્પર, મિટ મેળાવો મેં કર્યો;
મદગલિત માતંગ મહાબળ, કામી મદ પૂરણ ભર્યો. ૪
ધ્રૂજ ઉપની અંગ મારે, હરિ હઈડામાં ધરી;
અંતરજામી નાથ નરસિંહનો, કામિની તરપત કરી. ૫

ચાતુરી ૧૯ મી-ચાલ તેજ.

સુણને સજની મારાં વેણજી, કામણગારા કા'નજીનાં નેણજી;
કહીએ ન દેખું એનાં કેહેણજી, ડગર બતાવે નેત્રની સેણજી. ૧
(ઢાળ.)-સેન બતાવે ડગરની, હું ગઈ ઘેલી તાંહી;
આસપાસ દૃષ્ટિ દ્રઢ કીધી, ગ્રહી મારી બાંહી. ૨
બાંહી ગ્રહીને બાથ ભીડી, બોલી ન શકી બોલ;
અધર ચુંબન પાન કીધું, હાથ દીધો કોલ. ૩
તુજવિના કહી વિલસું નહીં,·આજથી મારે પોણ;
તું મુજને વાહાલી ઘણી, ઘેરઘેર ભટકે કોણ. ૪
આગ્રહ કીધો અતિઘણો, પ્રસન્ન થઈ પ્રેમદા મળી;
નાટક દેખી નંદસુતનું નરસૈંયાની સુધ ટળી. ૫

ચાતુરી ૨૦ મી-ચાલ તેજ.

જુઠડા બોલા સૂણો નાથજી, વચન શે દીધું મારે હાથજી;
કહોને શું કહીને ભીડી બાથજી, કહો કેમ રમીયા બીજીની સાથજી. ૧
(ઢાળ.)-સાથ બીજી શું રમ્યા, કયાં પાળ્યો કામી કોલ;
જે કહો તે સર્વ ખોટું, શાને દીધો બોલ. ૨
બોલ દીધો બીરદ હાર્યા, વિઠલ વાર્યા કેમ રહો;
હવે ન માનું સાચું તારું, કોટી સમ કરી કહો. ૩

લંપટ ધૂરત હોય એવા, કામી કૌતુક બહુ કરે;
પાશ નાંખી પ્રેમદાને, મન પરાઇનું હરે. ૪
તવ કરગરી કેહે કા'નજી, તમે રખે રાખો રોષ;
હું તમ કારણ અવતર્યો, મારો મા આણશો દોષ. ૫
સકલ વ્રજમાં હું રહું, મુને વાહાલો વ્રજનો સાથ;
ચારું ગઉ તમ કારણે રમું, ને ખમું તમારું હાસ્ય. ૬
દુઃખ મા માનો નાથજી, મુજ અબળા કેરા બોલ;
પ્રાણપેં મુને અતિ વાહાલા, નહિકો તમ સમતોલ. ૭
મારા જીવનનું જીવન નાથજી, હું કિંકર તમારી દાસ;
આનંદ પામ્યો નરસૈંયો, જોઈ શ્યામ શ્યામાનું હાસ્ય. ૮

ચાતુરી ૨૧ મી–ચાલ તેજ.

વ[illegible]ાલા છોજી વિઠલ શું કહું વાણીજી, જાણો છો અંતરની સારિંગપાણીજી:
તમ[illegible]ર. તનની મેં સહુ જાણીજી, મળવા ઇચ્છું છું તે નિરવાણીજી ૧
(ટાળ)–નિર્વાણ મળવા મન ઘણું, મેં જાણ્યું જાદવરાય;
ઉપાય કરો છો અતિ ઘણા, પણ તેણે કહો શું થાય. ૨
સારું દેખો શામળા, તેને ગ્રેહેવાની ગત કરો;
પાશ નાંખી પાતળા, તેનું તનમન જોબન નિશ્ચે હરો. ૩
તે જતન કરે બહુ આપનું, તેનું ધીરજ તમ દીઠે ટળે;
મળવા કારણ માવજી તુજને, પતિ પરિવારથી તે ચળે. ૪
સકળ અંગે તમો વ્યાપ્યા, અવર બીજો નવ ગમે;
તેહતણા મનોરથ પૂર્યા, અવર મન કહીં નવ ભમે. ૫
હું માગું મોહન આજથી, મુને તમારી કરી થાપીએ;
નરસહીંયાને કરો કરણા, ભગસાગરનો ભય કાપીએ. ૬

ચાતુરી ૨૨ મી–ચાલ તેજ.

હસીને હરિ બોલીયા વાણીજી, મારે નથી કોય તુજ સમાણીજી:
સ્નેહ તમારે હું બાંધ્યો તાણીજી, આપ બંધાણા એ હેત જાણીજી. ૧
(ટાળ.)–એવું હેત જાણી આપ બંધાણો, મોટમ નવ આણી મન વિખે;
ગુણ તમારા કાહાનજી, તે તો બ્રહ્માદિક પુસ્તક લીખે. ૨

ભાગ્ય મારું ખોલી જોતાં, નેહ હૈડે મુજને આપથી;
મોટમ વાધી મુજ તણી, તે તો તમ ચરણ પ્રતાપથી. ૩
મુને વ્રજ વહાલું અતિ ઘણું, શ્રી વૃંદાવનનો વાસ;
મુજ નિરગુણીયાંને ગુણીયલ કીધાં, રજની રમ્યા ખટ માસ. ૪
સબળ સુખને આપીયું, અબળા તણે આધીન;
કામિની વિના કયાંઈ નવ ગમે, જેમ ઓછા જળમાં મીન. ૫
એવા નિપુણ થઈને નાથજી, કરજોડીને માગે માન;
એહ લીલા નરસૈયો જાણે, જેને અમૃત રસનું ધ્યાન. ૬

ચાતુરી ૨૩ મી—ચાલ તેજ.

સુણને સજની તું અમૃત વાણીજી, હું શ્રી યમુના તીરે ગઇતી પાણીજી;
નુટે. માન ધરી થયો માનીજી, મારગ રોકીને ઉભેલો દાણીજી. ૧
(ઢાળ)—દાણી ઉભેલો દયામણો, મુને જોઈ જાદવરાય;
મળવા તે કારણ મન ધાયું, પણ મુખે કેમ કહેવાય. ૨
કહેવાય કહો કેમ મુખ થકી, શું કરે શામલ વર્ણ;
મુજ ચરણ સ્થંભ ઘાલી રહ્યો, જેમ નાદે મોહ્યું હર્ણ. ૩
(વલણ)— હરણ મનનો ચોરજી;
નારી નગ તણા એ મોરજી. ૪
(ઢાળ.)—મોર નારી નગ તણો, માનિની મન ઉલ્હાય;
જીવન જળમાં જઈ ભળ્યું તો, અંગ શીતળ થાય. ૫
શીતળે તરપત પામું, નમું તુજને શીશ;
લજ્જા મૂકી તુજને કહું છું, રખે ચડાવે રીશ. ૬
રીશ તુજને કેમ કરુ, હું પ્રવિણ ચતુર સુજાણ;
મુજને થયું તે તુજને કહું, તું છું મારો પ્રાણ. ૭
પ્રાણજીવનને મળવું છે, તું ધીરજ મનમાં રાખ;
લાવું તને સજની કરી, તું વિવિધ રસને ચાખ. ૮
જાવા માન કરે છે માનુની, એવે આવ્યા અંતરજામી;
લીલાલહેર અંતર માંહે, પૂર્યા મનોરથ કામી. ૯
સકળ મનોરથ પૂરણ કીધા, પામી મન આનંદ;
નરસૈયો આનંદ પામ્યો, જોઈ રસનો' કંદ. ૧૦

ચાતુરી ૨૪ મી-લાલ તેજ.

વાહાલાજીને ગ્રેહે થઇ હું ઘેલીજી, મળવા ઈચ્છું મોહનને પેહેલીજી;
મેળવ મુજને સુણ સાહેલીજી, ચઢ તું વાહારે વેહેલી વેહેલીજી. ૧
(ઢાળ.)-વાહારે ચઢ તું વેહેલી વેહેલી,નહિ તો તન થાશે તાજ;
સાંભળરે તું સજની મારી, સ્હાજે પાલવ ને સાજ. ૨
તું મેળવ મુજને વાલમો, તે વિના ઘણું ન સોહાય;
સુખ સરવે વીસર્યું, ને દુઃખે દેહી અવટાય. ૩
તે વાત , જાણી વીઠલે, અંતરની અવિનાશ;
ગ્રેહ વેદનાને ચૂર કરવા, આવીયા તવ પાસ. ૪
કામિની કહે કામ વશથી, વર્તી ભૂદરજીને ભાવ;
તાપ તનના કોણ હરે, તુજવિના મીઠા મહાવ. ૫
મહાવ મુજને દાન દીધું, જીવન જાચું આજ;
કોડ મનોરથ પૂરીએ, સીઝે તે મહારૂં કાજ. ૬
(વલણ.)-વહાલા તુજને આ તન આપ્યુંજી;
સ્થાનક તારૂં એ મેં સ્થિર કરી સ્થાપ્યુંજી. ૭
(ઢાળ.)-સ્થાપ્યું સ્થાનક સ્થિર કરી તે, પાછું કોણે નવ થાય;
માન્યું મન તુજ માહેરું, તહાં કોણે કાંઈ ન કહેવાય. ૮
ગોઠે નહીં તુજ વિના મુજને, વિલસીએ દિનરાત;
એ રસ જાણે કો નહીં, એક નરસૈંયાની જાત. ૯

ચાતુરી ૨૫ મી-ચાલ ધોળની.

ઓરા આવોને મારા નાથ, નિશાએ કયાં ભાવ્યાજી;
એવી કુણ સોહાગણ નાર, જેણે લડાવ્યાજી. ૧
તમે શાને કરો સંકોચ, સંગ ન લાવ્યાજી;
કેમ નવલ નારનો નેહ, મેલીને આવ્યાજી. ૨
તારે મહાવર લાગ્યું છે ભાલ, ચિહ્‌ન ચરણ તાણુંજી;
એવાં અંજન મધુર રસાળ, અધિક શોભે ઘણુંજી. ૩
એવા સુંદર સુભગ કપોલ, ડંખ દીસે ઘણાજી;
એવા ગુણ વિના હૈડે હાર, નખશિખ નહીં મણાજી. ૪

એવી કંકણુ કેરી ભાત, વાંસે સોર પડીજી;
એવાં ગાઢ આલિંગન લીધ, ચતુર ચંપે ચઢીજી. ૫
એમ જાણો ત્રિભોવન નાથ, રાજ ત્રિયાતણુંજી;
હવે શાને કરો છો સંકોચ, આજ અતિ ઘણુંજી. ૬
જે થયું તે ભલે થયું કાજ, હું થઈ રાજી ઘણીજી;
હવે કહોને વિસ્તારી વાત, રાત રમણુ તણીજી. ૭
(ઢાળ.)-વાત રાત રમણુ તણી, મુજને તે કહો નિરધાર;
એવી કોણુ બળવંત સુંદરી, કોણે મનાવી હાર. ૮
એવાં મર્મવાચક માનનીનાં, સાંભળ્યાં અતિસાર;
વળતા તે વાહાલો એમ વદે, તું જીવન પ્રાણઆધાર. ૯
તુજ વિના મારે કો નહીં, તું સત્ય વચન કરી માન;
હું શરણુ તારે સુંદરી, દીજીએ ચુંબન દાન. ૧૦
એવાં વચન વાહાલાનાં સુણી, સુંદરીએ કર્યું સનમાન;
નરસૈંયાચો સ્વામી રુદે લીધો, તજી માનુની મન અભિમાન. ૧૧

ચાતુરી ૨૬ મી-રાગ ધોળ.

સેજડીએ રમે સુંદરી રે, વાધ્યો રંગ અપાર;
મનમાન્યુંરે માનનીનું, મોહ્યા દેવ મોરાર. સેજ૦ ૧
ચોળી ચીર બેહેકે ઘણું, પહેર્યો નવસર હાર;
શ્રવણે ઝાલ ઝબૂકતી, પાયે નેપુરનો ઝણકાર. સેજ૦ ૨
રાખડલી રતને જડી, ગોફણો ફરકે અંગ;
વેણી ગુંથી ફુલતણી, સેથો પુરીને સંગ. સેજ૦ ૩
આલિંગન અબળા લીએ, ઊરમાંહે રાખ્યો નાથ;
અધર અમૃત પ્રેમે પાયે, કામની કંઠે હાથ. સેજ૦ ૪
વિલસીને બેહુ જણાય રસ ભર્યાં, પીઉને ખવરાવે પાન;
અતિ આનંદ વિનોદશું, દેતાં તે ચુંબન દાન. સેજ૦ ૫
પ્રેમદાની પ્રીતે કરીને, પ્રસન્ન થયા મહારાજ;
નરસૈંયાચો સ્વામિ ભોગવ્યો, સુખસાગર તરવા કાજ. સેજ૦ ૬

ચાતુરી ૨૭ મી-રાગ દેશાખ.

અભિનવી વિદ્યા હરજીની જાણીજી,
યમુના કાંઠે જાતાં પાણીજી;
પાલવ ગ્રહીને હરજીએ તાણીજી. ૧

(ઢાળ.)–પાલવગ્રહીને હરજીએ તાણી, ત્યારે હું મન લાજી ઘણું;
હરખે ચુંબન લઈ આલિંગન, કારજ સરીયું મુજ તણું. ૨

(વલણ.)–કારજ સરીયું એનું ને મારુંજી,
વાહાલાજીનું મુખડું મેં ત્યાં નિહાળ્યુંજી;
વહાલાજીએ મુને હૈડામાં ચાંપીજી,
રસ નિરધાર ઘણો મુને આપીજી. ૩

(ઢાળ.)–નિરધાર રતિ છે રસ ઘણો, તમો જાણ્યો હોય તે જાણજો;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગ રમતાં, માણી શકો તે માણજો. ૪

ચાતુરી ૨૮ મી–રાગ દેશાખ.

સાંભળોરે સાહેલડી, જોબન મદમાતી નારરે;
ભજને સુંદર શ્યામળો, તારે સ્નેહ છે અપાર રે. ૧
માનની માન ન કીજીએ, શ્યામલડી કર શણગારરે;
વિલસતી વનમાં આવીને, સેજડીએ સુંદર નારરે. ૨
વળતી વનિતા એમ વીનવે, દૂતી સુણ કહું એક વાતરે;
મારા મંદિરમાં બાધા નથી, બહારે લોક કરે છો વાતરે. ૩
મારી સહિયર સમાણી સાંભળો, દુરીજન બોલે માનરે;
જેને બ્રહ્માદિક પામે નહીં, મોટા મુનિવરને નાવે ધ્યાનરે. ૪
તે તુજસું રંગે રમે વાહાલો, પરમરૂપ નિધાનરે;
મહિલાએ મનમાં ધર્યું, મૂકી હૈડાનું ગુમાનરે. ૫
ભૂધર સાથે ભાવશું, તું મળીને અંતર ટાળરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી વિના, તુંને કોણ લડાવે લાડ રે. ૬

ચાતુરી ૨૯ મી–રાગ દેશાખ.

દૂતી તહાં આવીજી, સુંદરીને લાવીજી. ૧
ચાતુરી ગવરાવીજી, મધ્ય મધ્ય નિશાણ વજડાવીજી. ૨
ધવળ મંગળ ગાયોજી, શ્રીજીએ મન ઉછાયોજી. ૩

(ઢાળ.)–ધરણીએ ચંદન ઢળાવીયો, સોહાવીયો સુરત વીતાન;
ત્યાં પેધરાવો પદમની, મુખ કરે તે અમૃત પાન. ૪

એણે સુભટ જીત્યો શામળો, તે ધરી હૈડામાં ધ્યાન;
સાહેલડી આનંદ પામી, દીધું કુંવરીને દાન. ૫
(વલણ.) વહાલાજીને ઇહાં પધરાવોજી;
સ્તુત્ય કરતાં આગળ આવોજી. ૬
(ઢાળ.)–સ્તુત્ય કરતાં આગળ આવો, ને લાવો નવલા ભોગ;
સજ થઈ નાથને રીઝવો, ફરી કરાવો જોગ. ૭
જીત્યો જદુપતિ એણી વેળાએ, હવે થયાં બહુ સનમાન;
સુંદરી શ્રીનાથ પ્રત્યે, મદમાતી દીસે માન. ૮
(વલણ.) મળી સખી મોરલીએ રમાડોજી;
માંહોમાંહે. ભંભેરીને ભમાડોજી;
લેહેરે મળ્યા મહાસુખ પમાડોજી. ૯
(ઢાળ.)–લેહેરે મળી ને મળી મહા સુહાગણ, નિત્ય બોલતી અમૃત વેણ;
સુખ લેતાં અમૃત ઝકોરી, તેને ઉધરતાં કરણ મેણ. ૧૦
ધન્ય ધન્ય નરસૈંયાચો સ્વામી, ધન્ય ધન્ય સખિ સમવેણ;
ધન્ય ધન્ય ભૂમિ જ્યાં પ્રભૂ વિલસ્યા, ધન્ય ધન્ય દિન ને રેણ. ૧૧

ચાતુરી ૩૦ મી–રાગ દેશાખ.

પીઉજી પધરાવીયા ઘર માંય, એ સુખ કહ્યુંરે નવ જાય. ૧
(ઢાળ.)–જાય જામની રસ ભરી, રમણ કરતાં રંગ;
વદન નિહાળ્યું વાહાલાકેરું, ફૂલ્યું અંગોઅંગ. ૨
(વલણ.) અંગે આનંદ ઘણો થાય;
વાહાલાજીને ભીડી હૃદયામાંય. ૩
(ઢાળ.)–ભીડીયો મેં ભાવ આણી, ભૂષણ અંગે સારીયાં;
સેજ રચીરે સોહામણી, નાનાં કુસુમ મેં આણીયાં. ૪
(વલણ.) આણીયાં મેં કુસુમ અપાર;
વાહાલાજી શું કરશુંરે વિહાર. ૫
(ઢાળ.)–વિહાર કરશું કંઠ લાગી, પ્રેહે ટાળશે કહાન;
સુરતસંગ્રામે શ્યામળાશું, મૂકી મન અભિમાન. ૬
(વલણ.) અભિમાન તજું રે આજ;
વાહાલાજીશુંરે લોપી સઘળી લાજ. ૭

(ઢાળ.)—લાજ લોપી કાજ સરશે,વાહાલોજી શિરપર માહાલશે;
અધરે અમૃત પાન કરીને, અમશું અંતર ટાળશે. ૮
(વલણ.) અંતર ટાળશેરે નાથ;
પ્રેમે ધરીને ભરશું બાથ. ૯
(ઢાળ.)—બાથ ભરશો નાથ સાથે, થાશે રજની રળિયામણી;
પૂરણ પ્રીતે પીઉજી મારો, મનસા પૂરે અમતણી. ૧૦
(વલણ.)— મનસા પૂરણ વિલાસ;
વાહાલાજી શો કર્યોરે હાસ. ૧૧
(ઢાળ.)—હાસ્ય કરતાં હેત વાધ્યું, પિઉ સેજાએ પધરાવીયો;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગ રમતાં,મારે અંગોઅંગ સોહાવીયો. ૧૨

ચાતુરી ૩૧ મી–રાગ દેશાખ.

શ્યામળો સેજડીએરે સોહાય, શ્યામાજી ઉલટ અંગ ન માય. ૧
(ઢાળ.)–ઉલટ અંગે અતિઘણી, ચર્ણે તે શીશ નમાવીયું;
વિનય કરીને વિલસીયો તે, વાહાલાને મન ભાવીયું. ૨
(વલણ.)—ભાવીયું વાહાલાજીને મન, તેં મુને કીધલો પ્રસન્ન. ૩
(ઢાળ.)—પ્રસન્ન પ્રેમદા પ્રેમ તારો, એમ બોલિયા રે મોરાર;
તેં મુને વશ આણીયો, તે જાણજે નિરધાર. ૪
(વલણ.)— રસ ભરી રીઝીયાં નરનાર;
રેણી કીધલો રે વિહાર. ૫
(ઢાળ.)—વિહાર કીધો ત્રેહે ભાગ્યો, નયણે નયણ બહુ ઠર્યાં;
શ્યામ ને સ્વામિનીજીનાં, રંગે રમતાં હૈડાં ગર્યાં. ૬
(વલણ.)— વાહાલાજી છું તમારી દાસ;
તમે તો પૂરી અમારી આશ. ૭
(ઢાળ.)—આશ પૂરી પ્રગટ પ્રીતે, એ સુખ કહ્યું નવ જાય;
બોલ અમારા મનમાંહે, આણજો જદુરાય. ૮
(વલણ.)— એમ કરતાં ઉદયોરે ભાણ;
વાહાલાજી તમે અમારા પ્રાણ. ૯
(ઢાળ.)—પ્રાણ અમારા તમો પ્રભુજી, માન માગું કહાન;
નરસૈંયાચા સ્વામી સદા મુજને,રેહેજો તમારું ધ્યાન. ૧૦

ચાતુરી ૩૨ મી-રાગ દેશાખ.

સફળ સુહાગીરે નાથ, વા'લાજીએ સાહ્યો મારો હાથ. ૧
(ઢાળ.)-હાથ ગ્રહીને હૃદયમાં, ભીડી અંગોઅંગ;
નયણે નયણ તુરંગ વાધ્યો, શામળાને સંગ. ૨
(વલણ.)- સંગ સોહામણી રે રાત;
વહાલોજી વિલસેરે નાના ભાત. ૩
(ઢાળ.)-ભાત ભલીએરે વિલસીયો, સુર અતિ સંગ્રામ;
અધર અમૃત પાન કરીને, રંગે રમ્યો ચ્યારે જામ. ૪
(વલણ.)- સખિરે રસીયો યાદવરાય,
એનું મુખ નીરખતાં સુખ થાય. ૫
(ઢાળ.)-સુખ થાય સાગર ઝીલતાં, વા'લો વિલસિયો સુખ ધામ;
સેજસું રમી રંગી શામળો, તેણે કીધાં પૂરણ કામ. ૬
(વલણ.)- સખિરે કામ કેલ વિલાસ;
વા'લાજીએ કીધાં વિવિધ પેરે હાસ. ૭
(ઢાળ.)-હાસ્ય કરીને હર્યું સર્વસ્વ, સોંપ્યું તન મન ધન;
અવર કો વાહાલું નહીં, તમ વિના પ્રાણજીવન. ૮
(વલણ.)- ચાલ સખિરે જીવન મારું કહાન;
રંગભર રમી તજી અભિમાન. ૯
(ઢાળ.)-માન તજીને માણીયો, સજી પુરણ શણગાર;
સખિરૂપે નરસૈયો નીરખે, તે કૃષ્ણજીનો વિહાર. ૧૦

ચાતુરી ૩૩ મી-રાગ ધન્યાશ્રી.

હરી ઊર લીધલારે, પીધલો રસ ચારે જામ;
સ્નેહ ધરી વા'લો સંગમ આવ્યો, હું વિલસી સુંદરશ્યામ. હરી. ૧
સુણ સખિરે મારા બોલ, સેજડીએ થયોરે ઝાકમઝોલ;
પ્રાણ પીઉસું પ્રીત બાંધી, મેં કીધલોરે રંગ કલોલ. હરી. ૨
અધરે ધરી કીધો પાન, તેણે ગયું મારું માન;
અંતર ટાળી એક જ કીધું, પામી વર હું કહાન. હરી. ૩
એ ધન્ય ધન્ય મારો નાથ, અમને કીધલાં સનાથ;
નરસૈયે રંગની રેલમાં દીધી, હરી તાલી લીધી હાથ. હરી. ૪

ચાતુરી ૩૪ મી–રાગ દેશાખ.

આવોજી આવો ભલે પધાર્યાજી; બહુ શ્રમ કરીને હાર્યાજી. ૧
સકલ લોકને તાર્યાજી; સહુ કોયના તાપ સમાવ્યાજી. ૨
ચર્ણ પખાળી ચર્ણોદક લીજેજી; પૂજા કરીને દંડવત કીજેજી. ૩
અંગ સોહામણું સુખ દીજેજી; કાંયક જે જે અમથી સીજેજી. ૪
બોલેછે મરડની વાતજી; અમારે તમ વિના નથી કો નાથજી. ૫
હું સર્વે તજીને શરણે આવ્યોજી; કાંહે મનમાંહિ જે જે ભાવ્યોજી. ૬
શું કહું શામાજીનો મચકોજી; બોલ્યાંતાં બેહુ જણ લચકોજી. ૭
આજ પછી ન કરે કોયે ખચકોજી; નરસૈંયો નાંખે નેહનો ભચકોજી. ૮

ચાતુરી ૩૫ મી–રાગ દેશાખ.

સાંભળ સખી તારા નવલ રંગ, વાલોજી વિલસીયો રજની રમતાં રંગ. ૧
(ઢાળ.)–પરગટ દીસે પદમની, તોરે ચંદન અંગોઅંગ;
તારાં મદભર્યાં લોચન દીસે, મુખ બોલ વયણ તુરંગ. ૨
(વલણ.)–સુરત સંગ્રામનાંરે નયણ, વશ કીધો મહા મયણ;
તારાં હસી રહ્યાંરે કપોલ,તારું વદન કોમલ શશિતોલ. ૩
(ઢાળ.)–સખી તણાં વચન સુણીને, હઈડે હરખ અપાર;
નરસૈંયાચો નાથ મળીયો, કીધલો વિવિધ વિહાર. ૪

ચાતુરી ૩૬ મો–રાગ બિહાગડો.

સેજડીએ સોહાવતીરે, રમતી વા'લાજીને સંગ;
ભાવે ભજતીરે, મન વાધ્યો છે બહુ રંગ. ૧
કંચુકી કસણ બહુ કસકસેરે, ઉરપર લહેકે છે હાર;
હારમાં પુષ્પ અમૂલ્ય છે રે, જે સુગંધ આપે અપાર. ૨
પિઉ સંગ વિલસતીરે, વદન નીરખી કરે અમૃત પાન;
ભૂજ બળ ભીડીનેરે, ઉરપર લીધલો કાહાન. ૩
હાસ્ય કરતી ઉમંગી અબળારે, સબળ સનમુખ શ્યામ;
કોય કોય નવ ઓસરેરે, રંગ વાધ્યો અતિ સંગ્રામં. ૪
ધન્ય ધન્ય કૃષ્ણનેરે, ધન્ય ધન્ય નારી વિલાસ;
ધન્ય ધન્ય નરસહિંયો નિરખતોરે, હરખતાં પોહોતી મનની આશ. ૫

ચાતુરી છત્રીસી સમાપ્ત.

ચાતુરી ષોડશી.

પદ ૧ લું-રાગ રામગ્રી.

સાખી-સુણોજી સલુણા સેણજી, સાને ભરો છો નેણજી;
શું દુઃખ છે તમારે નાથજી, વહાલા કહોને અમને વાતજી.

ઢાળ.

વાત કહોને વહાલા અમારા, કાં ઠરી રહ્યા આસન;
શાને કાજે શામલા તમો, મુકોછો નિશ્વાસન.
વદન તમારું વાલમા, કરમાણું તે શાને માટ;
કપોલ કર કાં દઈ રહ્યા, ઉપનો તે શો ઉચાટ.
મહાવજી તમારું વદન જોતાં, જનમ દુષ્કિત જાય;
નાથજી તમારું નામ લેતાં, પતિત પાવન થાય.
જેને કરુણા હોયે તમારી, તેને સ્વપને ન શોક હોય;
તમે એમ કાં મૂઢ થઈ રહ્યા, અમને તે અચરજ જોય.
સુદ્ધ બુદ્ધ તમારી શામલા, શાને હરિ કહોને શ્યામ;
નયને તે આંસુ કાં ભરો, વૈષ્ણવના વિશ્રામ.
અંગે કોટી અનંગ શોભા, રોમ રોમ અભિરામ;
તમે કલા પાડી કયમ રહ્યા, સમરથ શ્રી ભગવાન.
સુખતણો સાગર સુકાયો, આનંદકંદ અવિનાશ;
કેશવ કારણ કહોને અમને, હું છું તમારી દાસ.
માધવ તમારા મન તણી, કહોને કરુણાનિધાન;
હું તેડીને લાવું તેહને, જે તમારું જીવનપ્રાણ.
નિમિષ માત્રમાં નાથજી, લાવી કરું પ્રસંન;
વાત કર્તાં વ્રજપતિ, ટળશે વડું વિઘંન.

મહીધર મનમાં ધરો ધીરજ, નહિ અકળાયાનું કામ;
નરસંઇયાના નાથજી, મને કહોને તેનું નામ.

પદ ૨ જું.

કૃષ્ણ–વળતા બોલ્યા જુગજીવનજી, પ્યારી રાધામાંહે છે મંનજી;
છે ભીખુભાનની કુંમારજી, તે મારાં નયણાંનો શણગારજી.

ઢાળ.

શણગાર મારા નયનનો, ઊર તણો એ છે હાર;
તન મન જોબન જુવતી, મારા પ્રાણનો આધાર.
અબલા તે નેહે અવતર્યો, મારો વ્રજ વિષે અવતાર;
વસે તે વ્રિજની નારમાં, એમ નીગમ કહે નીરધાર.
શ્રી વિશ્વ ધાયે મુજને, વ્રિજનાર મારું ધન;
સર્વમાં શ્રેષ્ઠ સુંદરી એ, વેદવાયક માન્ય.
લલીતા તેસુ રંગે રમતાં, શ્રી વૃંદાવંન મોઝાર;
અંગનાને ઊરે લેઈને, ભુજ ભીડ્યા તેણીવાર.
રસ રીતે પ્રેમ પ્રિતે, કરતાં સુધારસ પાન;
તે મટ્યા પછી શું થયું, માનુનીને વાધ્યું માન.
રાધા–લંપટ મેલી દેને મુજને, નીર્લજ સાથ શું નેહ;
મુજથી વહાલી વા'લમા, ઊર વિષે રાખી છે તેહ.
કૃષ્ણ–કર મુકાવ્યા પાણથી, રમા ભરાણી રોષ;
વિનતા તે વન છોડી ગઈ, મુજને દઇ ગઈ દોષ.
ચતુરા ચિત્ત ચોરી ગઈ, પ્રેમદા લઇ ગઇ પ્રાણ;
મદનસર મારી ગઈ, કામની તે કામબાણ.
ક્યમ કરું કહાં જાઉં હવે, ક્યમ ધરું ધીરજ મંન;
તારા સમજો તારુણી વિના, ત્રયલોક લાગે શૂન્ય.
અપરાધ નહિ કંઇ માહરો, વિણુ વાંકે કીધો ત્યાગ;
દોષ કાંને દીજીએ લલીતા, એવાં અમારાં ભાગ.
સુખ દુઃખ હોયે મંનમાં, તે તો સજ્જનને કહેવાય;
માનુનીને મળવાને કીજે, કાંઈક કરો ઉપાય.
આધિન છું હું તાહરો, તું જશ લેને જુવતી;
નરસૈયાનો નાથ કહે, કરજોડીને એ વીનતી.

પદ ૩ જું.

લલીતા–વળતી બોલી લલીતા વાણીજી, તમે સાંભળો સારંગપાણીજી;
પ્રભુજી હું તમારી દાસજી, માધવ રાખો મન વિશ્વાસજી.

ઢાળ.

વિશ્વાસ રાખો મન વિષે, ધરણીધર ધરો મન ધીર;
હું મનાવું એ નારને, તમો ચૈતન્યમાં રાખો શરીર.
નિઃશંક થાઓ નાથજી, તમો ભક્તના આધાર;
તમને જે વહાલી વાલમા, લાવું તે વન મોઝાર.
અંબર લઈ આંસુ લુચો, કાં થઈ રહ્યા આસંન;
તમને દેખું દોહેલા, તારે દાઝે તે મારું મંન.
માવજીરે મને સમ તમારા, કુંજે લાવું જુવતી;
શોક નિવારી સુખ કરું, તો જાણજો દૂતિ હતી.
પ્રભુજી તમોને પ્રાણ સુંપું, વિવિધ વન ક્રિડા કરો;
કહો તો હું લાવું જુવતી, તમો શોક સઘળો પરહરો.
નિઃશંક થાઓ નાથજી, નહિ અકળાયાનું કામ;
કવિ–લલીતા ચાલી વન વિષે, શ્રી કૃષ્ણને કરી પ્રણામ.
વિનતા તે વન જોતી ગઈ, જ્યાં કામિનીનું ભૂવંન;
શોક સાગર અંગે આતૂર, રહી રહી કરે રુદંન.
હાર ચીર શણગાર ભૂષણ, કાંકણ કંકણ જેહ;
શણગાર સર્વ અંગ થકી, અબલાએ ઉતાર્યા તેહ.
તે સોલ કળાએ શોભતી, (ત્રૈ)લોક્ય તારુણી સુંદરી;
શોકસાગરે પડી શ્યામા, લલિતાએ દીઠી અણુમણી.
કમળ સરખાં નયન દીઠાં, નિશ્વાસ મહેલે નાર;
નરસૈંયાના સ્વામી તે પ્રતે, લલીતા બોલી તે વાર.

પદ ૪ થું.

લલીતા–સુણો ભીખુભાન કુમારીજી, સુંદરી તું વિનતી મારીજી;
માનુની મન અવિધારજી, મહા વન ચાલો કરવા વિહારજી.

ઢાળ.

વિહાર મહાવન કરો ક્રિડા, શ્રી નાથજીસું નેહ ધરી;
નંદનો નંદન તહારે કાજે, આવ્યો તે વૈકુંઠ પરહરી.

શિવ, શેષ, વિરંચી, સુરપતિ, ધરે તે સૌકો ધ્યાન;
નીગમ નેતી નેતી ભાખે, વિસ્તાર શ્રી ભગવાન.
જેને મળવા મુનિ મહોટા, કરે છે તપ અપાર;
તે તો પામે નહિ-નારી, તહારા પૂન્યનો નહિ પાર.
જેને કાજે જોગી જતી થયા, તજી તે સુખ સંસાર;
નિમેશ સ્વપને તે નવ દેખે, તું પામ પુરુષોત્તમ સાર.
ભીખુભાન કુંવરી તું જ ભાગ્ય મોટું, પુન્ય તણો નહિ પાર;
તુજને મલવા માનુની, તલખે છે નંદકુમાર.
કાંઈક કરુણા આણ મનમાં, નઠોર થઈ કાં નાર;
કંથ શું અધિક ન તાણીયે, તું માનને વહેવાર.
બેહુ કરજોડીને તારે પાયે લાગું, મારી વીનતી અવિધાર;
તું વહાલી છે ગોકુળનાથને, પામી છે સુખ અપાર.
પીયુ સાથેરે પ્રેમદા, કહું છું અધિક મા તાણ;
જોબન આપો નાથને, તું માની શકે તો માન.
શાને કાજે સુંદરી, તું ધરી રહી છે માન;
નાથને વહાલી કો નથી, તારુણી તુજ સમાન.
કવિ-લલીતાનાં વાયક સાંભળી, શામા સજ થઈ તેણી વાર;
નરસૈંયાના નાથને, મળવા ધરે છે શણગાર.

પદ ૫ મું.

માનુનીએ માન તજ્યું તેણીવારજી, શામા ધરેછે સોળ શણગારજી.
મલવાને નંદકુમારજી, મનમાં ધર્યો હરખ અપારજી.

ઢાળ.

હરખ મનમાં ધર્યો ઘણો, મંજન કર્યું તેણીવાર;
ચુવા ચંદન અંગે કેસર, સુગધ લઈ અપાર.
ચીર ચંપક સાડી પટોળી, ઓપતાં તે પહેર્યાં અંગ;
ઘુંઘટમાં મધુરું હસતી, નારી નેણ કુરંગ.
શીશ ફુલી રાખડી, નેણે તે કાજલ રેખ;
લીલવટ સોહે ચાંદલો, વેણીએ તે વળગ્યો શેષ.
નિરમલ મોતી નાકમાં, શ્રવણે પેહેરી ઝાલ;
અધર અરુણ ઓપતા, ત્રાજવું શોભે ગાલ.

મોતીઆળી ઝરમર કંઠે, ઉર એકાવળ હાર;
ચોળી પહેરી કસકસી, કર કંકણુનો ઝણુકાર.
ચુડિલો હાથે સોહામણો, બીડી મુખમાં જાણ;
કાંકણુ સર્વ સોહામણાં, શાં શાં કરું વિખાણુ.
ચરણે નેપુર ઘુઘરી, વીછુઆ તે અણુવટ સોહે;
નખ શિખ જાતાં સુંદર, મુનિ જનનાં મન મોહે.
હંસાગમની ગજગતિ, કટી કેસરીનો લંક;
ઉર અંબુજ બે ઓપતાં, મુખડું તે જાણે મયંક.
મુખડે તે મધુરું બોલતી, હલવે શું મોડે અંગ;
પત્નીને પ્રેમ વાધ્યો ઘણો, મળવાને શ્રીભગવંત.
અબલા તે સજ થઈ, પુરિયાં તે ખટ બાણુ;
નરસૈંયાના નાથને કાજે, લલીતાએ મુકાવ્યું માન.

પદ ૬ ઠું.

ર.ધા-લલીતા સાંભળ મહારાં વચંનજી, અંગમાં પ્રગટચો છે અનંગજી;
તેણે કરી દાઝે મારૂં તંનજી, વેગે કરીને ચાલો મહાવંનજી.

ઢાળ.

કવિ–વેગે કરીને મહા વન ચાલી, મદન દલ લઇ હાથ;
જાયે લલીતા જાણુ કરવા, સજ થાયે તહારો નાથ.
લલીતા–અનેક અબળા અનુભવી, પણુ નાર મળી કોય;
સુરપણું હું શિખવું, તું રહેને ત્યાં જોય.
પૂર્વ દિશાથી પ્રકટચો, સોળ કળાનો ચંદ;
નયણે તે દેખી નારને, ડગવાને લાગ્યા દીગંજ.
મયંક મન ઝાંખો થયો, શશિ તે તેણીવાર;
એ કલંકી કેમ થાય, તહારૂં તેજ અપાર.
મહાવન અતિ રળિયામણું, શોભા તણો નહિ પાર;
હાસ્ય કોકીલા શબ્દ સોહામણા, મધુકરનો ગુંજાર.
ત્યાં મોર શબ્દ સોહામણા, ચાત્રક નવલ વીર;
ત્યાં અનેક પક્ષિ શબ્દ કરે, શીતલ જમુના નીર.

ત્યાં કદમ અતિ રળિયામણું, તેની તે શીતલ છાંય;
હું માન વધારું તાહરું, તું બેશ મારી માંય.
કવિ–ત્યાં સમિર ત્રિવિધ પ્રકારનો, લાવિયો તે બહુ સુગંધ;
કુંજ ભોવનમાં ગઇ ચાલી, ધ્યાન ધર્યું મુકુંદ.
મહા મતિએ જપે જોગી, તેનું ધ્યાન ધર્યું મન ધીર;
તતકાળ તેનું ધ્યાય ધર્યું, સુધ ના રહી શરીર.
રાધે રાધે કરે માધવ, જપે તે સારંગપાણ;
નરસૈંયાના નાથને, લલીતાએ કીધું જાણ.

પદ ૭ મું.

લલીતા–લલીતા કહે સાંભળો મારાવાલાજી, સુંદરી છે મહા રિસાલાંજી;
પેરે પેરે લાવી છું નાથજી, આવો સોંપુ તમારે હાથજી.

ઢાળ.

આવો તમારે હાથ સોંપુ, સાંભળોને મારી વાત;
મત્સર છે ઘણો નારને, તમે નમીને તેડો નાથ.
કવિ–એવાં વાયક સાંભળી, આનંદ પામ્યા મંન;
ચિંતામાંથી ચાલી આવ્યા, જુવતિનારે જીવંન.
સામ સામા ચાલી આવ્યા, નયણે તે નિરખી નાર;
કૃષ્ણજીએ લલીતાને આપ્યો, કૌસ્તુભ મણિનો હાર.
લલીતા–કુંવરીને કરમાં આપી, લોને તમારું તંન;
સલુણી છે કુંવરી શામળા, કરજો એનું જતંન.
બહૂ પેરે સુખ દેજો, કરજો તે વિવિધ વિહાર;
ઇચ્છા તે એની પૂરજો, રમી રજની માસ અપાર.
કવિ–કુંજ સમિપે આવિયા, કુંવરીને તેડી કુમાર;
એકાંત સ્થાને રચી શૈયા, મળી કરે રે વિહાર.
ભુદર તે ભીડી હ્રદેશું, ચુંબન લીધું ગાલ;
રસિઓ તે રસ પ્રીતે પીએ, કંદ્રપ રસ રસાલ.
તેજ સમે રસ તેજ સ્થાને, ઉપજ્યો તે અધિક આનંદ;
રસિક જનને પાન કરવા, મુકીઓ તે વ્રજ રાજંન.

મુખ જડ પામે કહ્હાં થકી, અન્ય ઉપાસીક જેહ;
જેને કૃપા હોય નાથની, નિઃશંક પામે તેહ.
રસિકના રસ આગળે, અમૃત શું લેખાય;
નરસૈંયો જુગો જુગ અવતરી, વિહાર ચરિત્ર એ ગાય.

પદ ૮ મું.

મહાવન શ્યામની ને શ્યામજી, કરતાં કોટી કલા કામજી;
નંદ નંદન પુરે મનની હામજી, ભુજ ભરી રમે ચારે જામજી.

(ઢાળ.)–ભુજ ભરી ચારે જામ રાખી, ભોગવે રસ જામિની;
અબળા તે ઉર બળ કરી પિયુને, કુચપર લીધો કામિની.
સરોજ સકોમલ સુંદરી, માલતીની પેરે મુકુંદ;
ભમર થઈ પીયુ ભોગવે, સુધારસ ગોકુલચંદ.
સુરત સાધના સઘળી રાત્રિની રમે કોટી કલા કરી;
મુદિત થઈ ત્યાં માનુની, લજ્જા પિયુની પરહરી.
મૃગાનયની કરે મરકલા, મોહની પિયુનું મન હરે;
અતિ નિકટ નાગર નાગરી, વિવિધ વન ક્રીડા કરે.
પ્રેમદા સાથે પ્રેમસું, પિયુડો અતિ રંગે રમે;
અંધર ડસી કુચ કર ગ્રહી, કૃષ્ણ કંદ્રપને દમે.
ભુજ બલ ભીડી બાથશું, કસકસે બહુ કામિની;
કનકવેલ કેસમાંહે લપટી, જાણીયે ઘન દામિની.
ચુંબન ચારુ કપોલ પામી, પ્રેમસું પિયુડો દિયે;
સુડીલો તે થઇને શ્રી હરી, અમૃતપે રસ મુખમાં દિયે.
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલમાં, બ્રહ્મલોક ને કૈલાશ;
વૈકુંઠમાં સાગર સુતા તે, કરે રસની આશ.
ધન એ દિવસ ધન એ શોભા, ધન ધન તે રાધિકા નાર;
ધન ભોગવે વ્રજવનિતા, કરે કૃષ્ણ સાથે વિહાર.
શ્રી વંદ્રાવન જમુના તીરે, બંસીબટે રસ જામિયો;
પ્રેમે પીયા રાસ રમિયા, ત્યાંહ નરસૈંયો ઝુલી રહ્યો.

પદ ૯ મું.

સુંદરી પામી અતિ ઉલ્હાસજી, કરતાં કામ રસ ભોગ વિલાસજી;
વિલસાવવા બેહુ વાસજી, હુતો નરસૈંયો પાસજી.
(ઢાળ.)-પાસ રહીને નયન નિર્ખ્યો, અનુભવ રસ થયો જેહ;
જેવી લીલા નજરે દીઠી, મુખડે તે ગાઈ તેહ.
દીવી તે મહારે હાથ દીધી, કહે નરસૈંયો આ નિધ જોઈ;
વિલાસ ગોકુલનાથનો, ભૂતળ ગાયો સોઈ.
બલ અધિક કરી કરુણા, આપીયો કર તાલ;
હું સુખે લાગું ગાન કરવા, પ્રસન્ન થયા ગોપાલ.
ભામનીમાં ભળી ગયો, જેમ સાગરમાં રતન;
મહારસમાં ઝીલીયો, આનંદ પામ્યો મન.
ભાવ જણાવ્યો નયનમાં, ઉપજ્યો મનમાં નેહ;
માનુનીને રુડી મનાવી, દૂતી થઈ તેહ.
જે રસ શંકર કોઇ દિન દેખે, હું ઝીલી રહ્યો તે માંહે;
મહારસમાં મહાલિયો, તે શંભુ કેરી સાહે.
કૃપા હવી ભોળાનાથની, તેણે દીધી તે મુજને આશ;
રંકને રિધિપત કીધલો, કાપયો તે ભવનો પાસ.
અનાથ હુંને સનાથ કીધો, પાર્વતીને નાથ;
દિવ્યચક્ષુ આપ્યાં મુજને, મસ્તક મેલ્યો હાથ.
તેના તે ચરણ પ્રતાપથી, પામ્યો તે પ્રેમ નિધાન;
પછી ગોપેશ્વર નાથનું, અવનીપે શું કરું ગાન.
ભાભીએ ભાગ્ય ઉદે કર્યાં, મને કહ્યાં તે કઠિણ વચંન;
ત્યારે નરસૈંયો નિરભય થયો, પામ્યો તે જુગજીવન.

પદ ૧૦ મું.

લલીતા-બેહેની તું સાંભળ માહારી વાણીજી, બોલી ત્યાં સખી શહાણીજી;
રસ ભર્યાં દીસે તારાં નેણુજી, શિરથી છુટી તે તારી વેણુજી.
(ઢાળ.)-વેણુ છુટી કસણુ ત્રૂટી, ઉલટાં તે દીસે અંગ;
સાચું કહેને સૈયર મહારી, ક્યમ રમી પીયુની સંગ.

હાર તણાં તે ડસણ હૈયે, અંગ છે કુમકુમ રોલ;
અંગે તે રેખા અતિ ઘણી, મુખ ભર્યાં જે તંબોલ.
કપોલ તારા હસી રહ્યા, મુખડે તે પ્રગટ્યું નૂર;
દસન નખ દીસે ઘણા, અબલા તે તારે અધૂર.
પિયળ પુરી રહી અધુરી, ટળી તે કાજલ રેખ;
બોલ અભિવન બોલતી, વનિતા તું રે વિશેક.
તીલક પીયુનું લલાટ તારે, દરપણ લઈ મુખ જોયે;
પીતામ્બર કહાં પલટ્યું, નીલામ્બર તારું ન હોયે.
કૌસ્તુભ મણિ તું કેનિ લાવી, નહિ એકાવલ હાર;
પાલટી આવી પ્રેમદા, મુજને કહેને વિચાર.
ચુવા ચંદન કુસુમ પરિમલ, અંગ માંહે સુગંધ;
હું જાણું છું હે સખી, તુંને મળ્યો તે નંદનો નંદ.
સ્વેદ શીતલ અંગ તાહરું, તે દેતું મન સાખ;
સંકોચ શાને કરો શ્યામા, મુજ આગળ તું દાખ.
ઉંચું જોને અંગના, કયાં ઢાળે નીચાં નેણ;
વણ કહે સર્વે લહું, તું સંતાડે જોને વેણ.
સુરતનું સુખ કહેને મુજને, મા ધર મારી લાજ;
નરસૈંયાનો નાથ તુજસું, વિલસીયા છે આજ.

પદ ૧૧ મું.

રાધા–સજની સુરતનું સુખ જેહજી, સાંભળ તુજને કહું તેહજી;
જે અનુભવ્યો રસ આજજી, મુજને આવે લાજજી.
(ઢાળ.)–કહેતાં મુજને લાજ, એવી લીલા થઈ જેહ;
તુજને કહું છું તારુણી, તું ગુપ્ત રાખજે તેહ.
રખે કોને જણાવતી, વ્યભિચારિની એ વાત;
શ્યામ સંજોગી રસનો ભોગી, વનમાં મળ્યો વ્રજનાથ.
કર ગ્રહ્યો મારો કામીએ, કે ભલે આવી ભામિની;
આવ અબલા આપણ બેહુ, ક્રીડા કીજે કામિની.
અમૃત એના નયનમાં, એવો એ ઘનશ્યામ;
હું અંગ ફુલી થઈ ઘેલી, કામીએ જગાડ્યો કામ.

કસણુ તે ચોલીતણાં, ઉર બળે ત્રૂટયાં તેહ;
મેં નીલાંબર નવ જાણિયું, કટીથકું ખસીયું તેહ.
પ્રેમતણો સાગર ઉલટયો, વાધ્યો કામ અપાર;
જઈ કામીને કંઠે વળગી, મારું ચિત્ત ચળ્યું તે ઠાર.
ઉછંગે લીધી વાલમે, વિવિધ વિલાસ્યા શ્રીહરી;
જેણે ગોવરધન કર ગ્રહ્યો, તે મેં રાખીઓ ઉર ધરી.
આલિંગન દીધું શામળે, કરે ભીડ્યું તંન;
અંતર ટાળી એક કીધી, મનાવ્યું તે મારું મંન.
શ્યામ સકોમલ અંગ પીયુનું, કઠણ કુચ ફ્લ માહેરાં;
નાથજીની ભુજે બાથ ભરતાં, ખૂન્યા કુચ ફ્લ બેહેરા.
ચુંબન આરું કપોલ સરસી, અધર ડશી કરે પાન;
રતિપતિ રણજોધ જીત્યો, મદને તે મૂકયું માન.
આજનાં સુખતણી શામા, સંક્ષેપે કહું તુજ સુંદરી;
વિસ્તાર તેહનો નરસૈયો, ભૂતલ કહેશે અવતરી.

પદ ૧૨ મું.

રાધા–સજની સાંભળો મહારાં વચંનજી, ધીર રાખજે તારું મનજી;
જે સુખ પામી આણે તંનજી, આજ હું ગઇ હતી મહાવંનજી.
(ઢાળ.)–આજ મહાવંન હું ગઈ હુતી, મુસ્તક મહીનો ભાર;
કારમો આવ્યો કુંજમાં, નટવર નંદકુમાર.
વહાલમાં એણે રોકી વનમાં, હું કરું તે કુણ ઉપાય;
આજ તે જાણી એકલી, મહાવજી મા કરશો અન્યાય.
મળવું તે ખોટું મન વિના, ઘેલા ન થાઇએ ગોવિંદ;
ચીર મહારુ ફાટશે, ટુટશે તે ચોલી બંધ.
વળગો મા રહેો વેગળા, ફુટશે તે મહિનું માટ;
માણસમાં મહારે મહાલવું, તમને તે નહિરે ઉચાટ.
કૃષ્ણ–મેલ મહીડું શિરથકી, તું ધીરજ રાખજે મંન;
આવ અહીં દેખાડું તુજને, મારું તે કુંજભુવંન;
રાધા–શીતલ શૈયા પાથરી, રચ્યો તે રંગ વિલાસ;
અનેક રસ પીએ અનુભવી, કરે મન ઉલ્હાસ.

હું હુતીરે જોબન સમે, કુચ ફુલ પીયુડા જોગ;
કોમલ કર લઇ સોંપીઆં, કરવાને રસનો ભોગ.
અમર ફુલ લઇ આપયું, મેં પીયુના મુખ માંહિ;
રસ પીએ રસીઓ પાય મુજને, આનંદ પામી ત્યાંહિ.
કંઠ ઘાલી બાંહેડી, ચુંબન લીધું કપોલ;
સંગ્રામનું સુખ શું કહું, કરતાં તે રંગ કલોલ.
વદન સકોમલ શ્યામનું, કરતાં તે નયને પાન;
નિર્ખતાં ધીરજ ટળે, કંદ્રપ કોટી સમાન,
રમતાં રંગીલે એમ કહ્યું, જુવતી તું પ્રાણજીવંન;
સર્વમાં તું વડી સુંદરી, તું માન વેદ વચંન.
અકળ ગતી એની કોઇ નવ જાણે, નહિ કોને આધીન;
વન આવી વચન બોલે, મુજ આગળ થાય દીન.
સાહી લીધી શામળે, એની વાત કહી નવ જાયે;
જાવા ન દેતા મહાવજી, કર ગ્રહીને લાગે પાયે.
એટલા દીવસ હું નવ જાણુતી, રહેતી હુતી આસન;
હાવે તે ક્ષણું મેલું નહીં, વેંધાણું મારું રે મંન.
સંસારનું સુખ શું કરૂં, ન ગમે ઘરની વાત;
નરસૈયાના નાથ સાથે, વિલસી દિન ને રાત.

પદ ૧૩ મું.

રજની આવી જુગનીધાનજી, ઇચ્છા હુતી રમવાને મંનજી;
સજની આજ મહારે મંનજી, પ્રેમે પધાર્યા પ્રાણજીવંનજી.
(ઢાળ.)–પ્રેમે શું પધરાવીઆ, મેં તો સાંજ સમે તે શ્રી હરી;
ચરણ ધોયા પ્રેમશું, મેં તો સેજલડી ફુલની કરી.
કૃષ્ણની તે કપુર લઇને, અગરે કીધી આરતી;
પ્રેમે પીયુનું વદન જોતી, તન મન ઉપર વારતી.
પ્રથમ સંગમ પીયુજી શું, રમવાનેરે મારું મન થયું;
લજ્જા તે લોપી નવ શકું, મુખડે તે નવ જાએ કહ્યું.
જોબન મારું જાગીયું, કામાતૂર અંગે હું થઈ;
ભાવ નયનમાં જણાવીઓ, ત્યારે પ્રેમે મુને કરે ગ્રહી.

લજ્જા લોપી અંગ સુંપી, પ્રેમે પીયુજીને મલી;
રમતા તે રસબસ એક થઈ, જેમ દૂધમાં સાકર ગલી.
સહિયર હું બોલી શ્યામને, સંભાળ અંગ તાહેરું;
અનેક રામા સંગ રમીયો,પણ આજ જો પ્રાક્રમ માહેરું.
સનમુખ થાને શામળા, કરવાને રણ સંગ્રામ;
આજ તહારા મન તણી, પૂરું તે સઘળી હામ.
મુજ અબળાની આગળે, કાયર ન થઇએ શામળા;
સાવધાન થઈને શીખવું, રતીરણની સઘળી કળા.
ઉપર લીધો વાહલમો, કુચ બંધન તુટ્યાં તડતડી;
સુરતની સાધન સાંધવા, હું જોદ્ધા સાથે આથડી.
નાથ સાથે બાથ ભરતાં, ધસીને રે લીધો ઊર;
અધર ડંસ ડશીને મૂકીયો, ત્યારે લડથડ્યો મહા શૂર.
બાલપણમાં અતી બળીયો, ગોવરધન કર તોલીઓ;
તે સુભટને મેં તારુણિરૂપ, રંગમાં તે રોળીઓ.
ભ્રુકુટી ચઢાવી નયન જોડી,મેં મારીયાં તે મોહનાં બાણ;
કામિનીની આગળ કાયર થઇને,માગવા લાગ્યો માન.

કૃષ્ણ–શરણ રાખો સુંદરી, હું તુજ આગળ ઓચરું;
દીન જાણી દયા. આણી, પ્રેમશું ઊરપર રમું.

રાધા–આજ પછે હે વાલમા, મોટપણું આણેશ ન મંન;
લઘુવેશ જાણી દયા આણી, મૂકું છું પ્રાણજીવંન.
સ્વાસ ભરાણો હે સખી, સ્વેદ કણ અંગે ઝરે;
મુજને તે જીત્યો જુવતી, કાયર થઇ પીયુ કરગરે.

કૃષ્ણ–અબલા તે મારું અંગ દુઃખે, ભીડીશ મા રે ભામિની;
કઠણ પયોધર તાહરાં, મુજને તે ખુંચે કામિની.
અમૃતપેં અદકું હતું, મુજ કને ફળ જેહ;
પછે પીયુના મુખમાંહી, પ્રેમશું મુક્યું તેહ.
પ્રસન્ન થયા પીયુ પાન કરતા,રસીયાને મન તે રસ ગમ્યો;
ચુંબન લીધુ હસી હસી, પ્રગટ થઈ રંગે રમ્યો.

કુસુમ પેરે રાખીઓ, ઉર ઉપર ચીરે જામ;
હોંસ હતી મનમાં પિયુના, પૂરી તે સઘળી હામ.
સફલ તે રજની આજની, ધન ધન મારો અવતાર;
નરસૈંયાના નાથશું, રંગ રમ્યાં તે વિહાર.

પદ ૧૪ મું.

રાધા-સજની સાંભળ મારી વાતજી, ધન ધન આજની રાતજી;
હસતા ડોલતા આવે સાથજી, ભોવન પધાર્યો મોરો નાથજી.
(ઢાળ.)-ભૂવન પધાર્યો નાથ મોરો, અબલાને સુખ આપવા;
કોટી કંદ્રપ થયા કામી, નાથજી મુજ વશ હુવા.
નવલ સજ્જા પુષ્પની, ભુવન અતિ રલીઆમણું;
ચોદશ દીપક જલહલે, હરખ ઉપને મન ઘણું.
શણગાર કીધો શોભીતો, નયને કાજલ સારીઆં;
કટાક્ષ સરખાં કસણુ કસીને, કામીના ઊરમાં મારીઆં.
શ્યામ સુંદર વદન જોતાં, અનંગ અંગે સજ થયો;
રતિપતિ રણયુદ્ધ કરવા, સુભટને તે મેં કર ગ્રહ્યો.
નાથજીને ભુજ બાથ ભીડી, હૃદયામાં લઈ ચાંપીઓ;
સુભટ નરમાં શૂર કહાવે, તે મારી આગલ કાંપીઓ.
મદનમાતી શ્યામ સંગે, રતિ રંગ રસમાં રમી રહી;
પીન પયોધર પ્રાણુ પિયુને, અધર સુખડે રહી સહી.
તૃપ્ત ના થયો પિયુ પીતાં, પછે તે હું લાજી રહી;
ચોલીતણા બંધ ત્રૂટયાં, શરીરે શીતલ થઈ.
મેહેલ માવા હું માન માગું, મારા નાથ હું તૃપ્ત થઈ;
ચાર જામ સંગ્રામ કરતાં, રજની સઘળી વહી ગઈ.
દરપણુ લઈને વદન જોતાં, અધર ડંસ દીસે ઘણા;
નીરગુણુ તારા જોને કામી, નીરલજે કાંઈ ન રાખી મણા.
કહ્યું ન માને હો સખી, ભુજ બાથ ભીડીને રહ્યો;
સુરતનો સંગ્રામ સજની, બાળપણનો તુજને કહ્યો.
એણી પેરે રસપાન કરતાં, નાથ નયણે નીહાલતી;
પિયુને અંગે પ્રેમ વાધ્યો, પલક પાછી ન વાલતી.

અનંગ આપદા અંગ ટાલી, તન તે શીતલ થઈ રહ્યું;
તે સમાન સુખડું સજની, મુખથી નવ જાએ કહ્યું.
મારા સમ કોઈને મા કહેશ, એ વાત મનમાં જાણજે;
વિહાર ચરિત્ર વિહાર લીલા, નરસૈયો થઈ માનજે.

પદ ૧૫ મું.

રાધા–રસનીધાન આજની રાતજી, જાગો મહારા પિયુજી હુવો પ્રભાતજી;
દીપક જોત ક્ષણું ક્ષણું થાયજી, પંખીડાં રાગ પંચમ ગાયજી.
(ઢાળ.)–પંચમ ગાએ પંખીઆં, પૂર્વ દીશાએ રવી પ્રગટિયો;
સારી જામ સંગ્રામ કરતાં, હજી તે તૃપ્ત નવ થિયો.
રવી ઉગ્યો ને ઇંદુ આથમ્યો, ગૌ દોહ્યાની વેળ થઈ;
સાસુ ને નણંદ પુછશે, મારા કંથ કહેશે ક્યાં ગઈ?
તેને ઉત્તર આપવો, ને રાખવો કુલનો ધર્મ,
પરવેદના જાણો નહિ શામલા, નહિ તુજને શર્મ.
હજુએ તાહારા મનમાં, જાણને શું થયું શ્રીપતી;
ભુજ બાથશું ભીડી રહ્યો, મુકતો તે મુજને શેં નથી.
કંઠ વલુંધી આંહેડી, પિયુ પોઢીઆ નિઃશંક;
લક્ષણ તાહરારે શાં કહું, ભુડાં દીસે છે ઢંગ.
પૂરવે હતું પોતાતણું, એમ નીરગુણ નાથ ના રહી;
આજની શીખામણ શામલા, નહીં આવું ફરી વેચવા મહી.
હું તુજ સરખી નવરી નથી, મારે ઘેર ઘણેરું કાજ;
પ્રાત સમે પિયા ભોવન જાતાં, આવે છે મુજને લાજ.
રેણી સમે રસ ઉપજે, સંયોગે રંગની રેલ;
કરજોડીને માન માગું, માવા તે મુજને મહેલ.
વાટે જાતારે વાલમા, મુજને દેખે દુરીજંન;
નરસૈયાના નાથજી, મારું દૂર છે ભોવંન.

પદ ૧૬ મું.

રાધા–કૃષ્ણ પ્રત્યે રગે રમીઆ તે ક્યાં રેણજી, અરુણ ઉજાગરા રાતાં નેણજી;
અધર ભર્યો રંગ તંબોલજી, કાજલ રેખા તારે કપોલજી.

(ઢાળ)–કાજલ રેખા કપોલ સોહે, તીલક ખંડીત તાહેરૂં;
વિભિચારી બોલમા વાલમા, તો મન માને માહેરૂં.
અટપટી શીર પાઘ લટકે, કેસરને પુલે ભરી;
અબીલ ગુલાબ ને ચુવા ચંદન, શોભે નાભી શ્રીહરી.
કંકણુ કોમલ અંગે ખુંચ્યાં, રેખા દીસે નખ તણી;
જેશું રંગે રમ્યા રજની, વેગે પધારો તે ભણી.
આ નીલામ્બર કેઈ નારનું, તમો સાચું કહોને સમ તેહના;
આધીન થયા પ્રભુ તેહને વહાલા, લાવ્યાને ક્યાંથી રેણમાં.
કૌસ્તુભ મણિ આ ક્યાં વીશારી,નવસેરો પહેર્યો કહી નારનો;
રીશ મા આણો મન વિષે, મુને કહોને સુખ વિહારનો.
કઈ ભામનીએ ભોગવ્યા, રજની તે ચારે જામ;
કોમલ અંગે કેમ ખમ્યાં, રતિપતિ રણુસંગ્રામ.
વેગે પધારો ભુવન તેને, હું આવું તમારે સંગ;
શ્રીહરી સુખ દેખાડ તારું, રમીઆ તે જેશું રંગ.
હાવે તેને પ્રસંન થઈને, હું આપીશ ઉરનો હાર;
નરસૈંયાના નાથજી મારી, વીનતડી વારંવાર.

દાણલીલા.

જાગો જાગો રે શામળા, જગાવો જશોદા માત;
જાગો રે સહુ જન જાગિયા, જાગોને હુઓ પ્રભાત.
જશોદાએ જદુપતિ જગાવિયા, ઝાલી સુવર્ણ ઝારી હાથ;
વદન પખાળો મારા માવજીરે, આરોગો શ્રી જદુનાથ.
જશોદાએ જદુપતિ જગાવિયા, આરોગાવ્યા જગદાધાર;
ધેન છોડીને વાહાલો સંચર્યા, મોહન મદન ગોપાળ.
મોરે તે શ્રીરંગ શામળા, જીરે કેડે તે સઘળી ગાય;
બળદેવ કોટે બાંયડી, પ્રભુ વૃંદાવન જાય.
ઇંદ્રાદિક જગ મોહિ રહ્યું, મોહન મધુરો ચરાવે ગાય;
જીરે બજાવે રુડી મોરલી, દુઃખ દળદર ભંજન થાય.
ગાયો ચારે છે ચોફેર ફરી, જીરે ગોવર્ધનને માળ;
બળભદ્રે ફાંસો પાડિયો, શીંકું બાધ્યું ડાળ.
કો કહે છે કૌવચ લહી, વાહાલા અંબરીષને કરે આળ;
અન્યો અન્ય માને નહી, હરિ દેવા લાગે ગાળ.
જ્યમ જ્યમ કૌવચ ખાજુએ, જીરે ત્યમ ત્યમ રુએ બાળ;
બળભદ્ર સામું જોઇને, હરિ હસિયા મદન ગોપાળ.
મરકટ કોટે સાંકળાં, જીરે ફુમતડાં લળકે કાનઃ
શૃંગાર સર્વ સજાવિયા, તેણે વિચિત્ર શોભે વાન.
છોડી છોડી નાંખે માંકડાં, બાંધે બાંધે નંદકિશોર;
મરકટ માને નહીં માવનું, ત્યારે કરે ઝાઝું જોર.
ઉખાણો સાચો થયો, જીરે મરકટ કોટે હાર;
છોડી છોડી નાખે માંકડાં, બાંધે બાંધે નંદકુમાર.

ગોવાળિયા મંડળી મળી, ઉભી ગોવર્ધનને માથ;
કૃષ્ણ આરોગે રુડા કરમદો, આહીરડાંની સાથ.
ચાખે ને ચખવી જુવે, વહાલો પીએ પીવડાવે ખીર;
જમી જમાડી પોતે જમે, હરિ હળધર કેરો વીર.
બમણું તે લે વહાલો વેંહેચતાં, તતક્ષણ આરોગી જાય;
જેનું દેખે વહાલો વાધતું, તેનું પડાવી ખાય.
ગાયો હીંડી ગોવર્ધન ભણી, જીરે ક્ષણું એક લાગી વાર;
વારો આવ્યો પ્રભુ તમ તણો, તમો વાળોને દીનદયાળ.
કર ગેંડી લઇ ઉભા થયા, ઘાડે સ્વરે બોલાવી ગાય;
હીંડે વૃંદાવન શોધતા, ચૌદ ભુવનનો રાય.
સિંચાણી બગલી ને સારસી, પારેવી ચાતોર મોર;
પીળી ધોળી ને કાજળી, બોલાવે નંદકિશોર.
ગોવર્ધન ચઢી વાહાલે ચિંતવ્યું, દૂર દીઠી અનોપમ નાર;
તેજે ત્રિભુવન મોહી રહ્યાં, જીરે નરખે નંદકુમાર.
દોડી વહાલો પહોંચી વળ્યા, પુછ્યું કેની તમો છો નાર;
હીંડો છો સૌ મલપતી, નચવો ઘુંઘટમાં નેણ ઝલકાર.
છો રે રંભા કે રે મોહની, કે છો રે આનંદ કે ચંદ;
કે રે પાતાળમાંની પદ્મની, એવો વિચાર કરે ગોવિંદ.
નહિ રે રંભા નહિ રંનાદેવી, જી રે નહિ આનંદ કે ચંદ;
બ્રખુભાનની કુંવરી છું, રાધે બાળમુકંદ.
ગોકુળ મથુરાં જાઉં આવું ને, શું રે થયા અજાણ;
હું રે ગોકુળની ગોવાલણી, પ્રભુ ના આપું મહીનાં દાણ.
મુખ ભર્યું એનું મોતીએ, જી રે અમર વાસિક વેખ;
સુંદર સોહિયે રાખડી, નયણે કાજળ રેખ.
ચૂડી મુદ્રિકા ને બેરખી, મુખે ચાવંતી તંબોળ;
વૃન્દાવનમાં સંચર્યાં, જી રે સજીને શણગાર સોળ.
મોર મુકુટ વાહાલે શિર ધર્યો, મકરાકૃત કુંડળ કર્ણ;
પીતાંબર વાહાલે પેહેરિયું, જાણે ઉપમા મેઘજ વર્ણ.

કેસરનાં તિલક શિર ધર્યાં, પેહેરચો ગળે ગુંજાનો હાર;
પાલવ સાહ્યો પીતાંબરે, દાણ આપ્ય ને જાની નાર.
મુખ આડો પાલવ ગ્રહી, તાણ્યાં ભવાનાં બાણ;
નયન કટાક્ષે નિહાળીને બોલી, "પ્રભુ શાનાં માગો છો દાણ?"
કનક કલશ તારે શિર ધર્યો, નિરખે તે નંદકુમાર;
આંખો નચાવે શાનિયો, શીખ ન માનું લગાર.
કોણે તે દાણી બેસાડિયો, જી રે કોણે લીધી છે છાપ;
આણે મારગ જાઉં એકલી, હું તો કોને ન દેવું જબાપ.
નવ રે દીઠું નવ રે સાંભળ્યું, જી રે અમને શાને વિપરીત;
દાણ માગો કેવાં દૂધનાં, કોને કીયા તે દેશની રીત.
બાધેવાયાં નથી અમ સાથે, કે નથી બળદ કે પોઠ;
એક બે ટકાનું ગોરસડું, તેમાં શાની તે માગો ગોઠ.
ગંગા ને જમુના વચે, જી રે ચોકી બેસે આદ;
માણસ જોઇને માગીએ રે, જેવો માલ તેવી રે જકાત.
વિત કેટલું છે દાણનું, જી રે જોતા નથી એમાં માલ;
દાણનું લેખું નથી રાધે, સહસ્ર કોટી કે મોઘી માલ.
બોલ્યા રાધા રાણી, હૈડે રીસ આણી, ઘેલા ગોવાળા ઘેર;
છબીલે મોહીની નાંખી ત્યારે, રાધે થઇ પેર પેર.
હાર આપું હૈડાતણો, જી રે ઘરાણે મૂકું ઝાલ;
મથુરામાંથી આવીને, છોડાવી લેઈશું કાલ.
તે વિદ્યા તો શીખ્યા નથી, નથી ભણ્યા કોની પાસ;
હાથમાંથી હુરાવીને પછે, ક્યાં માંડિયે અભ્યાસ.
કૃષ્ણજી પ્રત્યે બોલ્યાં રાધિકા, જી રે ખોટી થાઉં છું હાલ;
મન મનાવોને માવજી, વાઓને વીણા રસાળ.
કૃષ્ણજીએ વેણુ વાઈને, જી રે રાધે કીધાં રળીયાત;
હસી હસી પૂછે હે સખી, સંભળાવો નવલી વાત.
દાણલીલા ગાઇશુંજી રે, હોસે વૈકુંઠ વાસ;
ગાયે શીખે ને સાંભળે, નરસંઇયો હરિની પાસ.

સુદામા ચરિત્ર.

પદ ૧ લું.

જદુપતી નાથ તે, મિત્ર છે તમતણા, જાઓ વેગે કરી કૃષ્ણ પાસે;
પ્રીત પૂરવતણી, હેત ધરશે હરિ, મનના મનોરથ સફળ થાશે. જદુપતિ.
ઘેર બાળક સહુ, દુ:ખ પામે બહુ, અન્ન ને વસ્ત્રથી રહે છે ઊણા;
નિરધન સરજિયાં, પુણ્ય કીધા વિના, કર્મના દોષ તે આવી પૂણ્યા. જદુપતિ.
જદુપતિ જાદવો, ભક્તિવશ માધવો, કરશે કરુણા પ્રભુ દીન જાણી;
ગોમતીસ્નાનથી, કોટી અઘ નાશશે, નિર્ખતાં કૃષ્ણને પ્રેમ આણી. જદુપતિ.
કૃષ્ણને હળીમળી, શીઘ્ર આવો વળી, જાણશે દુ:ખ અંતરજામી;
વિનતિ મનમાં ધરો, આળસ પરહરો, સહાય થાશે નરસૈંનો સ્વામી. જદુપતિ.

પદ ૨ જું.

સાંભળો ભામિની, કાન ધરિ કામિની, કવણ કહાવું હું કૃપણ પાપી;
ત્રિભુવન નાથ તે, મહિપતી માધવો, કેમ બોલાય ત્યાં વાત ચાંપી. સાંભળો.
દિવસ ઝાઝા થયા, બાલપણુને ગયા, નરપતિ નવ પ્રીછે પ્રીત જુની;
દુર્બલ રંક હું, ભિક્ષુક બાપડો, નવ લહું ચોકશી ખોટી ચુની. સાંભળો.
ઉગ્રસેન અક્રુર, ઓદ્ધવ છે ત્યહાં, બળિભદ્ર ને અનિરુદ્ધ પાસે;
કોટી જોદ્ધા જ્યહાં, ઉભો રહીશ ક્યાં, કોણ આવી મ્હારો હાથ સહાશે. સાંભળો.
જડિત રત્નો મણિ, કાંતિ ભાસે ઘણી, તિમિર નાવે તેની જ્યોત પાસે;
ત્યાં કેમ બોલી શકું, વેણુ વદતો થકું, ધમણ ધમતો રહું શ્વાસોશ્વાસે. સાંભળો.
મૌન બેસી રહો, સુખદુ:ખ સઉ સહો, ભોગવો કર્મ જે ભાગ્ય ચોટયું;
દુરિજન લોક તે, છોને લવતાં રહે, નરસૈંના સ્વામીનું બિરદ મોટું. સાંભળો.

પદ ૩ જું.

સ્વામી સાચું કહ્યું, બોલવું નવ રહ્યું, કંથનાં વચન તે વેદ વાણી;
ભવતણું નાવ તે, ભક્તિ ભૂધરતણી, તેહ હું પ્રીછવું સ્નેહ આણી. સ્વામી.
નથિ હરિ વેગળા, ભક્તિ ભાવે મળ્યા, રાય ને રંક તે એક ઘાટે;
લખપતી કોટિધ્વજ, મંન નાણે રતી, શક્ર સરિખા ત્યાંહા નહિરે સાટે. સ્વામી.
બ્રહ્મણ્ય દેવ, દયાળ શ્રીકૃષ્ણજી, નિજ જન જાણિને સૂધ લેશે;
પ્રીતની રીતે, જાય નહિ વીસરી, બાળલીલાતણાં ચરિત્ર કહેશે. સ્વામી.
"નથી કાંઈ ઓઢવા, ભેટ લેઈ જવા, કેમ કરી જાણશે કૃષ્ણ કામી;
દત્ત (?) નથિ આપણું, વદન લજામણું, નિરખતાં લાજે નરસૈંનો સ્વામી." સ્વામી.

પદ ૪ થું.

વીનતિ વળી કહું, ભેટ લાવી દઉં, પોતિયે તાંદુલ ગાંઠ બાંધો;
જાણશે થોડે ઘણું, ભાવ ભોજનતણું, ધન્ય કૃષ્ણસું સ્નેહ સાંધો. વીનતિ.
ભિલડીનાં બોર તે, ભાવે આરોગિયાં, જૂઠું અન્ન આહિરનું લીધું;
ભક્ત વિદૂરની, ભાજી ભાવે જમ્યા, ભૂપનું નોતરું પાછું કીધું. વીનતિ.
પેરે પેરે પાંડવ, કષ્ટ નિવારિયાં, ભક્ત કારણ કંઈ દુષ્ટ તાર્યા;
ઊંચ ને નીચનું, એને છે પારખું, પતિત અધર્મી કંઈ કોટી તાર્યા. વીનતિ.
ભક્તિવશ વિઠ્ઠલો, સંત સાથે મળ્યો, સમોવડને નવ ચૂકે ટાણે;
સંત સમરે ત્યહાં, આવી ઉભો રહે, ભક્તના મનતણો ભાવ જાણે. વીનતિ.
જાઓ વેગે કરી, નિરખો મુક્તિપુરી, ધન્ય ધન્ય તારુણી સ્નેહ ન્યાળો;
નરસૈંના નાથને, નિરખો નિશ્ચય કરી, કામનિયે કંથને બાંહે ઝાલ્યો. વીનતિ.

પદ ૫ મું.

ચાલિયો વાટમાં, જ્ઞાનીના ઘાટમાં, મિત્ર મોહનતણું નામ લેતો;
ધન્ય એ નાર, અવતાર સફલ કર્યો, કૃષ્ણ હે કૃષ્ણ મુખ એમ કહેતો. ચાલિયો.
માગવું મૃત્યુ, પ્રમાણ છે પ્રાણિને, લોભ કીધે ત્યાંહાં પ્રીત તૂટે;
કહ્યું મેં અબલા, સૂખે બેસી રહો, માગતાં તો બધો મર્મ છૂટે. ચાલિયો.
માગિયું મેં નથી, શું મુખે કહું કથી, ભોગવું કર્મ જે ભાગ્ય લાવ્યો;
શ્રીપતિનાથે મને, રંક સરજાવિયો, એમ કરતો દ્વિજ દ્વાર આવ્યો. ચાલિયો.
આવી ઉભો રહ્યો, કંઠ ગદગદ થયો, કોટી સૂરજ શશિ જ્યોત ભાસે;
ઉર દયા આણીને, હરિજન જાણિને, પોળિયે જઇ કહ્યું કૃષ્ણ પાસે. ચાલિયો.

મંદિરે તેડિયા, ચાલીને ભેટિયા, ત્રિવિધિના તાપ તે સર્વ નાઠા;
હેમસિંહાસને, લેઇ બેસાડિયા, તાણતાં વિપ્રનાં વસ્ત્ર ફાટાં. ચાલિયો.
તેલ ફૂલેલ, મર્દન કરાવિયાં, શુદ્ધ ઉષ્ણોદકે સ્નાન કીધું;
કનકની પાવડી, ચરણ આગળ ધરી, કૃષ્ણે ચરણોદક શીશ લીધું. ચાલિયો.
પુનિત પિતાંબર, પહેરવા આપિયું, કનકને થાળે પકવાંન દીધાં;
ભાવતાં ભોજન, કૃષ્ણ હાથે કર્યાં, લીધું આચમન ને કાજ સિધ્યાં. ચાલિયો.
કૃષ્ણે પલંગપર, પોતે પધરાવિયા, દધિસુતા વીંજણે વાયુ ભરતાં;
સત્યભામાદિક, નારી નિરખી રહી, નરસૈંનો નાથ પદસેવ કરતાં. ચાલિયો.

પદ ૬ ઠું

ભાગ્ય જો જો બાઈ, કૃપણ ભિક્ષુકતણું, રુક્મિણી આદિ સૌ નારી બોલે;
હળધર જોગ્ય તે, ભોગ પહોંચાડિયા, અજ અંબરીષથી અધિક તોલે. ભા.
આ કૃપણરૂપ તો, પ્રગટિયું ક્યાં થકી, વસ્ત્ર મેલાં દિસે કર્મ ફૂટયો;
ત્રિગુણને દુર્લભ, સેજ રચનાતણી, વશ કરી નાથને પાપ છૂટયો. ભા.
અંગ અતિ કમકમે, ધમણ મ્હોડે ધમે, ઉધરસે ને વળી નાક લૂતો;
જો જો કૌતક હરી, દેહ દશા ફરી, કૃપણ તે કૃષ્ણને સંગ સૂતો. ભા.
પહોડીને ઉઠિયા, સ્નાને બેસાડિયા, વદન પખાળવા નીર દીધું;
કનક ઝારી ભરી, શીત જળ આપિયું, કનક કટોરે તે પાણી પીધું. ભા.
શ્રીમુખે બોલિયા, કહોને બાંધવ તમો, બ્રહ્મચારી કે ગૃહધર્મ કીધો;
કુશળ છે બાલગોપાલ સહુ તમતણાં, ભાગ્ય મોટું મને ચિત્ત લીધો. ભા.
ગૃહસ્થના ધર્મમાં, હુંય વળગી રહ્યો, હું તે મારી વળી ગત્ય ભૂલ્યો;
મિત્ર સુદામાની, શુદ્ધ લીધી નહીં, કામિની કેફમાં હું જ ડૂલ્યો. ભા.
સાંદીપનિ ગોરને, ઘેર આપણ ભણ્યા, ધન્ય ધન્ય દિવસ તે સફળ કહાવ્યો;
એક રેણી રહ્યા, વન વિષે આપણે, સર્પણ ભાંગતાં મેઘ આવ્યો. ભા.
અન્ન લીધા વિના, ભૂખ્યા બેશી રહ્યા, ગોરાણીએ આપણી પીડ જાણી;
વિસરી ગયું છે કે, વીર તને સાંભરે, સાંદીપનિ ગોરની અચળ વાણી. ભા.
ભાભીએ ભેટ જે, મોકલી મુજ ભણી, ભાવશું ભાઈ તે લાગે મીઠી
સંકોચતો ગાંઠડી, વિપ્ર આઘી ધરે, નરસૈંના સ્વામીએ નજરે દીઠી. ભા.

પદ ૭ મું.

છપ્પન ભોગ જ્યાં, કવણુ તાંદુલ ત્યાં, આપતાં ઊર સંકોચ આવે;
જે રે જોઇએ તે, આવી મળે કૃષ્ણને, તાંદુલ ભેટ તે તુચ્છ કહાવે. છ.
(પણ) ધાઈલીધા હરી, મૂઠી તાંદુલ ભરી, પ્રેમે આરોગિયા તૃપ્તિ પામી;
ઇંદ્ર કુબેરથી, અધિક વૈભવ કર્યો, રુક્મિણી કર ગ્રહ્યો શીશ નામી; છ.
એક રહ્યાં અમો, એક બીજા તમો, ભક્તને અઢળક દાન કરતાં;
પ્રેમદાએ પ્રેમનાં, વચન એવાં કહ્યાં, હાથ સહાયો ત્રીજી મૂઠી ભરતાં. છ.
વનિતા વચન તે, વિપ્ર સુમજ્યો નહીં, ચાલવા ઘર ભણી શીખ માગી;
નરસૈંને નાથે, દુર્બળપણું ટાળિયું, ભૂખનાં દુઃખની ભીડ ભાગી. છ.

પદ ૮ મું.

વિપ્ર ચાલ્યો વળી, કૃષ્ણ સાથે મળી, ચિત્તમાં શોચી વિચાર કરતો;
આપ્યું તો કાંઈ નહીં, ત્રિઠ જાણી નહીં, તે તણો શોચ હૃદયે જ ધરતો. વિપ્ર
અષ્ટ મહા સિદ્ધિતણી, રિદ્ધિ નવ નિધિતણી, સંપત્તિમાં રહ્યો ભોગ માણી;
કામની કથને હું, દ્વારિકાં આવિયો, અમતણી ત્રીઠ તો નવ્ય જાણી. વિપ્ર.
બાલ ગોપાલ જે, વાટ જોતાં હશે, તેહને જોઈ અમો શુંય કહેશું;
મિત્ર મોહનતણું હેત જ્યારે પૂછશે, કામનીને ઉત્તર કેમ દેશું. વિપ્ર.
એમ ચિંતા કરે, નેત્રથી નીર ઝરે, કર્મની વાત મનમાંહિ ધારી;
નરસૈંનો નાથ તો, અતિ ઘણો લોભિયો, પીતાંબરી પણ લીધી ઉતારી. વિપ્ર.

પદ ૯ મું.

ધન્ય તું ધન્ય તું, રાય રણછોડજી, દીન જાણી મને માન દીધું;
નહિ મુંજ જોગ તે, ભોગ પહોંચાડિયા, આજ અંબરીષથી અધિક કીધું. ધન્ય.
કનકને આસને, મુજને બેસાડિયો, રુક્મિણી કૃષ્ણનો હાથ સહાતાં;
હેત કરિ કંર હરિ, ચરણ તળાંસિયાં, ખટરસ ભોજન ખાંતે ખાતાં. ધન્ય.
બાલપણાંતણો, સ્નેહ નવ વિસરિયો, મિત્ર મોહનતણી પ્રીત સાચી;
હેતથી હળી મળી, માન દીધું મને, રંક બેસાડિયો કનક માંચી. ધન્ય.
ધન્ય ધન્ય કૃષ્ણજી, સંત સેવા કરી, ધ્યાન ધરતો હું નિજ દ્વાર આવ્યો;
રત્નજડિત મણિ, ભવન શોભા ઘણી, દેવ શું દ્વારિકા આંહિ લાવ્યો. ધન્ય.

કનકની ભૂમિ ને રત્નના થાંભલા, અર્કની જ્યોત ઉદ્યોત દીસે;
ખાન ને પાન વિહાર સ્થાનક ઘણાં, કામની નિરખતાં કામ હીસે. ધન્ય.
સપ્ત નવ વરસની, દીઠી ત્યાં સુંદરી, નારી નવજોબના બહુ રૂપાળી;
સોલ શણગાર તે, અંગ સુંદર ધર્યાં, દેવ વિમાનથી રહ્યા નિહાળી. ધન્ય.
સહસ્ર દાસી મળી, દીશે વીંટી વળી, કામની કંથની પાસ આવી;
સ્વામી રે સ્વામી હું, દાસી છું તમતણી, ચાલો મંદિર વિષે પ્રેમ લાવી. ધન્ય.
ગોમતી સ્નાન કરિ, કૃષ્ણજી નિરખિયા, પુણ્ય પ્રકટ થયું પાપ નાઠું;
તેથકી સમૃદ્ધિ આ, સકલ તે સાંપડી, મટી ગયું આપણું ભાગ્ય માઠું. ધન્ય.
કૃષ્ણ કહેતા તે, નિજ ધામ પધારિયા, નવલ જોબન થયાં નર ને નારી;
વિનતિ ઉચારતાં, રજનિ વીતી ગઈ, નરસૈના સ્વામીની પ્રીત ભારી. ધન્ય.

રાસ સહસ્રપદી.

પદ ૧ લું–રાગ મલ્હાર.

કામની સર્વ ટોળે મળી, માંડ્યો વંદ્રાવન રાસ;
બાવના ચંદન છાંટણાં, રમે માધવ પાસ. ૧
રાસક્રીડા રમે માનની, ગુણ ગાએ ગોવિંદ;
કોકીલા કંઠે સ્વર કરે, સ્થિર થઈ રહ્યો ચંદ. ૨
કાછ વાળ્યા સર્વ કામની, સોહે સકળ શણગાર;
હાર હૈયાના લેહેકતાં, ઝાંઝરના ઝમકાર. ૩
પલવટવાળી પટોલડી, ગોરી શામળી નારી;
કુંડળાકાર કરી રહી, મધ્યે આણ્યા મોરારી. ૪
ત્રિભુવન ચર્ણે ચાલતાં, થાય દ્રમદ્રમકાર;*
પગતણા પ્રહાર વાજી રહ્યા, કોય ન લહે પાર. ૫
શબ્દ કોય કેના શુણે નહીં, બોલે જુજવી વાણી;
રોહીણી પતિ રહે સ્થિર, ખટમાસી રાત્રી વેહાણી. ૬
બ્રહ્મ શારદા આદે થઈ, દેવો જોવે છે રંગ;
નાદ નિરઘોષ વાજી રહ્યા, તાલી તાલ મ્રદંગ. ૭
મુનિ જન મન વિમાસી રહ્યા, ધન ધન કૃષ્ણાવતાર;
નરસૈંયાચા સ્વામિ જુગમે, પ્રગટીયા તે નિરધાર. ૮

પદ ૨ જું.

વંદ્રાવનમાં માનની, મધ્યે મોહન રાજે;
કંઠે પરસ્પર બાહુડલી, ધ્રૂન નેપુર વાજે. ૧

---

*ધમધમકાર

એક એક આગે આલાપતી, એક નાચતી રંગે;
એક મધુરે સ્વર ગાઈને, તાલ આપે રંગે. ૨
એક આલિંગન લઈ ઉર ધરે, ભીડે ભામની ભાવે;
શ્રમજળ વદને ઝળકતાં, શામા શામ સોહાવે. ૩
મરકલડાં કરીને કૃષ્ણુશું, ભલા ભાવ જણાવે;
થૈ થૈ થૈ કરે પ્રેમે, ઉરના હાર હુલાવે. ૪
કામી કૃષ્ણુ ત્યાં સંચરે, નાદ નિગમનો થાય;
મંડળ માંહે મલપતાં, વહાલો વાંસલી વાય. ૫
હાર કુસુમના પહેર્યા, * * *
ચુવા ચંદન ચરચીયાં, વાધ્યો પ્રેમ રસાળ. ૬
તાળી દેતાં તારુણી, ઝાંઝરનો ઝમકાર;
કટિ કિંકણી રણઝણે, ઘુઘરીના ઘમકાર. ૭
ધનરે ધન એ સુંદરી, ધન શામળવાન;
નરસૈંયો ત્યાં દીવી ધરી રહ્યો, કરે હરીનું ગાન. ૮

પદ ૩ જું.

લીલા માંહે લલવતો, કૃષ્ણુ કામનીને સંગે;
વંદ્રાવન માંહે મલપંતો, વાધ્યો મહારસ રંગે. ૧
મનમથે માન મુકાવીયું, કરી રમણુ રસાળ;
નાચંતાં નેહ ઝડ લાગી રહી, ગાય ગોપી ગોપાળ. ૨
પ્રેમદા પિયુને અંગ મળી, કરે પ્રેમ રસ પાન;
વહાલાને વહાલે રીઝવ્યો, મુકી મન થકી માન. ૩
કરસું કરગ્રહી કામની, કરે કૃષ્ણુ શું વાત;
આનંદ અંગે ઉલટયો, રમે નવી નવી ભાત. ૪
જે જે શબ્દ સુરી નર કરે, વરસે કુસુમ અપાર;
નરસૈંયો સુખી લેહેરમાં, જ્યાં કરે કૃષ્ણુ વિહાર. ૫

પદ ૪ થું.

વંદ્રાવનમાં વિઠ્ઠલો, વાહે વેણુ રસાળ;
તેમ તેમ તારુણી સ્વર કરે, તાળી મેળવે તાળ. ૧

રાસમંડળ મધ્યે મહાવજી, ઝળકે મુગટ અપાર;
એક એકને કંઠે બાહુડી, નાચે નેહ ભરી નાર. ૨
ઉર પર ચોળી ચમકતી, સોહે જુજવી ભાત;
ચીર ને ચરણા ચુંદડી, રમે માઝમ રાત. ૩
ચતુરાં ચંપકવેલના, ગુંથે પ્રેમસું હાર;
મરકલો કરીને માનની, આરોપે નંદકુમાર. ૪
અંગો અંગે ભળી રહી, વારે * * *
તનમન પ્રાણરૂપ કીધાં વહાલે,પુજવાં શામસુજાણ. ૫
ફરે રે ભમરી પ્રબળ પ્રેમદા, ઘમકે ઘુઘરી પાય;
ઉરપર હાર શોહે ઘણા, ઉલટ અંગ ન માય. ૬
જેહના મનમાં જે વદે, * પુરે તેની આશ;
માનની મોહન રંગે રમે, ધન ધન આસુ માસ. ૭
ધન ધન આ અવતાર ભલું, ધન ધન ગોકુળ નાર;
નરસૈંયાચા સ્વામિ ધન તમો, ધન ધન એ વિહાર. ૮

પદ ૫ મું.

શરદ સોહામણો ચાંદલોરે, ને સોહામણી નાર રે;
કેલિ કરંતી કૃષ્ણસું, કરે થૈ થૈ કાર રે. ૧
એક આગળ આવી કરી, કરે સન્મુખ શાન રે;†
રસ માંહે રીઝવે નાથને, મેળે તારુણી તાન રે. ૨
અંબર અંગે ઝળકતાં,ભામની નેણે નેહ જણાવે રે;
ભમરી દેતાં ભામની, શિશ મુગટ શોહાવે રે. ૩
મરકતાં ‡ મનસું કરે, દેતાં અન્યોન્ય તાળી રે;
પ્રેમદાને પ્રેમ અતી ઉલટચો,કૃષ્ણ વદન નિહાળી રે. ૪
તાલ મ્રદંગ ધૂન અતી ઘણી,ઉલટયો અંબર ગાજેરે;
ગાન કરીને ગજગતીએ, ઝીણાં ઝાંઝર વાજે રે. ૫
ધન રે રમત રસ ચઢી, વાધ્યો અતી આનંદ રે;
માંહોમાંહે મલપતાં, વચમાં ગોપી ગોવિંદ રે. ૬

---

* ધરે. † કરે સન્મુખ આવવા શાન રે. ‡ મરકલડાં.

ધન ધન લીલા કૃષ્ણની,જોતાં હૈયે હર્ષ ન માય રે; ૭
*　　*　　*　　*
બ્રહ્મા ઈંદ્ર આનંદે દઈ,કહે ધન્ય નારી ને નાથ રે;
નરસૈંયાને કરુણા કરી, ગ્રહ્યો કૃષ્ણજીયે હાથ રે. ૮

પદ ૬ ઠું.

પ્રેમ પ્રબળ શું પ્રેમદા, કરે કૃષ્ણ શું કેલ રે;
વંદ્રાવન રળીયામણું, વાધી રંગની રેલ રે. ૧
રણઝણ રણઝણ રણઝણે,દ્રમકે પગતણા પ્રહાર રે;
નાચંતાં નાચંતાં નારને, વાધ્યો હર્ષ અપાર રે. ૨
સોળ કળા શશીયર થયો, જાણે ઉધ્યો ભાણ રે;
મંડળ માંહે માનની ગાએ, મધુરી મધુરી વાણ રે. ૩
હળવે આવી કૃષ્ણને, અબળા ઉરપર દાબે રે;
કંઠે વળગી કામની, અંતર કાંઈ ન રાખે રે. ૪
પૂરણ પ્રીત પામ્યાં સૌ, સુંદરી ને શામ રે;
મન ગમતો રહી મહાલતો, કીધો પૂરણ કામ રે. ૫
ભામણાં લઈને નાથનાં, જોબનમાતી નાર રે;
નેણે નેણ મેળાવીને, અરપે કુસુમના હાર રે. ૬
વેંધાણી વંશ વાજતાં, શુદ્ધ ન રહી અંગ રે;
મહારસ માંહે ઝીલતાં, ગોપી ને ગોવિંદ રે. ૭
*　　*　　*　　*
નરસૈંયો નેણે નિહાળી, કરતો ગોવિંદ ગાન રે. ૮

પદ ૭ મું–રાગ ગોડી.

છાની કેમ રહું, વન વેણું વાજે;
સાંભળતાં અંગે, અનંગ જાગે. ૧
કાનનાં કુંડળ, પાઉલે ઘાલી;
નેહની વેધી, ગોપી વન ચાલી. ૨
નેહ નીછરાએ, વિઠુલો પામી;
ભક્તવત્સળ મળ્યો,નરસૈંયો સ્વામી. ૩

પદ ૮ મું-રાગ સામેરી.

ઝાંઝરી ઝમકંતે, શામા શણુગટડો વાળે રે;
મરકલડેશું માન ધરીને, નારી નાથ નિહાળે રે. ૧
સેજડીએ રંગ રમતાં રામા, વહાલાને વશ કીધો રે;
સુરતસંગ્રામે સન્મુખ થઇને, આનંદે ઊર લીધો રે. ૨
વિવિધ વિલાસ કરંતી કામા, કંઠે બાહુડલી વાળી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિચે સંગમ, મેહેલો અંતર ટાળીરે. ૩

પદ ૯ મું.

ઝાંઝરીયાં ઝમકતે, લટકતે બાહુડી લો'ડે* રે;
સાન કરીને સન્મુખ શામા, શણુગટડો સંકોડે રે. ૧
વાત કરીને વહાલા સાથે, લટકે દેતી તાળી રે;
હળવેશું લઇ ઉરપર આણે, કંઠે બાહુડલી વાળી રે. ૨
મનગમતું મહાલે મોહનશું, માનનિ માનને વારી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી રીઝવીયો, સુંદર સેજ સમારી રે. ૩

પદ ૧૦ મું.

ઝાંઝર ઝમકે ને ખળકે ચુડી, વહાલાશું રમતાંરે;
પીન પયોધર ઉરપર રાખી, અધર અમૃતરસ પીતાંરે. ૧
નલવટ ટીલી ને ઝાલ ઝબુકે, નેણે કાજળ સાર્યુંરે;
મારો વહાલો સામું જુવે, તન મન ઉપર વારુંરે. ૨
મા'જમ રેણી મહારસ માંહે, વહાલો વાદે ચઢીયારે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ મનમોહન, મહારી સેજે શોહીયારે. ૩

પદ ૧૧ મું.

ઝાંઝર ઝમકે તાળી દેતાં, શામળીયાને સંગેરે;
મરકલડો કરી વદન નિહાળે, ઉલટ વાધ્યો અંગેરે. ૧
સકળ સણગાર થયો મનગમતો, વહાલો પ્રેમે જોવેરે;
મલપંતો હિંડે મંદિરમાં, તેમ તેમ મનડું મોહેરે. ૨
મેં વહાલાને સરવસ સોંપ્યું, અવર ન જાણું કાંઇરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી સન્મુખ, વહાલે લીધું સાંઇરે. ૩

---

* લો'ડે=હાલે. લોહોડવું=હાલવું.

પદ ૧૨ મું.

ઝાંઝરીયાં ઝમકતે પિયુને, તારુણી તાળી દેતી રે;
મરકલડો કરી મોહ મચકોડે, માનની માન ધરેતી રે. ૧
સેજ સમારી શામળીયાશું, ભાવે ભામની ભાવે રે;
વહાલા કેરું વદન નિહાળી, નારી નેણ નચાવે રે. ૨
મહારસ ઝીલે પ્રેમદા પ્રેમે, શણગટડો સંકોડે રે;
ભણે નરસૈંયો સાંઇડું લેવા, હળવે આળસ મોડે રે. ૩

પદ ૧૩ મું.

ઝાંઝરીયાંને ઝમકે રે, ઠમકે નેપૂરીયાં વાજે રે;
શામળિયાને સંગમ રમતાં, માનની મચ્છર છાજે રે. ૧
લટકે બાહુ લોડાવે, રામા, હંસ તણી ગત ચાલે રે;
મોહી રહી સુંદર વર જોતાં, મદભરી માનની મહાલે રે. ૨
રાખડલી ઝળકતી દીસે, ગોફણુલે ઘુઘરડી ઘમકે રે;
ભણે નરસૈંયો નલવટ ટીલી, કાને ઝાલ ઝબુકે રે. ૩

પદ ૧૪ મું.

ઝાંઝરીયાં ઝમકાવી કામા, કંઠે બાહુડલી વાળી રે;
અધર અમૃતરસ પાન કરંતાં, ઉરનો અંતર ટાળી રે. ૧
માનની માતી પિયુ રંગ રાતી, આનંદે અંગ ઓપે રે;
મગન થઇ મોહનની સાથે, શામા સરવસ સોંપે રે. ૨
ઉલટયો અંગ અનંગ અતિ ભારી, સારી પેરે સુખ લીધુંરે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ ભોગવતાં, કાજ કામની સિધ્યુંરે. ૩

પદ ૧૫ મું.

ઝાંઝરીયાં ઝમકાવતી, ગોરી ગજગતિ ચાલે રે;
મરકલડો કરી વહાલા સન્મુખ, શણગટડો વાળેરે. ૧
જડીત્ર વિશાળ જાળીઆળી, કાને ઝાલ ઝળકતી રે;
ભામની ભાવ ધરીને પિયુશું, ચંચળ નેણે જોતી રે. ૨
લીલાંબર સોહે અંગ અબળા, માંહે ચંપાવરણી ચોળી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ ઉરપર લીધો, કંઠે બાહુડલી વાળી રે. ૩

પદ ૧૬ મું.

ઝાંઝરીયાંને ઝમકેરે, શામા સેજડીએ આવેરે;
નેપુરીયાંને રણુકે ઠમકે, લટકે બાહુ લો'ડાવેરે. ૧
શિરપર સોહે રાખડલી, જાણે પુત્ર પનોતીરે;
નેણે નેણ સમાર્યાં શામા, નાકે અનોપમ મોતીરે. ૨
હળવે આવી ઉરપર લીધો, કામાનીકંઠ વિલાગીરે;
નરસૈંયાચા સ્વામિચા સંગ રમતાં, નેણે નેટ ઝડ લાગીરે. ૩

પદ ૧૭ મું.

ઝાંઝરને ઝમકે ઝણુકે, તારુણી તાળી દેતીરે;
આનંદ વાધ્યો અબળા અંગે, શામળીયો ઉર ધરતીરે. ૧
પ્રેમ ધરી પાતળીયા સાથે, રેણી રસમાં રમતીરે,
વહાલા કેરું વદન નિહાળી, મરકલડે મન હરતીરે. ૨
ચંચળ નેણે ચિતડું ચોરી, સેજે રમતાં જીતીરે;
નરસૈયાચા સ્વામિચે સંગમ, રજની રંગ ભર વીતીરે. ૩

પદ ૧૮ મું.

ઝાંઝરીયાં ઝમકાર કરે, રે વીછુડા વાગે વાદે રે;
બાહુડી કેરાં કંકણુ ખલકે, બોલંતી ભર નાદે રે. ૧
રાખડલી રત્નમે ઓપે, વેણી વિશાળી ઢળકે રે;
આછુ અંબરશિરપર ઓઢી, શેષ નાગ જેમ સળકે રે. ૨
હંસાગમની હંસગતિ ચાલે, ચર્ણ તળે ચીરચાંપે રે;
ઉરમંડળપર અબળા સોહે, મુનીજનનાં મન કાંપે રે. ૩
સકળ શણુગાર સોહે શામાને, શામતણે રંગ રાતી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિને મળવા, નિશા એકલડી જાતી રે. ૪

પદ ૧૯ મું.

ઝાંઝરને નાદે રે નારી, નરવરની ચાલે રે;
આળસ મોડે અંગ સંકોડે, તે અંબોડો વાળે રે. ૧
પ્રેમ ધર્‌યો પુરુષોત્તમશું, મળવા શામળની સેજે રે;
સકળ શણુગાર કરીને, આવી સાંઇડાં લેતી રે. ૨

રમતાં રમતાં અતિ રસ વાધ્યો, કરતાં અધરરસ પાન રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ ઉરપર લીધો, તજીને મન અભિમાન રે. ૩

પદ ૨૦ મું.

ઝાંઝરીયાં ઝમકાવતી, આવે સેજડીએ રમવા રે;
શામળીયાશું સ્નેહ ઘણો તે, અધર અમૃત રસ પીવા રે. ૧
જોબન માતી મધુરું ગાતી, નેપુરીયાં ઠમકાવે રે;
મુખ અભિમાન ધરે મૃગાનેણી, વહાલાને મન ભાવે રે. ૨
પીન પયોધર કશણ કશીને, હળવે આલિંગન લેતી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિ સંગમ રમતાં, મરકલડે મન હરતી રે. ૩

પદ ૨૧ મું.

ઝાંઝરીયાં ઝમકે રે, ગોરી ગજગતી ચાલે રે;
માન ઘણું મનમાંહે ધરીને, જઇ સહીયર માંહે મહાલે રે. ૧
જડીત્ર વિશાળ જાળીઆળી, ઝાલ ઝબુકે કાન રે;
શામળીયાશું સંગમ કરવા, મુખ ધરતી અભીમાન રે. ૨
પિતાંબર પટોળી પહેરી, માંહે ચંપાવરણી ચોળી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિને મળવા, ચાલી ભમ્મ * ભોળી રે. ૩

પદ ૨૨ મું.

ઝાંઝરીયાને ઝમકે, અબળા આલિંગન લેતી રે;
ઉરપર રાખી રહે વહાલો, નેણે નેણ મેલંતી રે. ૧
હાસ્ય કરે હળવેશું બોલે, પિયુને પ્રેમ જણાવે રે;
સેજડીયે શામળીયા સાથે, રમતાં રુડી ભાવે રે. ૨
શાન કરીને શણગટ વાળે, મરકલડે મન મોહે રે;
વહાલા કંઠે બાહુ ધરીને, દરપણ માંહે જોયે રે. ૩
વહાલાશું વિલસંતી શામા, રેણી રસમાં માતી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિચે સંગમ, અધર અમૃત રસ પાતી રે. ૪

પદ ૨૩ મું.

ઝાંઝરીયાંનો ઝમકોરે, શોહે શામળીયાને સંગે રે;
માજમ રેણી અમૃત વેણી, ઉલટ વાધ્યો અંગે રે. ૧

* ભાભર.

કસકસતી કાંચલડી ઉપર, લટકે મુક્તાહાર રે;
નિલાંબર ઓપે અબળાને શોભંતો શણગાર રે. ૨
પ્રેમ ધરી ભુજ ભરી ભામનિ, વહાલે સેજડીયે સુખ આપ્યું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિ સંગમ રમતાં, શામાયે સરવસ સાંપ્યું રે. ૩

પદ ૨૪ મું.

એહવી નારીને ભોગવી જેને, ઝાંઝરનો ઝમકાર રે;
કસ્તુરી કાજળશું ભેળી, માંહે અંજનનો અધિકાર રે. ૧
વીછીડા વાજે ને નેહે આવે, નેપુરની ઝણુ વાજે રે;
કેશપાશ કુસુમે અતિ ગુંથી, પુષ્પ ઝરંતી ચાલે રે. ૨
નેણે નેહ જણાવે, સકળ શિરોમણી ભાવે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિયે સંગમ, રમે મીટ નમાવે રે. ૩

પદ ૨૫ મું.

ત્રાજુડે ત્રિભુવન મોહ્યા, મુનિવર મોટા રે;
રૂપસ્વરૂપ કળ્યું નવ જાયે, જાણે ઈશ્વિરી માયા રે. ૧
નિલવટ કુંકુમ પીયળ પીળી, માંહે મૃગમદની ટીલી રે;
આંખડલી અણીયલ, પાખડલી લીલા લાડ ઘેલી રે. ૨
ચંચળ નેણુ ચોદશ ચાલે, માંહે મદન ચાળો રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિ કહું તમને, સુંદરી વદન નીહાળો રે. ૩

પદ ૨૬ મું.

મુખ જોતાં અભીમાન ધરીને, શણુગટડો વાળે રે;
અડપડીયાળી આંખડલીરે, કુચ ઉપર પાલવ હાલે રે. ૧
મુખ તંબોળે ભર્યાં અતિ શોહે, કટીકોમળતા ભાવે રે;
પિતાંબર પહેરીને ચાલે, ઈંદ્રાસન ડોલાવે રે. ૨
મુનિજનકેરાં માન છંડાવે, સેજે સુરંગી ભાવે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિને મળવા, હસતી સંગમ આવે રે. ૩

પદ ૨૭ મું.

ચમકંતી ચાલેરે ચતુરાં, ઝાંઝરનો ઝમકાર રે;
કામની કામ ભરી ભુજ ભીડે, સંગમ નંદકુમાર રે. ૧

મછરાલી મ્હાલે મોહનશું, ભજતાં ભાવ જણાવે રે;
મરકલડેશું મોહ મચકોડી, નારી નેણ નચાવે રે. ૨
સેજડીએ શામળીયો પામી, વામી વેદના ભારી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ રેણી સઘળી, રાખ્યો ઉરપર ધારી રે. ૩

પદ ૨૮ મું.

ચંપાવરણી ચોળી ચતુરાં, નવરંગી ફાળી રે;
મરકલડો કરી મોહન સાથે, તારુણી દેતી તાળી રે. ૧
સાન કરી શામળીયા સન્મુખ, અબળા ઉરપર લેતી રે;
અધર અમૃત રસ પીય કરીને, ભામની ભુજ ભરી ભેટી રે. ૨
સુંદર સ્નેહ સંગમ આવ્યો, ભાવે રંગ ભરી રમતાં રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ ભલે મળીયો, સુખ પામી સાંઇડું લેતાં રે. ૩

પદ ૨૯ મું.

શામળીયા કર કંઠ ધરીને, વનિતા વિલસે રે;
વંદ્રાવનમાં જુવતી, જીવનજોડું સુંદર દીસે રે. ૧
ક્ષણુંએક વહાલો વેણુ વજાડે, ક્ષણુંએક મધુરું ગાય રે;
શામા સાથે સ્નેહ ધરીને, ભીડે હૃદયા માંહે રે. ૨
ભોગ કરે ભોગી ભૂતળમાં, નહીં કોઈ એને તોલે રે;
ભણે નરસૈંયો ધન ધન લીલા, નિગમ નિરંતર બોલે રે. ૩

પદ ૩૦ મું.

મરકલડે મોહીરે સખી, હું મારગડે જાતાં રે;
શામળીયે મ્હારો પાલવ, ઝાલ્યો ભાવે ભીડતાં રે. ૧
દીસંતો નાનડીયો સુંદર, ક્ષણું જોબનમાં થાય રે;
માનનીયાંને મોહ પમાડે, મધુરું મધુરું ગાય રે. ૨
મનમાં જાણું એ વહાલાશું, નિશદિન રંગ ભરી રમીયે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ ઉરપર રાખું, ક્ષણું અળગો નવ ટળીયે રે. ૩

પદ ૩૧ મું.

નેણ સોહાગી શામળીયો, હુંને પ્રેમ ધરી બોલાવે રે;
હળવેશું આલિંગન લેતાં, નેણે નેહ જણાવે રે. ૧

કંઠે બાહુડલી વાળી વહાલો, હું સાથે પરવરીયારે;
વાળી વાળી વદન નિહાળું, આનંદે ઉર ધરીયારે. ૨
વિવિધ વિલાસ કીધ મહારે, વહાલે વંદ્રાવન મોઝારરે;
ભણે નરસૈંયો એ રસલીલા, જાણે વ્રજની નારરે. ૩

પદ ૩૨ મું.

તે દહાડો ધન સખીરે મોરી, શામળીયો આવે રે;
રંગભર રમતાં સજની, નવલો નેહ જણાવે રે. ૧
મનગમતો •શણગાર કરીને, પહેરી પટોળી સાર રે;
જેમજેમ રીઝે તેમતેમ મહાલું, સંગમ નંદકુમાર રે. ૨
ક્ષાણું આંગણે ક્ષાણું મંદિર માંહે,પિયુજી વિના ન સોહાય રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિશું રમતાં,નર દુર્લભ તે મારે વશ થાયરે. ૩

પદ ૩૩ મું.

પ્રેમ ધરી શણગાર કરુંરે, શામળીયાને ભાવે રે;
પહેરી પટોળી ચોળી ચળકે, વહાલો ઉર પર ધરાવે રે. ૧
ભરજોબનમાં કામઘેહેલી, મોહન મળવા જાતી રે;
મારગડે મરકલડો કરીને, દરપણ માંહે જોતી રે. ૨
સન્મુખ આવે સુંદરવરને, હશી કર દીધી તાળી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ નેણે નિરખી, કંઠે બાહુડલી વાળી રે. ૩

પદ ૩૪ મું.

રુસણુલાં રમતાં લીજે, તે રુડેરાં ભાવે રે;
પિયુશું પ્રેમ ઘણોરે એહની, મનમથ માન છંડાવે રે. ૧
તાણાતાણુ ન કીજે વહાલાશું, મન ડળકતું કરીયે રે;
અંતરથી અળગું નવ કીજે, એણીપેરે રંગભર રમીયે રે. ૨
આલિંગન લીજેરે ઘાઢું, જેમ વહાલો મન રીઝે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિશું રમતાં, માનની માન ન કીજે રે. ૩

પદ ૩૫ મું.

શાંમળીયાશું તાળી દેતાં, ઝાંઝરીયાં ઝમકે રે;
હળવેશું આલિંગન આપું, બાહુલડીને લટકે રે. ૧

નીલાંબર ચોળી અતી ચળકે, માંહે નાનાવિધ ભાત રે;
રસમાં રાતો મહારો વહાલો, રમતાં રસાળી વાત રે. ૨
હું મહારા વહાલાજી સાથે, માન નિવારી મહાલી રે;
ભણે નરસૈંયો મરકલડેશું, કંઠે બાહુડલી વાળી રે. ૩

પદ ૩૬ મું.

ઉરપર ચોળી ચળકતી, માંહે પેહેરણુ પટોળી સાર રે;
સુંદરવરને સંગમ આપી, શોભંતો શણગાર રે. ૧
નાકે મોતી નિર્મળાં સોહે, નેણે કાજળ સારું રે;
વહાલા સાથે વાત કરંતાં, મોહી રહ્યું મન મ્હારું રે. ૨
કુચ ઉપર કર વાહી વહાલો, આપ મુખશું ભળીયો રે;
ભણે નરસૈંયો મહારો મનોરથ, વહાલે પૂરણ કરીયો રે. ૩

પદ ૩૭ મું.

પેર પ્રીછી પાતળીયા તહારી, નેણ નિહાળી ચાલે રે;
હું એકલડી મારગ માંહે, ઉરભરશું નિહાળે રે. ૧
પીનપયોધર ગ્રેહતાં, મારે નારંગડે નખ લાગે રે;
નણદી મહારી ખરી અદેખી, સાચો ઉત્તર માગે રે. ૨
આલિંગન તો આપું મહારાવહાલા, જો અમશું અંતર ટાળોરે;
નરસૈંયાચા સ્વામિ મહારા ઉરપર, નિશદિન આવી મહાલોરે. ૩

પદ ૩૮ મું.

ત્રોરડીયાળો દેખીને વહાલે, ત્રાશકડો કીધો રે;
મુખે મરકલડો કરીને વહાલે, અધરતણો રસ પીધો રે. ૧
એકવાર મંદરથી જાતાં વહાલે, કરગ્રહી પાલવ તાણ્યો રે;
આલિંગન લીધું મહારે વહાલે, સેજ સુરંગી માણ્યો રે. ૨
સર્વ અંગે સુખ પામી બાઇ રે, હૃદયાભ્યંતર લીધી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ ભલે મળીયો, આપ સરીખડી કીધી રે. ૩

પદ ૩૯ મું.

આજ સખી શામળીયે, મુજશું સાન કરીને જોયું;
મારગડે મરકડો કીધો ત્યાં, મહારું મન મોહ્યું. ૧

સહી સમાણિ સાથે હુંતી, તેહમાં હુંને બોલાવી;
વંદ્રાવનમાં પ્રેમ ધરી વહાલે, સાંઈડું લીધું આવી. ૨
દુરિજન સઘળાં અઢક બોલે, એ તો એમજ કરતી;
ભણે નરસૈંયો લવતાં મેહેલી, કૃષ્ણતણે રંગ રમતી. ૩

પદ ૪૦ મું.

ઘુંઘટડામાં ગર્વ ઘહેલી, મરકલડો કરતી;
શામળીયાને સંગમ રમવા, નાનાભાવ ધરતી. ૧
ગોફણુલે ઘુઘરડી ઘમકે, રાખલડી રતનાળી;
નલવટ ટીલી ને નેણુ સમાર્યાં, દરપણુમાંહે નીહાળી. ૨
શામળીયાની સેજે આવે, રમઝમ કરતી રામા;
નરસૈંયાચો સ્વામિ ઉરપર લીધો, કેલ કરંતી કામા. ૩

પદ ૪૧ મું.

ઘુંઘટડો વાળી ગોરીને, સોહે સંગમ રમતાં;
શામળીયાશું સ્નેહ ધરંતી, શામા સંગમ રમતાં. ૧
કસકસતી કાંચળલી ઉરપર, લટકે નવસર હાર;
નીલાંબર પહેર્યું મનગમતું, સકળ કરું સણુગાર. ૨
ચતુરાં ચિત્ત ચતુરવર ચરણે, વિનય કરી વિલસતી;
નરસૈંયાચા સ્વામિશું રમતાં, રજની રંગે વીતી. ૩

પદ ૪૨ મું.

ઘુંઘટડો ગજગમનિ વાળે, ઝાંઝરને ઝમકે;
વહાલાને વશ કરતી શામા, ટીલડીને ટમકે. ૧
મોતીએ માંગ ભરાવી મન ગમતી, આંજી આંખ અણીઆળી;
વહાલા સાથે વહાલ ધરીને, કંઠે બાહુડલી વાળી. ૨
મન તણા મનોરથ પુરીયા, પ્રેમે પિયુજી પામી;
નરસૈંયાચો સ્વામિ રંગે રમીયો, બેહુ વેદના વામી. ૩

પદ ૪૩ મું.

વાંસલડી વાહીરે વહાલે, મારગડે જાતાં;
અંગોઅંગે વિંધાણી હું, મરકલડો કરતાં. ૧

આઘો આવી શામળીયે, મ્હારી લટકે બાહુડી ઝાલી;
મહીની ગોળી ધરણે ઢોળી, કંઠે બાહુડલી વાળી. ૨
અધર અમરત રસપાન કરતાં, અંગોઅંગે ભળીયો;
ભણે નરસૈંયો મહા રસમાહે, આવી અઢળક ઢળિયો. ૩

પદ ૪૪ મું.

આવી અઢળક ઢળીયો જોની, મોહન મારગ માહે;
મ્હારે પ્રાણજીવન ધન વહાલા, રાખ્યા હૃદયામાહે. ૧
મંદીરમાં પધરાવો પ્રેમે, મોતીએ ચોક પુરાવું;
દીવડીયો અજવાળી પુરું, મંગળ ગાને કરાવું. ૨
ધન ધન રેણી આજની મ્હારે, નંદકુંવરશું રમતાં;
ભણે નરસૈંયો ધન આ જોબન, વહાલાશું અનુભવતાં. ૩

પદ ૪૫ મું.

અનુભવશું અમે અંતર ટાળી, શામળીયાને સેજે;
હળવેશું હું ઉર પર રાખી, સાંઇડાં લેશું હેતે. ૧
નલવટ ટીલી ને નાકે કેશર, ઝાલ ઝબુકે કાને;
સકળ શણગાર કરી અંગ આપું, સંગમ શામળવાને. ૨
વહાલા સાથે વાત કરતાં, મનમાં મોદ ન માય;
નરસૈંયાચા સ્વામિ મુખ દીઠે, જોતાં તૃપ્ત ન થાય. ૩

પદ ૪૬ મું.

નેણ ભરી ભરી જોતાં વહાલો, રીઝવશું રસ માહે;
મરકલડો કરી વહાલા સાથે, મોહી રહી મન માહે. ૧
સેજ સમારું કુસુમ લઇને, પ્રેમળ પૂરણ આણું;
વહાલા સાથે વહાલ ધરીને, રેણી રંગ ભરી માણું. ૨
મન ગમતો હું મચકો કરીને, દરપણ માંહે જોઊં;
ભણે નરસૈંયો ભ્રગુટી ભાવે, વહાલાનું મન મોહ્યું. ૩

પદ ૪૭ મું.

ભ્રગુટી ભાવ કરીને વહાલો, મહારા ઉરપર રાખું;
સર્વસ સોંપી શામળીયાને, વિનય વચન મુખ ભાખું ૧

અંતરગતની જાણે વહાલો, પ્રેમ હોય તો આવે;
નેણે નેણ નિહાળી વહાલો, માનની માન છંડાવે. ૨
એક થઇ આલિંગન લેતાં, વહાલો અંતર તાપ સમાવે;
ભણે નરસૈંયો સંગમ સ્વાદે, અણ તેડ્યો ઘર આવે. ૩

પદ ૪૮ મું.

અણ તેડ્યો આવે મારો વહાલો, મશમશતી ઉર ધારું રે;
ભામણુલાં લઉં ભાવ ધરીને, મનથી માન નિવારું રે. ૧
નીલી પટોળી અંગે મહારે, ચોળી ચંપાવરણીરે;
સુંદરવરને કંઠે વળગું, રસમાં જાએ રેણી રે. ૨
ભોગીને ભોગવતાં રંગ વાધ્યો, સેજ સુરંગી સોહે રે;
ભણે નરસૈંયો શામળીયો, તે મહાલંતો મન મોહે રે. ૩

પદ ૪૯ મું.

મોહી રહી મંદરમાં મહાલે, શામળીયો સુકુમાર રે;
પ્રેમ ધરી ઉર માંહે આણું, મહારો પ્રાણ આધાર રે. ૧
રેણી રંગ ભરી ભોગવતાં, કરતી અમૃત પાન રે;
નેણે નેણાં નેહ ઝડ લાગી, કંઠે વિલાગી કહાન રે. ૨
સુખની સીમા શામળીયો મહારો, ભુજબળે ભીડી રહીએ રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિશું રમતાં, સહી સપરાણાં થૈએ રે. ૩

પદ ૫૦ મું.

સપરાણી કીધી રે વહાલે, સૈયરને દેખતાં રે;
તાળી દેતાં ચિતડું લાગ્યું, મોહી રહી મુખ જોતાં રે. ૧
કર ઉપર કર ધરી મારો વહાલો, વંદ્રાવન પરવરીયો રે;
હાસ્ય કરીને શામળીયાને, મેં મહારે ઉર ધરીયો રે. ૨
રંગભર રમતાં રમતાં વહાલો, મુખ ઉપર મુખ કરતાં રે;
ભણે નરસૈંયો મહારો મોહન, દર્પણ માંહે જોતાં રે. ૩

પદ ૫૧ મું.

દરપણ માંહે જોઇ મહારે વહાલે, મુખમરકલડો કીધોરે;
કંઠવિલાગી કહાનજીને, અધર અમૃતરસ પીધોરે. ૧

મનગમતું મ્હાલું મોહનશું, ટાળી અંતર ઉરનોરે;
હું સોહાગણ કીધી મ્હારે વહાલે, પૂર્યો મનોરથ મનનોરે. ૨
શાં શાં સુખ કહું શામળીઆનાં, પ્રગટ્યો પ્રેમ અપારરે;
ભણે નરસૈંયો ધન આ જોબન, ધન મ્હારો શણગારરે. ૩

પદ પર મું.

શણગારે સોહંતીરે હું, શામળીયાને સંગે રે;
નેણે નેણ મેળાવી વહાલો, ભીડ્યો અંગોઅંગે રે. ૧
ચોળીબંધ કસશી કશી, પહેરી નીલી પટોળી રે;
અધર અમૃતરસ પીવા કારણ, કંઠે બાહુડલી વાળી રે. ૨
સારી પેરે સુંદરવર સાથે, સાંઇડાં દેતી ભાવું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિચે સંગમ, નાના ભાવ જણાવું રે. ૩

પદ પ૩ મું-રાગ માળવ.

આ જોની આ કેનું પગલું, પગલે પદ્મતણું એંધાણ;
પગલાં પાસે બીજું પગલું, તેરે સોહાગણ નૌતમ જાણ. આ૦ જો૦ ૧
પૂરણ ભાગ્ય તે જુવતી કેરું, જે ગઈ વહાલાને સંગે;
એકલડી અધરરસ પીશે, રજની તે રમશે રંગે. આ જો૦ ૨
અડવડતી આખડતી ચાલે, દેહ દશા ગઈ ભૂલી;
નિશ્ચે હરિ આવ્યા આ વનમાં, જો જો કમોદની પુલી. આ જો૦ ૩
પૂછે કુંજ લતા દ્રુમવેલી, ક્યાંઈ દીઠડો નંદકુમાર;
વૃક્ષતણી શાખા પુલી રહી, અભિષેક કીધો નિરધાર. આ જો૦ ૪
નયણે નીર ને પંથ નિહાળે, કાન કાન મુખ બોલે બાળ;
ચાલી ચતુરાં સરવ મળીને, વનમાં ખોળે નંદનો લાલ*. આ જો૦ ૫
જોતાં જોતાં વનમાં આવ્યાં, દીઠી એક સાહેલી;
ધૂતારાનાં લક્ષણ જો જો, ગયો એકલડી મેલી. આ જો૦ ૬
ન દીઠા નાથ ગોપી પાછાં આવ્યાં, જળ જમુનાંને તીર;
બાળલીલા કીધી તે વારે, પ્રગટ્યા હળદર વીર. આ જો૦ ૭
રાસ આરંભ્યો સર્વ શામા મળી, સુરી નર જે જે કીધો;
ગોપીમાં હું તો નરસૈંયો, પ્રેમ સુધારસ પીધો. આ જો૦ ૮

* પા૦ કહાન કહાન મુખ બોલે, * * * નંદકુંવરને વનમાં ખોળે.' મેં ગ્રહણ કરેલો પાઠ બહુ જૂનો છે. સંવત ૧૬૬૫ ની પ્રતનો.

પદ ૫૪ મું–રાગ રામકળી અથવા પંથીડો.

પંથડો નિહાળતીરે, જોતી પીતાંબર પગલાં;
મદનરસ ઘેલડીરે, ભરતી લડસડતાં ડગલાં. પંથડો૦ ૧
ચતુરાં ચાલતીરે, જાણે વન ત્રાઠી હરણી;
શુદ્ધ બુદ્ધ વીસરીરે, વહાલા તે તારી કરણી. પંથડો૦ ૨
શામા શામનેરે, હીંડે મારગડે જોતી;
નેણે નીર ઝરેરે, ચતુરાં ચીરવડે લહોતી. પંથડો૦ ૩
શામા સહુ મળીરે, કીધો એક વિચાર;
ચાલો સખી ત્યાં જઇએરે, જ્યાં રમતા નંદકુમાર. પંથડો૦ ૪
ચાલ્યાં ચાલ્યાં ત્યાં ગયાંરે, આવ્યાં જમુનાજીને તીર;
આ આંહી હરી બેસતારે, જમતા કરમલડો ખીર. પંથડો૦ ૫
આ આંહી વહાતા વાંસળીરે, ગોપી સહુકો ગાતાં ગીત;
તે કેમ વીસરેરે, વહાલા પુરવ જનમની પ્રીત. પંથડો૦ ૬
પુછીયું દ્રુમનેરે, ક્યાંઈ મહારા નાથતણો ઉપદેશ;
અમ તજી ગયોરે, ધૂરત ધાબળીઆળો વેશ. પંથડો૦ ૭
જતને જાળવ્યુંરે, જોબન ભુદર ભેટ કરેશ;
જો હરી નહીં મળેરે, મહારા પાપી પ્રાણ તજેશ. પંથડો૦ ૮
આણે આણે મારગડેરે, આવ્યાં લખચોરાશી વાર;
મનખા દેહ ભલોરે, જેણે પામ્યાં નંદકુમાર. પંથડો૦ ૯
સરોવર પુછ્યુંરે, કયાંઈ નટ નાગર કેરી ભાળ;
નરસૈંયાચા સ્વામિ મળ્યોરે, દીનોનાથ દયાળ. પંથડો૦ ૧૦

પદ ૫૫ મું—પ્રભાત.

કોણ રસ ઉલટયો, તીર જુમના ત્રઠે,
વાજાં વાજે બહુ જુથે;
આંહે કંઠે ધરી, ગાય પ્રેમે કરી,
મેલવતાં નેણને માન રાચે. કોણ. ૧
કોહોને કો નવ લહે, નાથને ઉર ગ્રહે,
અધરામૃત રસ પાન કરતાં;

સરવને શ્યામળો, સન્મુખ શોભતો,
અલવ શું અંગના રુદયા ધરતાં. કોણ. ૨
પ્રેમ શું પરવર્યો, પ્રેમદા શું હરિ,
રમણ રસ આ ઠર્યો વનમાંહે;
નરસૈંયો નીરખતાં, રંગ રસ મગ્ન થયો,
કૃષ્ણ લીલા તણા ગુણ ગાએ. કોણ. ૩

પદ ૫૬ મું—રાગ માલ કાલેરો ગોડી.

ભાવેરે ભામણડાં લેતી, આનંદ સાગર શામલિયોરે;
લટકે એહને હું લોભાણી, પ્રાણજીવન એ નાનડીયોરે. ૧
મરકલડો કરી સામું જોયું, મુને મોહ પમાડેરે;
અંગોઅંગે આનંદ વાધ્યો, જમ જમ રુદેયા ભીડેરે. ૨
કેમ કરી અલગાં થાયે, (એથી) મોહન મનમાં બેઠોરે;
ભણે નરસૈંયો અવર સહુથી, લાગ્યો હુંને મીઠોરે. ૩

પદ ૫૭ મું—રાગ આશાવરી.

ભાવેરે ભજતાં મ્હારો વહાલો, રંગ રેલ રસ વાધ્યોરે;
કંઠે વિલાગી કહાનજીને, અધર અમૃત રસ પીધોરે. ૧
ભુજ બબે ભાવ ધરીને, અલવશું અંગ આપીરે;
સંગમ રમતાં શામલીયાને, સર્વ સહિ હું સાંપીરે. ૨
કંદ્રપ કોટ સરીખો દીશે, દીશંતો નહાનડીયોરે;
ભણે નરસૈંયો પ્રેમ પૂજતાં, બલિયામાંહે બળીયોરે. ૩

પદ ૫૮ મું.

ભાવે ભજતા મનોરથ સીઝ્યો, અંતર કંદ્રપ કોટ સરીખો સુંદર;
મોહી રહી કૃષ્ણ કૃષ્ણને મુખ જોતાં, પ્રગટ પરમેશ્વર ભાવે ભેટ કરંતાં. ૧
રીઝવીયા સેજડીયે શાંમા, વહાલાને વશ કીધો;
ભણે નરસૈંયો રજની સઘલી, જોબનલો લાલે હરી લીધો. ૨

પદ ૫૯ મું-રાગ માલવ.

ભુજ બળ ભરતી ભરતી ભામની, કરતી અધરરસ પાનરે;
તાલ દઈ દઈ નાચે નાદે, સન્મુખ કરતી ગાનરે. ૧

વાળ્યો કાછ કસી, કામની મૂરત સોહે, નેપૂરની ધુની થાયેરે;
ઘુઘરડીને ઘમકે ગોરી, ગર્વ ભરી ગોપી ગાયેરે. ૨
કરશું નેણ નેણશું સુંદર, રસે રમે સુંદર વર ને શામારે;
ભણે નરસૈંયો રસ રંગ ઝકુલે, વહાલો માહલે વનમાંરે. ૩

પદ ૬૦ મું.

ભોગવીએ ભામણડાં લેઇ, સેજડીયે શામલિયોરે;
માન તજીને ઉરપે લીજે, પ્રેમે શું પાતલિયોરે. ૧
અંતર ટાલીને અનુભવીયે, તો વહાલો વશ થાયેરે;
સારી પેરે શણગાર કરીને, લીજીએ રુદીયા માંહેરે. ૨
સુંદરવરશું સાંઈડું દેઇને, એક થઈને રહીયેરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી શું રમતાં, વાત રસાલી કહીએરે. ૩

પદ ૬૧ મું—રાગ મલ્હાર.

લીલા માંહે ટળવળ્યો, કૃષ્ણ કામનીને સંગેરે;
વૃન્દાવનમાં મલપંતો, વાધો (ધ્યો) મહારસ રંગેરે. ૧
મનમથે માન મૂકાવીઉં, કરી રમણ રસાળરે;
નાચંતા નેહ જડ લાગી રહી, ગાએ ગોપી ગોવાળરે. ૨
પ્રેમદા પીઉને અંગ મળી, કરે પ્રેમરસ પાનરે;
વહાલાને વહાલેં રીઝવ્યો, મૂકી મન થકી માનરે. ૩
કરશું કરગ્રહી કામની, કરે કૃષ્ણસું વાતરે;
આનંદ અંગે ઉલટચો, રમે નવી નવી ભાતરે. ૪
જય જય શબ્દ સુરીનર કરે, વરસે કુસુમ અપારરે;
નરસૈંયો સુખ લહેરમાંહે, જ્યાં કરે કૃષ્ણ વિહારરે. ૫

પદ ૬૨ મું.

લડસડતી લહેકા કરે રે, મોરલીએ મન હરતીરે;
નયણે નીર વેહ નેહ જણાવે, ચંચળ નયણે જોતીરે. ૧
સુંદરી સદા સકોમળ દીસે, મેદની ધમકતી ચાલેરે;
ડગલે ડગલે દેહી નમાવે, કામી જનને સાલેરે. ૨
મારઝડે મરકલડો કરતી, સેજ સલુણી ભાવેરે;
નરસૈંયાચા સ્વામીને મળવા, હસતી સંગમ આવેરે. ૩

પદ ૬૩ મું.

લહલકીને લટકે ચાલે, મુખ મધુરું મધુરું બોલેરે;
અનેક સુંદરી સુંદર દીસે, પણ નહિ કોય એહને તોલે*. ૧
સકળ શણગાર કીધા મન ગમતા, નાકે વેસર સોહેરે;
નાના ભાવ ધરીને જોયે, મુનીજનનાં મન મોહેરે. ૨
ઝાંઝર ઝમકે ને હાર હુલાવે, કાને ઝાલ ઝબુકેરે;
નરસૈંયાચા સ્વામીને વહાલી, તે ક્ષણું અળગી નવ મુંકેરે. ૩

પદ ૬૪ મું.

સાહેલડીને સાન કરીને, વાહલો વૃન્દાવન ચાલ્યોરે;
જૂગતા જૂગતું જોડી દીપેને,વાહલે હાર હૈયાનો ઘાલ્યોરે. ૧
રાસ મંડળ રચ્યો રાધાવર, પીતાંબર પલવટ વાલીરે;
ધન ધન કામની હૃદયા ભીડે, મધ્ય રહ્યો વનમાલીરે.† ૨
ગોપી માંહે ગોપવધૂ આવે, કેશવ કોણે ન કલાણોરે;
ધ્રૂજી ધરા પ્રહારે અતિકંપી, ભોમી ભાર ભરાણોરે. ૩
અતિ આનંદે ઉલટ આપતાં, માંહે મદનનો ચાળોરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળ્યો, એ ઉપવાદથી ટાળોરે. ૪

પદ ૬૫ મું–રાગ ધનાશ્રી.

ઉરવચ હેત જણાવીયું, મારો વહાલોજી મળશે આજ;
કરશું તે દલડાની વાતડી, હસી હસી લોપશું લાજ. ૧
મચકો તે માંડીને હિંડશું, તહાં મોહશે મારો નાથ;
નાકે નકવેસર શોભતું, અલતે રંગશું હાથ. ૨
નીલી પટોલી પહેરણુ માંહે, નાના વિધની ભાત;
બ્રહ્માદિકને સ્વપ્ને દુર્લભ, તે શું રમશું તે સઘળી રાત. ૩
સાઇડાં તે લેશું હસી હસીને, કરશું તે રંગવિલાસ;
નરસૈંયાચો સ્વામી મળે, પહોતી તે મનડાની આશ. ૪

પદ ૬૬ મું–રાગ આશાવરી.

ભજશું રે અમે ભાવ ધરીને, સેજડીયે શામલિયોરે;
અમ રુદયા સરસો ભીડી રાખું, પ્રેમધરી પાતળીયોરે. ૧

* પાઠ 'નથી કોણ રાધા તોલેરે.' † પા૦ મોહી રહ્યો બનમાળીરે.'

સૈયર સઘળી દેખતાં હું, સફરાણી થાઉંરે;
મ્હારારે મોહન શું રમવા, રમઝમ કરતી જાઉંરે. ૨
મ્હારો વાહલો છે અતિ રસીયો, મોહન મીટડી માંહેરે;
ભણે નરસૈંયો અંતસ ન લાવે, જમ વાંસલડી વાહેરે. ૩

પદ ૬૭ મું.

ભજતીરે ભામની વાહલે, વાહલો વાહલે ભજતોરે;
એક એકને આલિંગન આપી, શામા માંહે શોહંતોરે. ૧
કૃષ્ણકામની ક્રીડા કરતાં, ઉલટ અંગે ન માયેરે;
પ્રગટી પ્રીત પરસ્પર જલમાંહે, મોહી રહી મન માંહેરે. ૨
તૃપ્ત ન પામે હરીશું રમતાં, મુખડું નિહાલી નિહાલીરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી આનંદો, આનંદી અબલા બાળીરે. ૩

પદ ૬૮ મું-રાગ સામેરી.

થૈઈ થૈઈકાર કરે છે કામા, વૃંદાવન મોઝાર રે;
તાળ મૃદંગ વેણા વંસ વાજે, નેપુરનો ઝમકાર રે. થૈઈ. ૧
મધુરું ગાન કરંતી ગોપી, ગોવિંદજીને સંગે રે;
ભુજ ઉપર ભુજ ધરી પરસ્પર, નૃત્યકરે અતિ રંગે રે. થૈઈ. ૨
આનંદ સાગર લહેરી ઝકોળે, મગન થઈ સહુ નારી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગ રમતાં, દેહદશા* વિસારી રે. થૈઈ. ૩

પદ ૬૯ મું-રાગ માલવ.

હિવટીઓરે હિવટીઓ, નરસૈંયો હરિનો હિવટીઓ;
પૂર્વ પ્રીત ધરી મન માંહે, તો રસનાએ રસ ભરીઓ. નર૦ ૧
જૂવતી જૂથ જીવન રંગરાતી, મંડળમાં મહાલતીરે;
એક નાચે એક તાન મેલાવે, મધુરું મધુરું ગાતીરે. નર૦ ૨
મનગમતું ભોગવતાં ભામની, કરે નેણના ચાળારે;
નરસૈંયાનું પુરુષપણુંરે, જાણ્યું ગયું તેણી વેળારે. નર૦ ૩

પદ ૭૦ મું.

દીઠડો નાથ મેં તો બાઈરે, રાખ્યો રુદીયા માંહેરે;
એણે અમશું કુડ કરીને, વાહ્યા વૃંદાવન માંહેરે. ૧

---

* દશા=અવસ્થા.

રમતાં રમતાં મહારસ વાધ્યો, કીધું અંતરધ્યાનરે;
વ્યાકુળ થઇ અમે કાંઈ નવ સુઝે, રહી નહી સુદ્ધબુદ્ધ શાનરે. ૨
અનેક ઉપાય કરી કરી થાકાં, નાથ ન દીઠો નયણેરે;
અમે અબળા બળ કાંઈ નવ ચાલે, કાહન કાહન કહું વયણેરે. ૩
પૂરણ પ્રીત ધરી મન માંહે, આવ્યા અંતરર્યામીરે;
નરસૈંયાના સ્વામી રસ પૂરણ, જુવતી પ્રાણને પામીરે. ૪

પદ ૭૧ મું.

ઘૂંઘટડો ગોરીનો, સોહે સંગમ રમંતીરે;
વાહલાને વશ કરવા કારણ, શામા સ્નાન કરંતીરે. ૧
શામળીયા શું સ્નેહ ધરંતી, તે શામા કરે શૃંગારરે;
કસમસતી કાંચલડી ઉપર, લટકે નવસર હારરે. ૨
નીલાંબર પહેર્યું મન ગમતું, સકલ કીધા શૃંગારરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, રંગે કીધો વિહારરે. ૩

પદ ૭૨ મું.

થૈઈ થૈઈ કરે, અગણિત અંગના, ગોપી ગોપી પ્રત્યે શોહે કાહન;
ઝાંઝર નેપુર કટીતણી કીંકણી, તાલ મૃદંગ રસ એક તાન. થૈઈ૦ ૧
નાચતાં નાચતાં, છેલ છંદે ભર્યો, સપ્ત સ્વર ધુન તે ગગન ચાલી;
લટકે લટકા કરે, નાથને ઊર ધરે, પરસ્પર બાંહોડી કંઠ ઘાલી. થૈઈ૦ ૨
પ્રગટ ભાવે ભજે, પુરણ પુરુષોત્તમ, જેહનું મહા મુનિ ધરતા ધ્યાન;
ભણે નરસૈંયા વિહાર રસ વિસ્તર્યો, ગોવિંદ ગોપી મળી કરતાં ગાન. થૈઈ૦ ૩

પદ ૭૩ મું.

આનંદ ભરી આલિંગન લેતી, શામલીઆ તે સરવસ ગોપી;
* * * રેણી રંગભર રમતાં, શામલીયા રંગરાતી. ૧
પ્રેમ ધરી પ્રાણજીવનને, વાલિ વાલિ ઉરપર લેતી.
આનંદ ઉલટો અંગ ન માયે, જેમ જેમ વાહલો સામું જોયે;
ભણે નરસૈંયો સુખની સીમા, માનનીનું મન મોહે. ૨

પદ ૭૪ મું.

દીપકડો લઈશ મા રે ચાંદલિયા, સ્થિર થૈ રહેજે આજ;
વાહલોજી વિલસ્યો હું સાથે,† લોપી સઘળી લાજ. ૧

* પા૦ 'સોલ સજ્યા.' † પા૦ "વાહલાજી લપટાયા હું સાથે."

સોંપ્યું અંગ શામળિયા સાથે, કરવા કેલિવિલાસ;
રખે જોત્ય તું ઝાંખી કરતો, પીઉડે માંડ્યું હાસ્ય. ૨
અનેક ઉપાય કરી કરી વાહલો, આણ્યો મંદિર માંહે;
નરસૈંયાચો સ્વામી કહું તુજને, રખે ક્ષણું અળગો તું થાયે. ૩

પદ ૭૫ મું.

વૃન્દાવન માંહે વિલસે વીનતા, મધુરું મધુરું ગાય રે;
કંઠ પરસ્પર બાંહોડલીને, શ્યામા સમ સોહાય રે. વૃન્દા૦ ૧
અધર અમૃત રસપાન કરીને, વહાલે ભીડી અંગે રે;
આલિઘન* ચુંબન પરીરંભન, વાધ્યો રતિરસ રંગે રે. વૃન્દા૦ ૨
છેલપણે છે, છોછ ન ભાળે,† મુખમરકલડો કરતી રે;
ભોળી ભામની કાંઇ ન સમઝે,‡ મોહન સંગે રમતી રે. વૃન્દા૦ ૩
ચપળપણું ચતુરાનું દેખી, રહ્યો નાથ નિહાળી રે;
ભણે નરસૈંયો સુખસાગરમાં, ઝીલે અબળા બાળી રે. વૃન્દા૦ ૪

પદ ૭૬ મું.

વૃન્દાવનમાં રમત માંડી, ગોપી ગોવિંદ સાથે રે;
હાસ્ય વિનોદ પરસ્પર કરતાં, તાલી દે છે હાથે રે. ૧
પીતાંબર પટોળી પેહરી, કંઠે એકાવળ§ હાર રે;
વીંછીડાને ઠમકે ચાલે, ઝાંઝરના ઝમકાર રે. ૨
સોળ સહસ્ર ગોપી ને માધવ, એક એક બીચમાં‖ નાચેરે;
અમર આશિષ દે ત્યાં ઉભા, ચરણ રેણુને જાચે રે. ૩
નાના જાત પટોલી પેહરી, ચોળી સુંદર દીસે રે;
મોહન મસ્તક મુગટ બીરાજે, જોઇ જોઇને મનડાં હીસેરે. ૪
શીરપર સોહે રાખડલી રે, કાંને કુંડળ ઝળકે રે;
ખેલ રચ્યો રાધાવર રમતાં, મુનિજનનાં મન દળકે રે. ૫
ધન ધન કૃષ્ણ લીલા અવતર્યા, પુષ્પ વૃષ્ટિ ત્યાં થાય રે;
ઈશ કૃપાથી ઉભો નરસૈંયો, લેવા દીવટીઓ પસાય રે. ૬

---

* 'પા૦ અંબર અબળા ઉરથી ઉંચું નાચે ત્હારી રંગે રે.' † પા૦ 'છેલપણે છે, છો સંભાળે.'
‡ પા૦ જાણે. § પા૦ "એકાવળિ ઝલહળે હારરે." ‖ પા૦ 'પ્રત્યે.'

પદ ૭૭ મું—રાગ માલવ.

વૃન્દાવનમાં રચ્યો રે અખાડો, નાચે ગોપી ને ગોવાળ;
તાલ પખાજ રબાબ વાંસળી, તાન મેલાવે નંદનો લાલ. ૧
સુંદર રાત શરદ પુનમની, સુંદર ઉદિયો નભમે ચંદ;
સુંદર ગોપી કંચનમાળા, વચ્ચે મરકત મણિ ગોવિંદ. ૨
ઝળકે કુંડળ રાખડીઆં રે, લળકે ઉર મોતી માળા;
રમઝમ રમઝમ નેપૂર વાજે, મરકલડા કરતી બાળા. ૩
હરખ્યા ત્યાં સુરીનર મુનીજન, પુષ્પ વધાવે ભરી પરવરીયો;
જય જયદેવ જશોદાનંદન, * નરસૈંયો ત્યાં દીવટીયો. ૪

પદ ૭૮ મું.†

વૃંદાવન માંહે રમત માંડી, ગોપી ગોવિંદ સાથે રે;
પીતાંબરની પલવટવાળી, શામા સાહી હાથે રે. વૃં૦ ૧
ઝાંઝર ઝમકે ને ઘુઘરી ઘમકે, નેપુરનો ઝમકાર રે;
એક એક ગોપી બીચ બીચ માધવ, આનંદ વાધ્યો અપાર રે. વૃં૦ ૨
મોહન મુસ્તક મુગટ બીરાજે, તે જોતાં મન મોહે રે;
ગોરી શીર રાખડલી ઝળકે, કાને કુંડળ સોહે રે. વૃં૦ ૩
ખેલ મચ્યો રાધાવર રુડો, ઉલટ અંગ ન માય રે;
ધન ધન કૃષ્ણ લીલારસ પ્રગટ્યો, પુષ્પવૃષ્ટિ ત્યાં થાય રે. વૃં૦ ૪
અમર આશીશ દે ઉપરથી, ચરણ રેણુને જાચે રે;
નાના ભાત વિલાસ જોઇને, મન માંહિ અતિ રાચે રે. વૃં૦ ૫
સુરિનર મુનિ મનમાંહે વિચારે, પાર ન પામે કોય રે;
ઉમીયા ઇશ કૃપાથી ઉભો, નરસૈંયો રંગ જોય રે. વૃં૦ ૬

પદ ૭૯ મું—રાગ માલવ.

વૃન્દાવનમાં માનની મોહન, રંગભર રસમાં રમતાં રે;
કંઠે પરસ્પર બાહુલડી ઘાલી, અધર સુધારસ પીતાં રે. ૧
શામળિયાને સન્મુખ શામા, થેઈ થેઈ ગાન ઓચરતાં રે;
વાજાં વાજે નાદે નાચે, ગમતાં ગાન કરંતાં રે. ૨

---

* પા૦ 'દેવકીનંદન'. † પદ ૭૬ અને ૭૮ માં કેટલીક કડીમાં સરખાપણું છે.

કાને કુંડળ મુગટ મહામણિ, શોભા કહી ન આવે રે;
ભણે નરસૈયો આનંદ્યો હરિ, ભામની માંહે ભાવે રે. ૩

પદ ૮૦ મું.

વાણી બોલે બળવંતબાળી, રસમાંહે રઢીયાળી રે;
શામળીયાના રંગમાંહે રાતી, કંઠે બાહુડલી ઘાળી રે. ૧
જોબનમાતીજ મલતાં જુવતી, જીવનને અનુભવતી રે;
સુંદરવરનું વદન સકોમળ, ચહાન પામે જોતી રે. ૨
શામળીયો ને શામા સંગે, ઝીલતાં નવ નંદાય રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભોગવે ત્યાં, ફૂલ્યાં અંગે ન માય રે. ૩

પદ ૮૧ મું.

વાટડી જોઉં નાથ નાહલી,સંગમ રમવા માટે જાત મેં બાળીરે. વ૦
પહેલું અમશું પ્રીત કરીને, તો શું મેલો વીસારીરે. વ૦
મનની વાત તે કોને કહીએ, અમને વેદના ભારીરે. વ૦
આગે અમને બપૈડો સારે, અમે અબળા ક્યમ રહીએ. વ૦
નરસૈંયાચા સ્વામી વિના બાઇરે, ધીરજ કેટલુંક ધરીએરે. વ૦

પદ ૮૨ મું-રાગ સોમેરી.

વાજે વાજે, નેપુરિયાંનો ઝમકો રે વાજે,
મદમાતિ નાર ન લાજે, એને સકળ શણગાર છાજે;
એને મદન મહા ભડ ગાજે, નેપુરિયાંનો રમકો ને ઝમકોરે વાજે.
કોણ સોહાગણ સાંચરીરે, આણી વેળા અર્ધ રાતેરે;
નેપુરિયાંને રમકે ને ઝમકે, ચાલંતી મદન સંગાતેરે. નેપુ૦ ૧
પૂરણ પુન્ય તે તારુણી તણારે, જે સેજે સુંદરવર પામીરે;
અનંગતણું અભિમાન ઉતાર્યું, સો નરસૈંયાચો સ્વામીરે. નેપુ૦ ૨

પદ ૮૩ મું-રાગ કેદારો.

વાગી વન વાંસળી, નાથે અધર ધરી, પ્રગટીઆ નારનો નેહ જાણી;
અબળા આનંદશું, અંગ પુલી રહી, ધન ધન નાથ એમ વદત વાણી. વાગી૦ ૧

જયમ શશી ગગનમાં, વીંટયો ચાંદ્રણી, ત્યમ હરિ વીંટાયો સકલ ગોપી;
વળી વળી વારણે, જાય જુવતી જન, તન મન ધન સહુ રહ્યા સોંપી. વાગી૦ ૨
કાછવાળી સુભગ કૃષ્ણ કોડામણો, સજ થયા સબળ તે સંગ શ્યામા;
નરસૈંયાનાથે, સનાથ કરી સુંદરી, મળી મળી વિલસતી કૃષ્ણ કામા. વાગી૦ ૩

પદ ૮૪ મું.

વહાલોજી આલિંગન સરખો, નયણ ભરી ભરી નિરખો;
જોઇ જોઇ મન હરખો. વાલોજી૦ ૧
સકલ વિશ્વ શિખંતાં બાઈરે, મૂખ ઉપેર મૂખ મુકીઉં લાલા;
એ એ વિષયા અમે કાંઇ નવ જાણું, કહો સખી અમૃત કોણે પીઉલા. વા૦ ૨
જહાં જીનું તહાં સ્નેહ સમજા શો, અમને અલગો મેલો;
નરસૈંયાચા સ્વામી જાશે ચોવના, અણતેડો આવે વાહલો. વા૦ ૩

પદ ૮૫ મું-રાગ માલવ.

વાહલ ધરીને વાહલા સાથે, રંગમાં રમતી રેણીરે;
પ્રેમ ધરીને પાતળિયાશું, બોલે અમૃત વેણીરે. ૧
તાલ પખાજ ને વાજાં વિધ વિધ, જાણે અંબર ગાજેરે;
શામળિયો ને શામા નાચે, વાંસલડી મધુરી વાજેરે. ૨
એક એકને આલિંગન આપે, વાહલે ભુજ બલે ભીડીરે;
ભણે નરસૈયો ધન એ લીલા, ધન એ જુવતી જોડીરે. ૩

પદ ૮૬ મું-રાગ મહ્લાર.

વૃંદાવનમાં માનની, મધ્યે મોહન રાજે;
કંઠે પરસ્પર બાહડી, ધૂન નેપૂર વાજે. ૧
એક એક આગેં આલાપતી, એક નાચતી રંગે;
એક મધુરે સ્વર ગાઈને, તાળી તાળ તુરંગે. ૨
એક આલિગન લઈ ઉર ધરી, ભીડે ભામની ભાવે;
શ્રમ જળ વદને ઝળકતાં, શામા શામ સોહાવે. ૩
મરકલડા કરી કૃષ્ણને, ભલા ભાવ જણાવે;
થૈ થૈ થૈ કરે બલિયો, ઉરના હાર હુલાવે. ૪

કાલા કૃષ્ણ ત્યાં સંચર્યા, નાદ નિર્ઘોષ થાયે;
મંડપમાંહે મલપતાં, વાહલો વાંસળી વાહે. ૫
હાર કુસુમના અતિઘણા, કંઠ આરોપે હાર નાર;
ચૂઆ ચંદન ચરચીઆં, વાધ્યો પ્રેમ રસાળ. ૬
તાળી દેતાં તારુણી, ઝાંઝરનો ઝમકાર;
કરી રહ્યો કિંકણી રણઝણે, ઘુઘરી ઘમકાર. ૭
ધનરે ધન એ સુંદરી, ધન શામળવાન;
નરસૈંયો ત્યાં દીવી ધરી રહ્યો, કરે હરિનું ગાન. ૮

પદ ૮૭ મું–રાગ સામેરી.

વૃંદાવનમાં નાચે નરહરિ, રાધા શું પરવરીઓ રે;
પીતાંબરની કાછની કાછે, મોર મૂગટ શિર ધરીઓ રે. વૃંદા૦ ૧
પીતાંબરની પટોળી પહેરી, કંઠે મોતીનો હાર રે;
કટીમેખલા સોહે સહુને, ઘુઘરીનો ઘમકાર રે. વૃંદા૦ ૨
ઝાંઝર નેપૂર ખલકે કાંબી, કંઠે પરસ્પર હાથ રે;
વારંવાર મુખ ચુમ્બન દીસે, આલિંગે ગોપીનાથ રે. વૃંદા૦ ૩
તાલ પખાજ વેણા રસ મહુવર, વિધવિધ વાજાં વાજે રે;
થૈ થૈકાર કરે ત્યાં ઉભા, નાદે અંબર ગાજે રે. વૃંદા૦ ૪
પ્રેમ ધરીને પાલવ તાણે, હરિશું હાસ્ય કરંતી રે;
નલવટ ટીલીને નયન સમાર્યાં, નાકે અનોપમ મોતી રે. વૃંદા૦ ૫*
નાર નીર્ઘોષ ઉલટ અતિ વાધ્યો, પુષ્પ વૃષ્ટિ ત્યાં થાયે રે;
લોટ પોટ ત્યાં થયો નરસૈંયો, શંભુજી તેણે વસાય રે. વૃંદા૦ ૬

પદ ૮૮ મું.

વદન સોહામણાં, શામ શામાતણા, રાસ રમત રમે વનમાંહે;
નાથ બાથે ભરે, અધર ચુંબન કરે, પ્રગટીયું પ્રેમ સુખ કહ્યું ન જાએ. વ૦ ૧

---

* બે પ્રતમાં નીચેની એક કડી વધુ છે, પણ બે પ્રત (સં. ૧૭૨૯ ને સં. ૧૭૩૩ માં એ કડી નથી. પહેલી પ્રત જુનાગઢની છે. બીજી પ્રતપર ગામ નામ નથી.

અબિલ ગુલાલ ઉછાળે અબળા, ચોસર સાથા લહેકે રે;
વેણી વેણુ કુસુમ શું ગુંથે, ચૂઆ ચંદન બેહેકે રે. વૃંદા૦ ૫

ચરણુને પ્રહારે, ધરણી ભ્રમ ભ્રમી રહી, ઘુઘરાના ઘમકારા થાએ;
તતા થેઇ થેઈ કરે, તાલ તરુણી ધરે, મદભરી માનની ગીત ગાએ. વ૦ ૨
શ્રમ જળ બિંદુને, સુભગ અંબર શીર, કંચુકીબંધ તે શીથલ સોહે;
ભણે નરસૈંયો, રંગ રસ ઉલટચો, ઉપર કુસુમચી વૃષ્ટિ હોએ. વ૦ ૩

પદ ૮૯ મું.

આજ અજુઆલડું, પરમ સોહામણું, રંગ ભર્યો નાથ રંગ રાસ રમતો;
કંઠ બાંહે ધરી, સ્વર કરે સુંદરી, મધ રહ્યો મોહન ગાન કરતો. આજ. ૧
કટી પકરી કરી, પ્રબલ ભમરી કરે, કરતળે કામની ગ્રહીરે કાહુને;
જાણે શશી પ્રગટ,શીર શોભતી લટક,વાજતાં નેપુર કલાં (?) શબ્દ તાને. આજ. ૨
મદભરી માનની, વીલસતી જામની, ભુજ ભરી નાથને બાથ ભરતાં;
વદન નિરખી રહ્યાં, પ્રેમે આતુર થયાં, અધર અમૃત રસ પાન કરતાં. આજ. ૩
સબળ શામા સંગ, શોભતો શામળો, કુચવચ રાખીઓ બાંહે ભીડી;
નરસૈંયો નાથ, રસ રેલમાં ઝીલતો, અતિ ઘણી શોભતી જુગલ જોડી. આજ. ૪

પદ ૯૦ મું.

આજ સખી શામળિઓ વાહલો, રમે વૃન્દાવન મોઝાર રે;
જુવતી જુથ મંડલમાં નાચે, આનંદ વાધ્યો અપાર રે. આજ. ૧
ગાન કરે ગોકુળનો વાહલો, સ્વર દે સઘળી ગોપી રે;
છંદ તાન ને માન મેળાવે, મંડળ રહ્યું સૌ ઓપી રે. આજ. ૨
સુરત વિહાર વિષે અતિ સુંદરી, દષ્ટિ ભરી મુખ જોતી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીને સંગમ, અનંગ વેદના ખાહોતી રે. આજ. ૩

પદ ૯૧ મું.

આજ વૃંદાવન આનંદ સાગર, શામળીયો રંગ રાસ રમે;
નટવર વેશે વેણુ વજાડે, ગોપીને મન ગોવાલો ગમે. આજ૦ ૧
એક એક ગોપી સાથે માધવ, કર ગ્રહી મંડળી માંહે ભમે;
તાતા થૈ તાથૈ તાન મીલાવે, રાગ રાગણીમાંહે ઘૂમે. આજ૦ ૨
સોલ કળાનો શશીએર, ઉડગણુ સહિત બ્રહ્માંડ ભમે;*
ધીર સમીરે જમના તીરે, ત્રિવિધ તનના તાપ શમે. આજ૦ ૩

---

* પા૦ નભમે નભમે.

હરખ્યા સુરનર દેવ મુનીશ્વર, પુષ્પવૃષ્ટિ કરી ચરણે નમે;
ભણે નરસૈંયો ધન્ય વૃજનારી, એને* કાજે ગોપી દેહ દમે. આજ૦ ૪

પદ ૯૨ મું.

આજ વહાલે સુરતસમે પ્રીત માંડી, ક્ષણુંએ ન થાયે અળગો છાંડીરે-સજની.
ધન ધન આજની રજની બાઈરે, રમતાં ન જાણી જાતી રે;
પ્રેમ ધરીને કંઠે વિલસ્યો, ઉર ઉપર લીધી તાણી રે, સજની. આજ૦
વિવિધે વિલાસ કીધો માહરે વાહલે, અમૃતની પેર પીધી રે;
નરસૈંયાચ્યા સ્વામીશું રમતા, મન ગમતી વાત કીધી રે, સજની. આજ૦

પદ ૯૩ મું–રાગ માલ કાલેરો ગોડી.

આજ સોહાગણ કીધી માહરે વાહલે, મહારા ઉરપર ધરતા રે;
શું કરશે નણદી નસકારી, દુરીજન હીંડે લવતા રે. ૧
શોભંતા શણગાર કરીને, ચોળી ઉર ચલકતી રે;
પ્રેમ ધરીને પિયુજી અંગે, ભુજબલ ભીડી મળતી રે. ૨
રીઝવીઓ સુંદરવર મહારો, રમી રેણી રસમાં રંગે રે;
ભણે નરસૈંયો પ્રીત બંધાણી, શામલિયાને સંગે રે. ૩

પદ ૯૪ મું–રાગ માલવ.

મંડળમાં માહલંતો વાહલો, નાચે નારી સંગે રે;
તેમ તેમ વાજાં વાદે વાજે, વેણુ વગાડે ઉમંગે રે. ૧
એક આલાપે એક દે તાળી, એક લઇ તાળ વજાડે રે;
એક મરકલડાં કરી કામની, ભજતાં ભાવ દેખાડે રે. ૨
જૂવતી જૂથજ મળ્યો સોહે, લીલાએ તરવરીઓ રે;
ભણે નરસૈંયો ધન ધન વનમાં, પ્રેમદા શું પરવરીઓ રે. ૩

પદ ૯૫ મું–રાગ ધનાશ્રી.

પ્રેમદા પ્રેમ ભરાણી રે, પીઉને વિલશે વાહલ સંગે રે;
વાહલે વાહલો આવિયો, ભીડો અંગો અંગે રે. ૧
દર્પણ કર કામનિને સારે, કંઠે વિલાગી કહાન રે;
પ્રેમે શું શામલિયાને, ખવરાવે ખાંતે પાન રે. ૨

* પા૦ 'જેને જોવા યોગેશ્વર દેહ દમે.'

વાલી વાલી કરે વારણા, ઘહાલી કંઠે હાર રે;
નેણે નેણાં રસ ભર્યાં, હૈયે હર્ખ અપાર રે. ૩
ઉરશું ઉર ભીડી રહી, સેજડીએ વાધ્યો રંગ રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીસુ રમતાં, પુલી અંગોઅંગ રે. ૪

પદ ૯૬ મું-રાગ અરગજો.

ષોડશ ચહેન સોહે, પગલાંને ખોળે રે;
અજવાળી રાતે ગોપી, જેમ દહાડે ઘોળે રે. ષોડ૦ ૧
ગ્રેહની વિધાણી ગોપી, મળી ટોળે ટોળે રે;
કૃષ્ણ હું કૃષ્ણ હું, કૃષ્ણ તન્મય થૈ બોલે રે. ષોડ૦ ૨
કોઇ ઉભી વાંસળી વાએ, ગાઈ ગાઈ ડોલે રે;
કો કહે મેં કાળી નાગ નાથ્યો, પર્વતને તોલે રે. ષોડ૦ ૩
કોઈ તો દાન મિષેથી, મહીનાં માટ ઢોળે રે;
પ્રેમ પ્રેમ મગ્ન થઈ, રંગ રસ રોળે રે. ષોડ૦ ૪
કૃષ્ણ તો છળીને બેઠો, હૃદયાને ઓળે રે;
પ્રગટ્યો નરસૈંયાનો નાથ, રીઝી ભાવ ભોળે રે. ષોડ૦ ૫

પદ ૯૭ મું-રાગ માલવ.

પ્રેમે પ્રેમદા પીઉની સંગે, હરખે હાસ્ય કરતી રે;
મરકલડો દેખીને મોતી, હલવે ઉરપર ધરતી રે. ૧
કૃષ્ણ કામની જેમ જેમ નાચે, વાજા વાજે ભારી રે;
ત્રિભુવનમાં ધુની સાંભળી, ગાંધર્વની ગતિ હારી રે. ૨
જય જય સુરીનર મુનીજન બોલે, શુધ વીનતા અંગ ભૂલી રે;
કૃષ્ણ કૃપાથી નરસૈંયો ત્યાં, લીલામાં રહ્યો ડૂલી રે. ૩

પદ ૯૮ મું.

પરું રે જોઉં તો પીઉજી, પંથ આડો થાયે રે;
મન ઘણું કરી રાખીયે, માહરાં નયણા જાયે રે. ૧
સુંદર વદન દીઠા પછી, કોણે ન રહેવાયે રે;
શોભા શામ તરંગમાં, નયણા ગોતા ખાયે રે. ૨

નયણાં ચૂતાં પાછા વળ્યા, ઘુંઘટ ન સોહાયે રે;
નરસૈંયો લહેર સમુદ્રમાં, નર કોઇક નાહે રે. ૩

પદ ૯૯ મું.

માન કરે પાતળીયા સાથે, આનંદ અંગે વાધો રે;
કેલકરે કામાનિઓ કોકે,* શામળિયો વશ કીધો રે. ૧
મન ગમતો માણે મોહનને, આવ્યા જમુના તીર રે;
વાલી વાલી કરે વારણા, ઉપર શામ શરીર રે. ૨
સકળ શણગાર, કરીને અંગે, પહેર્યાં નૌતમ ચીર રે;
ભણે નરસૈંયો મદગલ માતો, બળભદ્ર કેરો વીર રે. ૩

પદ ૧૦૦ મું.

મારો વાહલોજી વગાડે રુડી વાંસલડી, કહોજી કેમ રહીયે,
હું તો ભૂલી પડી વનમાંહ, એકલડા કેમ રહીયે. મારો૦ ૧
મને ઘરમાં ઘડી ન સોહાય, ઢુંઢું સારી કુંજ ગલી;
મને મળ્યો રે નરસૈંયાનો નાથ, રમાડ્યા રાસ વળી. મારો૦ ૨

પદ ૧૦૧ મું.

પ્રાણનો પ્રાણ તે, આજ મુજને મળ્યો, તેણે કરી મારે રુદે વર્ષ વાધે;
પીયુતણી સેજ તે, કુસમ સુત્રે રચિ, નવી નવી ભાતનો સંગ સાધે. ૧
નેણે અંજન કરી, નરસૈંયા શ્રીહરિ, પ્રેમેશું આવીને સાંઈ લીધું;
અધુર ચુંબન કરી, કુચપર કર ધરી, સ્નેહસુ શામલે ગુહ્ય કીધું. ૨
ધન ધન આજની, રાતડી કૃષ્ણજી, સાથે રમી ગોપી લાજ લોપી;
નરસૈયાચ્યા સ્વામી, ધન એ વશ આણિયો, શું કરે સાસુડી અધિક કોપી. ૩

પદ ૧૦૨ મું.

પ્રાણજીવન મહારે હુયામાં, ઢોલ દદામાં વાહુ રે;
મંદિર મહારે મોહન હાલંતો, દેખી ભામણે જાઉં રે. પ્રાણ૦ ૧
સઈયર સઘળી આવો મંદિર, નંદકુંવરને હાલો રે;
ઘણા દિવસની આરત હુંતી, અંગે તમારે ટાળો રે. પ્રાણ૦ ૧

---

* કોકશાસ્ત્રે વર્ણવેલા રતિરસના ભેદથી.

સુખની સીમા શી કહું હું, વહાલે સહામું જોયે રે;
નેણુ ભરી નીરખું ઉભી, ત્યાં મ્હારું મન મોહે રે. પ્રાણ૦ ૩
મુગતાફલના હાર કરીને, વહાલા કંઠે ઘાલું રે;
સકલ શણગાર કરી શામળિયાને, મારે મંદિર મહાલું રે. પ્રાણ૦ ૪
મુકતાફલના તોરણ બંધાવું, કુસમે નાથ વધાવું રે;
ભણે નરસૈંયા મનમાં ફુલી, મંગલગાન કરાવું રે. પ્રાણ૦ ૫

પદ ૧૦૩ જું.

પહોંચે હૈયે હીંમતવાન, પ્રીત હોયે જો ઘાટી રે;
નંદકુંવરસું રંગભરી રમતાં, લજ્જા મેહેલી લોપી રે. પહોંચે૦ ૧
શામલીયાસુ સાઇડું લીજે, તનમન ઉરપર વારી રે;
શણગાર સકલ કરીને અંગે, રાખું ઉરપર ધારી રે. પહોંચે૦ ૨
તો વહાલો વશ થાયે બ્હેની, કુટુંબ કલહને ટાળો રે;
ભણે નરસૈંયો નીરભે થઇને, વહાલા સાથે મહાલો રે. પહોંચે૦ ૩

પદ ૧૦૪ થું—રાગ મારૂ.

અમને રાસ રમાડ વહાલા, મધુરો બંસ વજાડ વહાલા;
થૈ થૈ નાચ નચાડ વહાલા, વૈકુંઠથી વૃંદાવન રુડું,
તે અમને દેખાડ વહાલા. ટેક.
જાદવ જમુનાં કાંઠડેરે, વાઓ વેણુ રસાળ;
નાદની મોહી ગોપીકા તેણે, રોતા મેલ્યા બાળ, વહાલા. અમને૦ ૧
એક અંજન કરતી ચાલીરે, વસન કર્યાં પરિધાન;
અવળાં તે અંબર પહેરીયાં, નેપુરીયાં ઘાલ્યાં કાન, વહાલા. અમને૦ ૨
સન્મુખ જઇ ઉભી રહીરે, નયણે નીરખ્યા નાથ;
તન મન ધન સહુ સોંપીયાં, ગોપી હરિશું જોડ્યા હાથ, વહાલા. અમને૦ ૩
વૃંદા તે વન રળીઆમણુંરે, શરદ પુનમની રાત;
લલિત ત્રિભંગી શોભા બની, ત્યાં દીસે નવલી જાત, વહાલા. અમને૦ ૪
એક હરિસુ તાળી દેયરે, બીજી કુંકુંમ રોળ;
હાર રાધા જ્યાં રાસ રમે, ત્યાં ઝાઝા નાદ ઝકોળ, વહાલા. અમને૦ ૫
શીખે ગાય ને સાંભળેરે, હરિ રાધાનો રાસ,
તે નર વૈકુંઠ પામશે, એમ કહે નરસૈંયો દાસ, વહાલા. અમને૦ ૬

પદ ૧૦૫ મું.

અધર અમૃત રસ ચાખ્યું, રદયા ભીતર ભીડીને રાખુંરે. ટેક.
અંગ અનગ વ્યાપ્યોરે સજની, પીઉ વિના કોણ સમાવે;
અલજ થઈ હું પીઉ મુખ જોવા, પ્રેમ ધરી ઘેર આવેરે. રદયા. ૧
અબલાની આરત જાણી મહારે વહાલે, હસતા હસતા આવ્યા;
નરસૈંયાચા સ્વામી મન મનાવ્યું, ભામનીને મન ભાવ્યારે. રદયા. ૨

પદ ૧૦૬ ઠું.

એ વાજે વૃંદાવન મોરલી, ગોવિંદ ગોપી રાસ રમે;
કેશવ શ્યામ ગૌરવરણ ગોપી, ભલી અનોપમ ભાત ભજે. એ વાજે. ૧
અજવાળી રાત ઝઘારે જાએ, નવરસ નાટક નાથ રચ્યો;
થેઈ થેઈકાર કરે રસે ગોપી, રંગતણો ત્યાં અખાડો મચ્યો*. એ વાજે. ૨
શણગટડે દ્વે કુમત ફરકે, વળી નયણ કટાક્ષ કર ખંધ ધરી;
તાળી દઈ દઈ હસે હસાવે, નાચે નચાવે રંગ ભરી. એ વાજે. ૩
શ્રમ જલકણ મુખ અંગ અલસાણું, અતિ રસરાસ વિનોદ થયો;
શીતળ જળ લઈને આરોગ્યા, ચરણ તળાસે નરસૈંયો. એ વાજે. ૪

પદ ૧૦૭ મું.

અંગ નમાવે આનંદ વાધ્યો, બોલે જયજય કારરે;
પ્રેમે ભરાણી પાલવ તાણે, પામી પ્રાણ આધારરે. અંગ૦ ૧
સુંદર વર શામળીયા સાથે, તારુણી દેતી તાળીરે;
અલવેશુ આલિંગન આપી, વશ કીધા વનમાળીરે. અંગ૦ ૨
રમતાં રમતાં મહા રસ વાધ્યો પ્રેમદા છાંટે પાણીરે;
નરસૈયાચો સ્વામી રીઝ્યો, બોલી મધુરી વાણીરે. અંગ૦ ૩

પદ ૧૦૮ મું—રાગ સામેરી.

આંણી વાટડીએ ગયા વનમાળીરે, બાઈ મારી બહેનડીઆં;
કોણે દીઠડો હોય તો દેખાડોરે, સખી સાહેલડીઆં. ૧
મેહેરામણ ન દીઠડે જાએ પ્રાણરે, બાઈ મારી બહેનડીઆં;
એને પાઓલે પદ્મ એંધાણરે, સખી સાહેલીઆં. ટેક. ૨

---

* પા૦ "અબીલ ગુલાલ ઉરાડે કામની, ચુવા ચંદન કીચ મચ્યો."

વૃંદાવન માંહે રાસ રમતાં, ચત્રુભુજે ચક્ષ મીચાવી રે;
અંતરધ્યાન થયા ધરણીધર, ગયો વીઠલ મુને વાહી રે. બાઈ૦ ૩
ગોપી કહે ગીરી તરુવર જાઇશું, સજ થાઓ બીજ નારી રે;
ગુણુનિધાન ગિરિધરને જોઇશું, મહી સ્થળ હશે મોરારી રે. બાઈ૦ ૪
સોળ શણુગાર સજીને શ્યામા, એને નાકે તે નિરમળ મોતી રે;
કનક દીવી કર સાહીને સુંદરી, એને હીંડે વન વન જોતી રે. બાઈ૦ ૫
પુછતી હિંડે કલ્પદ્રુમ વેલી, તરુઅર તાલ તમાલ રે;
હરિ હરિ કરતી નયણે જળ ભરતી, કોણે દીઠડો નંદજીનો લાલ રે. બાઈ૦ ૬
વળવળતી વિનતા દેખીને, આવીયા અંતરજયામી રે;
ભલે મળ્યો નરસૈયાનો સ્વામી, ગોપી આનંદ પામી રે. સખી૦ ૭

પદ ૧૦૯ મું.

સોહાગણુ કીધી મહારે વહાલે, મરકલડો કરી જોયું રે;
પ્રેમ ધરીને ઉરપર લીધી, મારું મન એણે મોહ્યું રે. સો૦ ૧
સોવણુ પાટ બેસારી વહાલો, મોતીએ થાલ વધાવું રે;
વાલી વાલી વદન નિહાલી, આરતી અગર ઉવારું રે. સો૦ ૨
નાના વિધનાં ભોજન ભાવે, દુધ કઢેયા લાવું રે;
સુંદર સાકર માંહે ભેળું (આનંદે), આનંદે આરોગાવું રે. સો૦ ૩
સકલ શણગાર સજીને અંગે, રમઝમ કરીને આવું રે;
ભણે નરસૈંયો સેજ સમારી, રમતાં રુડી ભાવું રે. સો૦ ૪

પદ ૧૧૦ મું.

સજની સ્નેહ તો ભલે અનુભવીએ, જો હોય વહાલાજી શું સાચૂં રે;
ચતુર હોય તો મનમાં વીચારે, મૂરખ બોલે તે કાચૂં રે. સ૦
મૂઢા ટલીને જો મુગ્ધા થઈએ, તો અનુભવ રસ આવે રે;
જ્ઞાન વિવેક થકી હરી અલગા, ચતુરપણે વશ થાયે રે. સ૦
સ્નેહતણી પેરય કોઈક જાણે, સૌને અજાણે જાયે રે;
નરસૈયાચા સ્વામી સ્નેહતણો, રસ પીતાં ત્રપ્ત ન થાયે રે. સ૦

પદ ૧૧૧ મું.

સુંદરી શામળીઆની સાથે, નયણે નયણુ મીલાવેરે;
ભુજ ઉપર ભુજ ધરી પ્રેમશું, નાચંતાં મન ભાવેરે. સુંદરી૦ ૧

કટીમેખળા કીંકણને નાદે, ઝાંઝર નેપુર ખલકેરે;
ફરતાં ફરતાં મુકટ મનોહર, શીશ રાખડલી ઝળકેરે. સુંદરી૦ ૨
મધુર મધુર સ્વરે શ્યામને ગમતું, ગોપી પ્રેમે ગાયેરે;
ત્યમત્યમ વહાલો વેણુ વજાડે, ઉલટ અંગ ન માયેરે. સુંદરી૦ ૩
આલિંગન આનંદે દેતાં, શામળીઓ ને શ્યામારે;
નરસૈંયો રસ મગ્ન થયો, ત્યાં કેલિ કરંતી કામારે. સુંદરી૦ ૪

પદ ૧૧૨ મું.

લાડકડી લડસડતી ચાલે, માગ સહુરે સોહેરે;
પાઓલે નેપુર રણઝણુ વાજે, નવજોબન ભરી મોહેરે. લાડ૦ ૧
નાગચોટી ગર્ણા ચંપાવર્ણી, નીલવટે ટીલડી ઝળકેરે;
નાગ નગોદર ઝાલ ઝુમણાં, વચ્ચે મોતીશર લળકેરે. લાડ૦ ૨
રાતાવાતે ને આડ કેશરની, પેરણ પટોલી લીનીરે;*
નરસૈંયાચા સ્વામીને વહાલી, રુદેઆ અંતરે લીધીરે. લાડ૦ ૩

પદ ૧૧૩ મું.

ભાવ ભેર ભજતા વહાલાને, સુખ સાગર ઝીલતાંરે;
માનની મોહન મહારસ ગાતા, અંગો અંગે ખીલતાંરે. ભાવ૦ ૧
પ્રેમદા પ્રેમ ભરાણી પીઉને, ઉરમાંરે રીઝવતાંરે;
વારે વારે વહાલાજીપે ઉલટીરે, ઉરમાંરે મીલવતાંરે. ભાવ૦ ૨
કંઠે પરસ્પર બાહોડલીરે, ક્ષણુક્ષણુ દર્પણુ માંહે જોતીરે;
માંહોમાંહે મરકલડેસુ, અધુર સુધારસ પીતીરે. ભાવ૦ ૩
માન તજીને માણ્યો મોહન, ઉરથી અલગો ન કરતીરે;
નરસૈંયાચ્યા સ્વામીચે સંગમ, રેણી રંગે વીતીરે. ભાવ૦ ૪

પદ ૧૧૪ મું-રાગ માલવ.

ભાવેરે ભામની ભોગવતાં, શામળિયાને સંગેરે;
આલાપે અબળા નારીરે, ઉમંગ વાધ્યો અંગેરે. ભાવે૦ ૧
કરસુ કર ઉરસુ ઉર, ફરતી પલવટડી તે વાળીરે;
નેહ ઝટ લાગી ઉદાર અબળા, વશ કીધો વનમાળીરે. ભાવે૦ ૨

* પા૦ 'નારીરે.'

ધન ધન જૂવતી ધન એ જીવનજી, વૃંદાવનમાં મ્હાલેરે;
ધન ધન નરસૈંયો નેણુસોહાગી, રંગ રેલ રસ નિહાળેરે. ભાવે૦ ૩

પદ ૧૧૫ મું.

લોચન આલીગારારે, જેણે કાઢીને લીધા મ્હારા પ્રાણ;
એવો રુડો શામલિયો સુજાણુરે, કાંઈ કીધું છે વિનાણુરે. લો૦ ૧
ગણુ ચઢાવીને બાણુ મ્હેલ્યુંરે, ભાગ્યું છે અભિમાન;
તાલાવેલી તેવારે લાગીરે, જે વારે મૂજને કીધી સાનરે. લો૦ ૨
અમે વહુઆરું ત્યાં નવ કહ્યુંરે, ભેદ ન જાણું કાંઇ;
એકવાર એકાંતે મળીનેરે, ભીડીને લેશું સાંઇરે. લો૦ ૩
જેના મનમાં કપટ નહિરે, તે જાણે રસ ભાંખી;
ભણે નરસૈંયો મુક્તિ ઈજ નિર્મળરે, તે રસ જાણે ચાખીરે. લો૦ ૪

પદ ૧૧૬ મું.

વાંસલડી વાહી મ્હારે વહાલે, મંદિરમાં ન રહેવાયેરે;
વ્યાકુલ થઇને વહાલાને, જોવા શું કરું ઉપાયેરે. વાંસ૦ ૧
જલ જમુનાં ભરવા જાઉં, ત્યાં શામલિયો હોયેરે;
વદન નિહાલી હરખું મનમાં, જેમ જીવને મુખ જોયેરે. વાંસ૦ ૨
શાન કરીને હું સાંચરું, પાતળીયો પાછળ આવેરે;
ભણે નરસૈંયો ભાવે વહાલો, પ્રેહેતાપ સમાવેરે. વાંસ૦ ૩

પદ ૧૧૭ મું-રાગ માલવ.

વ્રંદારે વનમાં વેણુ વજાડી, ગોપી વિહ્વલ કીધાંરે;
વર આપ્યો તે વચન પાળવા, ચિત્ત હરિને લીધાંરે. વ્રંદા૦ ૧
એક તો અન્ન મૂકીને ઉજાણી, બીજી માંગ સિંદૂરરે;
જૂવતીનાં જૂથ મળીને, ચાલી સાહેર નદી પૂરરે. વ્રંદા૦ ૨
પીતાંબર પટોળી પહેરી,* કંઠે એકાવલ હારરે;
†વીછીંડાને ઠમકે ચાલી, નેપૂરનો ઝમકારરે. વ્રંદા૦ ૩
રત્ન જડિત રાખડી અતિ રુડી, ઝાલ ઝબૂકે કાનેરે;
રાતા દાંત અધરસુ ઓપે, ગોરી ગોરે વાનેરે. વ્રંદા૦ ૪

* પા૦ 'પલવટડીવાળી.' † પા૦ 'ઝાંઝર ઝમકે ને ઘુઘરી ઘમકે.'

હર્ખે આવ્યાં હરીની પાસે, વૃંદાવન મોઝારરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી મુખ દીઠે, ઉલટ અંગ અપારરે. વંદા૦ ૫

પદ ૧૧૮ મું-રાગ સામગ્રી.

વાંસળી વાહેરે વાહેરે, મધુર ગાયે કહાન;
સપ્ત સુર ને શબ્દ નાનાવિધ, રાગ રાગણી ને તાન;
ઈહાં તતા થઈરે, ઈહાં નનનન નહીરે. ૧
ઇહાં માંહો માંહેરે માનની રાખે રંગ;
ગણુણ ગણુણુર્ણુ ઉપાંગ વાગે, દે તાળી વગાડે શંખ મૃદંગ; ૨
ઇહાં રમઝમ રમઝમ રે, ઈહાં ઝાંઝર ઝમકે રે;
ઇહાં ઠમઠમ ઠમકરે, ઈહાં વીછીડા ચમકે રે. ૩
ઈહાં ધમધમ ધમકેરે, કર્ણ ઝબૂકે ઝાલ;
એકને દે આલિંગન, ચાલે મધુરી ચાલ. ૪
અનિહાંરે વૃંદાવન રાસ રચ્યોરે, રાસ રચ્યોરે, મરકડા કરે બાળી;
કોટિ કલશ શશીઅરની શોભા, ઉગો અજુઆલી. ૫
અનિહાંરે સુરપતિ મોહી રહ્યા મોહી રહ્યા, ભક્તિ થઈ રહ્યાં દેવ વિમાન;
નૃત નાચે રંભા પુષ્પ વૃષ્ટિ હોયે, જય જય જગત નિધાન. ૬
અનિહાંરે રેણુ અધિક થઇ અધિક થઇ, પ્રગટ ન હોયે ભાણુ;
નરસૈંયાચો સ્વામી રાસ રમે, ત્યાં મુની જને મેલ્યાં ધ્યાન. ૭

પદ ૧૧૯ મું-રાગ સામેરી.

સાખી. કુંજભુવન ખોજતી પ્રીતેરે, ખોજત મદન ગોપાળ;
પ્રાણનાથ પાવે નહિ તાતેં, વ્યાકુલ ભઈ વૃજબાળ. ૧
ચાલ ચાલતા તે વ્યાકુલ ભઈ વ્રજબાળા, ઢુંઢતી ફીરે શ્યામ તમાલા;
જાય બુઝત ચંપક જાઇ, કાહુ દેખો નંદજીકો રાઇ. ૨
સાખી. પીય સંગ એકાંત રસ, વિલસત રાધા નાર;
કંધ ચડાવનકો કહો, તાતેં તજી ગયેજુ મોરાર. ૩
ચાલ. તાતે તજી ગયેજુ મોરારી, લાલ આય સંગ તે ટારી;
ત્યાં ઓર સખી સબ આઈ, કયાહૂ દેખ્યો મોહનરાઇ. ૪

મેં તો માન કીયો મેરી બાઇ, તાતેં તજી ગયે કનાઇ. ૫
સાખી. કૃષ્ણ ચરિત્ર ગોપી કરે, બીલસે રાધા નાર;
એક ભઇ ત્યાં પૂતના, એક ભઇજુ ગોપાળ લાલ;
એક ભઇ જુ ગોપાળ લાલરી, તેણે દુષ્ટ પૂતના મારી. ૬
ચાલ. એક ભેખ મુકુંદ કેકીનો, તેણે તૃણાવત હરિ લીનો;
એક ભેખ દામોદર ધારી, તેણે જમલા અર્જુન તારી. ૭
સાખી. પ્રેમ પ્રીત હરિ જીનકે, આએ ઉનકે પાસ;
મુદિત ભઈ ત્યાં ભામની, ગુણ ગાવે નરસૈંયો દાસ.

પદ ૧૨૦ મું.

એહવી નારીને ભોગવી જેને, ઝાંઝરનો ઝમકાર રે;
કસ્તુરી કાજળસુ ભેળી, માંહે અંજનનો અધિકાર રે. એ૦ ૧
વીછીડા વાજે ને નેહે આવે, નેપુરની ઝણ વાજે રે;
કેશપાશ કુસમે અતિ ગુંથી, પુષ્પ ઝરંતી ચાલે રે. એ૦ ૨
નેણે નેહ જણાવે **, સકળ શિરોમણી ભાવે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિચે સંગમ, રમે મીટ નમાવે રે. એ૦ ૩

પદ ૧૨૧ મું.

હું સપરાણી કીધી રે વહાલે, સૈયરને દેખતાં રે;
તાળી દેતાં ચિતડું લાગ્યું, મોહી રહી મુખ જોતાં રે. હું ૧
કર ઉપર કર ધરી મારો વહાલો, વંદ્રાવન પરવરીયો રે;
હાસ્ય કરીને શામળીયાને, મેં મહારે ઉર ધરીયો રે. હું ૨
રંગભર રમતાં રમતાં વહાલો, મુખ ઉપર મુખ કરતો રે;
ભણે નરસૈયો મહારો મોહન, દર્પણ માંહે જોતો રે. હું ૩

પદ ૧૨૨ મું.

અનુભવશું અમે અંતર ટાળી, શામળીયાને સેજે રે;
અળવેશું હું ઉરપે રાખી, સાંઇડાં લેશું હેતે રે. અનુ૦ ૧
નલવટ ટીલી ને નાકે કેશર, ઝાલ ઝબુકે કાને રે;
સફળ શણગાર કરી અંગ અર્પું, સંગમ શામળ વાને રે. અનુ૦ ૨

વહાલા સાથે વાત કરતાં, મનમાં મોદ ન માય રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિ સુખ દીઠે, જોતાં તૃપ્ત ન થાય રે. અનુ૦ ૩

પદ ૧૨૩ મું–રાગ માલવ.

ધન જોડી ધન ધન લીલા, ધન ધન રેણી રુડી રે;
ધન ધન વહાલો ઉરપર મહાલે, ભાવે ભામની ભીડી રે. ધન૦ ૧
ધન ધન વાજાં વાગે વાદે, ધન ધન તાળી વાહે રે;
ધન ધન વૃંદાવનની શોભા, ધન ધન મધુરું ગાયે રે. ધન૦ ૨
ધન ધન ધરતી ઉપર નાચે, સુખસાગર શામળિયો રે;
ધન નરસૈંયો કૃષ્ણ કૃપાથી, હરી લીલામાં રસીઓ રે. ધન૦ ૩

પદ ૧૨૪ મું.

ધન ધન દહાડો આજનો, ધન ધન મંદિર મહારું રે;
મસમસતો મલપંતો મોહન, આવે સરવસ વારું રે. ધન૦ ૧
ધન ધન નેણાં મહારાંને, ધન નીરખું મારો નાથ રે;
ધસમસતી જઈ ઉરપર લીધો, ભીડ્યો ભુજધરી બાથ રે. ધન૦ ૨
મોતીયે ચોક પુરાવુંરે પ્રેમે, હું ફૂલી મંગળ ગાઉં રે;
નરસૈંયાચ્યા સ્વામીનું સુખ, જોતી તૃપ્ત ન થાઉં રે. ધન૦ ૩

પદ ૧૨૫ મું.

ધન ધન દહાડો આજનો; મને પ્રેમ ઘણો મારા નાથનો. ૧
મારે મીઠે મેલાવો જેમ થયો; વહાલો આવી આલિંગન દે રહ્યો. ૨
સકલ શણગાર સજી કરી; હું તો વિલસુ વહાલો ઉર ધરી. ૩
શામળિયો સહેજ સોહાવતો; વહાલો ભોગ કરે મન ભાવતો. ૪
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી અતી ઉદાર; રંગભર રયણી કરે વિહાર. ૫

પદ ૧૨૬ મું.

ધન ધનરે તુ દીવડા મારા, પ્રગટે જોત અપાર રે;
સેજડીયે શામળિયે વીલસુ, ધરી શોભંતો શણગાર રે. ધન૦ ૧
પ્રેમ ભરાણી પીયુજી સાથે, મનમાંહે હરખ ન માયેરે;
ભુજ બલે ભીડો ભાવશું, તે સુખ કહ્યું નવ જાયે રે. ધન૦ ૨

રાસ વિલાસ માહા રસ ઝીલું, નંદકુંવર રઢીયાળો રે;
ભણે નરસૈંયો સુર સમાગમ, ઉરથી અંતર ટાળો રે. ધન૦ ૩

પદ ૧૨૭ મું.

ધન ધન વહાલો વિલસે સહેજે, ધનધન કંઠે વળગી રહેજે. ટેક.
ધન ધન મારો માન તજીને, મારા પીયુને સરવસ સોંપીરે;
સુરત સમાગમ મહા રસ વાધ્યો, મનની લજ્જા લોપીરે. ધન૦ ૧
જે જે મનોરથ કરતી હુતી, મનોરથ તે તે પામી રે;
મહારા ઉરપર મહાલે મોહન, તે નરસૈંયાનો સ્વામી રે. ધન૦ ૨

પદ ૧૨૮ મું.

ધન ધન ધન ધન કહિ ચાલ લવ લલંક;
ધન ધન એહનું વદન મયંક. ૧
ધન ધન ધન એહનાં નેણાં કુરંગ;
ધન ધન વેણી ભાવે ભોયંગ. ૨
ધન ધન અધર અમૃત રસે ઠરતા;
ધન ધન અહેની ભુજની ચપલતા. ૩
ધન ધન ગજગતિ નેપુર છંદા;
ધન ધન હરિ સંગે વિલસે પ્રેમદા. ૪
ધન ધન ઉરપર મહાલે મુરારી;
નરસૈયાચા સ્વામિ પે જાઉં બલહારી. ૫

પદ ૧૨૯ મું–રાગ માલવ.

ધન ધનરે વૃંદ્રાવનની શોભા, ધન ધન આસો માસ રે;
ધન ધન કૃષ્ણતણી જે ક્રીડા, ધન ગોપી રમે રાસ રે. ધન૦ ૧
* શણગટડામાં સાન કરંતી, માનની મોહ ઉપજાવે રે;
અળવે અંગ મોડે અતિ અબળા, નેણે નેહ જણાવે રે. ધન૦ ૨
કંઠે કોકીલા શબ્દ ઓચરે, † નૌતમ તાન ઉપજાવે રે;
મગ્ન થઇને મોહ પમાડે, ‡ ગાંધર્વ ગાન હરાવે રે. ધન૦ ૩

* પા૦ 'ધન શણગટડામાં.' † પા૦ 'નાના રંગ મચાવેરે.' બીજી પ્રત. પા૦ 'જણાવેરે.' ‡ પા૦ 'તાંહાં ગાંધર્વ.'

અમર *કોટી તેત્રીશ ઉભાં, ત્યાં બ્રહ્મા ઇંદ્ર સંઘાત રે;
જય જયકાર કરીને, પુષ્પ વૃષ્ટી કરે ખાંત રે. ૪
†ધન ધન ગોપી ધન લીલાં, ધન જે રસમાં મહાલે રે;
ઉમિયાવરની આંહે વળગ્યો, નરસૈં દીવી ઝાલે રે. ૫

પદ ૧૩૦ મું–રાગ માલવ.

જેમ જેમ વહાલો વેણુ વજાડે, તેમ તેમ નાચે નારી રે;
સરવે‡ સાદે ગાયે ગોપી, રીઝવીઓ મોરારી રે. જેમ૦ ૧
રુમઝુમ રુમઝુમ નેપૂર વાજે, વાદે વેણા વાહે રે;
તાલ મેલાવે મહારસ માતી, માનની મોદ ન માયે રે. જેમ૦ ૨
સન્મુખ થઈને શામળિયો તે, અબળા આગળ નાચે રે;
સુરીનર મુનીજન ધ્યાન ન આવે, બ્રહ્મા એ પદ જાચે રે. જેમ૦ ૩
તે વ્રજ વનિતા નંદકુંવરશું, એકથઇ અનુભવતાં રે;
ભણે નરસૈંયો સર્વશ સોંપી, ગોવિંદને વશ કરતાં રે. જેમ૦ ૪

પદ ૧૩૧ મું.

જેમ જેમ કામની કૃષ્ણ સાથે રમે, તેમ તેમ આનંદ અંગ ન માયે;
ઘુઘરી ઘમકે ને રાખડી જલહલે, નેપુર વીંછીયા ઠમકે પાયે. જે૦
ચંચલ નેણ તે હાલ્યા કરે, મરકલડે કરી રાચે મન માંહે;
પ્રેમ રસે પ્રીતરી અધુર ચુંબન કરી, વિઠલા બાહુડી કંઠે સાહે જે૦
તાલસુ તાલ તે મેલવે સુંદરી, કર સાહી કૃષ્ણજી સંગે નાચે;
ભણે નરસૈંયો નીરખી સુખ પામીયો, ધન જે જે ધન સુર કેશવ જાચે. જે૦

પદ ૧૩૨ મું.

રમતાં રંગે રાત વિહાણી, વહાલો ઉરપર મહાલ્યો રે;
હું મહારું અંગ આપી રહીરે, ક્ષણું અલગો ન ટાલ્યો રે. રમ૦ ૧
નરભેં થઈ શામલિયો પામી, (વામી) વેદના ભારી વામી રે;
મલપંતી હીંડું મંદિરમાં, શું કરશે સાસુ સ્વામી રે. રમ૦ ૨

* પા૦ 'કોડ.' બીજી પ્રત. પા૦ 'કોટી તેત્રીશ મળીને. ઉભા.' ત્રીજી પ્રત. પા૦ 'અમર કોટના જુથ મળ્યા, ત્યાં મુનિવર જોવા જાતરે.' † પા૦ 'ધન એ ગોપી ધન એ લીલા.' બીજી પ્રત. પા૦ 'મગ્ન થયાં અતિ મોહન પામિયારે.' ધીમે ધીમે. ‡ પા૦ ('તાનને.')

પરણ્યાનું હોયે તે સહુ કોયે જાણે, સાચવણનું શું કરીયે રે;
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી ઉરપર રાખી, આનંદે અનુભવીયે રે. રમ૦ ૩

પદ ૧૩૩ મું.

રમતાં રુડું જો લાગે, જો માન તજીને મલીયે રે;
શામળિયાને ઉરપર રાખી, ભાવ ધરીને ભજીયે રે. રમ૦ ૧
મ્હારો વહાલો છે મહા રસીયો, રસ માંહે રીઝવીયે રે;
અંતર ટાલી આલિંગન લેતાં, વિને* કરી વશ કરીયે રે. રમ૦ ૨
ભામણાં લઇએ વહાલા કેરાં, કંઠે વિલાગી રહીયે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીચે સંગમ, વાત રસાલી કરીયે રે. રમ૦ ૩

પદ ૧૩૪ મું.

રમઝમ રમઝમ નેપૂર વાજે, તાળીને વળી તાલ રે;
નાચંતો શામળિયો શામા, વાધ્યો રંગ રસાલ રે. રમ૦ ૧
ઝાલ ઝબૂકે રાખડલી હાથે, મોર મુગટ શિર સોહે રે;
થૈ થૈ તહાં કરતી કૈ સુંદરી, મરકલડે મન મોહે રે. રમ૦ ૨
કોટીકલા ત્યાં પ્રગટ્યો શશીયર, જાણે દિનકર ઉગ્યોરે;
ભણે નરસૈંયો મહારસ ઝીલે,માનનીમાં મહા બળીયોરે. રમ૦ ૩

પદ ૧૩૫ મું.

રસીક શિરોમણી શામળીએ, વૃંદાવનમાં રચ્યો રાસ રે;
ગોપી પ્રત પ્રત રૂપ ધરીને, કીધો રંગ વિલાસ રે. રસીક. ૧
પૂરણ પ્રેમ પ્રહવાયે ઝીલે, મહા ભાગ્યવંત વૃજનારી રે;
બાંહોડલી કંઠેય ભરાવી, વિલસે નવલ વિહારી રે. રસીક. ૨
એ લીલા સુખ કહ્યું ન જાયે, પાર ન પામે કોઈ રે;
નિત્ય નવલો આનંદ હોયે, ત્યાં નરસૈંયો રંગ જોઈ રે. રસીક. ૩

પદ ૧૩૬ મું.

રાસ રમે રાધાવર રુડો, શ્યામલડીની સંગેરે;
માન મુકાવવા કારણ કામા, અનંગ ધરતી અંગે રે. રાસ૦ ૧
વિનતા વૃંદ મંડળમાં સોહે, મોહન મદન મોરારી રે;
એક નાચે એક ગાન કરે ત્યાં, ઉમંગ ભરી વૃજનારી રે. રાસ૦ ૨

---

*વિને-વિનય.

શ્યામા શ્રવણે ઝાળ ઝબુકે, શ્યામને કુંડળ કાન રે;
ઝાંઝર નેપુર રમઝમ વાજે, વેણુ વજાડે કહાન રે. રાસ૦ ૩
આલિંગન દેતા દામોદર, અબળા અંગ હુલ્લાસ રે;
ભણે નરસૈંયો મયંક મોહ્યો, થકીત રહ્યો ખટમાસ રે. રાસ૦ ૪

પદ ૧૩૭ મું.

રાસ વિલાસ રમે રાધાવર, જુગમ જુગમ ગોપી વચ્ચે કહાન;
કંઠ ભુજા ઉર ઉપર કર ધરી, આલિંગન ચુંબન રસ પાન. રાસ૦ ૧
કોકીલા કંઠ અલાપતી કામની, માહે મધુરા રાગ ને તાન;
મોરલી ઉપર સંગીત વાજે, વળી પોતે દે સુર બંધાન. રાસ૦ ૨
ત્રુટ્યા હાર વસન વપુ વીસર્યાં, જાણે જોગેશ્વરે ધર્યું ધ્યાન;
નરસૈંયાચા સ્વામીને જોતાં, વ્યાકુળ થયો તજી અભિમાન. રાસ૦ ૩

પદ ૧૩૮ મું.

રંગ ભરીરે ઘણી રજની વેહાણી, હું વિલસી વહાલા સંગે રે;
નાના ભાવ ધરી ઘાલી બાથે,* ભીડી અંગો અંગે રે. રંગ૦ ૧
વિવિધ કુસુમની સેજ સમારી, પરીમલ પૂરણ કામ રે;
ઉર ઉપર રાખી રહી રસિયો, પામી સુંદર ધામ રે†. રંગ૦ ૨
નેણે નેણ મેલાવે વહાલો, તેમ તેમ હરખ ન માયે રે;
દીપકને અજુઆલડે મારે, બાહુડી કંઠે સોહાયે રે. રંગ૦ ૩
દરપણ માંહે નિહાલતો, વહાલો, ચુંબન દે વારંવાર રે;
પીયુજી પ્રેમે પામીયાં મારો, જીવણ પ્રાણ આધાર રે. રંગ૦ ૪
વહાલોજી વહાલાપે વહાલો, અતિશે એહનું ધ્યાન રે;
ભણે નરસૈંયો એ લીલાનું, કરતો નિશદીન ગાન રે. રંગ૦ ૫

પદ ૧૩૯ મું.

રણઝણે નેપુર, નાચતાં નારનાં, કંકણી ધૂન તે મધ્ય થાએ;
ચરણ અતી ચાલવે, અંગ વાળે ઘણું, ત્યમત્યમ વાહોલીજી વેણું વાએ. રણઝણે. ૧
પ્રેમે પ્રેમદા રમે, પીયુને મન ગમે, નયણાં ભરી નાથનું વદન નીરખે;
કરવિશે કર ગ્રહી, કુંડળાકારમાં, મરકલા કરે ઘણું મંન હરખે. રણઝણે. ૨

* પા૦ "નાના ભાવ ધરી હું સાથે." † પા૦ "શોહે પરમ એ કામરે." બીજો પાઠ. "પામી અવિચલ ધામરે."

જુવતી જોબન ભરી, નાથને ઉરધરી, અધર અમૃત રસપાન કરતાં;
રામા સહુ રસભરી, અંગ શુધ વિસરી, મુધુર મુધુર સ્વરે ગાન કરતાં. રણઝણે. ૩
ધનરે ધન એમ, અમર સહુ ઉચરે, ભેદ કો નવ લહે રમણ કેરો;
નરસૈંયો ચરણની, રેણુમાં ઝીલતો, જો શામલે સન્મુખ હાથ ફેર્યો. રણઝણે. ૪

પદ ૧૪૦ મું.

ઝીણુલાં ઝાંઝર વાજે વૃંદાવન, આનંદ ન માયે ગોપીયાંચે મન;
વીઠલા બાહુડી કંઠે અન્યો અન્ય, નાચે ગોપી ને ગાયે ગોવિંદ. ઝીણુલાં૦ ૧
તાલ મૃદંગ મોહર ને વાંસલી નાચે, નાચે હસીને. ગોપી ગાયે;
અમર અંત્રિક્ષથી મોહ પામી રહ્યા, પ્રેમે પુષ્પની વૃષ્ટિ થાયે. ઝીણુલાં૦ ૨
મસ્તક ઝુમકાં રાખડી જલહલે, જુગલ જોડી રમે વન માંહે;
નિરખતાં નિરખતાં નિમેષ મલે નહિ, ધનરે ધન્ય જાદવ રાયે. ઝીણુલાં૦ ૩
કૃષ્ણ ને કામની મધ્ય માધવ મલી, નાદ નિરઘોષ રસ રહ્યારે જામી;
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી સકલ વ્યાપી રહ્યો, અનેક લીલા કરે ગરુડગામી. ઝીણુલાં૦ ૪

પદ ૧૪૧ મું.

ઝાકમ ઝોળ કરી, ઝાકમ ઝોળ કરીરે, વહાલો વશ કરશું રે;
અનેક હાવભાવ કરીને, હળવે ઉરપે ધરશું રે. ઝાકમ૦ ૧
શણગારે શોભંતો કરીને, તાળી દઈ દઈ હસશું રે;
આંખડલી આંજીને આપણ, વાદે વેણ વહાશું રે. ઝાકમ૦ ૨
કંકણ ધૂન ઘઘરડી ઘમકે, દરપણ લઈ ધરશું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ નાચેનો, આપણ ભામણુલડે જાશું રે. ઝાકમ૦ ૩

પદ ૧૪૨ મું.

ઝાંઝરને ઝમકેરે, ગોપી ગજગમની ચાલે;
માન ઘણું મનમાં ધરીનેરે, જઇ સૈયરશું માહલે. ઝાં૦ ૧
જડીત્ર વિશાલ જોલીયાંરે, આલી ઝાલ ઝબુકેરે કાન;
શામળીયાસું સંગ કરેરે, વા અંગ ધરી અભિમાન. ઝાં૦ ૨
પોપટ ભાત પટોળાં પહેરીરે, ચાંપા વર્ણીરે ચોલી;
નરસૈંયાચા સ્વામીને મલવારે, ચાલી રબારણ ભોલી.* ઝાં૦ ૩

* પા૦ "ઝાલી ઝાઝી ઝોળી." બીજી પ્રત. "ચાલી ભાંભર ભોળી."

પદ ૧૪૩ મું.

ઝાંઝરીયાં ઘડાવ્યાં મહારે વહાલે, રમઝમ કરતી હીંડુ રે;
વદન નિહાલી વહાલાકેરું, શણગટડો સંકોડું રે. ઝાંઝ૦ ૧
ઘણા દિવસનું મનમાં હોતું, પીયુસુ કરવા વાત રે;
ચોલી પહેરું ચંપા વર્ણી, ચીર જાણે પત્રની ભાત રે. ઝાંઝ૦ ૨
શામળિયાસુ સાઇડું લેવા, સન્મુખ સેજે આવી રે;
હાસ્ય કરી રુદેયાસુ ભીડી, પ્રેમ ધરી બોલાવી રે. ઝાંઝ૦ ૩
ધનધન રેણી આજની રુડી ગઇ, મહારા વહાલજીસુ રમતાં રે;
નરસૈયાચો સ્વામી ઉરપર લીધો, શું કરે દુરીજન લવતાં રે. ઝાંઝ૦ ૪

પદ ૧૪૪ મું.

ઝાંઝરીયાં ઝમકાર કરે, રવી છંદા વાજે રે;
બાહોડીયાંચાં કેવલ કંકણુ, બોલંતા નાદે રે. ઝાંઝ૦ ૧
હંસાગમનિ હંસગત ચાલે, ચરણુ તલે ચીર ચાંપે રે;
ઉરમંડલ ઉર ઉપરે સોહે, મુનિજનનાં મન માપે રે. ઝાંઝ૦ ૨
રાખડલી રતનાલી સોહે, વેણે વાસંગ નાગ છલકે રે;
આછૂ અંબર શીરપર ઓઢે, શેષ નાગ જેમ સલકે રે. ઝાંઝ૦ ૩
સર્વ શણુગાર સોહે શામાને, રામા રંગભેર રમતી રે;
નરસૈયાચા સ્વામીને મલવાની, *શીકલે ભમતી રે. ઝાંઝ૦ ૪

પદ ૧૪૫ મું.

મધરાતે મોહનજી મોહ્યા, માનની સાથે રે;
નાના ભાત રમે મહારસીયો, હસી હસી ભીડે બાથે રે. મધ૦ ૧
તરુણપણે તારુણી ડગ ભરતી, પાયે નેપુરનો ઝમકાર રે;
ઝાંઝર નાદે બાંહ ડોલાવે,* રીઝવીયા મોરાર રે. મધ૦ ૨
અધુર અમૃતરસ પાન કરતાં, શ્યામલડી સંગ આવે રે;
† નરસૈંયાચા સ્વામીશું મળવા, ભામની ભેદ જણાવે રે ‡. મધ૦ ૩

---

* પા૦ 'નરણુ નચાવે બાહો લોઢાવે.' † પા૦ 'સ્વામિ સગ રમતા.' ‡ પા૦ 'શ્યામા શ્યામ સોહાવેરે.'

પદ ૧૪૬ મું—રાગ સામેરી.

મધરાત્રીએ મધુરીરે, વહાલેજીએ વાંસલડી વાહી રે;
કામિની કામ ઘહેલી થઈને, સૌ વૃંદાવન ધાઇ રે. મધ૦ ૧
સાસુ નણુંદની લાજ તજીને, ભૂષણ અંગે સજીયાં રે; *
રયણી † રાસ રમવા કારણ, જઈ યાદવને ભજીયા રે. મધ૦ ૨
નયણી ભરી નિરખ્યો લક્ષ્મીવર, આનંદ અબલા પામી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી વૃંદાવનમાં, કેલકરે મહા કામી રે. મધ૦ ૩

પદ ૧૪૭ મું–રાગ આશાવરી.

મહારે વહાલે વેણુ વગાડી, આકુલવ્યાકુલ થાઉં રે;
મંદિર માંહે મેં ન રહેવાયે, કેમ કરી જોવા જાઉં રે. મહારે૦ ૧
હું વેંધાણી મધુરી નાદે, અનંગ ઉલટ્યો અંગે રે;
નેણ ભરી નિરખું શામળીયો, સાંઈડા લીજે સંગે રે. મહારે૦ ૨
મારું મન મોહ્યું એણે વહાલે, દીઠા વિના ન સોહાયે રે;
ભણે નરસૈયો ધન તે નારી, રાખ્યો રુદીયા માંહે રે. મહારે૦ ૩

પદ ૧૪૮ મું.

મહારા વહાલાજીમાં કુસમચો ભાર નહીરે;
તે કારણ મને કહોને. સજની. ટેક. મ૦ ૧
સાત સાગર ને નવ ખંડ પૃથ્વી, મેર શીખર સુખ માંહિ;
એટલા સહેત વહાલો ઉરપરિ રાખું, ભ્રમર કમલ સમ હોયેરે. સજની. મ૦ ૨
દિવ્ય વસ્ત્ર મેં શીરપર ઓઢયું, તે મને દુસ્તર થાયે રે;
જેટલે મારો વહાલોજી સંગમ આવે, કુચ ઉપર ચિત્ત ચલાવેરે. સજની. મ૦ ૩
તાચા ગુણ લક્ષ્મીવર જાણે, જેણે આ સૃષ્ટ નિપ.ઈ રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મલીયો, સુખકરો ગોકુલ રાઈ રે. સજની. મ૦ ૪

પદ ૧૪૯ મું.

ગોપી આવી રે આવી રે, વહાલાનું મુખ જોવા;
અદ્‌ભૂત ખેલ રચ્યો પુરુષોત્તમ, માનનીનાં મન મોહવા. ગોપી૦ ૧

* પા૦ 'આભૂષણ અવળા અગે અબળા, વિહ્‌વળતાએ સજીયારે'. † પા૦ 'રજની'.

રાતી ચુડી કરે કામનીયાં, રાતાં ચરણ ચુંદડીઆં;
રાતી આડ કરી કુંકુમની, તે તળે રાતી ટીલડીયાં. ગોપી૦ ૨
રાતા પુલ કલેવરે કમખે, રાતી ચોળી હૃદે ભલી;
રાતાં તંબોળ આપે મુખે અબળા, તવ નરસૈં ત્રિકમને ત્રિયારે મળી. ગોપી૦ ૩

પદ ૧૫૦ મું-રાગ માલવ.

ઝમઝમ નાદે નેપૂર વાજે, ઝાંઝરના ઝમકાર રે;
તાળ મૃદંગની ધૂની થાએ, કટી કંકણ ઝણકાર રે. ઝમ૦ ૧
એક વેણા એક મહુઅર વાહે, કામની કેલ કરંતાં રે;
શિરપર સોહે રાખલડીરે, ઝલકે ઝમરી દેતાં રે. ઝમ૦ ૨
કાને કુંડળ મુગટ મહામણિ, શોભા કહી ન આવે રે;
ભણે નરસૈંયો આનંદ્યો હરિ, ભામની મોહે ભાવે રે. ઝમ૦ ૩

પદ ૧૫૧ મું.

ઝાંઝરનો ઝમકાર મનોહર, રંગ જામ્યો મહાજમ રયણી રે;
ત્રિકમને તાળી દે તારુણી, ચતુર ચપલ મૃગ નયણી રે. ઝાં૦ ૧
વીઠ્ઠલને વશ કરવા કારણ, નાના ભાવ ધરતી રે;
નયન કટાક્ષે મોહ ઉપજાવે, મુખ મરકલડા કરતી રે. ઝાં૦ ૨
ગોપી ગેલ કરે ગોવિંદ શું, તનમન ધન સૌ સોંપી રે;
ભણે નરસૈંયો તૃપ્તિ ન પામું, જો તો ગોવિંદ ગોપી રે. ઝાં૦ ૩

પદ ૧૫૨ મું.

હલકું લાગ્યું હરિ મુખ જોતાં, વેંધી વાંસલડી નાદેરે;
કેમ કરી અળગાં થઈએ એથી, વહાલો ગાયે સરવે સાદેરે. હલકું૦ ૧
જો ઘર આવું તો હરિ હૈયે, સુતાં સ્વપ્ને આવેરે;
પ્રીત બંધાણી પાતળીયાસુ, દીઠાવના ન સોહાવેરે. હલકું૦ ૨
મુકી લજ મેં મહારા મનથી, શામળિયા સંગે રાચીરે;
ભણે નરસૈંયો દુરીજન માંહે, હીડું હું મળપાંતીરે. હલકું૦ ૩

પદ ૧૫૩ મું.

હરિવના રહી ન શકું મારી આલી, વહાલે નેણુ બાણે વીંધું* રે;
†ચત ચતુરભુજે ચોરીને લીધું, કાહાનજીએ કામણુ કીધું રે. હરિ૦ ૧
મન મારું મહાવજી શું બાંધું, વહાલે વેણુ ત્રિભંગી વાહ્યો રે;
જમુનાં ત્રટ તરોવરની છાયા, વહાલા રાસ રમી ગુણુ ગાયો રે. હરિ૦ ૨
ધન વૃંદાવન ધન ધન ગોપી, જેણે નંદકુંવર વશ કીધો રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીસું મળીને, અધર અમૃત રસ પીધો રે. હરિ૦ ૩

પદ ૧૫૪ મું–રાગ રામગ્રી.

હાંહાંરે હરીવેણુ વાઇરે વાઇરે, રામગ્રી ગાઇરે, હરિ વેણુ વાઇરે;
ગોપીજન સુતપતિ સહુ છાંડી, જોવાને ધાઇરે, હરિ વેણુ વાઇરે. હરિ૦ ૧
હાંહાંરે નેપુર કાન ધર્યાં, કુંડળ પહેર્યાં પાયે;
સેંથે કાજલ નયને સિંદુર, એવા વિપ્રીત વેશે ધાયે રે. હરિ૦ ૨
હાંહાંરે રજની શરદ તણી, રાસ રમે બાળી;
વચ વનમાળી ને દે કર તાળી, બાંહોડલી વાળી રે. હરિ૦ ૩
હાંહાંરે માનનીને માન ઘણું, આણ્યો મન અહંકાર;
અંતરધ્યાન હવા હરિ તત્ક્ષણુ, શ્રી વૃંદાવન મોઝાર રે. હરિ૦ ૪
હાંહાંરે કામની ને કહાન મળ્યાં, જો છોડયો અભિમાન;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગે રમતાં, સુરપતિ વાયે નિશાન રે. હરી૦ ૫

પદ ૧૫૫ મું.

ચુંદડીનો રંગ જોઇને, ગોપી ચટકશું ચાલી રે;
સેજડીએ શામળીઓ શોહે, કંઠે બાહુડલી ઘાલી રે. ચુંદડી૦ ૧
રમકે ચમકે ચાલંતાં, કૃષ્ણને મન ભાળી રે;
સોળ શણુગાર સાર્યા સુંદરી, એ મુખ છે રંગ રસાળી રે. ચુંદડી૦ ૨
સુગંધ ગંધ સુરાસુર ભીની, મુખ તંબોળે બોળે રે;
જોબન આવ્યું તેવારે, મદન સંતાપે અતોળે રે. ચુંદડી૦ ૩
* * * * કહોની કઇ પેર કીજે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીચે સંગમ, તન મન ધન સોંપીજે રે. ચુંદડી૦ ૪

---

* અસલ પાઠ–'વીંધીરે.' † પાઠ. 'ચટ'. ચટ એટલે ઝટ અને ચૈત એટલે ચિત્ત. બંને પાઠ સારા છે.

પદ ૧૫૬ મું.*

હાંહાંરે વાંસલી વાઈરે, મધુરું ગાયે કાહાન;
સ્વર શબ્દ નાનાવિધના, રાગ રાગણીનાં ગાન. વાંસલી૦ ૧
હાંહાંરે માંહેમાંહેરે, માનની રાખે રંગ;
ધુણુણુણુણુણુણુ ઉપાંગવાજે, તાલનિશાન મૃદંગ. વાંસલી૦ ૨
હાંહાંરે વીછીઆ ઠમકેરે, કાને ઝબૂકે ઝાળ;
એક એકને દે આલિંગન, ચાલે મધુરી ચાલ. વાંસલી૦ ૩
હાંહાંરે વૃંદાવન રાસ રચ્યો, ગોપી ઘૂમે મરકલડાંવાળી;
સોળકળા શશીયર શોભે, નભમે કરતે અજુવાળી. વાંસલી૦ ૪
હાંહાંરે સુરપતિ મોહી રહ્યા, તેહના થંભી રહ્યાંરે વિમાન;
નર્તનાટારંભ† પુષ્પ વૃષ્ટિ હોએ, જયજય શ્રીભગવાન. વાંસલી૦ ૫
હાંહાંરે રજની અધિક વધી, પ્રગટ ન હોય ભાણુ;
નરસૈંયાચા સ્વામીની શોભા જોવા, મુનિવરે મુકયાં ધ્યાન. વાંસલી૦૬

પદ ૧૫૭ મું.

તૃપ્ત ન થાઉં મુખડું જોતાં, તન મન નાખું વારી રે;
નિશદિન મહારા શામલિયાને, રાખું ઉરપર ધારી રે. ૧
સેજ રચીને પીઉ પધરાવું, હું વિલસું કંઠે વિલાગી રે;
સકળ શણુગાર પીયુ કારણુ ધર્યાં, પટોલી નવરંગી રે. ૨
તાળી દઈ દઇ વહાલા હાથે, હળવે આલિંગન આપું રે;
ભણે નરસૈંયો રંગ ભરી રમતાં, કાયર થઇ નવ કાંપુ રે. ૩

પદ ૧૫૮ મું.

તૃપ્ત થઈ હરિનું મુખ જોતા, હરખી મંદિરિયા‡ માંહે રે;
મન ગમતો મચકો કરીને, ભીડું રુદીયા માંહે રે. ૧
શાશા ભાવ ધરું પીયુ સાથે, સુંદર સેજ સમારી રે;
નંદકુંવર સુંદિરવર વિલસુ, તન મન ઉપર વારી રે. ૨

---

* પદ ૧૧૮ અને આ પદમાં બહુ મળતાપણું છે–માત્ર થોડા શબ્દમાં જ ફેર છે. છતાં એ અને એવા બીજા કોઇ કોઇ પદ કાયમ રાખવાનું કારણુ એ છે કે, એમાં શુદ્ધ પાઠ કીયો છે, તે સાક્ષરોને જોવાને બને આવે, તેમ જ વધુ જૂની ને પ્રમાણીક પ્રત મળે, શુદ્ધ પાઠ સિદ્ધ થઈ શકે. † પાઠ. "નર્ત નાટક રંગ પુષ્પ૦". ‡ મંદિર એટલે હૃદય.

દીવડીએ અજવાળું મંદિર, કુંકુમ રોલ કશવું રે;
ભણે નરસૈંયો શામલીયાને, મોતીયે લઈ વધાવું રે. ૩

પદ ૧૫૯ મું-રાગ આશાવરી.

તન મન ધન વારી વહાલા ઊપર, રજની રંગભેર રમશું રે;
નિરલે થઇને શામળીને, કંઠે આંહોડલી ધરશું રે. તન૦
સારી પેઠે શણગાર કરીને, જે કહેશો તે કરશું* રે;
ભાવ ધરી ભામણડાં લઈને, રસમાંહે રીઝવશું રે. તન૦
મારો વહાલો છે અંત્યત ભોગી, ભલી પેરે ભોગવશું રે;
ભણે નરસૈંયો દે આલિંગન, અધર અમૃત રસ પીશું રે. તન૦

પદ ૧૬૦ મું-રાગ રામગ્રી.†

શામળો સુખ નિધાનરે સજની;
વેણુ વાહી અમો તેડી રમાડ્યાં, દઈ મરકલડે માનરે સજની.
રાસ રમંતાં સુરીનર મોહ્યારે, મુનિજને મેલ્યાં ધ્યાન;
વામાએ રસ કાંઈ ચાખી ન જાણ્યો, કાંઇએક કીધાં માનરે સજની.
માનનું કારણ (જોઈ) મોહનજીરે, થયા છે અંતર ધ્યાન;
વિનય વચને અતિશય પ્રકાશ્યા, મધેથી પ્રગટ્યા કહાનરે સજની.
અધરપાન કીધાં સુખ લીધાં, દીધાં ચુંબન દાન;
નરસૈંયાચો સ્વામી સુખની સીમા, પામ્યાં પરમનિધાનરે સજની.

પદ ૧૬૧ મું.

શામળીઆ સાથે, રમવું શામળીઆ સાથે રે. ટેક.
ધન્ય ભાગ્ય આહીરડાં કેરાં, હરિએ ઝાલ્યાં હાથે રે; રમવું૦
ચૌદ લોકમાં થયાં રે જાણીતાં, બળવંતાની બાથે રે; રમવું૦
આજ તારા મેં ગુણ સાંભળ્યા, મ્હેતણી વાતે રે; રમવું૦
ભલે મળ્યો મેહતા નરસિંહનો સ્વામી, નાગરની નાતે રે; રમવું૦

પદ ૧૬૨ મું.

શામળીયાનો સ્નેહરે બેની, તુજ વિના કોને કહેવાય રે;
એહ વાત તું રાખે છાની, રખે ક્યાંએ પ્રગટ ન થાય રે. ૧

---

* પાઠ. "સહેશું રે". † પાઠ૦ બિહાગડો.

રજની તેજ રળિયામણી રે, માંહે ચંદ્રમાનુ તેજ રે;
મન માંહે મનોરથ કરતો વહાલો, આવ્યો અમારી સેજ રે. ૨
શાં શાં સુખ સંભારીએ, કહેતાં ન આવે પાર રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, નીત નીત કરતી વિહાર રે. ૩

પદ ૧૬૩ મું.

શામલડીને સાન કરીને, *વહાલો વૃંદાવન ચાલ્યો રે;
જુગતી જોડી જોઈ કરીને, હાથ ગળામાંહે ઘાલ્યો રે. શા૦ ૧
રાસ મંડળ રચ્યો રાધાવર, પીતાંબર પલવટ વાળી રે;
કરગ્રહીને અધરરસ પીએ, મધ્ય માહલે * વનમાળી રે. શા૦ ૨
અતિ આનંદ ઉલટભેર રમતાં, માંહે મોહનજી રસ માણો રે;
ગોપીમાંહે ગેલ કરંતો, કેશવ કોણે ન કળાણો રે. શા૦ ૩
ધ્રુજી ધરા ચરણે ચાંપ્યો ભોરંગ, ભાર કોણે ન ખમાણો રે;
નરસૈયાચા સ્વામી એટલું માગું, રહેજે ઉર લપટાણો રે. શા૦ ૪

પદ ૧૬૪ મું–રાગ માલવ.

શામલિયો શામલડી સંગે, અંગો અંગે મળિયો રે;
નાચંતાં નાચંતાં હળવે હળવે,† અબલાઓએ ઉર ધરિયો રે. ૧
જૂવતી જીવન રસમાં રાતા, દેતાં પરસ્પર તાળી રે;
વાહે વેણા મહુઅરની ધુની, થનનન કરે‡ વનમાળી રે. ૨
જાણે સુખનો સાગર ઉલટયો, શોભા કહી ન જાયે રે;
કરુણા કીધી નરસૈંયાને, ગોવિંદના ગુણ ગાયે રે. ૩

પદ ૧૬૫ મું–રાગ માલવ-કાલેરો–ગોડી.

શામલિયાને સંગે રમતાં, માન તજીને મળીએ રે;
હળવે શું આલિગન આપી, જેમ રીઝે તેમ કરીએ રે. ૧
વદન નિહાળી વહાલા કેરું, નેણા અમીરસે ભરીએ રે;
અંગો અંગે આનંદ વાધ્યો, ભાવ ધરીને ભજીએ રે. ૨
જીવન સફલ હોયે તે તારુણી, જો વહાલો વહાલ જણાવે રે;
ભણે નરસૈંયો ધન તે નારી, હળવેસુ ઉરપર આવે રે. ૩

---

* પાઠ. "મધ્ય રહ્યો". † પાઠ. "હલકે હલકે." ‡ પાઠ. "વાંસલડી."

પદ ૧૬૬ મું–રાગ માલવ.

શામલિયો ને શ્યામા સજીઆં, મંડળમાં મહાલંતા રે;
તાળી તાલ પખાજ મહાધુન, થઇ થઇ થઇ કરતા રે. ૧
કંઠે પરસ્પર બાહૂલડીરે, નાચંતાં રસ વાધ્યો રે;
જોબન માતી હરિ રંગ રાતી, વહાલાને વશ કીધો રે. ૨
એક આવીને ઉરપર લેતી, તાળી દઇ દઇ તારુણી રે;
ભણે નરસૈંયો ધન વૃંદાવન, ધન જે રમતાં રેણી રે. ૩

પદ ૧૬૭ મું–રાગ માલવ.

ચાલો સહીયર સામટી આપણ, સુંદિરવરને જોઇયે રે;
એકલડા એકાંતે મળીને, કાંઈક કહાનને કહીયે રે. ૧
વૃંદાવનમાં વહાલા સાથે, રંગ ભરી રેણી રમીયે રે;
અધર સુધારસ પાન કરીને, વહાલો ઉરપર ધરીયે રે. ૨
જેમ જેમ વહાલો વેણુ વજાડે, વાદ્દે વેણા વાયે રે;
નાચંતાં નાચંતાં આપણ, મધુરું મધુરું ગાયે રે. ૩
શોળ કળા શશિ પ્રગટ્યો પૂરણ, તેતા વહાલો વશ કરીયે રે;
ભણે નરસૈંયો રાસ રમતાં, વહાલો વહાલે વરીયે રે. ૪

પદ ૧૬૮ મું–રાગ બેહાગડો.

શામળીયા રાસ રમાડો, જે સુખ હેત લીજે તમ સાથે, ધન ઘડી ધન દહાડો. શા૦ ૧
મોરલીને નાદે મોહ ઉપજાવ્યો, આનંદ સિંધુ પમાડો. શા૦ ૨
નરસૈંયાના સ્વામી કંઠ બાંહે ધરી, અમને પ્રેમ પીછોડી ઓઢાડો. શા૦ ૩

પદ ૧૬૯ મું–રાગ માલવ-કાલેરો-જોડી.

સાઇડું દેવા દ્યો સાઇડું દેવા દ્યો, સાઇડું દ્યો શામલિયાં;
જો મન માને તો હસી બોલાવો, એકવાર સામુ જુઓ બલિયા. ૧
અમો માનની કેમ માન મૂકું, શું કીજે જો ચિત્ત ચલિયા;
તું દીઠા વણ મહારું મન, રહી ન શકે રે વન મલિયા. ૨
તું દીઠડે બ્રહ્માદિક મોહતા, અમો અબલાનું કેણુ ગજું;
નરસૈંયાચો સ્વામી સુંદર જાણી, તેણે મને મળવા કોડ ઘણું. ૩

પદ ૧૭૦ મું.

શાને કાજે સહુ મળી આવ્યાં, શું છે તમારું કામ રે;
પતિવ્રતાનો નહીં રે ધરમ, એ ગોપીજાઓ તમારે ધામ* રે. ૧
મોહન કેરાં વચન સુણીને, નીચું જોયું આલી † રે;
‡ મૂખ આંગલી ને મન વિમાસે, આ શું કહે છે વનમાળી રે. ૨
ગદગદ કંઠે ગોપી વચન પ્રકાશે, તમે સાંભળો દેવ મોરારી રે;
§ ભૂદર અમને નહીં ભજો તો, તજશું દેહ હમારી રે. ૩
અંતર પ્રીત જોઈને હરી હસીયા, રુદયા ભીતર ભીડી રે;‖
પ્રેમ ધરીને નરસૈંયો નિરખે, સરખા સરખી જોડી રે.¶ ૪

પદ ૧૭૧ મું.

શા માટે શામળીઆ વહાલા, સાન કરીને તેડી રે;
વ્યાકુળ થઇ વિનતા સહુ અંગે, વેણુ વજાડી રુડી રે. શામાટે. ૧
આણી વેલાં મધરાત્રીએ અમો, પરહરીઓ પરિવાર રે;
સામાં આળ ચઢાવ્યાં અમને, નીરલજ નંદકુમાર રે. શામાટે. ૨
વચન વિચારીને બોલો પ્રભુજી, અમો અબળા બળ થોડું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી આશા પૂરો, દીન થઇ કરજોડું રે. શામાટે. ૩

પદ ૧૭૨ મું—રાગ ધનાશ્રી.

શામલડી અંગ મોડીને ચાલે, નેણ નચાવીને શણગટવાળે;
નીલી પટોળી, ઓપે અંગે ચોળી, ચાંપાવરણી કંદ્રપકર કુસમ ઉછાળે રે. ૧
પરવશ પ્રેમે ભરાણી શામલડી, શામલિયાની સેજે આવી ઉલટ
અંગ ન માયે રે;
નરસૈંયાચો! સ્વામી ઉરપર લીધો, ભિડ્યો રુદીયામાંહે રે. ૨

પદ ૧૭૩ મું.

રેણી રમતાં પિયુજીસુ શામા, હસી હસી કંઠે વળગીરે કામા. રેણી૦
પ્રેમધરી વહાલો ઉરપર લીધો, ભીડ્યો અંગો અંગે રે;
સુરત સમાગમ શામલિયા સાથે, વાધ્યો નવલે રંગે રે. રેણી૦ ૧

---

* પા૦ 'ઠામ'. † પાઠ. "નિહાળી રે." ‡ પાઠ. "મુખ આંખડલી ને મુખને વિમાસે, એ શું બોલ્યા વનમાળી રે." § "ભુદર નહિય ભજો રે અમને." ‖ પાઠ. "ગોપી હૃદીયા સાથ લીધાં રે." ¶ પાઠ. "નરસઈયાંના સ્વામીસંગ રમતાં, આપ સરીખાં કીધાં રે."

દરપણમાંહે નેહાળી જોતાં, રીઝી રહી મન માંહે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીસું રમતી, તે સુખ કહ્યું નવ જાયે રે. રેણી૦ ૨

પદ ૧૭૪ મું-રાગ ધનાશ્રી.

શણગટડો સંકોડી જોયે, તમ તમ વહાલાજીને મન મોહે. શણગટડો૦
ભમે *ધનુકનેણ કટાક્ષે, ભામની ભાવ જણાવે રે;
પીન પયોધર કશણ કશીને, ઉભી હાર હુલાવે રે. શણગટડો૦ ૧
સેજડીયે શામલિયો ને શામા, ઉલટ અંગ ન માયે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી માનની મોહ્યા, એમ કરી વશ થાયે રે. શણગટડો૦ ૨

પદ ૧૭૫ મું.

સકળ શણગાર કરીને અંગે, ચોલી પટોલી ચળકે રે;
શામલિયાસું સાઈડું લેતાં, કંકણ ચુડી ખળકે રે. સકળ૦ ૧
વાંસલડી વાગી શેહાગણ થઈ હીડું, રમઝમ લટકે બાહુ લોડાવું રે;
સુંદિરવરની સેજ સમારી, રમતાં રુડી ભાવું રે. સકળ૦ ૨
વાંસલડી વહાતો આવે ઘેર, મુક્તા થાળે વધાવું રે;
નાના વિધનાં ભોજન કરીને, વહાલાને આરોગાવું રે. સકળ૦ ૩
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી મહાલે ઉરપર, તો સફરાણી થાઉં રે;
હરખે હરિને હું મહાલાવું, માતી મંગળ ગાઉં રે. સકળ૦ ૪

પદ ૧૭૬ મું.

શંકર હસે રે જેહને જોઇ, રાધાવર રમે જોને;
ગોપેશ્વરે ગોકુળની લીલા, દેખાડી મૂને રે. ૧
ધન ધન ભાભી તેં વચન પ્રકાશ્યાં, ભેટ્યો ભૂધરને;
યૂવતિ જૂથ મળી જ્યાં રંગે, મોહી રહ્યો ગાને રે. ૨
ચકિત થયાં ત્યાં વનનાં પક્ષી, નાદ સૂણી શ્રવણે;
ધન નરસૈંયો ઉભો નીરખે, સદા શિવ શરણે રે. ૩
ગંગાધર ને ગોકુળપતિ વચ્ચે, જે કોય આણે ભેદ;
ભણે નરસૈંયો વૈશ્નવ નહીં તે, અધમ તેને કહે વેદ. ૪

---

* ધનુષની આકૃતિ જેવાં વાંકા નેણ.

પદ ૧૭૭ મું.

નૌતમ યોવન મ્હારૂં, તે જોવાને;
સેજ શે ન આવ્યો શામલીયા. ટેક.
કુચને ઉડત અધુર રંગરાતા;
દેવમુને શુંરે જોઇ જોઇ જાતા. નૌ૦ ૧
કટીને પાતલડી સકોમળ દેહા;
શે ન સંભારો મ્હારા પુરવ સનેહા. નૌ૦ ૨
એવાં એવાં વચન સુણીને હરિ હસીયા;
નરસૈંયાચો સ્વામી મ્હારા ઉર પર વસીયા. નૌ૦ ૩

પદ ૧૭૮ મું.

ગોપી ટોળે મળીરે, નેપુરીયાં ઠમકાવતી આવે;
રમઝમ કરતી, મારા નાથને બોલાવે રે. ૧
શીરશોહે રુડી રાખડલિરે, વેણીચા ફુમક લટકે;
નેણે કાજળ સારીયાં, શ્રવણે ઝાલ ઝબુકે રે. ૨
સુરિજન તારી બાહુડલીરે, હેજ ધરી ગલેશુ લેશું;
મીઠડે વચને સંતોકશુંરે, પ્રેમે આલિંગન દેશું રે. ૩
એવાં વચન શ્રવણે સુણી, સંતોકી વૃજનારી;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, આવગમન નિવારીરે. ૪

પદ ૧૭૯ મું.

નેણાં નીરખતાંરે, શાન કરી સંભળાવે રે;
પ્રેમદા પ્રેમ ધરી મન માંહે, લટકંતો ઘેર આવે રે. નેણાં૦ ૧
સુંદિરવરને કારણ કામા, જે જે મનોરથ કરતી રે;
સોવ્રણપાટ બેસારી આરોગાવે, આગળ લઇને ધરતી રે. નેણાં૦ ૨
જેમ જેમ વહાલો મુખમાંહે મ્હેલે, તેમ તેમ ઉલટ અંગ ન માયે રે;
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી ભાવે ભીડ્યો, વળતો રુદીયા માંહે રે. નેણાં૦ ૩

પદ ૧૮૦ મું.

નિર્ગુણગારો નાહોલીયો તે સર્ગુણ થયો; નિર્ગુણગારો૦ ટેક.
જનમની કોટાન કોટ લગે, વહાલો અમશુ અબોલડો રહ્યોરે. નિર્ગુણ૦ ૧

આજનો દીન રળીયામણોરે, રંગભેર રમશું રજનીરે;
વહાલાને આલિંગન લેશું, પછે તે સુખ કહેશું સજનીરે. નિર્ગુણ૦ ૨
એકજ મનમાં ચિંત્યા હુતી, તે મારે વહાલેજીએ ટાળીરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, નહીં અવતરીએ વલીરે. નિર્ગુણ૦ ૩

પદ ૧૮૧ મું-રાગ કેદારો.

નાર નાચે સંગ નાથ તે સ્વરભરે,
તાળ મૃદંગ રસવેણું વાજે;
અણુસારા કરતી શામળા સન્મુખે,
માનની મુખ ઘણો મચ્છર છાજે. નાર૦ ૧
ચોળી ચમકાવતી ઘમઘમે ઘુઘરી,
છંદે ઠમકાવતી નેપુર નારી;
અલવે અંગ મોડતી વહાલા સંગ ત્રોડતી,
જાણે ઘન દામની ચમકે ભારી. નાર૦ ૨
નાથને બાથ ભુજ ભરી રહી ભામની,
અબળા આનંદ ઉર અંગ ન માયે;
ભણે નરસૈંયો રંગ લહેરી ઝકોળમાં,
મોહન મનની મગન થાયે. નાર૦ ૩

પદ ૧૮૨ મું-રાગ કેદારો.

નાથ નાચે શીર મુકુટ તે ઝળકતો,
અબળા અલાપીને મધુરુ ગાએ;
નેપુર કીંકણી શબ્દ શોહામણા,
કર ધરી કામની તાલ વાએ. નાથ૦ ૧
કુંડલાકારમાં મલપતિ માનની,
હરખતી નાથને બાથ ભરતાં;
સર્વ સુખદાયક પ્રેમ દેતો પ્રેમદા,
સકળ વ્યાપી રહ્યો રસ રમતાં. નાથ૦ ૨
હાર શણગાર ને અંબર ઓપતાં,
કરતણાં કંકણ ખલકે ચુડી;

નરસૈંયાને મન આનંદ વાધ્યો ઘણો,
નિરખતાં નાચતાં જુગમ જોડી. નાથ૦ ૩

પદ ૧૮૩ મું-રાગ કેદારો.

નાચતાં નાચતાં નયણે નયણાં મલ્યાં,
મદ ભર્યાં નાથને બાથ ભરતાં;
ઝમકતે ઝાંઝરે તાલી દે તારુણી,
કામની કૃષ્ણસું કેલ કરતાં. નાચતાં૦ ૧
પ્રેમદા પ્રેમસું અધર ચુંબન કરે,
પીઉ સંગ પરવર્યાં અબળ બાળા;
તાળ મૃદંગ મધ્ય ઘમઘમે ઘૂઘરી,
સામ સામા કરે ચપળ ચાળા. નાચતાં૦ ૨
ઉરસું ઉર ભરે કંઠસું બાંહ ભરે,
જેહને જે ગમે તે લેજ રમતાં;
ભણે નરસૈંયો રંગરોળ ઝકોળમાં,
શામ ને શ્યામ સહુ મન ગમતાં. નાચતાં૦ ૩

પદ ૧૮૪ મું.

નાનકડી નાર નમતી ચાલે, ઝાંઝરને ઝમકે;
તારુણી દેખી ત્રિભુવન મોહે, ટીલડી ટમકે. ૧
મરકાલી મન મછર જણાવે, અંગ ધરે અભિમાન;
શ્રીરંગશતી મધુરું ગાતી, કરતી સાહમી સાન. ૨
નરહરીસુ મલવા નિસરતી, ભૂષણ પાયે ધરતી;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળ્યો, જાયચા બંદાન ભજતી. (?) ૩

પદ ૧૮૫ મું.

કાળી કોરનાં પહેરણ પ્રેમદા, કાળા કમખા કશણ કશા;
કાળી દોરી ગોફણડે ગુંથી, કાળા દંત મુખ મેણ જશા. ૧
કાળો કાજળ નેણે સાર્યો, કાળી વેણ વિવિધ વળી;
કાળા કૃષ્ણ કાલિંદ્રી તીરે, તવ ત્રિકમને ત્રિયા મળી. ૨

નીલી ભાતી પટોળી પહેરણુ ને નીલાં કોલી પાન ઘણાં;
નીલા ગુલર કમલ કર કમખે, નીલાં ટોડર તુલશી તણાં. ૩
નીલાં તરુવર ગીરી ગોવરધન, લીલું વંદ્રાવન વળી;
નીલા પોપટ પાણુ પદ્મની, તવ ત્રિકમને ત્રિયા મળી. ૪
પીળાં પટકુળ પેહેરણુ પ્રેમદા, પીળાં ભૂષણુ હૃદે ધરી;
પીળાં ચાંપા ચોસર કંઠે, પીળી કેશર આડ કરી. ૫
પીળી આંબા શાખ મનોહર, પીળી કમખે શેર વળી;
પીળું અંગ ઓપે અતિ અબળા, તવ ત્રીકમને ત્રીયા મળી. ૬
ઉજ્વળ શ્વેત શાવટું પહેરણુ, ઉજ્વળ ચોળી ભરત ભરી;
ઉજ્વળ જાઇ છેલાનાં ટોડર, ઉજ્વળ ચંદન ઉગટ ભરી. ૭
ઉજ્વળ ચિત્ત રાખો હરી ચરણે, ઉજ્વળ વિઠ્ઠલ હૃદે ધરી;
ઉજ્વળ વેહ જમુનાજીનું પાણી, ઉજ્વળ વાણી નરસૈંયાતણી. ૮

પદ ૧૮૬ મું-રાગ કાલેરો.

કાનજી કાનજી કરતી હીંડે, વૃંદાવનમાં ગોપી રે;
મોરલીને નાદે નારી નીસરી, કુટુંબની લજ્જા લોપી રે. કાનજી.
શરદ રેણી શોહામણી સુંદર, રુડો આસો માસ રે;
વીણા વજાડી વિહવળ કરીને, રંગ ભેર રમવા રાસ રે. કાનજી.
મનડું વ્યાકુળ વિનતા કેરું, નાદે હરી લીધાં મન રે;
ભૂષણુ વસ્ત્ર ભૂલી ભામનિયો, વાંસલીએ હર્યું તન રે. કાનજી.
અબળા એકલડી નીસરિયો, તજીને ઘર પરિવાર રે;
નરસૈંયાયા સ્વામીને મળવા, રમવા રાસ મોરાર રે.* કાનજી.

પદ ૧૮૭ મું-રાગ કાલેરો.

લઇ ચાલો મને વૃંદાવનમાં, મદન મૂરત રુડી દીઠી રે;
પીતાંબરની કાછ કચ્છી, અમૃત પેં અતિમીઠી રે. લઇ.
મોર મુકૂટ ને કાને કુંડળ, મુખની મોરલી શ્રવણુ કરે;
જુવતીનાં જૂથ મળ્યાં છે સર્વે, હરિ મુખ જોવા હરખ ભરે. લઇ.
પાયે નેપૂર તે રૂમઝૂમ વાજે, વીંછુડાને ઠમકે રે;
મોરલીધરનું મન ભમાવા, શીશફૂલ તે લહેકે રે. લઇ.

* પાઠ૦ "રમવા ઇચ્છે નારરે"

ચરણા ચોળી ચુંદડિયો શોહિયે, મુખ શોહિયે સુંદર પાન રે;
શામળિયાસું રંગ ભેર રમતાં, ગોપી ગોરેવાન રે. લઇ.
નવલાં રૂપ ધરે રાધાવર, ઝાંઝરનો ઝમકાર રે;
તાળ પખાજ વાજે વાંસલડી, ઘુઘરીનો ઘમકાર રે. લઇ.
એક એક પ્રત્યે અંગ નમાવે,* મધ્યે માધવ નાચે રે;
આશીશ દે દેવ ઉપરથી, ચરણ રેણુંને જાચે રે. લઇ.
જે જે કૃષ્ણ કરે બ્રહ્માદિક, પુષ્પવૃષ્ટિ ત્યાં થાય રે;
ઉમિયા ઇશ્વર અતિ આનંદે, નરસૈંયો ત્યાં જાય રે. લઇ.

પદ ૧૮૮ મું–રાગ કાલેરો. †

ધન્ય ધન્ય વૃંદાવનની શોભા, ધન્યરે રુડો આસો માસ રે;
ધન્ય ધન્ય કૃષ્ણ તણી જે લીલા, ધન્ય ગોપિયોનો રાસ રે. ધન્ય.
ઘુંઘટડામાં સાન કરીને, માનુની મોહ ઉપજાવે રે;
હળવે અંગ મોડતી અબળા, નેહ નેણામાં જણાવે રે. ધન્ય.
કંઠ કોકિલો સ્વર ઉચ્ચરે, ગાંધર્વ ગાન હરાવે રે;
વચન મીઠાં મધુરાં ઉચ્ચરતી, વહાલાને સુખ મનાવે રે. ધન્ય.
અમર લોકનાં જૂથ મળ્યાં ત્યાં, મુનિવર જોવા આવે રે;
જય જય જય જયકાર કરીને, પુષ્પ દેવ વધાવે રે. ધન્ય.
ધન્ય એ ગોપી ને ધન્ય એ લીલા, ધન્ય એ રાસમાં રમાડે રે;
ગોપીશ્વરની કૃપા થકી રે, નરસૈંયો તાળ વજાડે રે. ધન્ય.

પદ ૧૮૯ મું.

રુસણુલાં રમતાં લીજે, તે રુડેરાં ભાવે રે;
પિયુસું પ્રેમ ઘણોરે બેહુની, મનમથ માન છંડાવે રે. ૧
તાણાતાણ ન કીજે વહાલાસું, મન ડળકતું કરીયે રે;
અંતરથી અળગું નવ કીજે, એણીપેરે રંગભર રમીયે રે. ૨
આલિંગન લીજેરે ધાડું, જેમ વહાલો મન રીઝે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિશું રમતાં, માનની માન ન કીજે રે. ૩

---

* પાઠ. "એકએકે વિચવિચ ગોપી નાચે." ગ્રહણ કરેલો પાઠ ત્રણ પ્રતમાં છે. † ઉક્ત પદ ૧૨૯ પદને બહુ અંશે મળતું છે, પણ કેટલોક પાઠાંતર હોવાથી રાખ્યું છે.

વસંતનાં પદ.

પદ ૧ લું–રાગ વસંત.

*પ્રથમ દિવસ વ્રજ વસંતપંચમી, સખી ઘેર સોઇયે;
તા પછે સબ વૃજ સુંદરી, હરિનું મન હસી મોહિયે. સુખ. ૧
સોવ્રણપાટ પથરાવો માનુની, વાહુલાને પધરાવો;
આંબા મોર મુકુટ મુસ્તક ધરી, અભિશેક કરાવો. સુખ. ૨
ફૂલડે પગારા †ભરાવો માનુની, કેશર કળશ ભરાવો;
ચૂવા ચંદન કસ્તુરીનાં, છાંટણાં ઝીણાં છંટાવો. સુખ. ૩
‡શરણ રહિયે મારા વાલમા, કોટિ વર્ષ વસંત રમીજે;
§નરસૈંયાના સ્વામીના સંગથી, ભામની ભોગ સમીજે. સુખ. ૪

પદ ૨ જું–રાગ વસંત.

હાં હાં રે રત આવીરે આવી, ફૂલ્યો ફાગણ માસ;
નિઃશંકપણે નંદજીનો કુંવર, પૂરે મનડાની આશ. હાં હાં. ૧
મન ગમતા શણગાર સજીને, કરીશું હાસ વિલાસ;
સુંદરીનું ભૂષણ શ્રી વૃજજીવન, અમો તમારી દાસ. હાં હાં. ૨
કામણ ગારો કેશવજી રે, વસે વૃજમાં વાસ;
નરસૈંના સ્વામીએ રે વિધી, પડી પ્રેમને પાશ. હાં હાં. ૩

---

* પાઠ. "આવી આજ વસંતપંચમી." † પાઠ. "ફગારા." ‡ પાઠ. "પણ જીવો મારા વાહલા." § પાઠ. "નરસૈંયાના સ્વામી સંગે રમતાં".

પદ ૩ જું–રાગ વસંત.

આવી રત ફૂલી વૃંદાવન, પ્રફુલિત ફૂલી ગોપી;
અનંગ વ્યાપ્યો અંગો અંગે, નારાયણ રહ્યો છે ઓપી. આવી. ૧
દેહ દશા ભૂલી સુણ્ય સજની, રહી ચરણે ચિત્ત ચોંપી;*
ક્રીડા વન કીધી કામનિયે, કુટુંબની લજ્જા લોપી. આવી. ૨
પ્રીતમજી શું પ્રીત ઘણેરી, તન મન સર્વે સોંપી;
નરસૈંયાનો સ્વામી મળિયો, કંચનમાળા આરોપી. આવી. ૩

પદ ૪ થું–રાગ વસંત.

આ ઋતુ રુડી રુડી મહારા વાહલા, રુડો તે માસ વસંત;
રુડાં વનમાંહે કેશુ તે પુલ્યાં,† રુડો રાધાજીનો કંત. ૧
અતી રુડાં રે બાંબ વજાડે,‡ તારુણી વજાડે તાલ;
ચતુરાં મળીને ચંગ વજાડે, તો મોરલી વજાડે મદન ગોપાળ. ૨
અતિ રુડું વંદ્રાવન પસરતું, રુડું જમુનાનું તીર;
અતિ રુડી ગોપી ગોવાળ મંડળી, રુડારુડા તે હળધર વીર.§ ૩
રુડાં રંગ કુંકુમ કેશર ઘોળ્યાં, રુડાં તે મુખ તંબોળ;
અતિ રુડો નરસૈંયાચો સ્વામી, નીતનીત ઝાકમઝોળ. ૪

પદ ૫ મું–રાગ વસંત.

આવ્યો આવ્યોરે ઋતુનો રાય, અતિ ઉલટ થાય,
ઘડીરે લાખેણી જાય, વેગે પધારો;
સહિયર સમાણી ટોળી, પહેરો નવરંગ ચોળી,
કુંકુમકેસર ઘોળી, ભાજન ભરો. ૧
ચાલોને સાહેલી વહેલી, જોયે કોણ પહોંચે પહેલી,
અબીર ઉછાળી રહી, આ કરે;
હેતે હરિ કંઠે લાગો, મન વાંછિત માગો,
અબીલ ગુલાલ અતિ, ઝુરઝુરે. ૨

---

* ચોંપ રાખીને. † પાઠ. "તન રુડાંહિ વનમાં કેસુડાં ફુલ્યાં." ‡ પાઠ. "રુડી રંગભેર વાજે વાંસલી." § પાઠ. "આ રત રુડી વૃંદાવન સોહિયે, રુડી તે જમુનાની તીર; રુડી ગોપી ગોપાળની મંડળી, રુડા તે હળધર વીર."

આનંદે આવે ગોપી, લાજ મરજાદ લોપી,
કેસુરીયા વસંત પેહરી, મુનિ ચિત્ત હરે;
નરસૈંયાનો સ્વામી રુડો, પેહેરાવે અખંડ ચુડો,
તે જોની સંસાર કુડો, પ્રભુ પ્રેમે ભરે. ૩
આ૦યો આવ્યોરે ઋતુનો રાય૦

પદ ૬ ઠું–રાગ વસંત.

ચાલ ચાલ સૈયર સહી,* મહેલ મથવું મહી,
વસંત આવ્યો વનવેલ ફુલી;
મહોરીયા અંબ, કદમ કોકીલ લેવે વસંત,
કુસુમ કુસુમ રહ્યો ભમર છલી. ૧
સાર ને હાર આભૂષણ, સજી ગજગામની,
કહવારની કહું છું, ચાલ ઉઠી;
રસીક મુખ ચુમીએ, વલગીએ ઝુંબીએ,†
આજ તો લાજની દોવાઈ છૂટી. ૨
હેતે હરી વશ કરી, નાવલો ઉર ધરી,‡
કરગ્રહી કૃષ્ણજી પાછા કેમ ફરશે;§
નરસૈંયાચા સ્વામી રંગમાં, અંગે ઉદમસ્ત હવો,
કોઇ પણ દિવસનો ખંગ વળશે.‖ ૩

પદ ૭ મું–રાગ વસંત.

આવ્યો વસંત રમવાને જઈએ, વનડામાં વનમાળી;
સખી સર્વે ભવન ભવનથી, રમવા ચાલી¶ બાળી. આવ્યો. ૧
માંહો માંહે મરકડલાં કરતી, હસી હસી દે કર તાળી;
કૃષ્ણ કલેવર કુચની સાથે, કંઠે $બાવલડી વાળી. આવ્યો. ૨
ઉન્માદ અનંગ પ્રકટ્યો ઉરમાં, રમત રમે રસવાળી;×
નરસૈંયાના સ્વામી તમ પાખે, કોણ શકે લેઈ તાળી. આવ્યો. ૩

---

* પાઠ. "સૈયર રમીએ સહી." † પાઠ. "રસીક મુખ એવું લૂંબીએ ઝુંબીએ." ‡ પાઠ. "લાવોની જરૂર ધરી." § પાઠ. "પ્રીતે પળશે." ‖ આ પદની પાંચ પ્રતમાંની ત્રણમાં, "રામ કૃષ્ણ સંગમાં અંગે ઉન્મદ હવો; ષોદસા દિવસનો ષંગ વળશે" એવો પાઠ છે. ¶ પાઠ. "નિકળી બાળી." $ બાવલડી–બાહુ. × પાઠ. "રસાળી વાડલી."

પદ ૮ મું–રાગ વસંત.

ચાલો સખી વૃંદાવન જઇએ, જહાં ગોવિંદ ખેલે હોળી;
નટવર વેષ ધર્યો નંદનંદન, મળી માનનીની ટોળી. ચાલો. ૧
એક નાચે એક તાલ વજાડે, એક કેશર છાંટે ઘોળી;
એક અબીલ ગુલાલ ઉડાડે, *એક ભ્રમમાં ભમે છે ભોળી. ચાલો. ૨
મદમાં છકેલી છાનું છાનું બોલે, અબળા બની મતબાળી;
એક એક માંહે કરે મરકડલાં, હસી હસી લે કર તાળી. ચાલો. ૩
વસંતઋતુ વૃંદાવન માંહે, ફૂલ્યો ફલ્યો ફાગણ માસ;
હરખે હરજી હોળી રમે છે, ત્યાં જુવે નરસૈંયો દાસ. ચાલો. ૪

પદ ૯ મું–રાગ વસંત.

રમવા સરખું શ્રી વૃંદાવન, પાસે જમુના તીર;
રુડી ગોપ ગોવાળની મંડળી, રુડો રુડો હળધર વીર. રમવા. ૧
શીતળ મંદ સુગંધ બે'કે, ત્યાં બોલે ચાતક મોર;
મુખ જોઈ મોહનજી કેરું, † નવ રહે કોઇનો તોર. રમવા. ૨
નવ સપ્ત ભૂષણ અંગ ધરે ગોપી, પેહેર્યાં ચરણાં ચીર;
નરસૈંયાનો સ્વામી વાંસળી વાહતો, મધ્ય ઉભો સકળ આહીર.‡ રમવા. ૩

પદ ૧૦ મું–રાગ વસંત.

કેસુડાં રાતાં ને ઋતુ રાતીજીરે, કોયલડી વનવાસી;
માનનીયાં જોબન મદમાતી, મોહન ચરણ ઉપાસી. ૧
મોહરા અતિશે મનોહર વનમાં, કુમકુમ સાધન સાહેલી;
ક્રીડા કારણ શામ મનોહર, મલી છે સર્વ સાહેલી. ૨
ધન્ય ધન્ય રે શ્રી જમનાં તીરે, ધન્ય વૃંદાવન સોહે;
નરસૈંયાચા સ્વામીની લીલા, દેખત સુરી નર મોહે. ૩

પદ ૧૧ મું–રાગ વસંત.

કેસુડાં ફુલ્યાં રે, આવ્યો ફાગણ માસ;
રંગ ભરી રમશું નરહરિ સાથે, આણી મન ઉલ્લાસ. ૧

---

* પાઠ. "એક ગાય છે ભમર ભોળી." બીજા પાઠ. "એક ભ્રમમાં ભટકે ભોળી."
† પાઠ. "નવ રહે કોને ધીર." ‡ પાઠ. "મળી સકળ૦" બીજો પાઠ. "આવી ઉભો સકળ."

ચુવા ચંદન ચરચી અંગે, નવલ કુસુમના હાર;
અબિલ ગુલાલ માંહે વિલશું, નવલ રંગ નંદકુમાર. ૨
તાળી દેશું ત્રિકમને હાથે, બાહુલીને લટકે;
હળવેસું આલિંગન દેતાં, ઝાંઝરીઆં ઝમકે. ૩
જે જે ગમશે જસોદાનંદન, તે તે આપણુ કરશું;
નરસૈંયાચા સ્વામીસું રંગમાં, રમતાં ભામણુડાં લેશું. ૪

પદ ૧૨ મું–રાગ વસંત.

વસંતઋતુની હું બલિહારી, નાર નર હુંસે ફાગ રમે;
માધવ સખા સહીત ગૃહગૃહપ્રતિ, જમ વન અંબુજ ભમર ભમે. ૧
મનભાવતાં વચન પરસ્પર, વનિતાવૃંદ વશેક કરે;
લડસડતો લક્ષ્મીવર લઘુ વેશે, ધાઈધાઈ સહુ કોઇ બાથ ભરે. ૨
કનક કળશ કેશર ભરી હરિ, પૂઠે રહી મસ્તકે ઢોળે;
કરતલ ભરી શીખંડ અગરરસ, મુખલોચન ઉપર રોળે. ૩
સાસુ નણદી ડાહ્યાં ડમરાં, મરજાદાએ અનુસરતાં;
તે સહુ કહે વહુ ચાલો રમીએ, આડો શણગટ શા ધરતાં. ૪
નરસૈંયાચા સ્વામી નિત નવલી પેરે, વિચિત્ર લીલા કેલી કરે;
લેહેરીઓ જડમાં જે આવે, પુરુષપણું વેગે વિસરે. ૫

પદ ૧૩ મું–રાગ વસંત.

ધન્ય ધન્ય રે આ ઋતુ ભલી, રમશું વહાલાને સંગ;
આંબા કેશુ ફૂલાં રે, ફૂલી આંબલી અંગ. ધન્ય૦ ૧
ધન્ય ધન્ય આનંદ ઉલટો, આવ્યો ઋતુનો રાય;
પ્રેમે પીઉને પુજીશું, સુખની લેહેરડી ન માય. ધન્ય૦ ૨
મન મોદ ભરાણી રે, સજીઆં સકળ શણગાર;
નેપૂર કંકણી ખલકે, ઝાંઝરના ઝમકાર. ધન્ય૦ ૩
નટવર ટીલડી શોભતી, ઝાલ ઝબૂકે કાન;
દાંત જસા દાડમકળી, ગોરી ગોરેવાન. ધન્ય૦ ૪
ચોળી પટોળી ચળકે રે, ઉરપર લટકે હાર;
મળવાને મોહન આકળી, જોબનમાતી નાર. ધન્ય૦ ૫

નાકે વેશર લટકતાં રે, મ્રગમદ અંજન સાર;
મોતીયે માંગ ભરાવીરે, રાખડી જોત અપાર. ધન્ય૦ ૬
ટોળે ટોળે તારુણી, ગાયે ગીત રસાલ;
માનુની આવી મલપતી, ઉડે અબીલ ગુલાલ. ધન્ય૦ ૭
નંદભૂવન રળીયામણું રે, જહાં છે પ્રાણ આધાર;
કેશર ભરી પિચકારી રે, દે પરસ્પર માર. ધન્ય૦ ૮
સુંદર વદન વહાલાતણું, જોતાં તૃપ્ત ન થાયે;
જુવતી જુથ સહુ ધાઈને, ભીડ્યો રુદીયા માંહે. ધન્ય૦ ૯
કેશર ગોળી ઢોળીને, રામા કરતી રંગ;
વાજાં બહુ વિધ વાગે રે, તાળી તાળ મૃદંગ. ધન્ય૦ ૧૦
હાસ્ય કરે સર્વ સુંદરી, કરી પરસ્પર સાન;
અબીલ ગુલાલે ભરીશું, સુંદર શામળવાન. ધન્ય૦ ૧૧
મુખડું માજી માનુની, પામી પ્રાણ આધાર;
તાલી ચોહદિશે પાડે રે, બોલે જયજયકાર. ધન્ય૦ ૧૨
કામની કર ગ્રહી કૃષ્ણનો, કરતી નેંણાનો માર;
ચાલેરે સુંદર શામળોરે, રમીયે વન મુઝાર. ધન્ય૦ ૧૩

કામની કૃષ્ણને કંઠે વલાગી;
છૂટશો નાથ હવે માન માગી.

માતા કુંવરને હરખે, કરતી સકળ શણગાર;
ગાલે ટબકુ કીધુંરે, કાજળ લઈ તે વાર. ધન્ય૦ ૧૪
મુખડું નિરખી નિરખી, મીઠાં કીધાં માય;
વળી ઘણી કરતી વારણાં, હૈયે હરખ ન માય. ધન્ય૦ ૧૫

મીઠાં કરીને વદન નેહાલે;
માતાજી મનનાં મોદ મહાલે.

જુવતી જુથ સહુ ચાલેરે, વાજાં વાગે અનેક;
વહાલો વેણુ વગાડેરે, વિનતા વેણુ વશેક. ધન્ય૦ ૧૬
ગગન ગુલાલે છાયો, જાણે થઇ રહી રાત;
મરકલડા કરી આવીરે, શામળીયા સુણીએ વાત. ધન્ય૦ ૧૭

આગળ પાછળ આવીને, સાહ્યા સુંદરશામ;
વશ કીધો વિનતાતણે, પૂરણ કરવા કામ. ધન્ય૦ ૧૮
આગળ આવી નાચે રે, નયણે નીરખી નાથ;
વહાલાજી વદન નિહાલીએ, દરપણ લઈને હાથ. ધન્ય૦ ૧૯
સુખ સાગરમાં ઝીલે, કામા કરે રે કલોલ;
શશિવદની સંગ શોભતી, વાધ્યો ઝાકમઝોળ. ધન્ય૦ ૨૦
રામા રમતાં રસ ચડી, ફાગ મધુરા ગાય;
કામની કૃષ્ણ ક્રીડા કરે, ફૂલી અંગ ન માય. ધન્ય૦ ૨૧
કામનો કૃષ્ણને રંગેરાતી;
મગન થઇ પ્રેમ રસમાં માતી.
અંક આલિંગન લઈ રહી, કરગ્રહી ઢોળે વાય;
પ્રેમદા પ્રેમ ભરાણીરે, ઉર વારણે જાયે. ધન્ય૦ ૨૨
સંતોષી સર્વ સુંદરી, કાનોજી* કરતા વિહાર;
ધન વૃંદાવન મહાલતા, ધન ગોકુળની નાર. ધન્ય૦ ૨૩
સુરીનર કુસુમે વધાવે રે, દેવ દુંદભી થાય;
કૃષ્ણ કૃપાથી નરસૈંયો, હરખી હરી ગુણગાય. ધન્ય૦ ૨૪

પદ ૧૪ મું-રાગ વસંત.

જમુનાંને તીરે શામળો, જુવતી જુથ મોઝાર;
મહારસ માંહે મહાલતો, ઉલટ અંગ અપાર. ૧
વહાલો વેણુ વજાડે રે, નાચે નારી સંગ;
ઝાંઝર નેપૂર રણઝણે, તાળી તાલ મૃદંગ. ૨
ગાયે ગીત સોહામણાં, શામા સરવે સાદ;
તારુણી તાન મેલાવેરે, વેણા વાહે નાદ. ૩
અબિલ ગુલાલ ઉછાળેરે, ચુવા ચંદન સાર;
કેશરભરી પીચકારીરે, કરે પરસ્પર માર. ૪
હલધર ગોપ તહાં આવ્યા, કુસુમ લતા લઇ હાથ;
બળવંત બાળી ઉલટી, છોડી સઘળો સાથ. ૫

* પાંઠ. " કાલોજી. "

માર પરસ્પર કીધો રે, ઉલટી વ્રજની નાર;
કોઇ હાર ન માનેરે, હરખે નંદકુમાર. ૬
ચુવા ચંદન છાંટે રે, કેશર ઘોળી રંગ;
અબિલ ગુલાલ ઉછાળે રે, વાધ્યો મહારસ રંગ. ૭
જૂવતિ જૂથ મહાબળ વાધ્યુંરે, નાઠા ગોપ ગોવાળ;
હોહો કરીને ગાયેરે, વાયે તાળી ને (વળી) તાલ. ૮
ઘસમસતી હલધર સાહ્યારે, કુંકુમ કરદમ લીધાં;
મુખડું માંજીને હસીઆરે, કાજળ નેણે કીધાં. ૯
મનમાં મોદ ભરાણીરે, ફુલી અંગ ન માયે;
આવોજી વદન નેહાળીએ, કર લઇ દરપણ માંહે. ૧૦
શશિવદની સોંડી કરી, તારુણી ટોળી માંહે;
નાચે ગાયે ગમતુંરે, મહુયરની* ધૂન થાયે. ૧૧
પ્રાણજીવનને ઘેરી કરી, બળીઓ ભિડ્યો બાથે;
કેશર ગોળી ઢોળીને, સાહી રહ્યાં બે હાથે. ૧૨
પીતાંબર પટ લઇને, હાસ્ય કરે સર્વ નાર;
ગમતો ગમતો કરશું રે, શામલા સકલ શણગાર. ૧૩
નલવટ ટીલી કીધીરે, નેણે કાજળ સાર;
શીષ ફૂલ રાખડી ઝલકેરે, મોતી માંય† અપાર. ૧૪
નાકે વેસર ઘાલતાં, રમતાં નાના ભાવ;
કંકણ ચૂડી ખલકે રે, હાર હેમ જડાવ. ૧૫
પટોળી અતિ ઓપતી, ફુમક ફરકે માંહે;
કંદુક કુસુમ બે લઈને, મેલ્યાં ચોલી માંહે. ૧૬
નેપૂર પાયે રણઝણે, કટી મેખલા ઝણકાર;
લટકે બાહુ લોઢાવોજી, ઝાંઝરને ઝમકાર. ૧૭
મુખડું જોતાં માનુની, મોહી રહી મનમાંહે;
એક ભાવી આગળ ધરે, નીરખોજી દર્પણ માંહે. ૧૮

---

* પાઠ. "મહુવરની." † પાઠ. "માંગ."

શામલાનો વેષ શામાને, કીધો અતિ આનંદ;
શોભા કહી નવ જાયરે, જોડે નંદાનંદ. ૧૯
વાજાં વાજતે* ચાલ્યાંરે, જૂવતી જીવન સંગ;
આવ્યાં નંદજીને આંગણે, માતાજી ફૂલ્યાં અંગ. ૨૦
જોડું સુંદર શોભતુંરે, ગોપી મંગલ ગાય;
મુકતા થાળ વધાવીને, મીઠડા કીધા માય. ૨૧
અંબર ભૂષણ આપ્યાંરે, શામા શોભતાં અંગ;
નિત્ય નિત્ય રમવાને આવજો, મહારા મોહન સંગ. ૨૨
સર્વસ્વ વારીને વારણે, †ચાલી ચતુરી નાર;
નેણા સફળ કરી નરખેરે, નરસૈંયો કૃષ્ણ વિહાર. ૨૩

પદ ૧૫ મું–રાગ વસંત.

કહો કેમ વસીએ રે મારા વહાલા, ગોકુળ લુંટ મંડાણી;
નંદતણો નાંધડીયો રે નરહરિ, થઈને બેઠો દાણી. કહો૦
ભાગ નથી રે એનો લાગ નથી રે, બાળક જાણીને પાળ્યો;
દધી વેચવાનો મારગડો તે, કહાનુડે ખાળ્યો. કહો૦
એકનું ઢોળે વહાલો એકનું ફોડે, એકનું દધી લુંટી ખાય;
(એક) એકને વહાલો અટકણ બોલે, તે રે સહ્યાં કેમ જાય. કહો૦
(એક) એકને વહાલો ચીર પહેરાવે, એકને ચરણા ચોળી;
(એક) એકને વહાલો ગીત ગવડાવે, બીજીને મેલે ઠેલી. કહો૦
સહુ રે સખી વૃંદાવન ચાલી, અબીલ ગુલાલ ભરી ઝોળી;
નરસૈંયાના સ્વામીની સંગે રમતાં, ત્યાં ખેલીશું હોળી. કહો૦

પદ ૧૬ મું–રાગ વસંત.

જોડું શોભતુંરે શોભતું, શામલિયા ને શામારે;
હાસ્ય કરે સહુ સન્મુખ આવી, આનંદી મનમાંરે. જોડું૦ ૧
વાજાં વાજે ઝાંઝર નેપૂર, તાળી ને વળી તાળરે;
અબિલ ગુલાલ કનક પિચકારી, બાંધો રંગ વિશાળરે. જોડું૦ ૨

---

* પાઠ. "વાગે" † પાઠ. 'ચરણે ચાલી.'

નેહ ઝડ લાગી સુંદર વરશું, પ્રેમદા પ્રેમે પુરીરે;
ચુવા ચંદન વિલસે વનિતા, સખલી સામા ચુરીરે. જોડું૦ ૩
ઉપર સુરીવર કુસુમે વધાવે, બોલે જયજયકારરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી રમતો, વૃંદાવન મોઝારરે. જોડું૦ ૪

પદ ૧૭ મું-રાગ વસંત.

પ્રેમદા પૂજેરે પૂજેરે,* પિયુશું આણી પ્રેમરે;
આવ્યો દાહડો રંગે રમવાનો, પંચમી પુરણ કામરે. પ્રેમદા૦ ૧
નાના વિધનાં કુસુમ અનોપમ, કેશર ચંદન ઘોળીરે;
અબીલ ગુલાલ અગર ઉત્તમ, અરચો સૌ વનમાળીરે. પ્રેમદા૦ ૨
ધન ધન ઋતુ રળીઆમણી, ફુલ્યું સઘળું વનરે;
નરસૈંયાચા સ્વામિ રંગે રમશે, યુવતી પ્રાણજીવનરે. પ્રેમદા૦ ૩

પદ ૧૮ મું-રાગ વસંત.

માતા હરખીનેરે હરખીને, મોતીએ થાળ ભરાવે રે;
સુંદર જોડું શોભતું, ઉરપર લઇ વધાવે રે. માતા૦ ૧
આભુષણ અંબર બહુ આપ્યાં, જેને જેવા શોહે રે;
આંગણુડામાં આનંદ વાધ્યો, માનનિયા મન મોહે રે. માતા૦ ૨
જેજેકાર કરે સહુ નારી, નાચે ને વળી ગાયે રે;
ભણે નરસૈયો મુખડું જોતાં, માતા તૃપ્ત ન થાયે રે. માતા૦ ૩

પદ ૧૯ મું-રાગ વસંત.

માનની મોહનશુંરે મોહનશું, ધાઇ ધાઇ ભરતી રંગરે;
અબીર ગુલાલ ઉછાળે અબળા, ફુલી ફાલી અંગરે. માનની૦ ૧
ચાબુક ગ્રહીને શશિવદની, સન્મુખ પાલવ ગ્રહીને તાણેરે;
ભુજબળ ભીડી ભામની, તે મોહન મધ્યે આણેરે. માનની૦ ૨
ચંદ્રભાગા ચુઆ ચંદન લઇ, વહાલાનું મુખ માંજેરે;
ભણે નરસૈંયો ભામણુડલાં લઇ, નારી નેણાં આંજેરે. માનની૦ ૩

* પાડ. "પૂજોરે પૂજોરે."

પદ ૨૦ મું-રાગ વસંત.

માનની મોહીરે મોહીરે, કહાન કામી જોતાંરે;
નીલાંબર અતિ સુંદીર વહાલા, તાળી દઈ દઇ હસતાંરે. માનની૦ ૧
સાચું બોલો શામળીયા રે, દરપણ માંહે નિહાળીરે;
શોભંતો શણગાર સુંદીરવર, આંજી આંખ અણિઆળીરે. માનની૦ ૨
મરકલડો કરી મહાબળીયાને, ગાલે ટબકું કીધુંરે;
ભણે નરસૈંયો ભામણડલાં લઈ, મુખ ભેળી ચુંબન દીધુંરે. માનની૦ ૩

પદ ૨૧ મું-રાગ વસંત.

બાહુડી મહેલોજી મહેલોજી, શું છે અમશું કાજરે;
અબીલ ગુલાલે અંગ ભર્યું,વહાલા નહીં કાંઈ તહાંને લાજરે. બાહુડી૦ ૧
કેશરની પીચકારી છાંટી, ઊર અંબર કાંટાળાંરે;
આલિંગન દેતાં મારા વહાલા, દુરીજન લોક બોલાવાંરે. બાહુડી૦ ૨
ટોળે મળી સર્વ તારુણી, મરકલડાં મસ કરતીરે;
નરસૈંયાચા સ્વામિશું રસભર રમતાં, કેશર રસમતતીરે. બાહુડી૦ ૩

પદ ૨૨ મું-રાગ વસંત.

માતા મોહનને મોહનને, રે જઇ ઉચ્છંગે લીધો રે;
અબીલ ગુલાલ મહા રસરંગે, માનની મનોરથ સીઝો રે. માતા૦ ૧
ધન્ય ધન્ય ધન્ય કૃષ્ણ, ધન્ય એ ગોપી ધન ધન જશોદા માયરે;
પૂરણ પ્રીતે તૃપ્ત થઇને, વશ થયા જાદવરાય રે. માતા૦ ૨
સુરીનર મુનીવર ભરમે* ભૂલા, લીલા ભેદ ન જાણે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિ નિત્યે રસમાં ઝીલે,કૃષ્ણલીલા રસ માણે રે. માતા૦ ૩

પદ ૨૩ મું-રાગ વસંત.

મુખડું નિરખતાં રે નિરખતાં, તાળી દઇ દઈ નારરે;
દરપણ આગળ લઇને ઉભાં, શશીવદની સુકુમારરે. મુખડું૦ ૧
ભામડલાં લે ભામનીરે, ચુંબન કરતી વારંવારરે;
ચુંબન ગ્રહી મરકલડો કીધો, નિહાળે નંદકુમારરે. મુખડું૦ ૨

---

* પાઠ. 'ભરુસે ભૂલા.'

લલીતા લલીત મુખ વચન બોલે, ઉડે* અબીલ ગુલાલરે;
શોભા સાગર શામળીયાની, આંજી આંખ વિશાળરે. મુખડું૰ ૩
મુખ અંબર લઇ હલધર હસીયા, ગોપીગોવાળા સાથેરે;
ભણે નરસૈંયો ચંદ્રભાગાએ, હલધર સાહ્યા હાથેરે. મુખડું૰ ૪

પદ ૨૪ મું–રાગ વસંત.

મુખડું મોહનનુંરે મોહનનું, જોતાં તૃપ્ત ન થાયેરે;
અબીલ ગુલાલ ચુઆ ને ચંદન, મહાલે મહારસ માંહેરે. મુખડું૰ ૧
વાજાં વાજે વિધવિધનાં, મોહન વચ્ચે આણીરે;
નાચે નારી કંઠે વળગી, ગાયે મધુરી વાણીરે. મુખડું૰ ૨
હાર ન માને ઉલટી અબળા, હરીને હાસ્ય કરતીરે;
ભણે નરસૈંયો માનની માતી, રંગે રેલ વરસતીરે. મુખડું૰ ૩

પદ ૨૫ મું–રાગ વસંત.

અબળાને અમીરસ ઉલટચો, વહાલા શું કરતાં વિહાર;
ચુઆ ચંદન ભરીને, છાંટતી નંદકુમાર.
(ચાળોલો). છાંટેરે કામની કૃષ્ણ અંગે, ભરી દીધી ભામની સર્વ અંગે.† ૧
જસોદાજીએ કળશ કેશર ભરી, ઉરપર લીધા મોરાર;
અબિલ ગુલાલ વરસાવેરે, નાઠી વ્રજની નાર. ૨
હો હો કરી હરી કડે, ધાયા ગોપ ગોવાળ;
સન્મુખ થઇ સર્વ સુંદરી, પાછી વળી તતકાળ. ૩
કુસુમ લતા કર કામની, મારતી આવી તે વાર;
કેશર કચરો કીધો, નંદતણા ઘેર દ્વાર. ૪
માંહોમાંહે ઝાકમઝોલરે, વાજાં વાદે વાહે;
કોય હાર ન માને રે, પ્રગટચો પ્રેમ ન સમાયે. ૫
જૂવતી જુથ સૌ ધાઈને, કર ગ્રહી લાવી પાસ;
કહો હાર્યા‡ હવે કૃષ્ણજી/ કરે પરસ્પરે હાસ્ય. ૬

---

* પાઠ. 'ઉડાવે.' † પાઠ. "ભરી ભરી ભામની." ‡ મૂળ પાઠ 'કહો હારા.'

(ચાબોલો) કર ગ્રહી કામની કૃષ્ણ લાવી, ભુજ બળ ભીડતી મનમાં ભાવી.
મરકલડે કરી મુખ લોહે, રામા પર્મ આનંદ;
મહારસમાં એ મા'તાં રે, ગોપી ને ગોવિંદ. ૭
ધન ધન લીલા હરિ તણી, કહેતાં નાવે પાર;
કૃષ્ણ કથા નિરખે નરસૈંયો, ધન ધન એ અવતાર. ૮

પદ ૨૬ મું–રાગ વસંત.

રામા રંગીરે રંગીરે, રસમાં થઈ ઝાકમ ઝોળરે;
શામળીયાનું અંગ ભરિને, બોલે મીઠ્ઠ બોલરે. રામા૰ ૧
સુંદીરવર રસમાંહે ઉલટો, ઉલટી અબલા બાળીરે;
વાદે ચડી સહું શિરપર નાખે, ધાઈ ધાઈ કેશર ઘોળીરે. રામા૰ ૨
તાલ પખાજ વેણુ મહુંયર, વિધ વિધ વાજાં વાહેરે;
ભણે નરસૈંયો હલધર ઉપર, યુવતિ જંન ધાયેરે. રામા૰ ૩

પદ ૨૭ મું–રાગ વસંત.

*હાંરે હાંરે કાંકરડીરે કાંકરડી, મુજ ઉરપર નાંખેરે;
કરશું રાવ જસોદા આગળ, એવડું કોણ સાંખેરે. હાંરે૰ ૧
શામાટે શામળિયા વહાલા, અધર સુધારસ પીધોરે;
શામાટે શામળિયા વહાલા, હાર હૈયાનો લીધોરે. હાંરે૰ ૨
સાંઇડું દેતાં શામળિયાને, ફાટી નવરંગ ચોળીરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી કહું તમને, અમો નથી કાંઇ ભોળીરે.† હાંરે૰ ૩

પદ ૨૮ મું–રાગ વસંત.

શોભા શોભંતી રે શોભંતી, શામલિયા ને શામા સંગરે;
નેહજડ લાગી વાદ ચઢી સહુ, ભરી ભરી ભરતી રંગરે. શોભા૰ ૧
નાચે ગાયે નેણુ નચાવે, મરકલડાં કરતીરે;
અળવે આવી શામળિયાને, ઉરની ઉપર ધરતીરે. શોભા૰ ૨
વદન નિહાળી સર્વસ વારે, અબિલ ગુલાલ ઉછાળેરે;
ભણે નરસૈંયો વાજાં વાજે, માનની મોહન મહાલેરે. શોભા૰ ૩

---

* પાઠ. "હાંરે હાંરે કાંકરડી ઠીકરડીરે." † પાઠ. "અમો નથી કાંઈ બાળી ભોળી રે."

પદ ૨૯ મું–રાગ વસંત.

ભામણુલે જાશુંરે જાશુંરે, સુંદીરવરને નિહાળીરે;
ચુવા ચંદને ચરચી વહાલો, વહાશે વેણુ રસાળીરે. ભામ૦ ૧
વહાલા આગળ નાદે નાચી, મધુરું મધુરું ગાશુંરે;
ઝાંઝર ઘુઘરી નેપૂર ઘમકે, વારુ વાજાં વહાશુંરે. ભામ૦ ૨
કરતલ કુંકુમ ભરી ભરી, નાક ને મુખને ભરીશુંરે;
ભણે નરસૈંયો અબીલ ગુલાલે, વહાલાનું અંગ રંગીશુંરે.* ભામ૦ ૩

પદ ૩૦ મું–રાગ વસંત.

ભોળી નવ જાણીશરે નવ જાણીશ, અમે છું ચતુરાં બાળારે;
અબીલ ગુલાલ ભરીશું હોંસે, વહાલે કેશર રસ લીધારે. ભોળી૦ ૧
ટોળે ટોળે તારુણી રે, આગળ આવી ઉભીરે;
બળીયો બાંહે ગ્રહી મેં સાહ્યો, મધ્યે શામા શોભીરે. ભોળી૦ ૨
અબીલ ગુલાલ અગર રસ ઉત્તમ, ભરી કેશર રસ ગોળીરે;
ભણે નરસૈંયો હો હો કરીને, શિરપર નાંખે ઢોળીરે. ભોળી૦ ૩

પદ ૩૧ મું–રાગ વસંત.

ભરશું ભાવધરીરે ભાવધરી, વહાલા કેરું અંગરે;
શામળીઆને સન્મુખ કરીએ, તેમ તેમ વાધે રંગરે. ભરશું૦ ૧
તાલ પખાજ નેપૂરને નાદે, ઝાંઝરના ઝમકારરે;
રમીશું રમત રઢીયાળી, સંગે નંદકુમારરે. ભરશું૦ ૨
એણીપેરે આનંદે વહાલો, ઉર ઉપર ધરશુંરે;
નરસૈંયાચા સ્વામિ વૃંદાવનમાં, લઈ ઉરે વરશુંરે. ભરશું૦ ૩

પદ ૩૨ મું–રાગ વસંત.

ઓપી ગોપીરે ગોપી, કૃષ્ણુતણે રંગ રાતીરે;
અબીલ ગુલાલ ચુવા ને ચંદન,ધાઈ ધાઈ અંગે ભરતીરે. ઓપી૦ ૧
ધન ધન વાજાં વાજે, વારુ હો હો કરતાંરે;
ઘુમણુડી ઘાલે ઘણેરી, શામળીયાશું રમતાંરે. ઓપી૦ ૨

* પાઠ. "વાહાલાના નયણાં આંજીશુંરે."

વાદે વાદે પરસ્પર રમતાં, કહાન કામી સંગેરે;
ભણે નરસૈંયો સુંદીરવર, મહાપુષ્પવૃષ્ટી કરે રંગેરે. ઓપી૦ ૩

પદ ૩૩ મું–રાગ વસંત.

ગોપી ગોવીંદશું ગોવીંદશું, વૃંદાવન માંહે મહાલે રે;
સન્મુખ આવી શામળીયાપર, અબીલ ગુલાલ ઉછાળે રે. ગોપી૦ ૧
સુંદીરવરને શણગારીને, હૈડે હરખ ન માય રે;
વાજાં વાજે નાચે નારી, મધુરું મધુરું ગાય રે. ગોપી૦ ૨
પિતાંબર ચોળી અતિ ચળકે, નાકે વેશર લળકે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ શોભે સુંદર, કાને ઝાલ ઝબૂકે રે. ગોપી૦ ૩

પદ ૩૪ મું–રાગ વસંત.

કુસુમે વધાવો રે વધારો રે, શશીવદની સંગેરે;
શણગટડો વાળે આવીને, ઉલટ વાધ્યો અંગેરે. કુસુમે૦ ૧
નીલાંબર પીતાંબર પેહરી, ભેળી ગાંઠડલી વાળીરે;
મુખડું જોતાં મનમાં ફુલ્યાં, વહાલો વનમાળીરે. કુસુમે૦ ૨
જો કહો મુખથી હાર્યો* વહાલા, ભામણડલે જઇએરે;
નરસૈંયાચા સ્વામિનું સુખ મુકી, અળગા કેમ થઈએરે. કુસુમે૦ ૩

પદ ૩૫ મું–રાગ વસંત.

કૃષ્ણ ઝીલે જમુના જળ માંહે, શ્રીરંગને મલીને શામા રે;
પ્રેમ ધરીને પાણી છાંટે, રંગ ભરી રમતી રામા રે. ૧
ચહુ દીશે ચતુરાં ચદન ચરચે, અગર ઉત્તમ રસ ભેલી રે;
હાર કુસમના વહાલા કંઠે, ઘાલે દઈ દઇ તાલી રે. ૨
ઉલટી અબલા જોબનમાતી, ભુજ બળે ભીડી રહેતી રે;
ભણે નરસૈંયો શશીવદની તે, નીરખી નેણાં ભરતી રે. ૩

પદ ૩૬ મું–રાગ વસંત.

ચુવા ચંદન ચરચી અંગે, જળ જુમનામાં રમતાં રે;
પ્રેમદા પ્રેમ ભરી સંગે ઝીલે, ભામની ભાવે ભજતાં રે. ૧

* મુળ પાઠ 'હારો' છે.

સન્મુખ રહી સખી સુંદરી, વહાલાનું અંગ ભરતી રે;
ઉલટી અબલા ઉરપર લઈને, વહાલે ભુજા ભરતી રે. ૨
નાના વિધ કુસમ અનોપમ, ગુંથી સુંદર હાર રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી કંઠે, આરોપી કર, કરત વિહાર રે. ૩

પદ ૩૭ મું-રાગ વસંત.

ચાલોરે આપણ સહુ મળી, રમીએ વહાલાને સંગ;
કેશર માટ ભરાવો, ભરીયે વહાલાનું અંગ. ૧
શણગારે સોહાવેરે, ચોળી પટોળી સાર;
મનગમતો ઉર મહાલીયે, જીવન પ્રાણ આધાર. ૨
શામા સહુયે શોભતી, શશીવદનીને સંગે;
નેપૂરીયાંને ઠમકે રે, નાચે નવલે રંગે. ૩
નંદકુવર અતિ શોભતા, સાથે ગોપ ગોવાળ;
વાહે મહુવર વાંસળી, ગાયે ગીત રસાળ. ૪
અબીલ ગુલાલ ઉછળે, નાતા (?) આવ્યાં જહાં વ્રજ નાર;
સન્મુખ થઈરે સુંદરી, કરે પરસ્પર માર. ૫
ચુવા ચંદન કેશર, જાણે વરસે મેહ;
કોઇ હાર ન માનેરે, અબળા ઉલટો નેહ. ૬
છેલપણે છાના જઈ, સાહે ચતુરસુજાણ;
અળવે શું ઉર લીધો રે, વારી તન મન પ્રાણ. ૭
મુખડું જોઈ મન હીસે, કાજળે નેણ સમાર;
શણગારે સોહાવ્યો રે, સુંદર નંદકુમાર. ૮
એક ચિબુક ગ્રહી જોયેરે, તાળી પાડી* હાથ;
વ્હાલાજીનું રૂપ નિહાલીયે, આપું દરપણ હાથ. ૯
હલધર ઉપર ઉલટી સહી, લાવી તેણીવાર;
સરખેસરખું કીધું રે, હો હો બોલે અપાર. ૧૦
ધન્ય ધન્ય લીલા હરિતણી, મહાલે ગોકુળમાંય;
કામની, કૃષ્ણ ક્રીડા કરે રે, દેવ દુંદભી વાય. ૧૧

---

* પાઠ. "તાલી દેઈ દેઈ હાથ."

નાદે નારી નાચે રે, નારી સંગે નાચે નાથ;
કૃષ્ણ કરુણાએરે નરસૈંયો, નિરખી થયો રે સનાથ. ૧૨

પદ ૩૮ મું–રાગ વસંત.*

ચાલો ચાલો સખી વૃંદાવન જૈયે, ગોવિંદ ખેલે હોળી;
નટવર વેશ ધર્યો નંદનંદન, મળીને મહાવન ટોળી. ૧
એક નાચે એક તાળ વગાડે, છાંટે ચંદન ઘોળી;
એક એક શું કરેરે મરકલડા, ગાયે ભાંભર† ભોળી. ૨
કર્યા શણગાર ને હાર નગોદર, પહેરીયા ચરણા ચોળી;
સેંથે સિંદુર ને નેણે સમાર્યાં, કુંકુમ કેશર ઘોળી. ૩
એક છાના છમકલડા વાહે, એક વાગા બોળે બાળી;
એક માંહોમાંહે કરે મરકલડા, હસી હસી દે કર તાળી. ૪
વસંતઋતુ વૃંદાવન શોભે, પ્રફૂલ્યો ફાગણ માસ;
ગોવિંદ ગોપી હોળી રમે ત્યાં, જોયે નરસૈંયો દાસ. ૫

પદ ૩૯ મું–રાગ વસંત.

અળગાં કેમ થઈએરે કેમ થઇએરે, રંગે રમીએ હોળીરે;
ચુઆ ચંદન કલશ કનકના, ભરીએ કેશર ગોળીરે. અળગાં ૧
શિખા સહીત શામળીયો સોહે, સન્મુખ શામા આવેરે;
અબીલ ગુલાલ પરસ્પર છાંટે, રમતાં રુડો ભાવેરે. અળગાં ૨
ચુવા ચંદન કનક પિચકારી, વાધ્યો રંગ અપારરે;
ભણે નરસૈંયો મહાઝકઝોળે, કોય ન માને હારરે. અળગાં ૩

પદ ૪૦ મું–રાગ વસંત.

અબળા આનંદીરે આનંદીરે, પીયુશું પ્રેમે પૂરીરે;
અબીલ ગુલાલ કેશરરસ, છાંટે સંગ્રામે સૂરીરે. અબળા૦ ૧
સન્મુખ રહી સર્વ સુંદરીરે, મધ્યે શામા ગોરીરે;
ચતુરપણે ચંચલગત જોતી, શણગારે શોરીરે. અબળા૦ ૨

---

* આ પદ, પદ ૮ માની ત્રણ લીટી સુધી એકસરખું છે. તે પછીની કડીઓમાં ફેર છે.
† ત્રણ પ્રતમાં એ પાઠ છે ને એકમાં 'ભમ્મર' પાઠ છે.

વશ કીધો વનિતાએ વહાલો, મરકલડાં કરતીરે;
નરસૈંયાચા સ્વામિશું રમતાં, હળવે ઉર ધરતીરે. અબળા૦ ૩

પદ ૪૧ મું–રાગ વસંત.

અબળા આવી રે આવી, ગૃહ ગૃહથી સહુ નારરે;
અબીલ ગુલાલ ઉછાળે, ગાયે ઊભી નંદદ્વારરે. અબળા૦ ૧
પહેરી ફાલી પલવટ વાળી, શણગારે સારીરે;
મોહન કેરું મુખ જોવાને, ઉનમત ઉભી બારીરે.* અબળા૦ ૨
તાલ મૃદંગ વેણુ ને મહુવર, નેપૂર ધ્રૂન થાએરે;
ભણે નરસૈંયો ધસમસતી, સહુ વાહલો જોવા જાએરે. અબળા૦ ૩

પદ ૪૨ મું–રાગ વસંત.

ભામણડાં લઇ શામલીયાનાં, વદન નેહાલી રહીયેરે;
નેણે નેણ મેલાવી વહાલો, તે સુખ કહેને કહીયેરે. ૧
પ્રેમ ધરી પાતલીયા સાથે, વાત રસાલી કરીયેરે;
તાલી દઇ દઈ વહાલા સાથે, અળવેશું ઉર ધરીયેરે. ૨
મનગમતો મહાલું મહારો વહાલો, કંઠે બાહુડલી ઘાલીરે;
ભણે નરસૈંયો નવ મનથી, મહેલું પ્રાણુને ટાળીરે. ૩

પદ ૪૩ મું–રાગ વસંત.

વનિતા વાદ ચડીરે વાદ ચડી, પિયુને પ્રેમ ભરાણીરે;
કેશર રસની ગોળી ઢોળી, તે શામા શિર આણીરે. વનિતા૦ ૧
અબીર ગુલાલ ઉછાળે હળવે, ચુવા ચંદન ઘોળીરે;
સન્મુખ આવી શામળીયાને, ભરી ભરી નાંખી ઝોળીરે. વનિતા૦ ૨
ઉમંગી અબળા આલાપે ને ગાયે, વાધ્યો પરસ્પર રંગરે;
શશીવદની સુંદરવર સાહી, ભીડ્યો અંગોઅંગરે. વનિતા૦ ૩
તાળી દેઈ દેઈ હાસ્ય કરેરે, મોહનનું મુખ જોતીરે;
ભણે નરસૈંયો રસની લેહેરે, કામની કેલ કરંતીરે. વનિતા૦ ૪

પદ ૪૪ મું–રાગ વસંત.

વનમાં વિલસતાં રે વિલસતાં, વહાલો વનિતા વેશેરે;
નિરખંતાં મોહી રહ્યાં સહુ, અબળા અંગ ઉલાસેરે. વનમાં૦ ૧

---

* પાઠ. 'ઉન્મત હુંવારીરે.'

ધન ધન ઋતુ રઢીયાળી, રસમાં કહાન કામની રમતાંરે;
શામળીયાને શામા રૂપે, ધાઈ ધાઈ ઉરપર લેતાંરે. વનમાં૦ ૨
ધન ધન ગોપી સખા સંગમના, ધન ધન હળધર વીરરે;
ધન નરસૈંયો નેણે જોતાં, ધન ધન જમુના તીરરે. વનમાં૦ ૩

પદ ૪૫ મું–રાગ વસંત.

વનમાં વહાલાશુંરે વહાલાશુંરે, કરશું કેલ રસાળીરે;
કનક ઘડા કેશરના ભરશું, પલવટડી વાળીરે. વનમાં૦ ૧
શામળીયાને શીર નામી, દેશું પ્રરસ્પર તાળીરે;
કહેશું આવો રમીએ આપણુ, બળીયા વનમાળીરે. વનમાં૦ ૨
કોણુ હારે કોણુ જીતે મોહન, અબીલ ગુલાલ ઉછાળીરે;
નરસૈંયાચા સ્વામિ સંગે રેહશું, તવતવડીરે ટોળીરે. વનમાં૦ ૩

પદ ૪૬ મું–રાગ વસંત.

વહાલો વહાલ ધરીને, શામા સંગે સોહાવે;
મુક્તાફળ બેઉ કરમાં લઇને, કામની કૃષ્ણુ વધાવે. ૧
કેશર ગોળી શીરપર ઢોળી, સહુએ હો હો કરતી;
માતા મોદ ન માએ મનમાં, મોહન મુખ જોતી. ૨
ચોળી ચીર આભૂષણુ આપ્યાં, હરખી હરખી ગાયે;
ભણે નરસૈંયો રમતાં રમતાં, કૃષ્ણુ કામની જાયે. ૩

પદ ૪૭ મું–રાગ વસંત.

ઓરા આવો અલબેલા વહાલા, રંગ ભરી રમીએ હોળી;
તમ સાથે રમવાને આવી, સરસ બનીને ટોળી. ૧
લાલ ગુલાલ અબીલ ઉડાડીએ, નાંખીએ લઇ લઈ ઝોળી;
કનકની પીચકારી ભરી ભરી, છાંટીએ કેશર ઘોળી. ૨
તમારો વાઘો કરીએ ભીનો, તેલ ફૂલેલમાં બોળી;
અમારી નિલાંબરની સાડી, રસબસ કરીએ ચોળી. ૩
બાહર માહર સરખાં થાએ, માંહેમાંહે ઝકોળી;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગે રમતાં, અબળા તે બાળીભોળી. ૪

પદ ૪૮ મું–રાગ વસંત.

આપણ રમશું રે રમશું રે, રંગ રસાળી હોળી;
શામળીયો વશ કરવાને, ભરશું કેશર ઘોળી. ૧
અબીલ ગુલાલ અગરરસ ઉત્તમ, ઘર ઘરથી નીસરશું;
નંદકુમારનું મુખ માંજીને, હો હો હોળી કરશું. ૨
જોવોરે આ ઋતુ રઢીયાળી, કોયલ ટહૂકા બોલે;
નરસૈંયાચા સ્વામિશું રમતાં, કરશું ઝાકમઝોળે. ૩

પદ ૪૯ મું–રાગ વસંત.

દરપણે નિહાળી જો નિહાળી જોરે, શામળીયા વહાલા;
આગળ પાછળ તાળી દઈને, કરે નેણુના ચાળા. ૧
કેશરની ગોળી રંગે રોળી, કરે પરસ્પર માર;
વાજાં વાજે વિધવિધનાં ત્યાં, કટી કંકણુ ઝણુકાર. ૨
ચાલો જઈયે જસોદા કને, કુંવર રૂપ નિહાળે;
અબળા અતિ આનંદી મનમાં, અબીર ગુલાલ ઉછાળે. ૩
વંદ્રાવન રળિયામણું રે, રળિયામણી ગોપી ગાય;
ભણે નરસૈંયો સુરીનર ઉમંગી, પુષ્પ વૃષ્ટિ ત્યાં થાય. ૪

પદ ૫૦ મું–રાગ વસંત.

ઉરપર લીધો રે લીધો, વહાલો વનમાળીરે;
મનગમતો સણગાર કરીને, નિરખે વાળી વાળીરે. ઉર૦ ૧
ચંદ્રભાગા ચંદ્રાવલીરે, શશીવદનિ સુકુમારરે;
અબીલ ગુલાલે અંબર છાયો, વિલસે વનમુઝારરે. ઉર૦ ૨
અબલા ઉલટી હલધર સાહો, કરે રે રંગના રોળરે;
મુખ માંજીને નેણે કાજલ, વાધો તે ઝાકમઝોળરે. ઉર૦ ૩
સખી સુદામા સરખા કીધા, બાલાબળ વાધુરે;
ભણે નરસૈંયો સુખની લહેરે, શામાયે સુખ લીધુંરે. ઉર૦ ૪

પદ ૫૧ મું–રાગ વસંત.

યુવતીજ મળીરે યુવતીજ મળી, મોહનશું માણે હાલેરે;
ચહુદિશ ચતુરાં ઉલટી અંગે, અબીલ ગુલાલ ઉછાળેરે. યુવ

ચુઆ ચંદન કેશર ઘોળી, જોબન માતી નારરે;
ઉલટયા હળધર ગોપ સંગાથે, પડે પરસ્પર મારરે. યુવતીજ૦ ૨
એક છાંટે એક ભરી ભરી લાવે, હો હો કરીને ગાજેરે;
ભણે નરસૈંયો મા કહો હાવે, માનની મચ્છર છાજેરે. યુવતીજ૦ ૩

પદ ૫૨ મું-રાગ વસંત.

યુવતી જીવનનેરે જીવનને, આલિંગન લેવંતીરે;
ચુઆ ચંદન કરતલ મહીં, શ્રી મુખડું માજંતીરે. યુવતી૦ ૧
આગળ પાછળ અબળા ઉભી, મધ્યે મોહનને આણીરે;
અબીલ ગુલાલ અંગ ભરીને, અંબર લીધું તાણીરે. યુવતી૦ ૨
વહાલ ધરી વહાલાને વશ કીધો, કોઈ ન જાણે ભેદરે;
એ લીલા વ્રજવનિતા જાણે, કે જાણે નરસૈંયો વેદરે. યુવતી૦ ૩

પદ ૫૩ મું-રાગ વસંત.

ગાજે ગર્વ ધરી, ગોપી ગર્વ ધરી, વહાલાને વશ કરતાં રે;
ચુઆ ચંદન ચરચી અંગે, હળવે ઉરપર ધરતાં રે. ગાજે૦ ૧
ટોળે ટોળે સર્વ તારુણી, મરકલડાં કરતી રે;
પ્રાણજીવન ધનને ઉર આણી, સરસ રસ ભરતી રે. ગાજે૦ ૨
વહાલા કેરું વદન નિહાળી, ઉભી ગાલ વજાડે રે;
ભણે નરસૈંયો આવી ટોળે, તારુણી તાળી પાડે રે. ગાજે૦ ૩

પદ ૫૪ મું-રાગ વસંત.

હો હો કરતી હરીને સાથેરે સાથે, હરખી હાસ્ય કરંતી રે;
અબીલ ગુલાલ ચુઆ ને ચંદન, વહાલાનું અંગ ભરંતી રે. હો હો૦ ૧
યૌવન માતી મધુરું ગાતી, થઇ થઇ કરીને નાચે રે;
આવી આવી સુંદિરવરનો, અધર સુધારસ જાચે રે. હો હો૦ ૨
વારે વારે કરે રે વારણાં, કુસુમે નાથ વધાવે રે;
ભણે નરસૈંયો મહાબળીયાને, હળવે ઉરપર લાવે રે. હો હો૦ ૩

પદ ૫૫ મું-રાગ વસંત.

હાર ન માનેરે હાર ન માને, શામળીયો ઉર ધરતી રે;
શશીવદની સન્મુખ આવી, રંગભરી રંગે રમતી રે. હાર૦ ૧

હો હો હો બોલે બાળી, કહાનજીનો કર સાહ્યો રે;
કરે મનોરથ માનની મનના, યુવતિ વેશે સોહાયો રે. હાર૦ ૨
એમ કરતાં આવ્યા હરજી, નંદતણે ઘેર દ્વાર રે;
ભણે નરસૈંયો માતા હરખે,* ઉલટ અંગ અપાર રે. હાર૦ ૩

પદ ૫૬ મું–રાગ વસંત.

હળધર સાહ્યારે સાહ્યારે, શામળીયાની શાને રે;
કુંકુમરદ સુખસાજ સજીને,† તાલી દેતી તાને રે. હળધર૦ ૧
એક અબીર ‡કેશરની ગોળી, ઢોળી શ્યામ શૂરી રે;
એક અબીર‡ ગુલાલ ઉછાલે, પ્રેમદા પ્રેમે પૂરી રે. હળધર૦ ૨
ચુઆ ચંદન જ્યમ ઘન વરસે, વાધ્યો મને આનંદ રે;
ભણે નરસૈંયો રમતાં રમતાં, હરખે ગોપી ને ગોવિંદ રે. હળધર૦ ૩

પદ ૫૭ મું–રાગ વસંત.

હળવે ઉર ધરતી રે ધરતી રે, શામળીયો દે સાંઈ રે;
મગન થઈને મધ્યે મહાલે, કંઠે ધરી રહી બાંહી રે. હળવે૦ ૧
તાળી દઇ દઇ ગાએ ગોપી, ઝાંઝરના ઝમકાર રે;
તેમ તેમ વહાલો વેણું વજાડે, ઉલટ અંગ અપાર રે. હળવે૦ ૨
અબીલ ગુલાલ કનક ઘટ કેશર, ચુઆ ચંદન સાર રે;
ભણે નરસૈંયો મહારસ વાધ્યો, રમતાં નરહરી ને નાર રે. હળવે૦ ૩

પદ ૫૮ મું–રાગ વસંત.

નેણે§ નિહાળીરે નિહાળીરે, ઘુમણી ઘાલે લાંબી રે;
નાચતાં નેપુરધ્વન વાજે, ખલકે કડલાં કાંબી રે. નેણે૦ ૧
આનંદી અબળા આલાપે, મધુરું મધુરું ગાયે રે;
અબીર ગુલાલ હળવે ઉછાળે, ઉલટ અંગ ન માયે રે. નેણે૦ ૨
કૃષ્ણ કામની લીલા જોતાં, ઉપર જે જે થાયે રે;
નેણ સફળ થયાં નરસૈંયાનાં, જોતાં તૃપ્ત ન થાયે રે. નેણે૦ ૩

---

† પા૦ 'રંગીને'. ‡ પા૦ 'સુખ માણીને,' § પા૦ નરણે.

પદ ૫૯ મું–રાગ વસંત.

શામા સર્વ મળી રે, સર્વ મળી રે, ગોકુલ કેરી નાર રે;
ગોપી ગેલ કરે મદમાતી, સંગમ નંદકુમાર રે. શામા૦ ૧
ચુઆ ચંદન ભરી ભરી છાંટે, નારી ને વળી નાથ રે;
અબીર ગુલાલ ગગનમાં પ્રસર્યો, ભુજ ભરી ભીડે બાથ રે. શામા૦ ૨
નાનાં રંગે અંબર પહેર્યાં, મન ગમતા શણગાર રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ રંગભર રમતો, વંદ્રાવન મુઝાર રે. શામા૦ ૩

પદ ૬૦ મું–રાગ વસંત.

શામા રંગીરે રંગીરે, રસમાં થઇ ઝકઝોળ રે;
શામળીયાનું અંગ ભરીને, બોલે મીઠા બોલ રે. શામા૦ ૧
સુંદિરવર સમો તો ઉલટયો, ઉલટી અબળા બાળી રે;
વાદ ચઢી સહુ શિરપર નામે,* ધાઈ ધાઇ કેશર ગોળી રે. શામા૦ ૨
તાલ પખાજ વેણુ મહુયર, વિધવિધ વાજાં વાદ્યાં રે;
ભણે નરસૈયો હળધરપર, જુવતી જન ધાયાં રે. શામા૦ ૩

પદ ૬૧ મું–રાગ વસંત.

કામા કોડ ભરીરે, કામા કોડ ભરીરે, વહાલાનું શિર ગુંથે રે;
ગોફણડે ઘુઘરડી ઘમકે, મુક્તા ઝળકે સેંથે રે. કામા૦ ૧
કેશર આડ ને કુચરે કુસુમના, કાંચલડી બંધ કસતાં રે;
નલવટ ટીલડી ને નેણુ સમારી, મુખે અંબર દઇ હસતાં રે. કામા૦ ૨
નવરંગી ફાળી પેહેરાવી નટવરને, ચુઆચંદન ભરતાં રે;
ભણે નરસૈયો રામા રીઝી, દરપણ આગળ ધરતાં રે. કામા૦ ૩

પદ ૬૨ મું–રાગ વસંત.

કામા કૃષ્ણ મળીરે, કૃષ્ણ મળી, હસતી મુખડું જોતી રે;
અબીલ ગુલાલ કેશર રસ છાંટે, તારુણી તાળી દેતી રે. કામા૦ ૧
ફરતી ફરતી નાચે નારી, વહાલો વેણુ વજાડે રે;
માનની મોહી મોહન સાથે, લઇ હ્રદયાશું ભીડે રે. કામા૦ ૨
સુર બ્રહ્માદિક કૌતક જોતા, બોલે જેજેકાર રે;
ભણે નરસૈંયો ભરમ ન જાણે, વરસે કુસુમ અપાર રે. કામા૦ ૩

---

* પા૦ "નાંખે."

પદ ૬૩ મું–રાગ વસંત.

રંગ રસ રાતી રે રાતી રે, વહાલા શું માણે રે;
પ્રેમ ભરાણી પ્રેમદા, તે અવર કોએ ન જાણે રે. રંગ૦ ૧
સર્વ મળી શામળીયાને, સકળ કીધો શણગાર રે;
પીતાંબર* પહેરાવ્યું પોતે, શશિવદની સુકુમાર રે. રંગ૦ ૨
નાચો વહાલા જમ કહીએ, તમ વાજાં વાદે વાહશું રે;
ભણે નરસૈંયો શશિવદનીને, ભીડી હૃદયા રહેશું રે. રંગ૦ ૩

પદ ૬૪ મું–રાગ વસંત.

રંગમાં રાતો રે રાતો રે, કરતો મધુરું ગાન રે;
ચુવા ચંદન માંહેમાંહે રેડે, કામની ને વળી કહાન રે. રંગમાં૦ ૧
તવતવડી તારુણીની ટોળી માંહે, શામળીયો સોહે રે;
અબિલ ગુલાલ ઉછાળે અબળા,તેમ તેમ મનડું મોહે રે. રંગમાં૦ ૨
સોળ કળા સંપૂરણ શ્રીહરિ, શશીવદની શ્યામા રે;
ભણે નરસૈંયો લીલા જોતાં, ભૂલી રહ્યો બ્રહ્મા રે. રંગમાં૦ ૩

પદ ૬૫ મું–રાગ વસંત.

જીવન રમશેરે, રમશેરે, રંગે મનગમતાં કરશું રે;
ચુઆ ચંદન ભરી ભરી વહાલાને, હળવે ઉર ધરશું રે. જીવન૦ ૧
અબીલ ગુલાલ કેશર ગોળી, ભરી ભરીને ધરશું રે;
કર પીચકારી સન્મુખ થઈને, વહાલાને છાંટીશું રે. જીવન૦ ૨
પ્રેમ ધરી પાતળીયાને, આપણ વશ કરશું રે;
ભણે નરસૈયો મુખ માંજીને, તાળી દઈને હસશું રે. જીવન૦ ૩

પદ ૬૬ મું–રાગ વસંત.

ધન ધન ધરતી રે ધરતી રે, જ્યાં સુંદિરવર નાચે રે;
ધન ધન ગોપી પ્રેમે કુંજમાં, રામા રસમાં રાચે રે. ધન૦ ૧
ધન ધન ચુવા ચંદન ચતુરાં, અબીલ ગુલાલ ઉછાળે રે;
ધન ધન કેશર કરદમ કીધો, મદ ભરી માનની મહાલે રે. ધન૦ ૨
ધન ધન જોબન† ચુવતિ કેરું, જીવન અબલા‡ સોહે રે;
ભણે નરસૈયો ધન ધન લીલા, જોતાં સુરીનર મોહે રે. ધન૦ ૩

---

* 'પા૦ નિલાંબર.' † પા૦ 'જીવન' ‡ પા૦ 'જબલા.'

પદ ૬૭ મું–રાગ વસંત.

ઝાકમ ઝોળ કરી ઝાકમ ઝોળ કરીરે, વહાલો વશ કરશું રે;
અનેક હાવભાવ કરીને, હળવે ઉરપર ધરશું રે. ઝાકમ૦ ૧
શણગારે શોભંતો કરીને, તાળી દઇ દઈ હસશું રે;
આંખલડી આંજીને આપણ, વાદે વેણા વહાશું રે. ઝાકમ૦ ૨
કંકણ ધૂન ઘુઘરડી ઘમકે, દરપણ લઇ ધરશું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ નાચંતો, આપણ ભામણલડે જાશું રે. ઝાકમ૦ ૩

પદ ૬૮ મું–રાગ વસંત.

આજદીન રુડો રે રુડો રે, રુડું ગોકુળ ગામ રે;
રુડી રામા રંગે રમતી, રુડા સુંદરશામ રે. આજ૦ ૧
રુડી વાટ સોહે રંગે રાતી, રુડા જમના તીર રે;
રુડું વન વંદ્રાવન ફુલ્યું, રુડા હળધર વીર રે. આજ૦ ૨
રુડો રસ આવ્યો નરસૈંયાને, પીતાં તૃપ્ત ન થાય રે;
રુડે રુડું તો મળે જો, પૂજીએ જાદવરાય રે. આજ૦ ૩

પદ ૬૯ મું–રાગ વસંત.

કેલ કરતાંરે, કરતાં રે, વહાલાને વશ કીધો રે;
ચુઆ ચંદન મુખ માંજીને, અબળાએ ઉર લીધો રે. કેલ૦ ૧
પીતાંબર લઇ પાતળીયાનું, નીલાંબર પહેરાવ્યું રે;
હોહો કહો હરી હવે હાર્યો, માનનિયે માન ભંગાવ્યું રે. કેલ૦ ૨
ચંદ્રભાગા ચમકતી આવી, રાખ્યાં બેઉને જોડે રે;
ભણે નરસૈંયો કુસુમે વધાવે, કામા લઇને કોડે રે. કેલ૦ ૩

પદ ૭૦ મું–રાગ વસંત.

નારી નરહરીશું નરહરીશુંરે, ભાવ ધરી ભજતી રે;
સુંદિરવરશું સાંઇડું લેતાં, મોહનને મનગમતી રે. નારી૦ ૧
કરતલ કુંકમ ભરી વધાવે, ભામની વહાલાનું મુખ માંજે રે;
હાસ્ય કરી હરિવદન નિહાળે, તાળી ચોદિશ વાજે રે. નારી૦ ૨
સાન કરી શામળીએ વહાલે, તેડ્યા સહુ ગોવાળ રે;
અબીર ગુલાલ કેશર પીચકારી, છાંટે શ્રી ગોપાળ રે. નારી૦ ૩

તેંવતેવડી સર્વ સુંદરીરે, શામા સદન મોરાર રે;
નરસૈયાચા સ્વામિપર છાંટે પરસ્પરે, કોય ન માને હાર રે. નારી૦ ૪

પદ ૭૧ મું–રાગ વસંત.

નાના નહીં બોલું, નહીં બોલુંરે, પરાણે નહીં હોય પ્રીત રે;
પાલવ ગ્રહીને શું રાખી, કહોની ક્યાંની રીત રે. નાના૦ ૧
અબીર ગુલાલ કેશર છાંટીને, હું રહીશ સામું જોઈ રે;
મનગમતીને હું જાતે લઈને, કંઠે ધરતી બાંહી રે. નાના૦ ૨
વંદ્રાવનમાં પટ્રવરીયા, તે વડા ને વડીની સાથે રે;
નરસૈયાચા સ્વામિને વહાલી, હું તેને ભીડીશ બાથે રે. નાના૦ ૩

પદ ૭૨ મું–રાગ વસંત.

સાખી–નાચેરે નાથને નારી ગાયે,
સ્નેહ ધરી શામળો વેણુવાહે. ૧
માનુની આગળ નાચેરે, નટ નાગર* નંદકુમાર;
વાજાં વાગેરે રસ ભર્યાં, કરે થેઇ થેઈકાર. ૨
તારુણી તાન મીલાવેરે, તાળી ને દે વળી તાલ;
રામા રંગે રમતાંરે, ઉડારે અબીર ગુલાલ. ૩
ચુઆ ચંદન વરસેરે, ઉલટી વ્રજની નાર;
કનક કલશ કેશરતણા રે, ભરી ભરી કરતાં માર. ૪
જાણેરે સાયર ઉલટો રે, લેહેરે લેહેરે તુરંગ;
માનની મોહન માહલતાં રે, ઉલટ વાધ્યો અંગ. ૫

સાખી–નારી સહુનાં વદન નિહાલે;
અંગ અનંગની પીડ ટાલે.†
આવ્યાંરે ગરજતાં ગોપીરે, સંગમ શામલવાન;
નારી નાદે નાચંતાંરે, ગાતાં મધુરું ગાન. ૬
મધ્યે મોહન રાજેરે, વાગે તાલ મ્રદંગ;
અબિર ગુલાલ ઉછાલેરે, કલશ ભરી ભરી રંગ. ૭

---

* પા૦ "નટવર." સ્વીકારેલો પાઠ બે પ્રતમાં છે. † પા૦ "અંગ અંગની પીડ ટાળે."

ઘેર ઘેરથી સહુ ધાઈરે, જોવા પ્રાણ આધાર;
વિધ વિધનાં કરે વારણાંરે, હરખી હરખી નાર. ૮
જસોદાજી ઉલટ વાધ્યોરે, ઉભાં મંદિર દ્વાર;
કુંવર કૃષ્ણ કોડામણોરે, નીરખી વારંવાર. ૯
અંગ ભરી ભરી નાથનેરે, ભીડે રુદેયા માંહે;
મુખડું નીરખી મોહી રહ્યાંરે, ઉલટ અંગ ન માયે. ૧૦
વાજાં વાજતે આવ્યાંરે, નંદતણે ઘેર દ્વાર;
માતા મુક્તાફળ લઈરે, વારતી* વારંવાર. ૧૧
નંદરાય મન ફુલીઆરે, દીધાં બહુ વિધ દાન;
અંબર આભૂષણ આપીનેરે, સહુને દીધાં માન. ૧૨
કુસુમે વધાવીનેરે, સુરીનર બોલે જય જયકાર;
નરસૈંયો નીરખીને મનહરખેરે, લીલા કૃષ્ણ અવતાર. ૧૩

પદ ૭૩ મું-રાગ વસંત.

રાતી મોલ ધરો મોહનજી, રાતી ઋતુ રુડી;
રાતે દાંતે હસે રાધાજી, રાતી કરમાં ચૂડી. ૧
રાતાં ફુલ ખરે ખાખરનાં, રાતી રજ રુડી;
રાતી ચાંચે પોપટ રમે, પક્ષીડાં સુડલો ને સૂડી. ૨
રાતા સાળુ સહીયર સહુને, શિર છુટી જૂડી;
નરસૈંયાચા સ્વામિ સંગ રમતાં, રહી તે રસમાં બુડી. ૩

પદ ૭૪ મું-રાગ વસંત.

રહો રહોરે રાઢ ન કીજે, ન કીજીએ ઉરવર છે નવલું;
પાલવ મેહલો પાતળીયારે, શું લાગું છે ઘેલું. ૧
કુચ ફળ ગ્રહીએ નહીં કાનજીરે, શા માટે કર સાહો;
લાજ નહીં નિર્લજ થયા વહાલા, જુઠા સમડાં ખાઓ. ૨
અધર અમૃતરસ તો પીને, જો અંતર ટાળી મળીયે;
નરસૈંયાચા સ્વામિ રમતાં રંમતાં, રુડા વંદ્રાવન લૈ જઇયે. ૩

---

* વારી જતી.

પદ ૭૫ મું–રાગ વસંત.

રંગ ભરી હરિ સદા સુંદરી, વસંત કરશો વિશેક,
જે શોભા આફણીએ દીસે નહી, વિધી નિગમ સુલેખ. ૧
કુંજસદન અંબુજ વન અલિ ગણ, ક્રીડા સહેજ અવીર;
આવે વેગ પરાગ પુંજરે, જક વહાલો* જદુવીર. ૨
અંગ છાંટણા શ્રમ જલ અંમર, સખી કેસર ભીનો સોહે;
અધુરરંગ કીરણાવળી પ્રસરી, ત્યાં કોણ ગુલાલ તે જોએ. ૩
મુખ મકરંદ કોટી કુસુમાકર, મધુકર માતા ડોલે;
ચંદન મિત્રા† માસે મહાવનતરુ, સખી કોકીલા બોલે. ૪
નવકુમુદેશ્વર કીરણ રાગ દ્રુમ,‡ દમકી§ શુક સમ દીસે;
ગુણવંત નારી‖ ગાન ફાગરે, નરસૈંયાચો સ્વામિ મન હિસે. ૫

પદ ૭૬ મું–રાગ વસંત.

ધન ધન રેણી આજ થઈ રે, શામલિયા શું રમતાં રે;
અંગો અંગે આનંદ વાધ્યો, મહારા ઉરપર ધરતાં રે. ૧
ફુલી મંગળ ગાઉ માહરી બાઇ, મોતીએ ચોક પુરાવું રે;
નંદકુંવરને સન્મુખ રહીને, ભાવતાં ભોજન કરાવું રે. ૨
શથરું દહી માખણ શાકર, શું દુધ કઢીને પાઉં રે;
ભણે નરસૈંયો મુખડું જોતાં, ભામણડે હું જાઉં રે. ૩

પદ ૭૭ મું–રાગ વસંત.

સોવણ પાટ ઢલાવીયે, જો માનની મોહન આવે રે;
વાંસલડી વહાતો મારો વહાલો, નેણે નેણે મેલાવે રે. ૧
મોતીયેં ચોક પુરાવીયે, કરીએ મંગળ ગાન રે;
મંદિર માંહે આવે વહાલો, સુંદર શામળવાન રે. ૨
આવંતો દેખી માહરો વહાલો, પુલડે પાંગર ભરાવું રે;
ભણે નરસૈંયો મુક્તાફળ લઇ, વાલી વાલી વધાવું રે. ૩

---

* પા૦ "જકહલો." † પા૦ "ચિત્ર માસે." ‡ પા૦ 'રાગડું.' § પા૦ 'મદલકી.'
‖ પા૦ 'ભારી'

પદ ૭૮ મું–રાગ વસંત.

શોહાગી શામલીયો મહારો, અણુ ચીતવ્યો ઘેર આવ્યો રે;
આનંદી આંગણુડે જઇને, મોતીયે નાથ વધાવ્યો રે. ૧
મનમાં નહોતું ચિતમાં નહોતું, આવીને અઢલક ઢલીયો રે;
હું સોહાગણુ કીધી વહાલે, મારો મોહન મળીયો રે. ૨
ફુલી અંગે ન માઉંરે બ્હેની, હું રવિવદન નેહાલી રે;
ઘણા દિવસની આરત મહારી, તે શામલીયે ટાલી રે. ૩
આવો રે સહુ સઇયર મહારી, મલીને મંગળ ગાવો રે;
નરસૈંયાચો સ્વામિ સામું જોયે, તો શર્પરાણી થાવો રે. ૪

પદ ૭૯ મું–રાગ વસંત.

આવ્યો વસંત વસંત રત રુડી, આ બાલ હરે જાય ઘણા. આવ્યો૦
કેશર વરણા કેશુરે ફુલ્યા, લીલા દીસે છે ઘઉં ને ચણા. આવ્યો૦
પીળાં પીતાંબર પેહેર્યાં મારે વહાલે, કેડે બાંધ્યા છે આછોકણા. આવ્યો૦
ગીરધરલાલને ગોપીયો વધાવે, જોવા મળ્યાં છે લોક ઘણાં. આવ્યો૦
નરસૈંયાના સ્વામીની સંગે રમતાં, કશીએ રહી નથી જો મણા. આવ્યો૦

પદ ૮૦ મું–રાગ વસંત.

વસંત વધાવા ચાલો જઇએ, સજની નીરખીએ નંદકુમાર;
શ્યામ સુંદરને મળી લઈએ, મીઠડાં લેઇએ વારંવાર. વસંત૦
કનક કલશ મોર આંબાનો, શ્રીફળ લો માથે લો થાળ;
લો ચંદન ચરચી શરીરે રે, પેરાવવા પુષ્પના હાર. વસંત૦
અબીલ ગુલાલ લો ઉડાડવા, નંદતણે દરબાર;
ફગુવાને મીસે મોહનને વરસું, એ આપણા નીરધાર. વસંત૦
વાગા લ્યો વહાલાને પેરાવવા, કરો કેશર છંટકાર;
નરસૈંયાના નાથને અર્થે, સજોને સોળ શણગાર. વસંત૦

પદ ૮૧ મું–રાગ વસંત.

ગુલાલ ભરિયા ગોવિંદજી રે, ઘેરૈયા થઇ આવો;
વસંતની વરણાગી કરીને, મારે તે મંદિર આવો. ગુલાલે૦ ૧

આ રતમાં તમે રુડેરા, દીસો છો અતિસારા;
સુરીનર મુનીજન શામલીયાને,પાવલીયે લાગે વાહલા મારા. ગુલાલે૦ ૨
આજ રમો અમ સાથે મારા વાહલા, કોઈન દે તમને મેણું;
નરસૈંયાચા સ્વામીને સંગ રમવું, પેલા તે ભવનું લેણું. ગુલાલે૦ ૩

પદ ૮૨ મું-રાગ વસંત.

આવો મારા વાહલા અતિ રઢીઆળા, ઓપે મંદીર મારાં;
આજ સપરમો દિવસ અમારે, દરશન થયાંરે તમારાં. આવો૦ ૧
નાવલીયા ધોવરાવો પાવલીયા, સંઘાસણ પધરાવો;
પાથરવાને પુષ્પ પછેડા, વેજણે વાય ઢોળાવો. આવો૦ ૨
છપન રસોઇ છબીલાજી તમને, પ્રેમ કરી પીરસાવું;
રુમજુમ રુમજુમ આવો મારા વાહલા,તેમ તે રુડેરી દીસું. આવો૦ ૩
પાન તણી બીડી પાતળીયા, તે તમને ચવરાવું;
નરસૈંયાચા સ્વામીની સંગ રમતાં, ફુલડે મૂગટ ભરાવું. આવો૦ ૪

પદ ૮૩ મું-રાગ વસંત.*

પ્રથમ દિવસ વ્રજ વસંતપંચમી, પુરુષ સખા ઘર સોહે રે;
જે પુંઠે બહુ સુંદરીયો રે, હરીજીનું મન મોહે રે. પ્રથમ૦
ફુલડે પગારાં ભરાવો કામિની, કેશર કલશ ભરાવો રે;
અગર ચંદન છંટાવો મારી સજની,માવજી મંદિર આવો રે. પ્રથમ૦
સોના પાટે પટ પથરાવો, વહાલાને પધરાવો રે;
આંબા મંજરી વિશેક રુચિને, અભિષેક ભણાવો રે. પ્રથમ૦
ચીરંજીવો તું વાલમીયા રે, કોટી વસંત રમીજે રે;
નરસૈંયાના સ્વામી શ્યામલા, ભામની ભુવન ભમીજે રે. પ્રથમ૦

પદ ૮૪ મું-રાગ વસંત.

સાસરીયાં દેખે મારા વાહાલા, કેઇ પેર રમવાને આવું રે;
પ્રીતલડી કરતાંશું કીધી, કઠણ પડી છે હાવું રે. સાસરિયાં૦
આજ અમોને મૈયરિયામાં, ભાભીએ મેણાં દીધાં રે;
મારી બાઈજીએ ભૂધરજીને, કામણિયાં શાં શાં કીધાં રે. સાસરિયાં૦

* આ પદ ને પદ ૧ લું, બહુ અંશે એક જ છે, થોડો ફેર છે, તેથી રાખ્યું છે.

પ્રીતની રીત નવ રહે છાની, બહુ આપ્યાં છે ઓઠાં રે;
નરસૈંયાના સ્વામી વસંત રમે, આવી મળ્યાની ગોઠાં રે. સાસરિયાં૦

પદ ૮૫ મું–રાગ વસંત.

આવ્યો આવ્યો રે વસંત માસ, મન ઉપન્યો ઉલ્લાસ,
કરોની નખશિખહાસ, લાજ મેલી;
તેડાવો સકળ મળી, છાંટણાં ચંદન ઘોળી,
પધરાવોની વનમાળી, સર્વ સાહેલી. ૧
વિવિધ વાજાં વજડાવો, ચતુરાં ચાચરે આવો,
કુસુમ માળ સોહે, કરકમળી;
સજ થઇને સધાવો, હરખે હરી થકી હારો,
જુવતીનાં જુથ મળી, રહો જ મળી. ૨
ચાલોની આપણ જઇએ, નંદને ભુવને રહીએ,
ભલો ગોવાળિયો, તે વાહલ ધરશે;
દીઠે કીજે હેલા મેલો, આજ દન અક્ષે કહેજો,
નરસૈંયો ત્યાં રંગ જુએ, રસરંગ થાશે. ૩

પદ ૮૬ મું–રાગ વસંત.

કુસુમ વિશેકનાં કટક ચઢ્યાંરે, મન ગજ આગળ કીધો;
મુક્તા મંડીત કુચ કુંભસ્થળ, લઈ ક્ષણ અંકુશ લીધો. ૧
હળવે હળવે નંદભૂવન રે, વણ કાંતાએ આવે;
પુરુષ સકળને સહેજે નસાવે, કેસરી કહાન જગાવે. ૨
જશોમતીકેરા એકસંઘેરે, સેહેસક (?) મધ્યે સોહે;
થઇ આકળો ચરિત્ર જણાવે, દેખી ઘણેરા મોહે. ૩
નરસૈંયાચા સ્વામિ વ્રધ કેસરી, કરી કાંતાએ ગૃહીઓ;
વિપરીતે વિપરીત જણાવે, નરસૈંયો તે બાંધ્યો રહીયો. ૪

પદ ૮૭ મું–રાગ વસંત.

કામા કેલ કરે પીયુ સાથે, પ્રેમ ધરી ભુજ ભરતારે બાથે. કામા૦
મરકલડો કરી પીયુ મન રીઝે, કંઠે બાહુડલી ધરીને;
અધર સુધારસ પીતાં, માનની માન ધરીને. કામા૦

સુરત સમાગમ રતિરણ ઝીલે, શામલીયા ને શ્યામા;
ભણે નરસૈંયો નેહઝડ લાગી, આનંદ વાધ્યો મારા મનમાં. કામા૦

પદ ૮૮ મું–રાગ વસંત.

સુખ લહેરમાં શામળો, શામા સંગે સોહાયે;
નેહઝડ લાગી રમતાંરે, નાચે ને મધરું ગાયે. ૧
પ્રેમદા પ્રેમેરે પૂજતી રે, નાનાં કુસુમ અપાર;
ચુઆ ચંદન ચરચીને, કંઠે આરોપે હાર. ૨
નિલામ્બર પહેરાવીને, અંજન નેણુ સમારી;
હરી હાથિયો લીધો ઉર પરે, જાએ વારણે વારી. ૩
ચુંબન ગાલે કરતાંરે, સકલ કીધો સણગાર;
રાધાની માંગ સમારીનેરે, નિરખે વારંવાર. ૪
હો હો હોલી બોલેરે, શોભા નંદકુમાર;
સરવસ વારતી વારણે, ધાઇ સર્વે નાર. ૫
* * * * * * *
ચાલો આપણુ જઇયેરે, નંદતણે ઘેર દ્વાર. ૬
કનક કળશ કેશર ભરી, ધાઇ ધાઈ ભરતાં અંગ;
અબિલ ગુલાલ ઉછાળેરે, મન વાધો અતિ રંગ. ૭
જશોદાજી પુત્રપે પુષ્પ વેરે,* હૈયે હરખ ન માય;
મુક્તા થાળ ભરાવીને, આવ્યાં આંગણા માંય. ૮
વાજાં વાદે વાગેરે, ઝાંઝર નેપૂર નાદ;
નાચે ગાયે સૌ મળી, શ્યામા સરવે સાદ. ૯
સીખા સરવે સોંડી કરી, આવ્યા હલધર વીર;
ચુવા ચંદન કેસર ભરી ભરી, ભરીયાં શ્યામ શરીર. ૧૦
જસોદાજી અંબર ભૂષણ, આપ્યા નાના રંગ;
જેહને જેવાં શોભતાં, તેહને તેવાં અંગ. ૧૧
કૃષ્ણ કરુણાએ નરસૈંયો, હરીલીલા ગુણ ગાયે;
અંગે આનંદ ઉપન્યો, નયણે અમી ભરાએ. ૧૨

* પા૦. "પુત્રને પેખેરે."

પદ ૮૯ મું–રાગ ધુમાર.

વસંત વિવાહ આદર્યો હો હો, આદર્યોરે પરણે છે નંદજીકો લાલ—વસંત૦
વસંત પંચમીને નૌતમ નક્ષત્ર, લગન લીયો નિરાધાર બલ જાઉં;
કલશ થપાવું ને ગણેશ બેસારું, તોરણ બંધાવું દ્વાર.—વસંત૦
ધન્ય ધન્ય ફાગણ ધન્ય એ મહેમા, મંડપ રચ્યો અતિ સાર બલ જાઉં;
ભાવેસુ બ્રહ્મા વેદ ભણત હે, વરત્યો છે હો મોરે પ્યારે,વરત્યો હે મંગલ ચાર.—વસંત૦
સુરિનર મુનિજન સરવે મળીને, કંઠે આરોપી વરમાળ બલ જાઉં;
ભાવે ભગતને જુગતે જમાડું, વરત્યો છે હો પ્યારી લલના, વરત્યો છે જયજયકાર.–વસં૦
જેસો સુંદર શ્યામ બન્યો હે, એસી બની રાધેનાર બલ જાઉં;
પહેલો પરણ્યો મહેતા નરશીનો સ્વામી, પછી પરણ્યો આ સકલ સંસાર.–વસંત૦

પદ ૯૦ મું–રાગ વસંત-પંચમ.

ચાલો હરિ હોળી રમવા વૃન્દાવન જઇયે, ઝાકમઝોલ કીજે મારા વહાલા;
કોણ હારે કોણ જીતે, હાં હાં હરજી હાર્યા, એમ કહેતી પરસ્પર બાળા. ચાલો.
વળી વિઠ્ઠલે ગોવાળા બોલાવ્યા, વસ્ત્ર લીધાં અંગેથી ઉતારી;
મોરે* નાથ નાસે પુંઠે દોડે અબળા, ધરો ધરો રે કોઈ રાંખો વનમાળી. ચાલો.
સકળ શણગાર સજ્યા અંગ શ્યામા, રમે રંગ માંહે રાતી;
નરસૈયાના સ્વામી સંગ રમતાં, માનુની મદ ભરાતી. ચાલો.

પદ ૯૧ મું–રાગ વસંત–પંચમ.

લાવ લાવ રે માલણ વેલ મરવો,
મારે પૂજવો છે ગોપીનો નાથ ગરુવો. લાવ૦ ટેક.
જાઈ જુઈ કેતકી ને કમળ સાર,
લાવ ફુલ ગુલાબ ચાર ગુંથીએ હાર. લાવ૦
આવી છે માલણ ભાવ જાણી,
પ્રેમે પૂજવા સમરથ સારંગપાણી. લાવ૦
આવી છે માલણ લટકાળી,
મેહેતા નરસૈંયાચો સ્વામી વનમાળી. લાવ૦

---

* પા૦ "છૂટે નાથ નાસે અતિ અબળા,–રાખો રાખો વનમાળી."

પદ ૯૨ મું–રાગ વસંત–પંચમ.

રજની રમીને રે, શ્રીહરી ઘેર આવીયા, બળિયા મારું બાર મા ઠેલ;
મંદિર પધારો રે, પ્રભુ બોલી નારને રે, જ્યાં થઈ રંગડાની રેલ. રજ૦
રાતાં રાતાં નેણાં રે, દીસે નિંદ્રાળાં રે, રાતી અધર તંબોલ રંગેલ;
અંબર પિતાંબર રે, પ્રભુ કયાં પાલટચાં રે, તે પાટલી પટોળી પાછી મેલ. રજ૦
ક્રોહોની રાધાજી રે, અમે શું કરુંરે, જો તું મારું કહ્યું રે માન;
આનિ દૃષ્ટિએ આવીશરે, રાધા તારે આંગણે, ભોળી મનમાં ભ્રાંત મા આણુ. રજ૦
દાવાનલ પીધો રે, સાહેર વલોઇઓરે, નેતરે કાપી તાણ્યા વાસુકી નાગ;
વિષ રે હલાહલ રે, પ્રભુ તમને શું કરે, તો સમ લાગે શેણે રે માટ. રજ૦
ચાંદલીચોને ઉગ્યો રે, હરણી આથમી રે, ત્યાં લગી જોઈ તમારી વાટ;
કુલડીએ ઓછાઇ રે, સેજ સુની રહી, બોલ દીધો તો શાને રે માટ. રજ૦
પંચમને આલાપ્યો રે, પંખીડાં સૌ લવેરે, પરગટ હુવા છો પરભાત;
નરસિંહનો સ્વામી રે, મંદીર પધારીયા, તે સ્નેહ તો ઘણો ને થોડી રાત. રજ૦

પદ ૯૩ મું–રાગ વસંત–પંચમ.

શોકડલી ધૂતારી રે, સહીયર શું કરુંરે, તેને દેખે દાઝે મારો દેહ;
ઘણા દિવસ થયાં રે, વહાલો મારું ઘર તજ્યારે, જઈ કીધો નવલ નારસું નેહ. શો૦
એ તો કાંઇ ચંચલ રે, બાઈ અમે સાંસતા, તેણે અમ ઘેર નાવે દીનોનાથ;
સરખાને સરખું રે, બાઈ એને સાંપડ્યું રે, ધુતો મળ્યો ધુતારાને સાથ. શો૦
કામણગારો રે, બાઈ એનો કંચુવો, ચંચલગારા છે કંઈ એનાં ચીર;
અમે તો પહેરું રે, સાદી ચુંદડીરે, તેણે ન મળે હરજી કેરું હીર. શો૦
નિર્લજ વેડા રે, બાઇ અમને નાવડે, તે લાજતાં કાંઇ બોલું નહીં રે લગાર;
નરસૈંયાનો સ્વામી રે, સબલ સવાદીયો, તેથી ગળી લાગી રે એની ગાળ. શો૦

પદ ૯૪ મું–રાગ વસંત–પંચમ.

કહાનજી છોગાળો રે, એની મારે મન વશ્યો રે, જાદવ મળિયા જમુના તીર;
અંગેને ઓપે રે, પીતાંબર પામરી રે, બાઈ મારે ઓઢણુ નવરંગ ચીર. કહા૦
વૃંદાવનની કુંજે રે, મોહન આવે મલપતો રે, કંઠે તો મુક્તાફળનો હાર;
મારેને ચોળી રે, નવરંગ ચળકતી રે, પાવલિયે ઝાંઝરનો ઝમકાર. કહા૦
ધન્ય ધન્ય ગોપી રે, ગોકુળ ગામની રે, ધન્ય ધન્ય ઉત્તમ રાસવિલાસ;
ધન્ય ધન્ય લીલા રે, લક્ષ્મીવરતણી રે, ધન્ય ગુણ ગાય નરસૈંયો દાસ. કહા૦

પદ ૯૫ મું–રાગ વસંત-પંચમ.

મનોહર વાઇ રે, આંગણે મોરલી રે, હવે કયમ જીવુંરે મોરી માય;
રજની સંતાપે રે, મા મારી દેહડી રે, હરિ વિના ક્ષણ ના રહેવાય. મનો૦
જાતાંને જાણી રે, મરી અમો નવ ગયાં રે, રહ્યાં રહ્યાં આતર ગાળવા કાજ;
ભાળ રે* બતાવો રે, કોઇ ભૂધરતણી રે, કહું છું મેલીને મારી લાજ. મનો૦
વૃંદાવન શોધ્યું રે, શ્યામા સઉ મળી રે, આંખડીએ આવે ભરી ભરી નીર;
શોધતાં થાકીરે,ફૂટી જોઈ જોઈ આંખડી રે, તોય ન મળ્યા વહાલો બળના વીર. મનો૦
મીઠાનો મેળાપી રે, આવી જો મળે રે, એ વ્રજમંડળનો આધાર;
નરસૈંયાના સ્વામીને રે, જાવા નહીં દઉં રે, કરી રાખું હૈડાં કેરો હાર. મનો૦

પદ ૯૬ મું-વસંત-પંચમ-પ્રભાત.

જાગોરે જશોદાના જીવન, વાહાણેલાં વાયાં;
તમારે ઓશીકે મારાં, ચીર ચંપાયાં. જાગોરે. ટેક.
પાસુંરે મરડો તો વાહલા, ચીર લેઉંરે તાણી;
સરખી સમાણી સૈયરો સાથે, જાવું છે પાણી. જાગો.
પંખીડાં બોલેરે વાહલા, રજની રહી થોડી;
સેજલડીથી ઉઠો વાહલા, આળસડાં મોડી. જાગો.
સાદડી પાડું તો વાહલા, લોકડીઆં જાગે;
અંગુઠો મરડું તો, પગના ઘૂઘરા ગાજે. જાગો.
સાસુડી જાગેરે વેરણ નણદી જાગે;
ઓ પેલી પાડોસણને ઘેર, વલોણું વાગે. જાગો.
જેને જેવો ભાવ હોય તેને, તેવુંરે થાએ;
નરસઇયાચા સ્વામી વિના રખે, વાહણલું વાએ. જાગો.

પદ ૯૭ મું-રાગ વસંત-પંચમ.

જશોદાના જીવન ઊભા, જમનાને તીરે;
મોરલી વજાડે મોહન, મધૂરી ધીરે. જશોદાના. ટેક.
પીતાંબરની પલવટ વાળી, ઉર લેહેકે માળા;
કાનબીચ કુંડળ લળકે, દીસે રૂપાળા. જશોદાના.

* પા૦ "ભાળને."

પરભાતે ઉઠીને ગોપી, ગૌને હેરાવે;
ઓ કાનુડા, ઓ કાનુડા, કહીને બોલાવે. જશોદાના.
આજ તો અમારી ધેને, દૂધ થોડેરાં દીધાં;
રખેરે શામળિયે વાહલે, દોહીને પીધાં. જશોદાના.
સાંભળરે સલૂણી શ્યામા, વાતલડી મારી;
તુજ સરખી સલક્ષણી છે, ગાવલડી તારી. જશોદાના.
એવાં એવાં વચન સુણી, ગોપી આનંદ પામી;
ભક્તવત્સલ ભૂધરજી મળ્યા, મેહેતા નરસૈંના સ્વામી. જશોદાના.

પદ ૯૮ મું-રાગ વસંત-પંચમ.

ભોળીરે ભરવાડણ હરિને વેચવા ચાલી;
સોળ સહસ્ર ગોપીનો વાહાલો, મટુકીમાં ઘાલી. ભોળીરે-ટેક.
અનાથના નાથને વેંચે, આહીરની નારી;
શેરીએ શેરીએ સાદ પાડે, લ્યો કોઈ મોરારી. ભોળીરે.
મટુકી ઉતારી માંહી, મોરલી વાગી;
વ્રજનારીને સેજે જોતાં, મૂરછા લાગી. ભોળીરે.
બ્રહ્માદિક ઇંદ્રાદિક સરખા, કૌતક એ પેખે;
ચૌદ લોકના નાથને કાંઈ, મટુકીમાં દેખે. ભોળીરે.
ગોવાલણીના ભાગ્યે, પ્રગટ્યા અંતરજામી;
દાસલડાંને લાડ લડાવે, નરસૈંનો સ્વામી. ભોળીરે.

પદ ૯૯ મું-રાગ વસંત-પંચમ.

વહાલાને જોતાંયે મહારી, ભૂખલડી ભાંગી;
ઘરમાં રહીને શું કરું માહારી આંખડલી લાગી. વહાલાને-ટેક.
શામળી સુરતે મન મોહીને લીધું;
કાંઇક શામળિયે વાહાલે કામણ કીધું. વહાલાને.
સંસારીનું સુખ હું તો તજીને બેઠી;
મધુરી મૂરતી મારે, પાંજરીએ પેઠી. વહાલાને.
સોનાની સાંકળીએ મુને, બાંધીરે તાણી;
મનડાની વાતોરે પેલે, મોહનિયે જાણી. વહાલાને.

તુજ મુજ વચ્ચે વાહાલા, અંતર નથી;
નરસૈંયાચા સ્વામીની લોકે, કથની કથી. વહાલાને.

પદ ૧૦૦ મું.-રાગ વસંત-પંચમ.

આજનો માંડવડો મારો, મોગરડે છાંયો;
રાધાજીને સંગે વાહાલો, રમવાને આયો. આજનો.
ગોપ્રણીએ ઘુઘરડી ઘમકે, રેશમની દોરી;
શામળીઓ શામળો રંગે, રાધીકા ગોરી. આજનો.
દહીં દૂધ ને કરમલડો, માંહી સાકર ઘોળી;
માહારા વાહાલાજી આરોગે, પીરસે ભમરભોળી. આજનો.
શોળે ને શણગાર સજ્યા, સખી ઓઢણુ સાડી;
શ્રી વૃંદાવનમાં વિઠ્ઠલ સાથે રમત માંડી. આજનો.
અખંડ અહેવાતણુ મારે, એ વર રૂડો;
નરસૈંયાચા સ્વામીએ મુજને, પેહેરાવ્યો ચૂડો. આજનો.

પદ ૧૦૧ મું.-રાગ વસંત-પંચમ.

મારેરે આંગણિએ, કોણે પંચમ ગાયો;
ધસમસ્યા આવીને વાહાલે, પાલવડો સ્હાયો. મારેરે. ટેક.
પીતાંબર, હાર ગળે, મુગટ શોભંતો;
મદેરે ભર્યોરે પ્રભૂ, માનની મોહંતો. મારેરે.
વાંસલડી વાઇને વાહાલે, મોહ પમાડી;
પ્રેમશું પાર્તાળયે વાહાલે, હૃદિયાશું ભીડી. મારેરે.
મંદરિયામાં આવી વાહાલે, માંડિયો વિહાર;
ભણે નરસૈંયો પામી, પૂરણ આધાર. મારેરે.

પદ ૧૦૨ મું.-રાગ વસંત-પંચમ.

મોગરડે છાયો રે, મંડપ મોગરડે છાયો;
આજરે માંડવડો મારો, મોગરડે છાયો. મોગરડે૦
સાસુડી સુતી રે, વેરણ નણદ રે જાગે;
કલ્લાં ને કાંબી રે, અણુવટ વીંછુવા વાગે. મોગરડે૦

ઉઠો રે અલબેલા વાહલા, આળસ મોડી;
વનમાં પંખી બોલવા લાગ્યાં, રજની રહી થોડી. મોગરડે૦
જશોદા જગાડે મોહન, જગાડ્યા જાગે;
એ પેલી પાડોસણ ઘેર, વલોણું વાગે. મોગરડે૦
શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ ગરુડગામી, સેજડીએ જાગે;
મહેતા નરસિંહનો સ્વામી, દુઃખડલાં ભાંગે. મોગરડે૦

પદ ૧૦૩ મું.–રાગ વસંત-પંચમ.

વાતલડીને કરતાં રે, વહાણું વાહી ગયું રે, હરિ ગુણ ગાતાં ના આવ્યો પાર;
પ્રભાતે ઉઠીને રે, ગોપીઓ સાંચરી રે, ભરવા જમનાજીનો જુવાલ. વાત૦
વેણીને ટોલે રે, જેમ નાગણી રે, પાએ ઝાંઝરનો ઝમકાર;
વલોણું વલોવતાં રે, ગુણ સાંભરે રે, ખળકે કાંકણ ચૂડી સાર. વાત૦
રથને તો દીઠો રે, નંદજીના આંગણે રે, ત્યારે મુને પડી પેટડીયામાં ફાળ;
પ્રાણ હમારા રે, પ્રથમ લેઇ ગયો રે, હાવે શું લેવારે આવ્યો કાળ. વાત૦
આપણ સહુ એકઠાં રે, મલીને મારશું રે, એ છે એકાએક;
નરસૈંયાના સ્વામીએ રે, બાઈ મુને મોકલ્યો રે, ઓધવ કહે ગોપીશું વિવેક. વાત૦

પદ ૧૦૪ મું.–રાગ વસંત-પંચમ.*

રજની રમીનેરે વહેલા ઘેર આવીયા રે, બળવંતા બારણીયું મા ઠેલ,
રજની વિહાણીરે, અમો આશા ભર્યાંરે, જાઓ જ્યાં કીધી હોય રંગની રેલ. રજની૦
મંદિરે પધારોરે ઓલી નારનેરે, વાહલા મારા અમ ઘેર આવજો કાલ;
ચાંદલીઓને ઉગ્યોરે, હરણી આથમીરે, ત્યાં લગી જોઈ તમારી વાટ. રજની૦
નિદ્રા તો આવેરે, સુંદર તારે બારણેરે, વેરણ જાતાં ન જાણી રાત;
નયણાં દીશેરે, અતિ નિદ્રાલવાંરે, રાતી રાતી અધુર તણી છે †જાત. રજની૦
માથાનું મોળીયું રે, તેલે ટબકી રહ્યું રે, પારકી પટોળી પાછી આલ;
અંબર છોડોરે, વિઠ્ઠલ માહરું રે, પરણ્યો આલશે નીત નીત મોટું આલ. રજની૦
પંચમ આલાપ્યો રે, પંખીડાં સોર કરે રે, વાહલા મારા પ્રકટ થયો પ્રભાત;
નરસૈંયાનો સ્વામીરે, મંદિર પધારીયારે, વાહુલાજીનો સ્નેહ ઘણો ને થોડી રાત. રજની૦

---

* આ પદ અને પૃષ્ઠ ૨૫૪ મે આવેલા પદ ૯૩ માંની કેટલીક લીટી એકસરખી છે; છતાં જે થોડા ફેર છે તે માટે એ અત્ર આપ્યું છે. † પા૦ "૦ તણી છે રેખ." આ પાઠ સારો છે, છતાં સ્વીકારેલો પાઠ, પ્રાસ મળવાથી ને અર્થ બેસતો હોવાથી સ્વીકાર્યો છે.

પદ ૧૦૫ મું.–રાગ વસંત.

ટોળે ટોળે મળી ગાયેરે, ગોકુળ કેરી નાર;
ચાલો રમિયે નાથશું, કરીએ વિવિધ વિહાર. ૧
ઉલટ્યો આનંદ અંગના, ભાવતાં ભૂષણ અંગ;
કળશ કેશરશું ભરીને, શ્યામાએ લીધા સંગ. ૨
પ્રેમદા પ્રેમશું પરવરી, વાજાં વાદે વાહે;
નાચેરે નારી રસ ભરી, ઘમકે ઘૂઘરી પાયે. ૩
પ્રાણજીવન પાસે જઈ, ઉપર વારણે જાયે;
ચુઆ ચંદને અંગ ભરી, ફૂલી અંગ ન માયે. ૪
મુખડું તે માંજી મોહન, કુંકુમ કરદમ હાથ;
નારી નેણ સમારેરે, કર ગ્રહી ભીડી બાથ. ૫
દરપણે વદન નેહાલો, નાનડીઆ નંદકુમાર;
નાચોજી નવલે છન્દે, અમ અબળાના આધાર. ૬
નેપુર કંકણી વાજેરે, તાળી મેલાવે તાન;
સુંદર સ્વર લઈ શામળા, કરીએ મધુરું ગાન. ૭
નાચેરે વાહાલો રસ ભર્યો, તારુણી ટોળી માંહે;
વાહેરે વેણુ રસાળી, શોભા કહી ન જાયે. ૮
મરકલડો કરી મુખ જોયે, શશિવદનીરે તે વાર;
નેણે નેણ મેલાવી, કરતી નવલા વેહાર. ૯
ધાઈને સહુ છાંટેરે, કેશર ભરિયા માટ;
અબિલ ગુલાલ ઉછાળેરે, કીધી રંગાળી વાટ. ૧૦
જાણેરે અરુણ ઉદય થયોરે, વાધી રંગની રેલ;
સુંદર શામળા સંગે, કામનિ કરતી કેલ. ૧૧
(ઓબોલો.) કામનિ કૃષ્ણશું કેલ કરતી,
ભામણાં લઈને ઊર ધરતી. ૧૨
સુરીવર કુસુમે વધાવીને, બોલે જયજયકાર;
ભણે નરસૈંયો ધન ધન, કામા કૃષ્ણ વિહાર. ૧૩

પદ ૧૦૬ મું.–રાગ વસંત.

ઉર ધરી નારી નાથને, વનમાં કરે વિહાર;
નાચેને ગાયે ગોપીરે, આગળ નંદકુમાર. ૧

વાજાં વાજે સોહામણાંરે, ઝાંઝર નેપૂર વાદે;
ચુઆ ચંદન વહાલોજી છંદે છાંટે, વાંસળી વાહે નાદે. ૨
ચુઆ ચંદન કેશર, ભરી ભરી ભરતાંરે અંગ;
અખિલ ગુલાલ ઉછાળતી, રામા રમતી રંગ. ૩
(ચોબોલો.) રમતાંરે રમત અતિ રસાળી,
કામની કંઠશું બાહુડી વાળી. ૪
કંઠ વળગાડી કહાનને, બોલે થઈ થઈકાર;
મગન થઈ રસ મહાલતીરે, પ્રગટી પ્રીત અપાર. ૫
(ચોબોલો.) પ્રેમેરે પીઉને વશ આણી,
રસ માંહે રીઝવે મધુરી વાણી. ૬
રીઝવીઆરે નાથને, માનની મોહી સંગ.
ભાવ ભલા કરી ભેટેરે, શામળા અંગો અંગ. ૭
વૃંદાવનથી સહુ વળ્યાં, આવ્યાં જમુનાં તીર;
નરસૈંયાચો સ્વામી મહાલંતો, શામાશ્યામ શરીર. ૮

પદ ૧૦૭ મું.-રાગ વસંત.

ચાલો હરજીને જોવા બેર બેર, પટ વસ્ત્રમાં સર્વે તેલ તેલ;
અબીલ ગુલાલની રંગ રેલરેલ, માનુની તું માનજ મેલમેલ. ચા૦ ૧
ચાલંતી ગજની ચાલ ચાલ, લટ છૂટીને આવે ભાલ ભાલ;
એને શ્રવણે ઝબૂકે ઝાલ ઝાલ, ચાલંતાં ચળકે ગાલ ગાલ. ચા૦ ૨
સખી સાત પાંચ મળી સાથ સાથ, હસી તાળી દે બેઉ હાથ હાથ;
પહેર્યાં પટ ભૂષણ ઘણી ભાત ભાત, વન પંખી બોલે બહુ જાત જાત. ચા૦ ૩
સુંદર જળ ભરિયાં ઠામ ઠામ, શોધંતી શ્યામા શ્યામ શ્યામ;
એનું પલક ના મેલું નામ નામ, મળ્યો નરસૈં સ્વામી પૂરણ કામ કામ. ચા૦ ૪

પદ ૧૦૮ મું.-રાગ વસંત.

પીતાંબર પાલવ છોડ છોડ, અબળા બાંયલડી મોડ મોડ;
લક્ષ્મીવર લાગે ખોળ ખોળ, તારે મુજ સરખી છે ક્રોડ ક્રોડ. પી૦ ૧
મહીધરજી માથે ભાર ભાર, શું રોકી વિશ્વાધાર ધાર;
મુને મારગ લાગે વાર વાર, પેલાં દુર્જન દેખે ઠાર ઠાર. પી૦ ૨

મારું મહીનું માટ મા ઢોળ ઢોળ, એવા અટપટા બોલ મા બોલ બોલ;
નરહરજી નયણાં મા ઘોળ ઘોળ, મારા ઉર વશિયા મા ચોળ ચોળ. પી૦ ૩
કમળ નેણ ઘનશ્યામ શ્યામ, વ્યાપી રહ્યો વિશ્વમાં ઠામ ઠામ;
તન તાપ નિવારણ નામ નામ, મળ્યો નરસૈં સ્વામી પૂરણ કામ કામ. પી૦ ૪

પદ ૧૦૯ મું.–રાગ વસંત.

સખી ચાલો ને વસંત વધાવિયે, આપણ કહાનુડાને કહાવિયે;
આપણ સામગ્રી સર્વે લાવિયે, સખી ચાલોને વસંત વધાવિયે. ૧
લાવો અબીલ ગુલાલ ફુલેલ તેલ, માંહી ઘઉંની ઉંબી આંબામોર મેલ;
માંહી ચંપા ચંબેલી ને વનવેલ, તેના સંગ થકી થાય રંગરેલ. સ૦ ૨
લાવો કુમકુમ કેશર ઘોળિયે, છાંટો મોહનજીને મોળિયે;
રસિયાજીને રંગમાં રોળિયે, રંગ વાધ્યો રાધાજીની ચોળિયે. સ૦ ૩
શિવ બ્રહ્મા કો નવ લહેપાર, દેવ સૂરત જોઈ સર્વે પામ્યા હાર;
જ્યાં વૃજ વિનતા કરે શૃંગાર, ત્યાં નરસૈંયો કરે જેજેકાર. સ૦ ૪

પદ ૧૧૦ મું.–રાગ વસંત.

પીળાં પટકુળ પેહેરણ પ્રેમદા, પીળાં ભુષણ* હૃદે ધરી;
પીળાં ચાંપા ચોસર કંઠે, પીળી કેશર આડ કરી. ૧
પીળી આંબા શાખ મનોહર, પીળી કમખે શેર વળી;
પીળું અંગ ઓપે અતી અબળા, તવ ત્રીકમને ત્રીયા મળી. ૨
ઉજ્વળ શ્વેત શાવટુ પહેરણ, ઉજ્વળ ચોળી ભરત ભરી;
ઉજ્વળ જાઈ વેલનાં ટોડર, ઉજ્વળ ચંદન ઉગટ ભરી. ૩
ઉજ્વળ ચિત્ત રાખો હરી ચરણે, ઉજ્વળ વિઠ્ઠલ હૃદે ધરી;
ઉજ્વળ વહે જમુનાજીનું પાણી, ઉજ્વળ વાણી નરસૈંયાતણી. ૪

પદ ૧૧૧ મું.–રાગ વસંત.

નંદના ગોવાળિયા રે, તારો રસીલો સ્નેહ; નંદના. ટેક.
ગ્વાલણ પાણીડાં સાંચર્યાં રે, જળમાં ન બોળે પાય;
કદમ કેરે છોડવે રે, ઉભલા દીસે જાદવરાય. નંદના.
સહસ્ત્ર કોટિનો મારો કંચવો રે, તે સાહી નવ તાણ;
લાખના બંધ મારા ટૂટશે રે, તારે હસવું ને મારે હાણ. નંદના.

---

* મૂળ પા૦ "ભુક્ષણ."

કહાનજી કેસર ના છાંટીએ રે, ભીંજે અમ અબળાના કેશ;
ભીંજે જાદવરાય લોબરી* રે, હું તો ઘેર શો ઉત્તર દેશ.† નંદના.
કહાનજીને મુકુટ બિરાજતો, રાધાજીને એકાવળ હાર;
નરસૈંયાનો સ્વામી મલ્યો રે, વાહાલે ઉતાર્યાં ભવપાર. નંદના.

પદ ૧૧૨ મું.–રાગ વસંત.

મંદિર મહાલે મ્હારો વહાલો, રમઝમ કરતી હીડું રે. મંદિર૦ ટેક.
શાન કરીને સામું જોવે, ફુલી અંગ ન માઉં રે;
સઇયર સઘળી આગળ જઇને, ગુણ તમારા ગાઉં રે. મંદિર૦ ૧
સન્મુખ રહીને શામલિયાને, હરખે વિંજુ વાયે રે;
ભણે નરસૈંયો સુખની લેહેરે, ભીડું રુદીયામાંહે રે. મંદિર૦ ૨

પદ ૧૧૩ મું.–રાગ વસંત.

મુક્તા થાલ ભરી લ્યો ભામની, વહાલાને વધાવોરે;
મંગળ ગાન કરંતા હરખી, મંદિરમાં પધરાવોરે. મુક્તા૦ ૧
ફુલડે પાગર ભરાવો સઘળે, અગર ઉવેખી મહેલોરે;
લટકંતો આવે સુંદિરવર, નેણે નેણાં ભેળોરે. મુક્તા૦ ૨
શણગારે સોહાવ્યો વહાલો, સોવરણ પાટ બેસારીરે;
માન તજી માણો મોહનને, તેમ તેમ ઉપર વારીરે. મુક્તા૦ ૩
જોબન સફળ કરોરે એહની, નંદકુંવરશું રમતારે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ઉરપર લઇને, હીંડો રમઝમ કરતારે. મુક્તા૦ ૪

પદ ૧૧૪ મું.–રાગ વસંત.

મંગળ ગાઉ મોદ ભરાણી, વારી વારી આપું દાન રે;
આંખડલી આગળ હું રાખું, સુંદર શામળવાન રે. મંગળ૦ ૧
ખીર ખાંડ આગળ ઘૃત મહેલું, પેર પેરના પકવાન રે;
કર વીઝણુડે વાય ઢોલાવું, આરોગે મ્હારો કહાન રે. મંગળ૦ ૨
બીડાં સુંદર પાનનાં, પ્રેમલ પુરણ સાર રે;
મુખમાંહે મેલતાં હું હરખું, નરખી નંદકુમાર રે. મંગળ૦ ૩

---

* એક જાતનું સ્ત્રીઓને પહેરવાનું વસ્ત્ર–કાઠીયાવાડમાં આહીરણ ને બીજી સ્ત્રીઓ, જાડું હોવાથી ગાંઠ વાળી ચણિયાની જગે પહેરે છે. † પા૦ "હું છું હજી રે બાળે વેશ."

સુંદર સેજ સમારુ સારી, સકળ કરું શણગાર રે;
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી પ્રેમે પોઢ્યા, હૈયે હરખ અપાર રે. મંગળ૦ ૪

પદ ૧૧૫ મું.–રાગ વસંત.

મંગળ ગાઉં હું મલપતી, નાચંતો મંદિરે આવ્યો રે;
મુકતા થાલ ભરીને ઉપર, વહાલાને વધાવ્યો રે. મંગળ૦ ૧
સામું જોઇને શામલિયે, કાંયે મુખ મરકલડો કીધો રે;
અંગોઅંગે આનંદ વાધ્યો, એ મહારે ઉર લીધો રે. મંગળ૦ ૨
નેણાં તૃપ્ત ન થાયે મહારાં, સુંદિરવરને જોતાં રે;
અમૃત ઓઝરયા મહારે અંગે, કારજ કીધાં મનગમતાં રે. મંગળ૦ ૩
રસમાંહલે રાતો મહારો વહાલો, રીઝી રહી મન માંહે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીનું સુખ તે કોઇને, મેં કહ્યું નવ જાયે રે. મંગળ૦ ૪

પદ ૧૧૬ મું.–રાગ હોરી.

ચાલો હરિ હોળી રમવા વૃંદાવન જઇયે, ઝાકમઝોલ કીજે મારા વાહલા;
કોણ હારે કોણ ઝીતે, હાંહાં હરજી હાર્યા,
એમ કહેતી પરસ્પર બાળા. ચાલો. ૧
વળી વિઠ્ઠલે ગોવાળ બોલાવ્યા, વસ્ત્ર લીધાં ઉતારી;
છેટે નાથ નાસે અતિ અબળા સોચે, હાં હાં અબળા સોચે,
રાખો રાખો વનમાળી. ચાલો. ૨
સકળ શ્રૃંગાર સજ્યા અંગ શ્યામા, રમે રંગે મદમાતી;*
નરસંઇના સ્વામી સંગ રમતાં, હાં હાં હરિ સંગ રમતાં,
માનુની મદ ભરાતી. ચાલો. ૩

શૃંગાર માળા.

પદ ૧ લું.—રાગ કેદારો.

આવો રે અલબેલા વાહાલા, મોહન મારા રસીયા રે;
આવડી વારો તમે ક્યાંહાંરે લગાડી, કોને તે મંદિર વસીયા રે. આવો.
તમને ટેવ પડી પરઘરની, હવે તે શી પેર કરીએ રે;
સંસારમાં કાંઇ સાર ન દીઠો, કેને તે જોઈ જોઈ ઠરીએ રે. આવો.
આજ પછી હરી એવું ન કરીએ, લોકહસારત થાશે રે;
નરસૈંયાના સ્વામિ હમને તજશો, બિરદ તમારું જાશે રે. આવો.

પદ ૨ જું.—રાગ કેદારો.

સાચું બોલો શામળિયા વહાલા, કોહને ક્યાં ગયાતા રે;
માનીતીને ભવન તજીને, કોને મહોલ રહ્યાતા રે. સાચું.
આજ રજની રડતાં વીતી, કંથ વિના ક્યમ રહીયે રે;
તલ પાપડ થઈ રજની ગાળી, એવું થાય તે ક્યમ સહીયે રે.* સાચું.
હમણાં હેત ઉતાર્યું હરજી, પેલી નવલ નારશું મન મોહ્યું રે;
તમો વિના અમો તલસિ મરિયે, તોલ તમારું જોયું રે. સાચું.
†વાહાલપણુની પ્રીત શામળિયા, સેજે સૂતાં ઘણી સાલે રે;
પુટ્યું ગુમડું ને થયો વૈદ્ય વેરી, એવી ગત કીધી વહાલે રે. સાચું.
ભલે પધાર્યા મારા મંદિરમાંહી ભાવે ભામણાં લીધાં રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગે રમતાં, દુઃખ ફેડી સુખી કીધાં રે. સાચું.

---

* પા૦ "એવું થાપ તે ક્યમ શહિયેરે." બીજો પા૦ "૦ તે કોને કહિયેરે."
† પા૦ "બાળપણાની પ્રીત ૦"

પદ ૩ જું.–રાગ કેદારો.

શામલીઓ તે ઉરનું ભુષણ, હૃદયા ભીડી રાખું રે;
શણગટ વાલી વાલીને જોઉં, વિને વચન મુખ ભાખું રે. શામ.
સેજ સમારું પરીમલ પૂરણ, સકળ કરું શણગાર રે;
દીવડીઓ અજવાલી મેલું, પોઢે પ્રાણ આધાર રે. શામ.
મૃગમદ અંજન નયને સમારું, નાના ભાવ જણાવું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમવા, લટકંતી હું આવું રે. શામ.

પદ ૪ થું.–રાગ કેદારો.

ઉર રાખી સુંદરવરને, વિલસું ચારે જામ રે;
પ્રેમ ધરી પાતલીઓ આવે, પુરે મનના કામ રે. ઉર૦
આવંતો વહાલો દેખીને, ફુલી અંગ ન માઉં રે;
હાર કુસુમના કંઠે ઘાલી, ભામણલડે હું જાઉં રે. ઉર૦
નીરમલ જોતી કરું રે દીવે, સકળ સજું શણગાર રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીચે સંગમ, રસમાં કરું વિહાર રે. ઉર૦

પદ ૫ મું.–રાગ કાફી.

મારો નાથ ન બોલે બોલ, અબોળાં મરિયે રે;
હું કયમ કરી વેઠું વિજોગ, હવે શું કરિયે રે; અબોળાં.
સાંભળ સહિયર વિનતિ, આ દુઃખ કેમ સેહેવાયે રે;
મેલી ગયા મુને માવજી, મારો જન્મારો કયમ જાયે રે; અબોળાં.
શેરડીએ સામો મળે, તો વાટ મરોડી જાયે રે;
ઊંચું જોઉં ત્યારે નીચું જુએ, મલવાને વિમાસણ થાયે રે;* અબોળાં.
મોર મુગુટ પીતાંબર સોહિયે, કુંડળ ઝળકે કાન રે;
નરસૈંયાનો સ્વામી મલ્યો રે, વહાલે વાળ્યા અમારાં વાનરે; અબોળાં.

પદ ૬ ઠું.–રાગ પ્રભાત.

આજ ઉજાગરા, અંગ આળસ ભર્યાં, માહરે મંદિરે કેમ આવ્યા;
ભુવન ભૂલ્યા, અવર† ભામની ભોગિયા, સાથ સાહેલડી શે ન લાવ્યા. આજ.
અળતા અળતીતણે, રંગે રાતા થયા, તિલક અધર રહ્યું સુભગ ભાળે;
શ્રમ ‡જળ કારણે, કુંડળ સોહિયે ઘણું, અપૂર્ણતા અધિક લોચન વિશાળે. આજ.

* પા૦ "મને વડી વિમાસણ થાય રે." † પા૦ "વર ભામની૦" વર એટલે સારી અને અવર એટલે અન્ય-બીજી. ‡ મૂળ પા૦ 'સીમજળ' છે.

પટ પીત વિસારિયા, નીલાંબર ધારિયાં, અધર અંજનતણી રેખ લાગી;
પરમ પુન્યવતી, કોણુ તે સુંદરી, તમ સંગ તે નાથ રજની જાગી. આજ.
કારણુ કેહો કરી, કારજ અમતણું, ભલેજી પધારિયાં પ્રાતઃ॰ પહેલા;
મન હરખી ઘણું, કાર્ય થયું તેતણું, તે નાર કેઈ કેહો લાડ ઘેહેલા. આજ.
શું મુજમાં નથી, તે સહુ કોહોને કથી, ગર્વ કરતી નથી પ્રાણુપ્યારા;
નરસૈંયાના નાથજી, સાહો હરિ હાથજી, કરો વ્યભિચાર ખોટા એ ધારા. આજ.

પદ ૭ મું.—રાગ પ્રભાત.

પ્રાતઃ થયો મારો પાલવ મેલો, વેરણુ નણુદી જાગે રે;
દિનકર ઉગ્યો થયું અજવાળું, ઝીણા વલોણાં વાગે રે. પ્રાતઃ॰
સમીરે સાંજની સેજ્યાએ આવી, પેર પેર મળી સંગ લીધો રે;
આવભાવ લીધો મન ગમતો, અમૃતની પેરે પીધો રે. પ્રાતઃ॰
પ્રાતઃ ઠામ ઠામ તો રડાડંક* દિસે, અધર થયા રંગ રાતા રે;
વ્યભિચારીનાં નોહોય એ લક્ષણુ, કો દેખે જાતા વળતા રે. પ્રાતઃ॰
સુણો તમો નારી, અમો બ્રહ્મચારી, અમને તે કોઇ એક જાણે રે;
વેદ ભેદ લહે નહીં મારો, મુને સનકાદિક નારદ વખાણે રે. પ્રાતઃ॰
એક જાણો છો વૃજની ગોપી, કે રસ જયદેવે પીધો રે;
ઉગતો રસ અવની ઢળતો, નરસૈંયે તાણીને લીધો રે. પ્રાતઃ॰

પદ ૮ મું.

વાહાલા મારા વૃંદાવનરે ચોકકે, વહેલા પધારજો રે લોલ; વા॰
ગોકુળની વ્રીજનાર કે, વેગે બોલાવજો રે લોલ. વા॰ ૧
અમને રાસ રમ્યાના કોડ કે, નાથ સંગ બેલડી રે લોલ; વા॰
'લેવા મુખડાના મુકરંદ કે, મલી તેવતેવડી રે લોલ. વા॰ ૨
રુડો વંસીવટનો ચોક કે, કુંજ શોભા ઘણી રે લોલ; વા॰
રુડું જમુનાંજીનું તીર કે, ત્રટ રળીઆમણું રે લોલ. વા॰ ૩
મળીઓ વ્રીજ વીનતાનો સાથ કે, તાલી દે હાથશું રે લોલ; વા॰
માનની ॰મન્મથ ભીડે બાથ કે, કોમળ હાથશું રે લોલ. વા॰ ૪

---

* રડા—રદા=રદ=દાંત+ડંક=દંશ=ઘા.

ફરતાં ગાન કરે ત્રીજનાર કે, વચમાં વાલમા રે લોલ; વા૦
રુડી શરદ પુનમની રાત કે, સુંદર સોહામણા રે લોલ. વા૦ ૫
જોવા મળીઆ ચઉદે લોક કે, ઇંદ્રિ ત્યાં આવીઆ રે લોલ; વા૦
રુડાં પારીજાતકનાં પુષ્પ કે, પ્રભુને વધાવીઆ રે લોલ. વા૦ ૬
બ્રહ્મા રુદ્ર ધરે એનું ધ્યાન કે, પાર પામે નહિ રે લોલ; વા૦
નાચે નરસૈંયો સુખ જોઇ કે, લીલા નાથની રે લોલ. વા૦ ૭

પદ ૯ મું.

વાત રસાલી કરતાં મારા, પીઉશું સરવસ સોંપી રે;
રજની રંગ ભરી રમતાં, મનનું ગમતું કરશું ગોપી રે. ૧
મહારા વહાલાજીને સાથે, મળશું માન નિવારી રે;
લટકંતો આવે મંદિરમાં, રાખું ઉરપર ધારી રે. ૨
એકાંતે આલિંગન લીજે, દીવડીયો અજુવાલી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીચે સંગમ, જોબન મહારું મહાલી રે. ૩

પદ ૧૦ મું.

વહાલોજી મંદિર આવ્યો, મનગમતી મારે કાલી લાવ્યો. ટેક.
ચોલી ભરત ભરાવી મહારે વહાલે, શોભંતી ભલી ભાતે;
મનગમતો મેં મચકો કીધો, વિલસી માઝમ રાતે. વા૦ ૧
દુરીજન લોકની લાજ ઝીલે, પીયુજી શું પ્રીત બંધાણી;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, રદયા ભીતર આણીરે સજની. વા૦ ૨

પદ ૧૧ મું.–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

ત્રેહ તાપ ટલે તો સુજને, શામલિયો સંગ પામું રે;
સકલ શણગાર કરીને આવું, મારો જીવન જોયે સામું રે. ત્રેહુ૦ ૧
સેજ સમારું ભાવ ધરીને, પ્રેમલ પુરણ ભાવું રે;
અળવેશું આલિંગન લીજે, જો વહાલાના મનમાં આવું રે. ત્રેહુ૦ ૨
પ્રેમ ધરીને મહારા પીઉ, હું તો અંતર ટાળુ રે;
ભણે નરસૈંયો હેત કરીને, કંઠે બાહુડલી વાળુ રે. ત્રેહુ૦ ૩

પદ ૧૨ મું.–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

વાત રસાલી કરતાં વહાલો, વહાલ ધરી બોલાવે રે;
સુરત સમાગી શામલિયે, તે નેણે નેહ જણાવે રે. વાત૦ ૧

અંગો અંગે પુલી રહી હું, વહાલાજીનું વદન જોતાં રે;
સુખની સીમા શી કહું, રંગ ભરી તાલી દેતાં રે. વાત૦ ૨
સેજડીયે મેં સુંદરવરને, ભોગવીયો ભલી ભાતે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીચેં સંગમ, રસવાધ્યો રુડી રાતે રે. વાત૦ ૩

પદ ૧૩ મું.–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

વિલશું રે મંદિરમાં મોહન, હું ભાવે ભોજન કરાવું રે;
જમ જંમ જીવનજી સામું જોયે,ભામણુડા લેતી ભાવું રે. વિલશું૦ ૧
સુંદરવર શામળિયો સેજે, મહારો પ્રાણ આધાર રે;
એકાંતે વહાલે આલિંગન આપી, વહાલે કરું વિહાર રે. વિલશું૦ ૨
સર્વસ સોંપુ શામલિયાને, જાણું રખે કોય જાણે રે;
ભણે નરસૈંયો અલગો ન કરું, આણીને ઉર આણે* રે. વિલશું૦ ૩

પદ ૧૪ મું.–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

વેદના ટાળી વહાલે મહારે, હું રસ માંહે ઝીલી રે;
પીઉજી મહારો પ્રેમે મહાલું, નણદીનો ભે મેલી રે. વેદના૦ ૧
શોહાગી શામલિયો મહારો, ક્ષણું ઉરથી નવ ટાળું રે;
મરકલડો કરી કહાનજીનું, રહિ રહિ વદન નેહાળું રે. વેદના૦ ૨
પ્રગટ પયોધર ભેટ કરું હું, ફૂલી કલી અંગ ન માયે રે;
ભણે નરસૈંયો અંતર ટાળું, જમ વહાલો વશ થાયે રે. વેદના૦ ૩

પદ ૧૫ મું.–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

વરિયો મેં કૃષ્ણ વર વરીયો, બીજો તો હું નવ જાણું રે;
સાસરિયામાં સાદ પડાવું, નણદીનો ભે ન આણું રે. વરિયો૦ ૧
ગાજે ઢોલ વગાડતી હીંડું, શામલિયાશું થઉં સાચું રે;
વાંસલડી વાહતો ઘેર આવે, મનડામાંહે રાચું રે. વરિયો૦ ૨
સણગટડો ટાળી મેં મહેલ્યો,જેમ જાણું તેમ વિલશું નાથ રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી સબલ સ્નેહી,પ્રેમ ધરીને ભીડું બાથ રે. વરિયો૦ ૩

---

* વેળાએ.

પદ ૧૬ મું.—રાગ આશાવરી.

વહાલોજી આંગણુડે આવ્યો, વેણું ઘુમઘુમ વહાતો રે;
પીતાંબર પહેર્યું અતિ ઝળકે, શણગારે સોહાતો રે. ૧
મંદીરમાંથી હું આનંદી, જઈને ઉરપર લીધો રે;
મુકતા થાળે વધાવી વાહાલો, વન્યે* કરી વશ કીધો રે. ૨
લેહકંતો એહકંતો દેખી, સેજડીએ પધરાવ્યો રે;
ભણે નરસૈંયો સુખની સીમા, શામલિયો સુંદર ભાવ્યો રે. ૩

પદ ૧૭ મું.

વદન સુકુમલ તારી ચાલને ચમકે મોહિરે, સુંદરી દેખાડો ચાલી રે;
તમવિના ઘડી એક ન રહી શકું, રુદયા ભેતર તાપ ચાલી રે. ૧
આણે મારગડે જાતાં, શેરીયે સામું જોયું રે;
જેવારે ઘુંઘટ આઘો તાણ્યો, તે વારે મારું મન મોહ્યું રે. ૨
જેને જેશું પ્રીત જ હોયે, તે તે સામું જોયે રે;
નરસૈંયાચ્યા સ્વામી ભલે મલીયો, તમ સમોવડ નાહી કોયે રે. ૩

પદ ૧૮ મું.—રાગ આશાવરી.

વાંસલડી વાહાતે મહારે વહાલે સામું જોયું રે;
લટકે બાહુડી ઝાલી મોરી, ત્યંમ મારું મન મોહ્યું રે. ૧
કંઠવિલાગી વહાલાજીને, મંદિર માંહે લાવી રે;
મનમાં મોહન માયે મહારે, આરતી અગર ઉવાંરી રે. ૨
પ્રેમધરી બેસારીયો મેં, સોવ્રણ પાટ ઢલાવી રે;
વહાલા કેરું વદન નેહાલી, ભામણુડે હું ચાલી રે. ૩
ગાયદોહીને દુધ કઢું હું, સરસી શાકર ભેલું રે;
ભણે નરસૈંયો પાન કરે હરી, વલતી ઉરપર મેલું રે. ૪

પદ ૧૯ મું.

વ્રેહતાપથી ટળીયે જો, વાહાલો મંદિર આવે રે;
મનગમતા મહાલું મન મોહન, મહારે ઉર સોહાવે રે. ૧

વિનય.

દુધ કઢીને શાકર ભેળું, ભાવતું ભાવતું પાઉં રે;
વાળી વાળી વહાલા ઉપર, ભામણડે હું જાઉં રે. ૨
મુક્તા ફળનો હાર કરાવીને, વહાલા કંઠે સોહાવું રે;
ભણે નરસૈંયો મંદિર માંહે, મોતીયે ચોક પુરાવું રે. ૩

પદ ૨૦ મું.—પ્રભાત.

વ્રજનો વિહારીરે, અમો ઘેર પ્રાહુણલો રે;
હાં રે હું શા શા સજું શણગાર. વ્રજનો૦
માંગ સમારું રે, સજની મોતિએરે;
ચાંદલીઓ માગું રે, મહારાજ. વ્રજનો૦
પ્રભુજીની બાંહે રે, બાજુબંધ બેરખા રે;
મારે ગળે રે, ગુંજાનો હાર. વ્રજનો૦
પહેરું પટોળી રે, પાએ શેરતીરે;
કંચુકી કસી કરી, અતિસાર. વ્રજનો૦
રમઝમ રમઝમ રે, વાગે વિછુવારે;
ઉપર નેપુરનો, ઝણકાર. વ્રજનો૦
જમનાને તીરે રે, હરિ સામા મલ્યારે;
મસ્તક બેડલીઆનો ભાર. વ્રજનો૦
નરસૈંયાનો સ્વામીરે, આઈ મને ત્યાં મલ્યોરે;
વાહલે મારે પ્રેમે લડાવ્યાં લાડ. વ્રજનો૦

પદ ૨૧ મું.

સુંદરવર આંગણે આવ્યો, વેણ મધુરી વાહીરે;
અંગે અંગે ઉલટો આનંદ, જોવાને હું ધાઇરે. સુંદર૦ ૧
મંગળ ગાતી મંદિર મહારે, પધાર્યો મહારો નાથરે;
મુખનાં લીધાં વારણાં, ઘાલી ગળામાં બાથરે. સુંદર૦ ૨
પાટ બેસારી પ્રેમળ પુરણ, કંઠે આરોપું હારરે;
શણગારે સોહાવીયો, આરોગે તે વારરે. સુંદર૦ ૩
નૌતમ જોબન જાણવું, હું ભેટ કરી ઉર મહાલુંરે;
ભણે નરસૈંયો શામલિયાશું, અંતર સર્વે ટાળુંરે. સુંદર૦ ૪

પદ ૨૨ મું.

સેજ સમારૂં નાના વિધની, રેણી રંગ ભર રમવારે;
પીન પયોધર, પ્રગટ થયો નેહ, વહાલાને ભેટ કરવારે. ૧
પ્રેમ ધરીને મહારો વહાલો, હું લઈ ત્યાં વધાવુંરે;
દીવડીયો અજવાળી મહેલું, શણગારે સોહાવુંરે. ૨
મરકલડો કરી મારા ઉરપર, સુંદરવરને આણુંરે;
અળવે શું આલિંગન આપી, જેમ જાણું તેમ માણુંરે. ૩
સઈયર માંહે સફરાણી થાઉં, વહાલે વહાલો ભજતાંરે;
ભણે નરસૈંયો વહાલો વશ થયો, શું કરશે દુરીજન લવતાંરે. ૪

પદ ૨૩ મું.

સુણ સજની, સુતા માંહે ઝબકીને જાગી;
જાણ્યું મહારા વાલાજીને કંઠડે વિલાગી. ૧
અતિ રંગ કીધો, અધરરસ પીધો;
સેજડી ઉપર થયો સતો, વહાલો ઉરપર લીધો. ૨
સહીસમાણી મહારું, સ્વરૂપ ન વિચારો;
નરસૈંયાચો સ્વામી, મારા મંદિરિયે પધારો. ૩

પદ ૨૪ મું.

સેજ ઉપર બીજી સેજ રચીને, તહાં મારા વહાલાને પહોઢાડું રે હેલી;
જેમ જેમ વહાલોજી સંગમે આવે, તેમ તેમ રુદે થાયે ટાઢું રે હેલી. ૧
સંપત નહોતી દન એટલડા, મન માંહે રહેતો વિચાર;
હવે ફુલ ફુલ અતિ પ્રેમૂલ વાધ્યો, મળો મુજ ભરથાર રે હેલી. ૨
પહેરો પીતાંબર પરમ પુરુષોત્તમ, પુરો મહારા મનનાં કોડ;
વારે વારે વચ્ચે સ્હામું જોજો, ભણે નરસૈંયો કરજોડ રે હેલી. ૩

પદ ૨૫ મું.

સજની રે, શામળીઓ વેણુ વાહે;
રહી ન શકું મારા તન માંહે,' જાગો મલવાને મન છાયે. સ૦
જલ જમુનાં મસે આપણ બહેની, ચાલો જોવા જઈએ;
સાસુ મારી ઘેર નથી રે, કહાનજીને કહીએ. સ૦

જે કહેશે તે સહેશું આપણ, ચાલો જોવા જઈએ;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગ, રાસડા રે લઈએ. સ૦

પદ ૨૬ મું.

સફળ મહેણું આજ થયું, હું મલપતી હીંડું રે;
શામળીયાને સનમુખ આવી, શણગટડો સંકોરું રે. ૧
મોહન માહાલે મારા મનમાં, જેમ જેમ જીવન જોયે રે;
આંખડલીથી ન કરું અળગો, મુખલડે મન મોહે રે. ૨
આનંદે આરોગાવું વહાલા, પેર પેરનાં પકવાન રે;
ભણે નરસૈંયો ધન ધન જોબન, પામી પરમ નિધાન રે. ૩

પદ ૨૭ મું.

આંખલડીથી ન કરું અળગો, મહારા જીવન પ્રાણ રે;
રુદેયા સરસો ભીડી રાખું, શામલિયો સુજાણ રે. ૧
રાત દિવસ મહાલે મંદિરમાં, તંમ મહારું મંદિર મોહ્યું રે;
મચકો કરીને આગળ આવું, વહાલે સામું જોયું રે. ૨
દુધ કઢીયલ ધસમસતી લાવું, શાકર સરસુ પીયે રે;
હાર કુસમના કંઠે ઘાલું, જેમ હું હરખું હૈયે રે. ૩
મનગમતો શણગાર કરીને, કર દરપણ લઈ દેખાડું રે;
ભણે નરસૈંયો માન કરીને, શણગટડો સંકોરું રે. ૪

પદ ૨૮ મું.

સોહાગણ દીવડો જાળવરે જાળવનીરે, આપણા મંદિર માંહે; સોહા૦
ત્યાં લગી અબળા કર અજવાળું, જ્યાં લગી પીઉજી જાગે;
ઓલવડે આઘેરો રાખો, જેમ વા લહેર ન લાગે. સોહા૦ ૧
સેજલડીએ શામલિયો આવે, રજની રંગ ભર રમવા;
જોબન મહારું છે રઢીયાળું, તજી અભિમાન ને ભજવા. સોહા૦ ૨
નિરખ્યો નાથ બાથ બળે ભિડ્યો, રાખ્યો હૃદયા માંહે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ચતુર શિરોમણ, પ્રેમે પીઉ વશ થાયે. સોહા૦ ૩

પદ ૨૯ મું.-રાગ પ્રભાત.

સખી તારાં નેપુરરે, સુંદર વાગતાં રે, વાગ્યાં વાગ્યાં મહાજમ સત;
નાનું સરખું નગરરે, સુતેલું જાગીયું રે, જાગ્યું ત્યારે ઝાંઝરનો ઝમકાર. સખી૦
વાડીમાંરે પાકયોરે, સુંદર આંબલો રે, તેની તે મીઠી મીઠી ઉતરે શાખ;
કામિની વેડાવેરે, આરોગવા રે, મારા હરિને કહું કે ચાખ. સખી૦
આંગણીએ રોપાવુંરે, સુંદર એલચી રે, ઠામ ઠામ રોપાવું નાગરવેલ;
નરસૈંયાચા સ્વામીરે, બાઇ મને ત્યાં મલ્યો રે, હરિ મારો શોભે ઉરની વેલ. સખી૦

પદ ૩૦ મું.

પુછોની પુછોની અબોલડા શે લીધા;
કેઈ કામણગારીએ કાન ભંભેર્યા* રે; સજની૦ ૧
પાયે પડી પડી નીલવટ પાડી; કાલાવાલા અમે કર્યાં;
રોષ ન છંડે વહાલો રદયા માંહેથી, નયણાં નીર ભર્યાં રે; સજની. ૨
દીન જાણી દયા ન ઉપજે, ક્ષણ એક સાહામો ન થાયે;
પુઠડી વાલીને પીયુડો સુતો, કહો રજની કેમ જાયે રે; સજની. ૩
આલિંગન લેતાં કઠિણ કુચ ખુચ્યા, એ અપરાધ અમારો;
નરસૈંયાચ્યા સ્વામીને ઝટ મનાવો, તો માનું પાડ તમારો રે; સજની. ૪

પદ ૩૧ મું.

પેર પેરનાં પકવાન કરીને, મેહેલ્યાં વહાલા કાજે રે;
ખીર ખાંડનું કનક કચોલું, ભરીઉં ઘ્રતલા તાજે રે. ૧
આનંદે આરોગે મહારો વહાલો, મનના મનોરથ કીજે રે;
સથરું દહી લેઈ આગલ મહેલું, જો ભાવે તો પીજે રે. ૨
વેણા વાહો ને મધુરું ગાઓ, પુલી અંગ ન માઉં રે;
ભણે નરસૈંયો થઇ સફ્રાણી, વહાલાજી સામું જોઉં રે. ૩

પદ ૩૨ મું.

પાંડરી પટોલીયે આ કોણ રે, એ તો નવલ નારી કોઇ દીસેરે;
એ આગળ આપણ ક્યમ ઓપીએ રે, મારા વાલાજીનું મન ક્યમ હીસે રે. પાં૦
શર† ઉપર શોકય થઇ આવી, કહોની બાઇ આપણ કેમ કરીશુંરે;
મોહન સંગે ભજતી દેખી, અધીકપણે ભરીશું રે. પાં૦ ૨

* ભંભેર્યા=કાન ભર્યાં. † શિર.

ચતુરપણું ને ચાળા જોજો, કબેર કાંબી જીમ લલકે રે;
સર્વાંગે શોભંતી શામા, શશીવદની મુખ ઝલકે રે. પાં૦ ૩
વેણુ વિશાલ મણિધર જીમ ડોલે, મૂખ બોલે મધુરી વાણી રે;
બત્રીશ માંહે એકે નહીં ઓછું, જેહવી સામુદ્રિકે વખાણી રે. પાં૦ ૪
મછર માન તણો મન ધરતી, એહને નાકે અનોપમ મોતી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીને મળવા, ખંજન નયણે જોતી રે. પાં૦ ૫

પદ ૩૩ મું.

લોચન એનાં રે, ન તુલે કોઈ આવે, જાણું જઈને મલીયે રે;
નિત નિત એણે મારગ જતાં, નિરખી વિષયી થઈએ રે. ૧
દાણુ મસે આગળ આવીને, વેણુ મધુરી વાહે રે;
મહીની ગોળી ધરણે ઢાળી, માંકલડાંને પાયે રે. ૨
ઉરવર નેહાલી રુદયા ભીડી, મેં તો નવ બોલાયે રે;
ભણે નરસૈંયો શામળીયાને, જોયા વિના ન રહેવાયે રે. ૩

પદ ૩૪ મું.

ભ્રગુટી ભાવ કરીને વહાલો, મહારા ઉરપર રાખું રે;
સર્વસ સોંપી શામળીયાને, વિનય વચન મુખ ભાખું રે. ૧
અંતરગતની જાણે વહાલો, પ્રેમ હોય તો આવે રે;
નેણે નેણ મેલાવી વહાલો, માનની માન છંડાવે રે. ૨
એકરસ થઇ આલિંગન લેતાં, વહાલો અંતર તાપ સમાવે રે;
ભણે નરસૈંયો સંગમ સ્વાદે, અણુતેડ્યો ઘેર આવે રે. ૩

પદ ૩૫ મું.

લોચન માંહે કાંય કામણ ભરીયું, તે તો હુને શું રે કરીયું;
કેમ કરી મંદિર જાઉં મારી સજની, મારું મન એણે હરીયું રે. લોચન૦ ૧
રુદયા સરસો કેમ કરી ભીડું, હું સર્વાંગે રહી ડૂલી રે;
ચર્ણ ન ચાલે મારગ માંહે, મુખડું જોતાં ભૂલી. લોચન૦ ૨
આકુળ વ્યાકુળ વેદના વ્યાપી, તે તો મેં ન સેહવાયે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી આવી ભેટે, રુદેયા ટાઢું થાયે રે. લોચન૦ ૩

પદ ૩૬ મું.

ઉરવર ભીડી રહો રે સજની, રમતાં સંગે રહો રે, સજની. ટેક.
અધુર અમૃતરસ પીતાં પીતાં, વહાલોજી અલગો ન થાય રે;
નયણે નયણાં મેલંતાં રે, ઉલટ્યો પ્રેમ ન સમાય રે, સજની૦ ૧
મહારા મનની વાત હુતી, તે મારે વહાલોજીએ જાણી રે;
ભણે નરસૈંયો અંતર ટાળી, સેજડીએ લીધાં તાણી રે, સજની૦ ૨

પદ ૩૭ મું.

ઉરથી અળગો ન ટાળું રે, સજની, વાલી વાલી વદન નિહાળું રે, સજની૦ ટેક.
યૌવન મારું લહેરે જાયે, પ્રગટ્યા પયોધર મોહી રે;
શામલીયાને ભેટ કરું રે, રંગ ભરું રમતાં રજની ખોઈ રે, સજની૦ ૧
જો માહરો વહાલો સેજે આવે, તો નવલું અંગ સમારું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી માહરો જીવન, તનમન ઉપરે વારું રે, સજની૦ ૨

પદ ૩૮ મું.—રાગ ધનાશ્રી. (પ્રભાત.)

સાંભળ બ્હેની વાતલડી, મીઠામાં અતિ મીઠી રે;
જમુનાં પાણી હું ગઈતી, તહાં નંદને કુંવરે દીઠી રે. ૧
આગળ આવી ઉભો રહ્યો, હુંને ઘાલી પગમાંહે આંટી રે;
મારા વાહલા એમ જોર ન આણો, અમે અબલા તમો માટી રે. ૨
અધુર અમૃતરસ ગૃહીને દાબી, મારી નવલ પટોલી ફાટી રે;
આલિંગન લીધું અતિ પ્રેમે, કેશર લઈ લઈ છાંટી રે. ૩
જાદવરાય શું સ્નેહ સબલો, પીઠ ધરુ ઉપર નમેલી છાતી રે;
નરસૈંયાચ્ચો સ્વામી ભલે મળ્યો, હુંને આપી હાથે વીંટી રે. ૪

પદ ૩૯ મું.—રાગ માલકાલેરો—ગોડી.

ઉરપર લીધો શામળિયો રે, હું માનેતી કીધી રે;
વાત કરતાં વહાલ જણાવી, કરગ્રહી તાળી દીધી રે. ૧
નાના વિધના અન્ન નીપાવ્યાં, ભોજન ભાવે કીધું રે;
સથરું દહીં આગળ લઈ મેલ્યું, કાજ અમારું સીધું રે. ૨
સુંદર પાન તણી જે બીડી, વહાલો મુખમાં લેતો રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી પ્રેમ ધરીને, મહારા ઉરપર લેહેતો રે. ૩

પદ ૪૦ મું-રાગ માલકાલેરે-ગોડી.

ઉરનું ભુષણ અલગું ન કરૂં, મહારો પ્રાણ આધાર રે;
મંદિરમાં આવે મલપંતો, નહાનડીયો નંદકુમાર રે. ૧
ગોરસ ગમતું* મહારા પીયુને, માંખણ મુખમાં મહેલું રે;
સરવસ વારી વારણે, હું માંહે શાકર ભેળું રે. ૨
સકળ શણગાર કરીને અંગે, વહાલા સાથે વિલસું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી સેજડીયે, ભુજ બલે ભીડી રેહેશું રે. ૩

પદ ૪૧ મું-પ્રભાત.

સાંભળ સખી, આજની વાતડી, માજમ રાતડી હુંરે જાગી;
મેં જાણ્યું પીઉજી, મંદિરે આવિયા, લઇ આલિંગન કંઠડે લાગી. ૧
મહારો જો ઉતારો નેહે, ન દેખું તમને, ટલવલું ને અંગે તાપ લાગે;
દીન જાણી કરી, સેજ આવ્યા હરી, વળતાં વિલસતાં ત્રેહ ભાગે. ૨
અમે અબલાતણી,પ્રીત મનમાં ધરી, રંગ ભરી રમતાં થયુંરે વોહણું;
નરસૈંયાચ્યા સ્વામી, ઉરપર લીયો, સાસુ નણંદનું ટાળ્યું રે મેહણું. ૩

પદ ૪૨ મું.

સેજ સમારું શોભંતી, શોભંતા સજુ શણગાર રે;
હાવભાવ કરી રીઝવું, કરતાં સંગે વેહાર રે. ૧
નેણ ભરી ભરી વદન નેહાલું, સુરત સમે શામલીયો રે;
અધક્ષણ અલગો ન કરું ઉરથી, પ્રેમ ધરી પાતલીયો રે. ૨
હું સોહાગણ સહિયરમાં થાઉં, વહાલાને વશ કરતાં રે;
ભણે નરસૈંયો નરભે થઇને, દુરીજન મહેલ્યાં લવતાં રે. ૩

પદ ૪૩ મું.

સેજડીનો શણગાર શામળીયો, અળવે આલિંગન હું આલું;
રમતે પ્રેમ ધરી પધરાવું; સેજ સુરંગીએ મહાળું, સેજ૦ ૧
વાહાલાજી વણ વ્યાકુળ થાઉં, ક્ષણ ક્ષણ પ્રત્યે ના રેવાઉં;
સેજડીએ સુંદરવર લાવું, ધસમસતી જોવા જાઉં. સેજ૦ ૨
મોતીયે ચોક પુરાવું મંદિર માંહે, હરખી હું મંગળ ગાઉં;
નરસૈંયાચો સ્વામી મુખ દીઠે, ફૂલી અંગે ન માઉં. સેજ૦ ૩

---

* મૂળમાં પાઠ. "ગોરસગતું" છે.

પદ ૪૪ મું.

છેડલો ન તાણ મ્હારા છાલનો, છેલપણું મેલ મ્હારા વહાલા. છેડલો૦ ટેક.
અમારે આહીરડા નાર પીંડારી, ને તુંને લોક ક્હાવે વ્યભિચારી;
પરનારીનો પાલવ તાણ્યો, તો કાહાંનો બ્રહ્મચારી. છેડલો૦ ૧
સુરીજન મુનીજન કૌતક જોયે, તુને નિરખતાં મન મોહે;
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી ભલે મળીયો, તજ સમો નહીં બીજો કોયે. છેડલો૦ ૨

પદ ૪૫ મું.

આવડો શો આસંકો* રે, બાઇ તારે શામળિયા સાથે;
કાંઇએક એને અક્ષત મેલ્યા, મંત્ર ભણી માથે રે. બાઇ૦
જમનાજીમાં ઘડુલો ભેળાવે, મસ્તકપર મેલાવે રે;
ઉંચા કરાડા ચઢતાં ઉતરતાં, વાહલો બળ કરી બાંવડી ઝલાવે રે. બાઇ૦
ગાય દોહી ગાગર ભરાવે, ઘર લગી સાથે તેડે રે;
વૃંદાવનને મારગ જાતાં, કહાન પડ્યો બાઈ કેડે રે. બાઇ૦
વાહલો ઘેર આવીને માથું હોરાવે, લાંબી વેણ ગુંથાવે રે;
સેંથામાંહે સિંદૂર ભરાવે, લીલવટ ટીલડી સોહાવે રે. બાઇ૦
એક સમે મારા ખોળા ઉપર, મસ્તક દેઇને પોઢે રે;
પહેર્યાનો પિતાંબર મારો, તેનો પાલવ સાહીને ઓઢે રે. બાઇ૦
નાનું સરખું રમકડું કીધું, નાહના નાચ નચાવે રે;
નરસૈંયાનો સ્વામી નાનકડો, વણ તેડ્યો ઘેર આવે રે. બાઇ૦

પદ ૪૬ મું.

આવની સુંદર શ્યામળા, તારી આંખલડી અણીઆળી રે;
શેરડીએ સામો મળ્યો, હું તો મુખડું જોઉં વાળી વાળી રે. ૧
પાંચ પટાનો મારો ઘાઘરો, ને ઉપર પીળી સાડી રે;
ચિત ચોર્યું ચાળા કરી, મુને પ્રેમને ફંદે પાડી રે. ૨
કાળા કમખાની મ્હારી કાંચળી, ને ઉપર ફરતા બખીઆ રે;
વૃંદા તે વનમાંહે હરિ મળ્યા, મારા પુરવજન્મના લખીયા રે. † ૩

* આસંગો=પ્રીતિથી કોઇની પૂઠે પડવું. મૂળમાં 'આસંકો' છે, તે 'આસંગા'ને બદલે જ—અશુદ્ધ છે. † પાઠ. "મારા પુરવ જનમના રસીયા રે."

રાતા રેશમની મારી ઓઢણી, અને વચવચ ધોળો ધાગો રે;
સાસરીયાં રે મને શું કરે, મનમોહનશું રંગ લાગો રે. ૪
ઝાંઝરીઆં રે ઝમકે ઘણું, ને વીછીઅડા શુભ વાજે રે;
નંદકુંવર નિરદે થયો તેણે, અંતઃકરણ મારું દાઝે રે. ૫
જળ જમુનાં રે ગાગેર ભરું, સામો આવી આવી આખડે રે;
પુંઠળથી આવી કરી માહારી, ચોળીની કસ છોડે રે. ૬
ગોકુળથી મથુરાં ગયા, કાંઈ અમને આરે મૂકી રે;
નરસૈંયાના સ્વામી વિના, માહારી સુંદર દેહેડી સુકી રે. ૭

પદ ૪૭ મું.

આવો હરિ ભલેને રે પધાર્યા, મારા તનડાના તાપ સમાવવા,
તમે સકળ લોક સહજ તાર્યા. આવો૦
પૂજી અર્ચી દંડવત્ કીજે, તારી સેવાનાં ફળ લીજે,
હમથી સીજે તેવાં કામ દીજે. આવો૦
મેહલો મેહલો મરડની વાણી, તમે રાધિકાને કીધી રાણી,
સોલસે અષ્ટમે તે પટરાણી. આવો૦
જોયો જોયો શ્યામાજીનો મચકો, બેહુ મલીને કીધો લટકો,
ત્યાં તો નરસિંહે ભાગ્યો ભચકો. આવો૦

પદ ૪૮ મું.

આવ્યા સુંદર સુખને ભામણે, ચાલી આવ્યો તો અમારે આંગણે. ૧
પાય લાગું વાહાલા લળી લળી, આપણ સાંઇડાં લીજે બેહુ ભળીભળી. ૨
સેજ સમારું મારી સોહામણી, પૂરો મનસા મજના મનતણી, ૩
મોતીએ ચોક પૂરાવું, તનમન ઉપરે વારું ૪
ભણે નરસૈંયો વાધ્યો ઉલ્લાસ, કૃષ્ણ મલામણ પહોંચી આશ. ૫

પદ ૪૯ મું.

આ જોરે સખી મારગમાં રે, આવી આડો થાયે રે;
દાણ મુસે માહરો પાલવ ઝાલી, ભીડી રુદીયા માંહે રે. ૧
કેમ જાઉં જળજમુનાં ભરવા, વાંસલડીયે વેંધાણી રે;
કામણગારો નેણ નચાવે, લટકે હું લોભાણી રે. ૨

મરકલડો કરી મોહન મ્હારો, મને મોહ પમાડી રે;
ભણે નરસૈંયો મુખડું જોતાં, મેં ન જવાયે છાંડી રે. ૩

પદ ૫૦ મું.

મ્હાલેરે મંદિરમાંહે મોહન, દૂધ દહીં દારણુમાં ઢોલે;
રાવ કરંતા લાડકડો રુડો, બાલક થૈ બેશે ગોળે. મા૦ ૧
જશોદા નંદન કાનુડોરે, ગોવાળા માંહે ગાજે;
જો ક્ષણુ અલગો રહીએ એથી, આવી ભેટે માજમ રાતે. મા૦ ૨
દીઠા પાખે ક્ષણુ નવ ચાલે, આઠે પહોર રહે હૈયે;
નરસૈંયાચો સ્વામી દીઠા પાખે, મનની વાત તે કેમ કહીએ. મા૦ ૩

ગ્હ ૫૧ મું.–રાગ પ્રભાત.

મ્હારે ઘેર આવે તો હુને મ બોલાવીશ, સાસુડી છે સરડી મ્હારી રે;
જણુ જણુ આગળ જુઠું બોલે, વાત કહે છે વધારી રે. મ્હારે૦ ૧
જેઠ જેઠાણીયે જીવવું બાળ્યું, સાસરડાનું સુખ ટાળ્યું રે;
દેયરીઓ હુંને અણુઘટ બોલે, વહુવર એહવાતણુ રોળ્યું રે.* મ્હારે૦ ૨
તિચકારી નણુદી પલપલ પૂછે, પેલા કાનનું શું કાજ રે;†
અણુ તેડાવે આવે છે અમ ઘેર, નિર્લજને નહિ લાજ રે. મ્હારે૦ ૩
ઠામ ઠામથી ઇમ સહુ ઠપકાવે, એકલડી ઓશીયાલી રે;
વહુવર માટે સાંખી રહીએ, વેણુ જન જન કુથારી રે.‡ મ્હારે૦ ૪
રીસાવ્યાં અમો પીહરે જાશું,§ નિર્લજ નાર કહેવાશું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીને કહેશું, જઈ અમરાપુર રહેશું રે.‖ મ્હારે૦ ૫

પદ ૫૨ મું.–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

મ્હાલ્યો રે મેમાન થઈને, નરભે થઇ અનુભવતાં રે;
દુરીજન કેરું કાંઇ નવ ચાલે, હીંડો સઘળાં લવતાં રે. મ૦ ૧
પ્રીત બંધાણી પુરણુ પ્રેમે, સાચે સાચો મળિયો રે;
આંગણુડે હું ઉભી હુતી, આવી અઢળક ઢળીઓ રે. મ૦ ૨

---

* પા૦ "નણુદ દેયરીઓ નમી ન બોલે, મારું એવાતણુ એમ રોળ્યું રે." † પા૦ "નસકોરી ને નગોદીયું કેહે છે, આવે કાહ્નડ શું કાજ રે." ‡ કુ'વાડી. § પા૦ "લાજ તજી પિહેરડે જાશું." ‖ પા૦ "નરસૈંયાનો સ્વામી આણે આવે તો, સાસરડે સમાશું રે."

સોળ શણુગાર સજ્યા મેં અંગે, નીલી પટોળી સોહાતી રે;
ભણે નરસૈંયો સન્મુખ આવી, વહાલાનું મુખ જોતી રે. મ૦ ૩

પદ ૫૩ મું–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

મલપંતી મહાલું મહારા પીઉશું, ક્ષણું અળગો નવ થાયે રે;
જે જાણે તે કહોરે મુજને, વહાલો ઉરપે ન ધસયે રે. મ૦ ૧
મહારું મન મોહ્યું મોહનશું, અવર ન લાગે મીઠું રે;
શામલિયાશું રંગ ભરી રમતાં, કુટુંબ સહુ સહજ રુઠું રે. મ૦ ૨
જો રુઠાં તો 'રુઠજો મહારે, નંદકુંવરશું કામ રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી નિત્યે ઘેર આવે, પોંહચે હૈયે હામ રે. મ૦ ૩

પદ ૫૪ મું.–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

દેઇશ જો આળ તો દેશું ગાળ, કહોની કહાનજી એ કયાંની ચાલ;
વણુ બોલાવ્યો વણુ ચલાવ્યો, ધાઈ ધાઈ ચુંબન દેરે ગાલ. ૧
દહીઆં મહીઆં વેચી તેજી, હું દીઠડે મારગ જાઉં રે;
થાએ અસુરુ ને સૂર ચઢે માથે, પુલડાં જિમ કરમાઉં રે. ૨
ઘેર બેઠાં કર કંસને ન આપું, અંગ કહેને નવ દાખું રે;
કરશું રાવ જસોદા આગળ, તમારા કુંવરનું શું દાણુમાં દાપું રે. ૩
હું ગુજર સોધોજાની ઘેયડી, મહારું નામ ધનાઈ રે;
* * * * * * * ૪
અમોએ જાત આહીરડા, જહાં ખાઉં ત્યાં લોહું હાથ રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી હવે મેલો, જાએ અમારો સહીઅર સાથ રે. ૫

પદ ૫૫ મું.

મંનનો મનોરથ મોહનીએ જાણી, આંગણુડે હરિ આવ્યો રે;
મેં ઉઠી આનંદે વહાલો, મંદિર માંહે પધરાવ્યો રે. ૧
વહાલા કેરું વદન નેહાલી, પુલી અંગે ન માઉં રે;
રુદીયા સરસો ભીડી વહાલો; ભામણુડે હું જાઉં રે. ૨
વહાલો વહાલો અતિ છે વહાલો, ઉરપર રાખી રહિયે રે;
ભણે નરસૈંયો શામલિયાને, ભાવેશું ભોગવિયે રે. ૩

પદ ૫૬ મું.

નયણાં ઘોળી શા માટે અમ દેખી, અમ દેખીરે પરાણે પ્રીત ન હોય;*
એ કારણે મન માન્યું, તે જાણેજ વિરલો કોય રે. નયણાં૦ ૧
આરગડે મા વળગીશ વિઠ્ઠલ, મારગે લાગે વાર;
દોહેલા દુરીજન લોકલડાં રે, દોહેલી લોકાચાર રે. નયણાં૦ ૨
છાની કહું એક વાતલડી રે, સાંભળ દેવ દયાળ;
નરસૈંયાચા સ્વામી કહું તુજને, હાવે ભેટતા શાની વાર રે. નયણાં૦ ૩

પદ ૫૭ મું.

નયણાં ન રહેરે વાર્યાં, વેરણ વિષયાનાં ધારાં;
હરિ અવિલોકનત કરે, ઇતર ઉન્મદ ઉભારાં રે. નયણાં૦ ૧
પ્રેમ પ્રઘલ રસ પીવાનેરે, સન્મુખ શણગાર્યાં;
શ્યામા સંગ રંગ અતિ રાતા, મોહ બાણ માર્યાં રે. નયણાં૦ ૨
પર રામાશું પ્રીત કરેવા, છે મમ કર્મ ભારા;
નરસૈંયાચો સ્વામી નવ્ય નિરખો, તેણે ભૂતલ ભવ્ય હારા રે. નયણાં૦ ૩

પદ ૫૮ મું.

નયણાં નેહ રસ મચ્યાં મ્હારાં, વાહલાજીનું મુખ જોતાં;
મોહી રહી મરકલડે મોહન, વાત સાલે કરતાં રે. નયણાં૦ ૧
જેમ જેમ વહાલો વેણુ વજાડે, ફૂલી રહી મન મોહે;
મંદિર જાવા મન નહીં જાણું, ભીડુ રુદયા માંહે રે. નયણાં૦ ૨
સાન કરી વહાલો સામું જોયે, રહી હું નયણાં †મેલી;
નરસૈયાચો સ્વામી ઉરપર રાખું, મનની લજ્યા મેલી‡ રે. નયણાં૦ ૩

પદ ૫૯ મું.

નહિં આપુંરે નંદાજીના લાલરે, મહિડાં મારાં રે;
હાંરે તમે વળગો મા વિઠ્ઠલરાય, હમે નહિ તારાં રે. ટેક.
વહાલો મારો ઉભો છે જમના તીરરે, નેણ બાણ માર્યાં રે;
આવી વાગ્યાં છે રુદેયા મોઝાર, તે મને સાલ્યાં રે. નહિં૦
કાહાના કાંકરડી ના મારરે, માટ મારી ફુટશે રે;
પુટે પુટે નંદાજીના લાલ, મહી મારું ઢળશે રે. નહિં૦

---

* અમ=અમને. અમ=એમ. † મેલી=મેળવી. ‡ છોડી દેવી; તજી દેવી.

વહાલે મારે મારી છે અવળી દોટરે, ઉતારીને લીધાં રે;
લીધાં મહી તે* નંદાજીના લાલ, ઉતારીને પીધાં રે. નહિ૦
એમ જિત્યા જાદવરાયરે, ગોપીકા હારી રે;
ભલે મળ્યો નરસૈંયાનો નાથ, બાલો બ્રહ્મચારી રે. નહિ૦

પદ ૬૦ મું.

ના આવે, ના આવે રે, નાથજી ના આવે;
એને મથુરામાં મળી મોહીની નારરે, ગોકુળ કેમ ભાવે; નાથજી૦
મથુરામાં છે સાલ દુશાળા, ને નાના વિધના વાગા રે;
ગોકુળ મેલી નાસી ગયા, કાળી કામળ ઓઢતા ભાગા; નાથજી૦
આગળ હુતા ગોવાળીયા, ને થયા મથુરાના રાય રે;
કહો આઈ ગોકુળ કેમ ગમે, એને નિત્ત ઉઠી દોહવી પડે ગાય; નાથજી૦
કંસરાયની દાસી કુબજા, ખુંધી ને વળી ખોડી રે;
કાળો કાહનો કાળી કુબજા, સરખી મલી છે જોડી રે; નાથજી૦
વૃંદાવનની કુંજગલીમાં, હમને રમાડ્યાં રાસ રે;
નરસૈંયાના સ્વામી હમને, કરી ગયા છે નિરાશ રે; નાથજી૦

પદ ૬૧ મું–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

નહિ જાઉં જળ જુમના પાણી, મારગડે માહારો નાથ મળ્યો;
હું આશંકી અળગી રહું તો, આવી અંગો અંગે ભડ્યો. ૧
માન કરે દેહી પરવશ થાયે, મૂકાવે વહાલો માનની લાજ;
અંગોઅંગે અનંગ ઉલટચો, મુકાવે વહાલો ઘરનાં કાજ. ૨
જોતી નેણા તૃપ્ત ન થાયે, છાનો વાહે વહાલો છમકલડો;
ભણે નરસૈંયો વહાલો આ ઉરપર, મહાલે જસોદાનંદ લાડકડો. ૩

પદ ૬૨ મું.

નહિ પાઉં પાણી રે, જાઓ હરિ નહિ પાઉં પાણી;
અમને તો અણગમતાં કીધાં, કીધી કુબજા પટરાણી રે; જાઓ હરિ૦
અમને દેખી હરિ આંખ મીંચો છો,
તે શો રે રોષ મનમાં આણી; જાઓ હરિ૦

* પા૦ "લીધાં લીધાં."

અણગમતીનું હરિ નામ શીદ લીધું,
કીધી મનગમતી રાણી રે; જાઓ હરિ૦
પહેલાં હમને લાડ લડાવ્યાં,
ગમે નહિ પીવા પાણી રે; જાઓ હરિ૦
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગ વઢીયે,
તે શેને અહીં મનમાં આણી રે; જાઓ હરિ૦

પદ ૬૩ મું.

નામ ન જાણું પણ છે કાળો;
ઓ જાયે, ઓ જાયે, કોઇ પાછો વાળો; નામ૦ ૧
છેલપણે છમકલો વહાલો, શામળીયે સાંઇડું લીધું રે;
મારગમાં વાંસલડી વાહતાં, ચિત હરીને લીધું રે.* નામ૦ ૨
આલિંગન આપ્યું વહાલા અલવે, નાથ મન માન્યું તમશું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી આપણ રમિયે, અંતર ટાળો અમશું રે. નામ૦ ૩

પદ ૬૪ મું.–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

ના, ના, રે હરિ મારે ના, ના, રે;
ઘેલી દાણ બેસે ને બીજાં મહીડાં ખા રે. ના, ના, રે૦
નજર પડ્યાં હરિ ના જોઇયે,
ઘર મેલી ઘેલાં થઇએ રે; ના, ના, રે૦
એક કહે તમે શાને બીઓ છો,
આપણાં મહીડાં હરિ નવ લેશે રે; ના, ના, રે૦
જો હરિ આપણાં મહીડાં લેશે,
રાવ જશોદાને જઇ કહેશે રે; ના, ના, રે૦
મસ્તકથી રે મારી મટુકી રે લીધી,
મુને મારગ જાવા ના દીધી રે; ના, ના, રે૦
ભલે મલ્યો મેહેતા નરસિંહનો સ્વામી;
મહીં લૂટી ગોપી પ્રસંન્ન કીધી રે; ના, ના, રે૦

---

* પા૦ "ચિત્ત હરિને લીધું બાઇરે." એમજ ત્રીજી કડીના બીજા પાદમાં પણ 'બાઇ' શબ્દ છેવટે છે.

પદ ૬૫ મું-રાગ આશાવરી.

નેણેનેણુ મેળવતાં અહેની, મારગડે હું મોહી રે;
કેમ જાઉં શામલિયે લોભી રહી, હું મુખડું જોઈ રે. ૧
મરકલડો કરી મોહન હસીયો, વસીયો રુદીયા માંહે રે;
દુરીજન કેરી લાજ ન આણું, વહાલો આવે મંદીર માંહે રે. ૨
દુધ કઢીને આગળ મહેલું, માંહે શાકર સરશું રે;
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી આરોગે, વહાલે વળતો વિલશું રે. ૩

પદ ૬૬ મું.

તન મન ઉપરે વારુ,
મનગમતો રથ સારુ, મહારી બાઇ રે. તન૦ ૧
સકળ શણુગાર સોહાવે મહારો વહાલો, નયણે નેહ ઝડ લાગે;
શામલીયાસું પ્રેમ ધરીને, મંદિરિયે મેહેના બાણુ વાગે રે;* તન૦ ૨
અવસર આવે આલિંગન આપું, મેહ વચન મુખ ભાખી;
નરસૈંયાચો સ્વામી કંઠે વિલાગી, મથુ મથુ અમૃતરસ ચાખી રે. તન૦ ૩

પદ ૬૭ મું.

તમો મરકલડો કરી શું જોયું, તમારી વાત મેં જાણી રે;
મન માન્યાવિના મારા વહાલા, પ્રીત ન હોય પાયે પાણી રે. ૧
વહાલા આઘા આઘેરા આવો છો, માણો છો એહને સારું રે;
નાના ભાવ કરી અમે દેખિ, વાહી કેહેની નવ જાઉં રે. ૨

* * * * *

એહિ નિમેશે આ પાલવ તાણ્યો, તે છમકલડા શા વાહો રે. ૩
અમો સુંદરી કાય નિમિષ ન આવું, જ્યો કરો ક્રોડ ઉપાયે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી મુખ દીઠે, દેહી પરવશ થાયે રે. ૪

પદ ૬૮ મું.

તે મહારી શોક દેખાડરે સજની, જેણે મહારા વહાલાજી શું કામણ કીધું; તે૦ મ૦ ૧
આજ લગી પીયુ મહારે વશ હુતો, જેમ કેહેતી તેમ કરતો;
મનડાં ઉવેખાં અળગા જણાએ, મંદિર ન પેખ્યો વલતો રે; સ૦ તે૦ ૨
જે નારી શર† સાલ શોક્યનું, તે સંગમ સુખ નાહે;
નરસૈંયાચા સ્વામી ની ક્રિયા વિના, રસ અનુભવ કેમ હોયે રે; સ૦ તે૦ ૩

---

* પા૦ "મંદિરે પીયુજી મહાલે રે. તન૦" † શિર.

પદ ૬૯ મું.–રાગ આશાવરી.

હૃદેયા સરસો શામળિયો, તે ક્ષણું અળગો ન કીજે રે;
નિશ્દિન આવે મંદિર માંહે, તન મન ધન વારીજે રે. ૧
મુખડું જોતાં હું અંગે ફુલી, આનંદ ઊર આણું રે;
શું કરે સાસુડી મુને, મ્હારો મોહન માણું રે. ૨
મારું મન મોહ્યું શામળિયે, અવર કોય ચિત્તે ન ભાવે રે;
ભણે નરસૈંયો વહાલો વિલશું, ત્રેહતાપ સમાવે રે. ૩

પદ ૭૦ મું.–રાગ આશાવરી.

શ્યાં શ્યાં સુખ કહું શામળિયાનાં, નાના લાડ લડાવે રે;
એકલડો આવે એકાંતે, માહરે ઊર સોહાવે રે. ૧
હાસ્ય કરીને માહરે વહાલે, કંઠ બાહુડી ઘાલી રે;
હું દરપણ લઈ શામળિયાનું, નિરખું વદન નેહાલી રે. ૨
વાત કરંતાં વહાલા સાથે, ઉલટ્યો પ્રેમ ન માયે રે;
નિશદિન મ્હારા સુંદરવરને, રાખું રુદીયા માંહે રે. ૩
જે જે મનોરથ મ્હારા મનના, તે વહાલા સાથે કરશું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી રસપૂરણ, રસ માંહે રીઝવશું રે. ૪

પદ ૭૧ મું.–રાગ આશાવરી.

સાંઈડાં શી પેરે લીજે મારી સજની, એ નાવલીયો નાહનો રે;
બેઠો બાળક બોલ ચઢાવે, શી પેરે રાખું છાનો રે. સા૦ ૧
વેશ ચઢી વિચિક્ષણ બોલે, નર નારી નહીં જોડું રે;
વિધાતાએ શું સરજાડ્યું, કલયુગમાં કજોડું રે. સા૦ ૨
આ ભવનું ઊધાર થયું તે તો, લક્ષ્મીવરનું લેણું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી સેવા વણ, સંસાર સુખ કેમ માણું* રે. સા૦ ૩

પદ ૭૨ મું.–રાગ આશાવરી.

હરખે હીંડું મંદિર માંહે, ભુષણ અંગે સોહાવું રે;
નલવટ ટીલડી નેણ સોહાવું, મોતીયે ચોક પુરાવું રે. હ૦ ૧
નિલાંબર અંગે ઓપતું, પ્રાયે નેપુરનો ઝમકાર રે;
કર કંકણ ઝાંઝરીયાં ઝમકે, ઉરપર લટકે હાર રે. હ૦ ૨

---

* ભોગવવું.

ચાંપાવરણી ચોળી સુંદર, માંહે ભાત ભરાવી રે;
શામળિયાશું સાંઇડું લેવા, રમઝમ કરતી આવી રે. હ૦ ૩
આનંદે મેં ઉરપર લીધો, ભીડ્યો રુદેયા માંહે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળિયો, ધન સોહાગી થાયે રે. હ૦ ૪

પદ ૭૩ મું.—રાગ આશાવરી.

લોચન એનાં જોવા સરખાં, નિત નિત જોવા જઇએ રે;
જો આવીને આળ કરે તો, મનમાં જાણી રહીએ રે. ૧
પ્રગટ ન કીજે પીઉનો અનુભવ, મનમાં ફૂલી રહીએ રે;
એકાંતે આલિંગન આપી, ક્ષણું અલગો નવ કરીએ રે. ૨
સથરુ દહિ ઝામીસું દેખી, એકલડાં લઇ જઇએ રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી આરોગે, તેણે અમીરસ ભરીએ રે. ૩

પદ ૭૪ મું.

જો ઘેર આવે એકલડો,
વહાલ ધરી વહાલો વિલસું, યશોદાનંદન લાડકડો. જો૦
પ્રેમ ધરી વહાલો ઉરપરે રાખું, સુરત સમે વહાલો રંગે રમતો;
સેજડીયે શામળિયો શોહે, મોહન મહારે મન્ય ગમતો. જો૦
દુરીજન લોક તે અઢલક બોલે, તે તો મનમાં નવ આણું;
નરસૈંયાચો સ્વામી સુખસાગરમાં, રંગભરી રયણી હું માણું. જો૦

પદ ૭૫ મું.

જે જે મનોરથ હુતા મનમાં, પુર્યા પાતળીયે ભાવી રે;*
અલવેસું આલિંગન લેતાં, સેજડીએ રમતાં ભાવી રે.† સજની૦ ૧
સનમુખ થઇને સાંઇડું લીધું, કીધું અધુરરસ પાન રે;
ઉર ઉપર હું ધરીને રહીરે, કંઠ કોડીલો કાહન રે. સજની૦ ૨
સહીયર માંહે સમોતી કીધી, પ્રેમધરી બોલાવી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, રમતાં સ્ઢ ન લાવી રે. સજની૦ ૩

પદ ૭૬ મું.

ભાવેરે ભજતાં મારો વહાલો, રંગ રેલ રસ વાધ્યોરે;
કંઠ વિલાગી કહાનજીને, અધુર અમૃત રસ આપ્યોરે. ભા૦ ૧

---

* ભાવી=પૂર્વ જન્મના. † ભાવવું=ગમવું. આનંદ પામવું. તેની નારી જાતિ 'ભાવી.'

ભુજ બળ ભીડી ભાવ ધરીને, અલવે આલિંગન આપીરે;
સંગમ રમતાં શામળિયાને, સરવસ રહી હું સાંપીરે. ભા૦ ૨
કંદ્રપ કોટ સરીસો સુંદર, દીસંતો નાનડીયોરે;
ભણે નરસૈંયો પ્રેમી પ્રાણુ, બલીયા માંહે બલીયોરે. ભા૦ ૩

પદ ૭૭ મું-રાગ માલકાલેરો-ગોડી.

જાવા દે જમના પીયુ પાણી ભરવા, આલીગારા નંદકુમાર;
છેડલે મ વળગીશ છેલ છબીલા, દુરીજન લોકડાં કરે વિચાર.* ૧
કહાન એકલડા મળજો વૃંદાવન, તે વારે કરીશ હું ઉરહાર;
હમણાં મેહલો મદ ભર્યા મોહન, આપણુ મળશું ઝાઝીવાર. ૨
મુખ જોતાં વિઠ્ઠલ શું વદતાં, વનિતા વિસરાં અંગ વહેવાર;
નરસૈંયાચા સ્વામી તમો અમારા, લોભી લોચનના શણુગાર. ૩

પદ ૭૮ મું.-રાગ આશાવરી.

મનમાન્યું શામળિયા સાથે, વશ કીધા નેણુની શાને રે;
બોલ્યું ન ગમે બીજા કોઇનું, કામણુ કીધલાં કહાને રે. મન૦ ૧
ઘાંટરવાલે જમ મૃગ વેધાયે, ગાયન સાંભલી કાને રે;
તમ વેધાઈ રહુરે મન મહારું, શામળિયાના ગાને રે. મન૦ ૨
જે જે રાગ જેહને હોયે વહાલો, તે રીઝે તેણે તાને રે;
નરસૈયો રસ મન ભીંજે, હરિરસ અમૃત પાને રે. મન૦ ૩

પદ ૭૯ મું-કેદારો.

જવા દેની જાદવ, મેલ મારો પાલવ, મોડીશ ના મારું અંગ દુઃખે;
ભીડ ના ભૂધરા, રાખડી તૂટશે, ચોળી કંચુઆકેરા બંધ છૂટશે. જવા૦
હમોરે આહીરડાં, અમીરસ ન ભરીયાં, પીંડારાના છાશની છાક લાગે;
જાણુતા પુરુષને, પૂછરે ગોવાળિયા, હીંદોલે ચઢ્યું તે હાથ નહિ જ લાગે. જવા૦
ઓછા માણુસની, પ્રીત કરતાં, આ આહીરડીને શરમ લાગે;
નરસૈંયાના સ્વામીની, સંગે રમતાં, નીચ સંગત જોની લાજ લાગે. જવા૦

પદ ૮૦ મું.

ધન ધનરે શામળિયા વહાલા, તેં તો પુરયા મનનાં કોડ રે;
સૈયર સઘળી દેખતાં હું, હીંડું મોડામોડ રે. ૧

---

* પાઠ "કઠણુ છે લોકાચાર."

પ્રગટ થઇ ઘેર આવિયો તે, સઘળે વાત જણાણી રે;
મારો મોહન મળતાં હું તો, થઇ છું સફરાણી રે. ૨
મોતીયે ચોક પુરાવી મંદિર, કુંકુમરોલ કરાવું રે.
જે રુચે તે શામળિયાને, તે તે ભોજન નિપાવું રે. ૩
જીવન જમતાં દેખીને ફુલી, સથરું દંહીં હું લાવું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી પુરણ પ્રીતે, માન તજીને મહલાવું રે. ૪

પદ ૮૧ મું.

ધરણીધર શું લાગ્યું મહારું ધ્યાન રે;
મહીડું વિસરી ગયું લો કોઇ કહાન રે. ૧
ચાલી ચાલી ગોવાળણી, ગઈ નગર મોઝારરે;
મટુકીમાં બેઠા શ્રી દેવમોરાર રે. ૨
લોક કહે ગોવાલણી ઘેલી થઇ રે;
વેચે છે કાહન, આને માથે છે મહી રે. ૩
નરસૈંયાચો સ્વામી ભેટશું ધીર રે;
આપ સરીખડી વહાલે કીધી આહીર રે. ૪

પદ ૮૨ મું.

ધન ધન દહાડો આજનો, મહારો મોહનજી મંદિર આવ્યો રે;
મુકતાથાલ ભરીને બહેની, વહાલાને વધાવ્યો રે. ૧
ઉલટ અંગે ન માયે મહારે, જેમ જેમ વદન નેહાલું રે;
રુદેયા સરસો ભીડીભીડી, ઉરથી અંતર ટાળું રે. ૨
સોવણ પાટ ઢલાવી વહાલો, ત્યાં લઇ હું બેસારું રે;
ભણે નરસૈંયો ભાવતાં ભોજન, કહાનજીને કરાવું રે. ૩

પદ ૮૩ મું.

ધન ધનરે ધેન સંઘાથે, શામળિયો શોભંતો રે;
વનમાળા વન વાટ બીરાજે, વેણ મધુરો વહુંતો રે. ૧
નાદ સુણીને શામા સર્વે, ઘેર ઘેરથી ધાઈ રે;
વદન સુકમળ સુંદર દેખી, ફુલી અંગ ન માઇ રે. ૨
આંગણડાં શણગાર્યાં શેરી, પ્રાણજીવન ઘેર આવે રે;
પ્રેમ કરીને રુદેયા ભીડે, ભ્રેહતાપ સમાવે રે. ૩

મોતીયે ચોક પુરીને, કુંકુમ છડા દેવરાવું રે;
મનગમતો હું મચકો કરીને, વહાલાજીને વહાલ જણાવું રે. ૪
નાના વિધનાં ભોજન ભાવે, વહાલાજીને સરાવું રે;
ભણે નરસૈંયો ધન ધન જોબન, મારે ઉર સોહાવું રે. ૫

પદ ૮૪ મું.

ધન ધનરે ગોકુલની નારી, શામળિયા સંગ માણે રે;
વદન નેહાળી વહાલા કેરું, અળવે ઉરપર આણે રે. ૧
સથરુ દહી પરિમલ સંઘાતે, માખણ શંકર નાંખ્યું રે;
મ્હારો વહાલો મુખમાં મ્હેલે, તેમ તેમ મનડું હરખ્યું રે. ૨
ક્ષીર ખાંડ ઘૃત તાવી મ્હેલ્યા, આરોગે મ્હારા નાથ રે;
ભામણડાં લેઇ ભેટું ભાવે, ઘાલી ગલામાં હાથ રે. ૩
નીત નીત મ્હારે મંદિર આવે, મારો પ્રાણ આધાર રે;
નરસૈંયાચ્યા સ્વામીશું રમવા, સકળ કરું શણગાર રે. ૪

પદ ૮૫ મું.

ધન ધન ઉરપર મ્હાલે રે, મોહન ધન ધન રમતાં રંગે રે;
ધન ધન નેણાં નેહાલું રે, વહાલો ધન ધન ભીડું અંગે રે. ૧
ધન ધન સેજડી રચી રઢીઆળી રે, જ્યાં મ્હારો નાથ સોહાવે રે;
ધન શણગાર કરી અંગ અર્પું રે, પીયુજીના મન જે ભાવે રે. ૨
ધન ધન દીપક થાઉં આલી રે, ધન પીયુશું પ્રીત માંડી રે;
નરસૈંયાચ્યા સ્વામી ધન ધન રે, ધન ધન પરમ આનંદ પમાડી રે. ૩

પદ ૮૬ મું.

ધન ધનરે આ મંદિર મ્હારું, મારો મોહન મ્હાલે રે;
રમઝમ કરતી આગળ હીંડું, લટકે બાહુડી ઝાલે રે. ૧
મુખડું જોતાં મોહ ભરાણી, હું એ ઉપર વારી જાઉં રે;
સરવ સાહેલી શામળિયાને, જેમ રીઝે તેમ રીઝાઉં રે. ૨
હારકુસુમના કંઠે ઘાલી, પરિમલ પૂરણ બ્હેકે રે;
શણગારે શોભંતો વહાલો, કાને કુંડલ લહેકે રે. ૩

મારા પ્રાણજીવનને હું તો, આનંદે આરોગાવું રે;
ભણે નરસૈંયો દુધ કઢિયલ, ધસમસતી હું ધરાવું* રે. ૪

પદ ૮૭ મું.

ધન ધનરે આ જોબન મ્હારું, વહાલો વહાલ જણાવે રે;
મલપંતો વાંસલડી વહાતો, નંદકુંવર ઘેર આવે રે. ૧
હું હરખીને રુદેયા ભીડ્યો, મંદિરમાં લઈ જાઉં રે;
માખણ શાકર મુખ માંહે મહેલી, ફુલી અંગે ન માઉં રે. ૨
હાવભાવ કરી શામલીયાને, મ્હારા ઉરપર ધરતી રે;
ભણે નરસૈંયો રંસમાં રાતી, હસી હસી કર તાલી દેતી રે. ૩

પદ ૮૮ મું–રાગ માલવ કોલેરો–ગોડી.

જોતીરે હું જઇ વન મ્હારો વહાલો, નેણો નેણ મેલાવી રે;
સાસરીયેરે શામલિયાની સાથે, રમતાં રુડો ભાવી રે. ૧
નિર્મળ જોત પ્રગટ થઇ દીવડે, રેણી રંગ રસ વાધ્યો રે;
સુરત સમાગમ શામળિયાશું, મનનો મનોરથ સાધ્યો રે. ૨
આરત ટાળી વહાલે મ્હારી, મલપતો ઘેર આવ્યો રે;
ભણે નરસૈંયો શી કહું શોભા, સુંદર વર મન ભાવ્યો રે. ૩

પદ ૮૯ મું–રાગ આશાવરી.

રજની વીતી અમ ઘેર આવ્યા, શું કીધું શામળિયા રે;
તમ સાથે નહિ બોલું મ્હારા વહાલા, પ્રીત જાણી પાતળિયા રે. રજ૦ ૧
મોલીડું છુટું ને લટ લેંકે લટકે, હાર હૈયે પણ પહેર્યાં રે;
અધુરે ડંકદીશે ઘણા માહરા વાહલા, નેણાં નિદ્રાએ ઘેર્યાં રે.† રજ૦ ૨
બોલે બંધ ન હોયે જેહને, તેહને શું અનુસરીએ રે;
તસ્કરનો લઈ છેડલો ગ્રહિયે, જુઠડા બોલાને શું કહીએ રે. રજ૦ ૩
ઘણા ઘરનો જે હોયે પરણ્યો, તેહનું મન સ્થિર ન હોયે રે;
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી ભલે મળીયો, માનનીમાં મન મોહે રે. રજ૦ ૪

---

* પા૦ "ધસંનસતી હું લાવું રે." † પા૦ "અધર રેખ કાજલની થએલી, નયણાં નિદ્રાલુડા ઘેર્યાંરે."